VAI 1524723 (2

P. OVIDII NASONIS

EPISTOLARUM EX PONTO LIBRI IV.

& ejuſdem

IBIS.

JO. HENRIC. KROMAYERUS

recenſuit, adnotationibus ad modum

JOHANNIS MINELLII,

NEC NON

Indice Rerum, & Verborum inſtruxit.

BIBLIOTECA NAZIONALE "VITTORIO EMANUELE III" NAPOLI

VENETIIS,

APUD ANGELUM PASINELLUM;

in Via mercatoria ſub ſigno Scientiæ.

MDCCLVI.

SUPERIOR. PERMISSU, AC PRIVIL.

P. OVIDII NASONIS
EPISTOLARUM
EX PONTO
LIBER I.
1 EPISTOLA I.
2 BRUTO.

ARGUMENTUM.

Ad Brutum Romanum ſcribens Ovidius, e Tomitana urbe & Pontica regione, ubi exulabat, a qua opus de Ponto adpellavit, primo rogat, ut librum ſuum excipiat: deinde quid in eo contineatur exponit.

1 Elegia I. 2 *Bruto* forſan melius ex Codd. optimis, quam *ad Brutum*, vulgo.

NASO 3 Tomitanæ jam 4 non novus incola terræ
Hoc tibi 5 de Getico littore mittit 6 opus.
Si 7 vacat, hoſpitio 8 peregrinos, Brute, libellos
Excipe; 9 dumque aliquo, quolibet abde loco.
Publica non audent inter 10 monumenta venire,
11 Ne ſuus hoc illis clauſerit auctor iter.
Ah quoties dixi: Certe nil 12 turpe docetis!
Ite: patet caſtis verſibus ille 13 locus.
Non tamen 14 accedunt; ſed, ut adſpicis ipſe, latere
Sub 16 Lare privato tutius eſſe putant.
Quæris, ubi hos poſſis 16 nullo 17 componere læſo?
18 Qua ſteterant 19 Artes, 20 pars vacat illa tibi.

21 Quid

---

3 *Tomi* urbs in pontico littore Thraciæ, ſeu in littore Euxini Ponti ſita fuit. Inde *Tomitanus*, & h. l. *Tomitana terra*. 4. i. e. vetus, quartum enim prope annum jam in Ponto agebat. Vid. inf. el. 8. & Triſt. IV. 1. 85. 5 Geticum littus eſt maris Euxini littus, quod adcolunt Getæ. 6 hos libros. 7 otium tibi eſt: 8 peregrinos dicit, quia ex peregrina terra & longinqua mittebat. 9 dummodo reponas quodam loco, pone eo quo libet. 10 librorum monimenta publica. in bibliothecis repoſita. 11 verentes, ne forte ego Ovidius iter ipſis hoc ad publica monimenta ſe prodeundi in publicum clauſerim præceptis meis amatoriis, quæ dedi: 12 Triſt. I. 1. 17

. . . non ſum præceptor amoris.

13 Roma. 14 Romanam urbem, ut publice habeantur. 15 in ædibus tuis, metonymice. 16 nullo libro in bibliotheca tua læſo, ac loco moto.

17 collocare. 18 parte, quo loco. 19 de arte amatoria libri. 20 vacuus eſt locus, nam libri de

21 Quid veniant, 22 novitate roges fortaſſe ſub ipſa.
Accipe, quodcumque eſt, 23 dummodo non ſit amor.
Invenies, quamvis non eſt miſerabilis 24 index;
Non minus hoc 25 illo triſte, quod ante 26 dedi.
Rebus 27 idem, titulo differt, & epiſtola cui ſit,
Non 28 occultato nomine, miſſa docet.
Nec vos hoc 29 vultis, ſed nec prohibere poteſtis.
30 Muſaque ad invitos 31 officioſa venit.
Quidquid id eſt, adjunge 32 meis: nihil impedit 33 ortos
Exſule, 34 ſervatis legibus, 35 Urbe frui.
36 Quod metuas non 37 eſt, 38 Antoni ſcripta leguntur.

Art. am. prohibiti ſunt. 21 quapropter, propter quid. 22 quum primum venerint ad te novi nec exſpectati. 23 modo non ſit aliquid præceptis de arte amandi ſimile. 24 quamvis triſtis ipſis hiſce libris non præſcriptus ſit titulus. Ad *triſtium* vero libros adludit Naſo. 25 quam illud. 26 edidi. Triſtium libros intelligit. 27 idem eſt hoc opus ad res quod attinet, quod fuere libri Triſtium. 28 quod factum eſt in opere Triſt.. 29 non vultis nominari a me, propter metum Auguſti. 30 libri mei & carmina. 31 officium & obſervantiam vobis teſtatura. 32 libros meis reliquis. 33 ſcriptos ab exule.

34 ita tu ſalvæ maneant leges & illæſæ. 35 in urbe Roma eſſe. 36 propter quod. 37 ſc. aliquid. 38 de *ſua ebrietate* enim M. Antonius Triumvir librum edidit. Vid. Plin. XVI. 22 *Epiſtolarum* ab eo ſcriptarum mentionem habet Sveton. Auguſt. cap. 70.

Doctus & in promtu ſcrinia 39 Brutus 40 habet.
Nec me 41 nominibus 42 furioſus confero tantis.
Sæva Deos 43 contra non tamen arma tuli.
Denique 44 Cæſareo, quod non 45 deſidetat ipſe,
Non caret e 46 noſtris ullus honore liber.
Si 47 dubitas de me, laudes admitte 48 Deorum:
Et 49 carmen demto 50 nomine ſume meum.
51 Adjuvat in bello 52 pacatæ ramus olivæ:
53 Proderit 54 Auctorem Pacis habere nihil?

Cum

---

39 Hic M. Brutus inter Cæſaris percuſſores fuit, ſtudiorum laude clarus. Scripſit inter alia *carmina*, & ea parum ſevera, ut ex Plinio Secundo patet lib. V. ep. 3. n. 5. 40 i. e. ſcrinia ſeu bibliothecæ habent in promptu, & ſine periculo carmina & ſcripta Bruti. 41 viris. 42 ſtultus, demens. 43 contra Deos bellum non geſſi, ut Gigantes ſ. contra principem arma non tuli, ut Brutus. 44 Cæſaris Auguſt. 45 imo non id tantum non deſiderabat, ſed *offendebatur adeo componi aliquid de ſe, niſi & ſerio, & a præſtantiſſimis*. Teſtis eſt Sveton. Aug. c. 89. 46 libris. 47 ſi non vis propter me recipere libros meos. 48 Cæſarum laudes, quas complectuntur hi libri mei. 49 libros ex Ponto miſſos. 50 obliterato & remoto meo nomine. 51 Saluti eſt olivæ ramus prætendenti eam. Virg. Æn. VIII. 116.

Paciferaque manu ramum prætendit olivæ.

Adde eumdem VI. tot. 52 quia oliva erat ſignum pacis. 53 conſtructio hæc eſt: An nihil proderit, habere pacis auctorem? i. e. maxime mihi prodeſſe debet, quod habeo in meis libris pacis auctorem, nempe Auguſtum. 54 Auguſtum qui pacem orbi dedit: Vid.

Cum foret 55 AEneæ cervix ſubjecta parenti,
Dicitur ipſa viro 56 flamma dediſſe viam.
Fert liber 57 Æneadem: & non iter 58 omne patebit?
At patriæ pater 59 hic, 60 ipſius 61 ille fuit.
Ecquis ita eſt 62 audax, ut 63 limine cogat abire
64 Jactantem 65 Pharia tinnula 66 ſiſtra manu?
Ante Deum 67 Matrem cornu tibicen 68 adunco
Cum canit; exiguæ quis 69 ſtipis æra neget?
Scimus 70 ab imperio fieri nil tale Dianæ:
Unde tamen vivat 71 vaticinator 72 habet.

A 5 Ipſa

---

inf. II. 5. 18. & Triſt. III, 1, 44. 55 quum Æneas humeris Anchiſen Troja efferret. 56 ceſſiſſe. 57 ab Ænea oriundum Auguſtum, ejuſque laudes. 58 i. e. maxime libris meis patebunt omnia itinera Romam ducentia. 59 Auguſtum intellige. 60 Æneæ. 61 Anchiſes. 62 nemo eo audaciæ proceſſerit. 63 a janua vel domo ſua. 64 agitantem, quatientem. 65 Ægyptiaca a Pharo inſula. Iſidis ſacerdotem intelligit, cujus in ſacris tinnitum *ſiſtro* movebant ſacerdotes. 66 crepitaculum æneum. Vid. Serv. ad Virgil. Æn. VIII. 696. 67 Cybele ſeu Cybebe [vid. Diſpontinii Indicem in Phædrum.] Adde Ovid. IV. Faſtor. 181. 372. 68 Ovid. c. l. effert *inflexo tibia cornu*. 69 aſſem, obolum. 70 ex voluntate & juſſu Dianæ. 71 ſacerdotes Dianæ ſic dicebantur. Vid. Plin. XVI, 44. 72 accipit aliquid, unde, ſeu ex quo vivat. Ab iis nempe, qui in Dianæ templo in Aricino luco quod fuit, ejus ſacerdotes conſulebant, qui oraculum interrogantibus

Ipſa 73 movent animos Superorum numina noſtros ;
Turpe nec eſt tali 74 credulitate capi.
En ego, pro ſiſtro, 75 Phrygiique foramine buxi.
Hentis 76 Juleæ nomina ſancta fero ,
Vaticinor, 77 moneoque : Locum 78 date ſacra 79 ferenti :
Non mihi, ſed magno poſcitur 80 ille 81 Deo.
Nec, quia vel merui, vel ſenſi 82 Principis iram,
A nobis ipſum nolle putate coli.
Vidi ego linigeræ 83 numen violaſſe fatentem
Iſidis, Iſiacos ante 84 ſedere 85 focos.
Alter , ob huic ſimilem 86 privatus lumine culpam,
Clamabat media, ſe meruiſſe, via.
Talia 87 cæleſtes fieri 88 præconia gaudent ;
Ut,

---

reſpondere ſunt ſoliti. 73 eo adducunt ipſa Numina, horumque cauſſa ſacerdotes, de quibus eſt dictum, non rejicimus. 74 nec turpe eſt id credere. 75 foramen buxi Phryg. eſt tibia buxea, plura habens foramina, & in Phrygia a Mida inventa. 76 Auguſti, ab Julo Æneæ fil. oriundi. 77 ut ſacerdos & vates Apollinis. 78 Patimini, ut in veſtra ſim urbe. 79 Auguſti laudes, & nomen libris meis prædicanti. 80 locus nempe. 81 Auguſto, cui ſic adulatur Naſo. 82 Auguſti. 83 Numen linigerum eſt Iſis, quia eius ſacerdotes veſtes e lino confectas geſtabant in ſacris faciendis. 84 veniæ impetrandæ cauſa. 85 aram. 86 viſu, quo Iſis putabatur privare eos, qui per ipſius pejerant numen, 87 ſc. Dii ſimiliter Græci ſuum ὐράνιοι adhibent. 88 voces ejuſmodi, quæ confitentur admiſſum

Ut, ſua quid valeant 89 numina, teſte probent.
Sæpe levant pœnas, ereptaque lumina reddunt;
Cum bene peccati pœnituiſſe vident.
Pœnitet o (ſi quid miſerorum creditur ulli)
Pœnitet, & 90 facto torqueor ipſe meo!
Cumque ſit 91 exilium, 92 magis eſt mihi culpa dolori:
Eſtque 93 pati pœnas, quam meruiſſe, minus.
94 Ut mihi Di faveant, quibus eſt manifeſtior 95 ipſe.
Pœna poteſt 96 demi, culpa perennis erit.
Mors 97 faciet certe, ne ſim, cum venerit, exſul:
(Ne non peccarim, mors quoque non faciet.)
Nil igitur mirum, ſi mens mihi tabida 98 facta

crimen. 89 potentia & juſtitia. 90 crimine meo cruciore. 91 & quamvis exilii pœna mihi doleat. 92 dolet magis, culpa me id mea meruiſſe. Vid. Triſt. V. 11, 11. 93 & quod patior pœnam, id minus me angit, mihique doler, quam quod eamdem merui. 94 Licet. 95 Auguſtus, qui a nobis vivus colitur ut Deus. 96 tamen pœna tantum mihi poteſt remitti, at culpa erit perpetua. Nam, ut Cicero alicubi ait: *Pœnam ſemper ante oculos verſari putant, qui peccarint.* 97 efficiet ut finiatur meum exilium. 98 con-

99 De nive manantis 100 more liqueſcit aquæ.
101 Eſtur ut occulta vitiata 102 teredine navis;
103 Æquorei ſcopulos ut cavat unda ſalis:
Roditur ut 104 ſcabra 105 poſitum rubigine ferrum:
106 Conditus ut tineæ 107 carpitur ore liber:
Sic mea perpetuos curarum pectora 108 morſus,
Fine quibus 109 nullo 110 conficiantur, habent.
Nec prius hi mentem 111 ſtimuli, quam vita, relinquent:
112 Quique dolet citius, quam dolor, ipſe cadet.
Hoc mihi ſi 113 Superi, quorum ſumus 114 omnia, credent;

115

---

tabeſcat. 99 ut aqua ex nive facta calore aeris ſoliſve. 100 ſicuti aqua &c. 101. corrumpitur. 102 *teredo* vermis ligna exedit in illis naſcens. 103 æquorei ſalis, i. e. aquæ marinæ. 104 aſpera, adferente ſcabritiem. Virgil. Ge. l. 495.
Exeſa inveniet ſcabra rubigine pila.
105 repoſitum, nec ad uſum adhibitum, 106 abſconditus. 107 diſcerpitur. 108 pectus meum curarum dolores ſentit. Adludere ad fabulam Promethei videtur. 109 ſine fine. 110 mordeantur, adficiantur. 111 doloris acerbitas, qua compungitur quaſi meum pectus. 112 i. e. ego, qui doleo, moriar citius, quem definet meus dolor. 113 Auguſtus deſignatur. 114 quorum ipſe ego & omnia in poteſtate ſu-

115 Forſitan exigua dignus habebor ope.
Inque locum Scythico vacuum 116 mutabor ab arcu.
Plus iſto, 117 duri, ſi precer, oris ero.

EPISTO-

---

mus. 115 forſitan mitior mihi erit Auguſtus, & exſilii pœnam levabit. 116 transferat in locum, inhumanitatis Scythiacæ expertem. Arcu enim hoſtili inſtrumento Scythæ utebantur. 117 immodeſti eſſem oris, audax eſſet mea petitio ac inverecunda. Metamorph. V. 451.
Duri puer oris & audax.

EPISTOLA II.

MAXIMO.

ARGUMENTUM.

In hac epiſtola primo captat benevolentiam a Fabii perſona eum laudando, deinde illum adtentum reddit, quum docet ea, de quibus dicturus ſit, hoc eſt, velle propria mala ingemiſcere & exponere, quæ multa eſſe narrat, hoſtium ſcilicet periculum, faciem loci, dolorem ex his rebus maximum, adeo ut cupiat mutari in aliquam aliam formam. Colligit poſtremo, ſe clementia Cæſaris confidere, ut exſilii locum mutare liceat, petitque a Maximo, ut id ſolum, nec aliud, tentet.

MAxime, 1 qui tanti menſuram nominis imples,
Et 2 geminas animi nobilitate genus;
Qui naſci ut poſſes, 3 quamvis cecidere 4 trecenti,
Non omnes Fabios 5 abſtulit una dies:
For-

Eleg. II. 1 qui, quum Maximus voceris, etiam es maximus virtutibus, vid. inf. II, 3 1. 2 geminas generis nobilitatem, augeſque animi virtutumque præſtantia. 3 Bello Venienti periere. 4 306 Liv. II, 50. 5 non omnes Fabii cæſi ſunt uno die, unus enim tantum ſuperſtes manſiſſe dicitur ob ætatem bello nondum aptam, qui Fabiorum genus poſtmodum propagavit, quod tamen verum non eſt. Vid. Perizon. Obſervat.

Forſitan, hęc a quo mittatur epiſtola, quæras;
Quique loquar tecum, certior eſſe velis.
Hei mihi! quid faciam? vereor, ne 6 nomine lecto
7 Durus & 8 averſa cetera mente legas.
Viderit hæc ſi quis, tibi me ſcripſiſſe fateri
Audebo, & 9 propriis 10 ingemuiſſe malis.
11 Viderit; audebo tibi me ſcripſiſſe fateri,
Atque modum culpæ 12 notificare meæ.
Qui, 13 cum me pœna dignum graviore fuiſſe
Confitear; 14 poſſum vix graviora pati.
Hoſtibus in 15 mediis interque pericula verſor,
Tamquam cum 16 patria pax ſit ademta mihi.

17 Qui

---

hiſt. & conſ. ad Eutropium a nobis dicta. 6 poſtquam, ſi, legiſti meum nomen. 7 iratus mihi, quod ad te ſcripſerim. 8 a me, ſc. mihi non favente. 9 præcipuis, magnis, non communibus, 10 ingemere, *perfecto* pro *præſenti* poſito, more poetis longe familiariſſimo. 11 Quamvis viderit. Triſt. V. 1. 28.

Viderit: ipſe ſacram, quamvis invīſus ad aram
Confugiam.

12 *notificare* verbum an Naſonis ævo ſatis dignum ſit, neſcio, ſaltem apud aureæ ætatis ſcriptorum id me non memini legere. Habet Gellius N. A. IX, 3. & Nonius Marcellus ex Pomponii Atreo adfert: *notifices mihi* interpretaturque, *nota facias.* 13 quamvis. 14 tamen. 15 inter infeſtos hoſtes maximeque periculoſos. 16 Roma, quaſi poſtquam Roma juſſus ſum abire, quieſce-

17 Qui, mortis ſævo 18 geminent ut vulnere cauſſas,
Omnia vipereo ſpicula felle 19 linunt.
20 His eques inſtructus perterrita mœnia luſtrat,
More lupi clauſas circumeuntis oves.
At ſemel intentus nervo levis arcus 21 equino
Vincula ſemper habens 22 irreſoluta manet.
Tecta 23 rigent fixis veluti 24 vallata ſagittis,
25 Portaque vix firma ſubmovet arma fera.
Adde 26 locis faciem, nec fronde, nec arbore læti;
Et quod 27 iners hiemi 28 continuatur hiems.
Hic me pugnantem cum frigore, cumque ſagittis,
Cumque meo fato, 29 quarta fatigat hiems.
Fine 30 carent lacrymæ, niſi cum ſtupor 31 obſtitit illis;

Et

re, & pace frui non liceat. 17 Hoſtes. 18 augeant; ferro & veneno in alios utentes. 19 inficiunt. 20 ſpiculis, conf. Triſt. IV, 1, 78. 21 chorda ex ſetis equorum confecta. 22 non remittitur, ſed ſemper parata eſt bello. 23 domus horridæ ſunt, & aſperæ, ac velut altius eriguntur. 24 Septa & cincta veluti vallis. *Vallus* eſt palus, quo agri hortive ſepiuntur. Noſter Ep. IV. 159 radiis frontem *vallatus* acutis, i. e. prominentes e fronte radios habens. 25 urbis portæ bene clauſæ vix ſubmovent hoſtes armatos. 26 Ponticæ terræ conditionem, ubi arbores nullæ aut herbæ virent. 27 pigra, effective, quia inertes quaſi reddit triſteſque. 28 perpetua eſt hiems. 29 quartum jam ago annum hac in regione. 30 lacrymas ſine fine profundo. 31 niſi poſtquam ſtupore ſenſus malorum tollitur

Et ſimilis morti pectora torpor habet.
Felicem 32 Nioben, quamvis tot funera vidit,
Quæ 33 poſuit ſenſum 34 ſaxea facta mali!
35 Vos quoque felices, quarum 36 clamantia fratrem
Cortice velavit populus ora novo.
Ille ego ſum, 37 lignum qui non admittar in ullum:
Ille ego ſum, fruſtra qui lapis 38 eſſe velim.
Ipſa 39 Meduſa oculis veniat licet obvia noſtris,
40 Amittet vires ipſa Meduſa ſuas.
Vivimus, ut ſenſum numquam careamus amaro:
Et gravior longa fit mea pœna mora.
Sic inconſumtum 41 Tityi ſemperque renaſcens

Non

& mens mœrendo delaſſata eſt. 32 Niobe Tantali & Taygetæ filia, Amphionis uxor, orbata marito & liberis verſa fuit ad eorum urnas in lapidem. Vid. noſtrum in Metamorphoſi. Palæphatum cap. 9. qui e fabula verum eruit. 33 amiſit ſenſum malorum ac doloris. 34 in ſaxum converſa, quod negat c. I. Palæphatus. 35 Heliades ſignificantur: Phaetontis ſorores, quæ fratrem lugentes in arbores fuere mutatæ. Vid. Metam. 36 deplorantia. 37 qui mutari in arborem non poſſum. 38 in lapidem verti. 39 cujus Meduſæ caput qui conſpexerant, in ſaxa mutabantur. Metamorph. IV. 655. 40 non tantas habebit vires, ut me in lapidem poſſit convertere. 41 Hic Tityus fingitur Jovis & Elaræ filius, ab Apolline interfectus, & cui apud inferos vultur ſemper jecur depaſcatur; quod tamen renaſcatur perpetuo, ne ſcil. pœna deficiat umquam. Vid. Schœn. in Mythol. Apollid. I. 4.

Non perit, ut poſſit ſæpe 42 perire, jecur,
At puto, cum requies, 43 medicinaque publica, curæ
Somnus adeſt, 44 ſolitis nox venit orba malis.
45 Somnia me terrent 46 veros imitantia caſus,
Et vigilant 47 ſenſus in mea damna mei.
Aut ego 48 Sarmaticas 49 videor vitare ſagittas,
Aut 50 dare captivas ad fera vincla manus.
Aut, ubi 51 decipior melioris imagine 52 ſomni,
Adſpicio patriæ tecta relicta meæ.
Et modo vobiſcum, quos ſum veneratus, amici,
Et modo cum cara conjuge, multa loquor.
Sic, 53 ubi percepta eſt brevis, & non vera voluptas,
Pejor ab 54 admonitu fit ſtatus iſte boni.
Sive

---

1. Metam. IV, 456. 42 conſumi a vulture. 43 Per Prolepſin hæc dicuntur. *Medicina, cura publica* dicitur ſomnus, quia omnes eo homines reficiuntur. Vid. Met. XI, 624. 44 nox caret malis, quæ patior interdiu. Per ironiam. 45 Reſpondent hæc objectioni. 46 quæ imitantur ea, quæ fiunt vere. 47 & ſenſus mei, dum ſomnio, vigilant magnæ meæ ægritudini ac dolori. 48 Scythicas. 49 in ſomnio ſc. 50 porrigere manus ut vinciar. 51 ſi quando melius quid aut jucundius ſomnio. 52 *ſomni* pro ſomnii, συναιρέσει. 53 poſtquam. 54 ex recordatione boni & felicitatis prio-

Sive dies igitur 55 caput hoc miſerabile cernit,
Sive 56 pruinoſi noctis 57 aguntur equi:
Sic mea perpetuis liqueſiunt pectora curis,
Ignibus admotis ut 58 nova cera ſolet.
Sæpe precor mortem, mortem quoque 59 deprecor idem;
Ne mea 60 Sarmaticum contegat oſſa ſolum.
Cum 61 ſubit, Auguſti quæ ſit clementia; credo
62 Mollia naufragiis littora poſſe dari.
Cum video quam ſint mea fata 63 tenacia, 64 frangor;
Speſque levis magno victa timore 65 cadit.
Nec tamen ulterius quidquam ſperove precorve,
Quam 66 male mutato poſſe carere loco.
Aut hoc, aut nihil eſt, pro me tentare modeſte

67 Gra-

ris major ſit dolor de hac mea conditione. 55 me miſerum. 56 noctis, qua ros aut pruina cadit. 57 Nos bigis vehi a poetis fingitur. Virgil. Æn. V. 721.

Et nox atra polum bigis ſubvecta tenebat.

58 quia nova cera veteri citius liqueſcit. 59 abominor, precando ſtudeo avertere. Vid. hujus de vocis notione Cellar. Ant. & Cur. Poſter. item Latinitatem Reſtitutam Guntheri Part. 1. p. 165. 60. ne hoc in loco ſepeliar, 61 quum cogito. 62 Aſperam fortunam meam poſſe leniri. ἀλληγορικῶς. 63 pertinacia, dura. 64 deſpero animumque deſpondeo. 65 perit ſpes omnis ob timorem majorem. 66 infeliciter permutato cum patria, vel precor, ut modo liceat in alium ſe-

67 Gratia quod ſalvo veſtra 68 pudore queat.
Suſcipe, 69 Romanæ 70 facundia, Maxime linguæ,
Difficilis cauſſæ 71 mite patrocinium.
Eſt 72 mala, confiteor: ſed te bona fiet 73 agente.
74 Lenia 75 pro miſera fac modo verba fuga.
Neſcit enim Cæſar, quamvis 78 Deus omnia norit,
Ultimus 79 hic qua ſit conditione locus.
80 Magna tenent illud rerum molimina numen;
Hæc eſt cæleſti pectore cura 81 minor.
Nec 82 vacat, in qua ſint poſiti regione 83 Tomitæ,
Quærere, finitimo vix 84 loca nota Getæ.

Aut

---

cedere locum, licet ipſe etiam malus ſit. 67 qua vales apud Auguſtum. 68 ſine impudentia. 69 igitur ſe. 70 facundiſſime vir, immo ipſa facundia. Inf. II. 3. *Latinæ facundia linguę*. 71 benignum, benevolum ac favens. 72 ſc. cauſſa. 73 defendente, ſi ſuſcipias eam. 74 ſupplicia, deprecantia. 75 pro me exule miſero, qui debui Roma fugere. 78 Auguſtus ut Deus, quamvis cetera omnia ſciat. 79 extremus, tam ab urbe Rom. remotus. 80 magnæ occupationes illum Deum, Auguſtum detinent. 81 indigna Auguſto Deo. 82 ſc. Auguſto. 83 Tomi incolæ. 84 qui locus vix notus

Aut quid 85 Sauromatæ faciant, quid 86 Jazyges 87 acres,
Cultaque 88 Oreſteæ 89 Taurica terra Deæ
Quæque aliæ gentes, ubi 90 frigore conſtitit Iſter,
Dura meant celeri 91 terga per amnis equo.
Maxima pars hominum nec te, pulcherrima, curant,
Roma; nec 92 Auſonii militis arma timent.
Dant animos arcus 93 illis 94 plenæque pharetræ;
95 Quamque libet longis curſibus aptus equus;
Quodque ſitim didicere diu tolerare famemque,
Quodque 96 ſequens nullas hoſtis habebit aquas.
97 Ira Dei mitis non me miſiſſet in 98 iſtam,
Si ſatis hæc illi nota fuiſſet, humum.
Nec me, nec quemquam Romanum gaudet ab hoſte,

Meque

eſt adcolentibus eum Getis. 85 Sarmatæ ultimi ultra Pontum. 86 Ad. Danubium hæc gens fuit e Sarmatis. Tacit. XII, 29. 87 bellicoſi. 88 Oreſtea Dea eſt Diana, quia Oreſtes ejus ſimulacrum deportavit hinc in Græciam, unde in Italiam, Ariciam nempe, venit. 89 Taurica minor. 90 congelavit frigoris magnitudine. 91 per glaciem amnis. 93 hominibus ſc. qui non curant Romam. 94 ſc. ſagittis. 95 longiſſimo curſui: nam, ut Plinius tradit VIII. 42. *Sarmatæ præparatis equis, per centena millia & quinquaginta*, ſ. ultra 37 mill. Germ. *continuo curſu euntibus inſident*. 96 Secuturus eos hoſtis. 97 Auguſti, mitis Principis ira, ſive idem iratus. 98 tam malam regionem me non juſſiſſes

Meque 99 minus, vitam cui dedit ipſe, premi.
Noluit, ut poterat, minimo me perdere nutu.
Nil opus 100 eſt ullis in mea fata Getis.
Sed neque cur morerer, quidquam 101 mihi comperit actum:
Nec minus 102 infeſtus, quam fuit, eſſe poteſt.
Tum quoque nil fecit, niſi quod facere ipſe coegi,
Pene etiam 103 merito parcior ira meo.
Di faciant igitur, quorum mitiſſimus ipſe eſt,
104 Alma nihil majus Cæſare terra ferat:
Utque diu 105 ſub eo ſit publica ſarcina rerum,
Perque 106 manus hujus tradita gentis eat.
At tu tam placido, 107 quam nos quoque ſenſimus illum,
Judice pro 108 lacrymis ora reſolve meis.

Non

---

incolare. 99 & me hoc minus, quod vitam ipſi debeo. 100 non opus eſt, ut Getæ demum me interficiant, quum id fieri Romæ potuiſſet minimo Auguſti, ſi is quidem voluiſſet, nutu. 101 a me intellexit eſſe perpetratum. 102 ſeverus, iratus mihi. 103 delicto. 104 omnes alens ac nutriens. 105 publica rerum ſarcina eſt reſpublica, quæ curari a Principe debet, & quaſi onus ejus incumbit humeris. 106 per ſucceſſionem apud gentem Auguſt. imperium maneat. 107 quam placidum. 108 loquere & deprecare pro me lacryman-

Non petito ut bene ſit, ſed uti 109 male tutius; utque
110 Exſilium ſævo diſtet ab hoſte meum.
Quamque dedere mihi præſentia 111 numina 112 vitam,
Non adimat ſtricto 113 ſquallidus enſe Getes.
Denique, ſi moriar, 114 ſubeant pacatius arvum
Oſſa, nec a Scythica noſtra premantur humo.
Nec male 115 compoſitos (ut ſcilicet exſule dignum)
116 Biſtoni cineres ungula pulſet equi.
Et ne, ſi intereſt aliquid poſt funera 117 ſenſus,
Terreat hic 118 manes Sarmatis umbra meos.
Cæſaris hæc animum poterant audita movere,
Maxime; 119 moviſſent ſi tamen ante tuum.
Vox, precor, Auguſtas pro me tua molliat aures,
Auxilio 120 trepidis quæ ſolet eſſe reis:
Adſuetaque tibi doctæ dulcedine 121 linguæ

122

---

te & miſero. 109 non nihil tutior ſim; licet etiam non tutiſſimus. 110 locus exſilii. 111 Auguſtus, quem ſic ſæpe vocat. 112 donavit mihi & reliquit. ſup. v. 91. 113 horridus. 114 Sepeliar in terra pacatiore. 115 ſepultos cineres. 116 Thracic. a Biſtonia, Thraciæ urbe, cujus conditor fuit Biſton, Martis & Callirhoes filius. 117 mortem. 118 animam, umbram. 119 ad ſuſcipiendum mei patrocinium. 120 in timore & periculo ob crimina conſtitutis. 121 eloquentiæ dulce-

122 Æquandi Superis pectora flecte viri.
Non tibi 123 Theromedon, 124 crudusve rogabitur 125 Atreus;
126 Quique ſuis homines pabula fecit equis:
Sed piger 127 ad pœnas Principes, ad præmia velox:
Quique dolet, quoties cogitur eſſe 1 ferox.
Qui vicit ſemper, victis ut parcere poſſet;
2 Clauſit & æterna civica bella ſera.
Multa metu pœnæ, pœna qui pauca coercet,
Et jacit 3 invita 4 fulmina rara manu.
Ergo tam placidas orator miſſus ad aures,
Ut propior patriæ ſit 5 fuga noſtra, roga.
Ille ego ſum qui te colui; quem 6 feſta ſolebat
Inter convivas 7 menſa videre tuos.

Ille

---

dine & ſuavitate. 122 comparandi cum ſuperis, iiſque æqualis, nempe Auguſti. 123 Scythiæ Rex longe crudeliſſimus. 124 crudelis. 125 *Atrei* uxor *Ærope* a Thyeſte *Atrei* fratre, corrupta dicitur, quod indigne ferens *Atreus* diſcerptos fratris liberos coctoſque ei adpoſuit. Vid. Mythograph. 126. i. e. Diomedon, Biſtonum regem in Thracia. Vid. noſter Metam. IX. 104. Apollodor. II, 5, 8. 127 non libenter & cito puniens. 1 Severus. 2 clauſit Jani templum ter. Vid. Suet. in Auguſti vita c. 22. ad Liv. I, 19. ex quo diſces, clauſas templi Jani portas, pacis fuiſſe ſignum. 3 qui raro & invitus punit ac iraſcitur. 4 ut Jupiter facere a poetis fingitur. 5 ego, qui fugi. 6 læta & ſolemni die conviva tuus fui cum ceteris. 7 i. e. tu

Ille ego, qui duxi veſtros 8 Hymenæon ad 9 ignes;
Et cecini fauſto carmina digna toro.
Cujus te ſolitum memini laudare libellos,
Exceptis 10 domino qui nocuere ſuo.
Cui tua nonnumquam miranti ſcripta legebas.
Ille ego, 11 de veſtra cui 12 data nupta domo.
Hanc probat, & primo dilectam ſemper ab ævo,
Eſt inter comites 13 Marcia 14 cenſa ſuas.
Inque ſuis habuit 15 matertera Cæſaris ante:
Quarum judicio ſi qua probata, proba eſt.
Ipſa ſua 16 melior fama, 17 laudantibus iſtis,
18 Claudia 19 divina non eguiſſet ope.
Nos quoque præteritos 20 ſine labe peregimus annos.

ad menſam. 8 carmen nuptiale cantavi. 9 in nuptiis, ad tædas in nuptiis quæ præferebantur. 10 i. e. libros de arte, qui mihi nocuere. 11 qui uxorem habeo ex tua familia, Fabiorum ſcilicet. Maſſon, in Vita Naſonis p. 61. recte h. l. explicuit, quem inde. 12 uxor tertia, ſcilicet Naſonis conjux, Vid. Maſſonum c. l.

13 Uxor Fabii Maximi. 14 i. e. cenſuit, numeravit. Eodem modo Cicero quoque loquitur pro Flacco: *cenſus es mancipia Amyntæ*, i. e. indicaſti pro tuis. 15 *Marciæ* mater, quæ Marcia erat filia Marci Philippi, ex priore conjuge, quæ ſoror erat Acciæ, matris Auguſti. 16 Vid. Feſt. IV. 505 ſeq. Liv. 29. 14. 17 ſi laudaſſent & probaſſent. 18 Claudia Quinta, Veſtalis, quum inſimularetur impudicitiæ, obviam procedebat ſimulacro Matri Deum, quod vehebatur Romam, eamque teſtem pudicitiæ vocabat, ac navim, qua vehebatur Dea, cingulo ſuo adligatam, ſola, adverſo flumine, trahebat, & famam ſuam eo miraculo recuperabat. 19 Cybeles. 20 ſine crimine.

Proxima pars vitæ 21 tranſilienda meæ.
Sed de me ut ſileam, conjux mea 22 ſarcina veſtra eſt.
Non potes hanc ſalva 23 diſſimulare fide.
Confugit hæc ad vos; veſtras ampleċtitur 24 aras.
[jure venit cultos ad ſibi quiſque Deos.]
Flenſque rogat, precibus 25 lenito Ceſare veſtris,
26 Buſta ſui fiant ut propiora viri.

EPI-

---

21 prætereunda ſilentio. 22 cura tua debet eſſe. 23 ignotam aut alienam exiſtimare. 24 auxilium veſtrum implorat eoque freta eſt. 25 Poſtquam lenitus fuerit Cæſar. 26 Sepulcrum.

EPISTOLA III.

RUFINO.

ARGUMENTUM.

Ex Rufini litteris magna ſe cepiſſe voluptatem & ſpem fatetur Poeta; nec tamen eas, quamvis eloquentes, tantam vim habuiſſe docet ut dolorem potuerint amovere. Cauſſam deinde adſignat. Tum refellit eorum exempla, quos ipſe dixerat forti animo tuliſſe exilium, ea ratione quod illi tam longe a patria non exul aſſent. Fatetur tamen poſtremo, ſi poſſet ejus animus leniri, ipſius præcepta & litteras elegantiſſimas id facturas fuiſſe: quas loco magni muneris ſe accepiſſe dicit.

HAnc tibi Naſo tuus mittit, Rufine, ſalutem;
Qui miſer eſt, ulli [2] ſi ſuus eſſe poteſt,
Reddita confuſæ nuper [3] ſolatia menti
Auxilium noſtris ſpemque tulere malis.
Utque Machaoniis [4] Pæantius artibus heros

Eleg. III. 2 ſtructura verborum ea eſt: tuus Naſo &c. ſi is, qui eſt miſer, ſuus eſſe poteſt ulli; voces *tuus* & *ſuus* familiaritatem ac amicitiam neceſſitudinemque notant. 3 i. e. epiſtola tua ſolatii plena. 4 Philoctetes, quem Machaon, Æſculapii filius curavit. *Pantius* dicitur, quia erat Pæantis filius. Vid. Senec. in Herc. Oetæo & Ovid. Metam. XIII. 45. ſeq.

5 Lenito medicam 6 vulnere ſenſit opem :
Sic ego mente 7 jacens , & acerbo ſaucius 8 ictu ,
Admonitu cæpi fortior eſſe tuo .
Et jam deficiens ſic ad tua verba revixi ,
Ut ſolet 9 infuſo 10 vena redire mero .
Non tamen exhibuit tantas 11 facundia vires ,
Ut mea ſint dictis 12 pectora ſana tuis .
Ut multum 13 noſtræ demas de gurgite curæ ;
Non minus exhauſto , quod 14 ſuperabit , erit .
Tempore 15 ducetur longo fortaſſe cicatrix :
16 Horrent admotas vulnera cruda manus .
Non eſt in 17 medico ſemper , 18 relevetur ut æger .
Interdum docta plus valet arte 19 malum .
Cernis , ut e molli 20 ſanguis pulmone remiſſus

Ad

---

5 curato . 6 quod ipſi fecerat una ex ſagittis ab Hercule acceptis, quæ Hydræ Lernææ ſanguine & veneno tincta erat, & poſtquam Herculis tumulum Græcis indicaſſet , ei in pedem decidebat . 7 æger . 8 calamitate exilii . 9 ſi æger bibat vinum , ſi ipſi vinum infundatur . 10 pulſus venæ . 11 tua, quam in tuis litteris es teſtatus . 12 ut dolor & mæror plane a me ſit depulſus . 13 de multitudine curarum mearum quamvis demas multum . 14 Supererit , non minus erit, quam id quod exhauſeris . 15 Obducetur vulneri, fiet . 16 tangi a chirurgo nolunt . 17 ſc. ſitum . 18 curetur, ſanetur . 19 morbi vis , morbus . 20 ſanguinis ex pulmone remiſſionem hanc medici *hæmorrhagiam* vocant , quæ fere læthalis eſt .

Ad 21 Stygias certo 22 limite ducat aquas.
Adferat ipſe licet 23 ſacras 24 Epidaurius herbas;
Sanabit nulla vulnera cordis ope.
Tollere 25 nodoſam 26 neſcit medicina podagram,
Nec 27 formidatis auxiliatur aquis.
Cura quoque interdum nulla medicabilis arte;
Aut, ut ſit, 28 longa eſt extenuanda mora.
Cum bene 29 firmarunt animum 30 præcepta jacentem,
31 Sumtaque ſunt nobis pectoris arma tui;
Rurſus amor patriæ, ratione valentior omni,

21 mortem. 22 certo. 23 medicas, medicinæ aptas. 24 i. e. *Æſculapius*, a civitate Pelopponeſi *Epidauro*, ubi templum ejus erat, dictus *Epidaurius*: Vid. Pomp. Mela II. 2. 25 effective per Metonym. nam podagra nodos quoſdam efficit in articulis, tumque incurabilis eſſe judicatur. *Nodoſam* etiam vocat Prudentius Periſteph. X. 495. 26 non poteſt curare. 27 formidant aquam & potum omnem ii qui hydrophobia ex morſu canis orta laborant: *formidatæ itaque aquæ* h. l. ſunt ii, qui propter illum morbum aquas reformidant. 28 imminui debet temporis tractu, quod, ut Cicero ait, omnia minuit ac mollit. 29 confirmarunt, erexerunt. 30 monita in epiſtola tua ad me ſcripta. 31 quando eodem quo tu, hoc eſt forti

32 Quod tua texuerunt ſcripta, 33 retexit opus.
Sive 34. pium vis hoc, ſive hoc 35 muliebre vocari;
Confiteor miſero molle cor eſſe mihi.
Non dubia eſt 36 Ithaci prudentia; ſed tamen optat.
37 Fumum de patriis poſſe videre focis.
Neſcio qua natale ſolum dulcedine captos
Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui.
38 Quid melius Roma? Scythico quid frigore pejus?
Huc tamen ex illa 39 barbarus urbe fugit.
Cum bene ſit clauſæ cavea 40 Pandione natæ,
41 Nititur in ſilvas illa redire ſuas.

Ad-

---

eſſe animo cœpi. 32 allegorice pro eo quod eſt, conſolationi tuæ locum non relinquit, revocat me ad mærorem. Allegoria a textoribus deſumta eſt. Cic. ad Diverſ. L. XI., ep. 14. Ovid. Remed. am. v. 12. Ceterum τὸ *texuerunt* pen. correpta effertur, ut Virgilii illud:

Obſtupuit ſteteruntque coma, & reliqua.

33 deſtruit. 34 pietatis, quæ & erga patriam eſt, ſignum habere vis 35 mollitie mulieris dignum. 36 Ulyſſi Cic. de orato. L. I. *Cujus* (nempe patriæ) *tanta eſt vis, ut Itacam illam, in aſperrimis ſaxulis, tanquam nidulum adfixam, ſapientiſſimus ille vir immortalitati anteponeret*. 37 Imitatur Naſo Homerum, qui Odyſſ. ά, v. 57.

αὐτὰρ Ὀδυσεὺς
Ἱέμενος καὶ καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι
Ἧς γαίης.

38 i. e. nihil Roma melius eſt. 39 Scythico in ſolo natus. 40 Philomelæ. *Pandione* vero natæ dicitur ideo, quia in luſciniam mutata fertur Philomela Pandionis filia. 41 Quamvis bene ſit in cava ſua lu-

Adſuetos tauri ſaltus, adſueta leones
[Nec 42 feritas illos impedit] antra petunt.
Tu tamen exilii morſus e pectore noſtro
43 Fomentis ſperas cedere poſſe tuis.
Effice, vos ipſi ne tam mihi ſitis amandi,
Talibus ut levius ſit caruiſſe malum;
44 At, puto, qua fueram genitus, tellure carenti,
In tamen 45 humano contigit eſſe loco.
Orbis in 46 extremi jaceo deſertus 47 arenis,
Fert ubi perpetuas 48 obruta terra nives.
Non ager hic pomum, non dulces 49 educat uvas:
Non ſalices 50 ripa, robora monte virent.
Neve fretum terra laudes magis: æquora ſemper
Ventorum rabie, 51 ſolibus orba, 52 tument.
Quocumque adſpicias, campi cultore carentes,
Vaſtaque, quæ nemo 53 vindicet, arva jacent.
54 Hoſtis adeſt, dextra lævaque a parte timendus;

ſciniæ, tamen repetere ſilvas ſuas, ſi poſſint, volunt. 42 'loci aſperitas. 43 ſolatio tuo. Metaphora, qua alii, ipſe Cicero non ſemel, uſi ſunt, a re medica petita. 44 Ironia. 45 quem humani colunt homines. 46 ultimi ſeptentrionis terrarumque. 47 littore Scythico arenoſo. 48 ſc. nive. 49 Profert. Vid. Metam. II. 2. 50 In ripa, in monte. 51 Claris diebus ſoliſque radiis. 52 inquieta ſunt, magnoſque adtollunt fluctus. 53 colat curetque ut ſua. 54 Thra-

Vicinoque metu terret utrumque latus.
Altera Biſtonias pars eſt ſenſura ſagittas,
Altera Sarmatica ſpicula miſſa manu.
I nunc, & veterum nobis exempla virorum,
Qui forti 55 caſum mente tulere, refer.
Et grave magnanimi 56 robus mirare 57 Rutili,
Non uſi reditus conditione dati.
Smyrna 58 virum tenuit, non Pontus, & hoſtica tellus;
Pene minus nullo Smyrna 59 petenda loco.
Non doluit patria 60 Cynicus procul eſſe Sinopeus:
61 Legit enim ſedes, 62 Attica terra, tuas.
Arma 63 Neoclides qui Perſica contudit armis,
64 Argolica primam ſenſit in urbe fugam.
Pulſus 65 Ariſtides 66 patria Lacedæmona fugit:
67 Inter quas dubium, quæ prior eſſet, erat.
Cæde puer facta 68 Patroclus 69 Opunta reliquit;

70 The-

---

ces, & Sarmatæ. 55 talem, qualem ego fero, exilium ſcil. 56 fortitudinem. 57 P. Rutilius maluit Smyrnæ in exilio permanere, quam redire in patriam. 58 eum, Rutilium. Smyrna eſt Joniæ urbs clariſſima. 59 Smyrna, in qua pene æque libenter commoreris, quam quovis loco alio. 60 Diogenes Cynicus Synopenſis. Lege Diog. Laer. lib. VI. 61 elegit. 62 Græciæ regio, in qua Athenæ. 63 Themiſtocles Neocli filius, 64 Vid. Nep. Themi 3. c. 8. *qui expulſum Athenis Argos* (in Peloponneſo) *conceſſiſſe*, auctor eſt. 65 Corn. Nep. Ariſt. c. 1. 66 Athenis. 67 quæ de principatu inter ſe decertabant. 68 Menœtii fil. qui inter aſtragalorum luſum Cliſonymum interfecit. 69

70 Theſſaliamque adiit, hoſpes Achillis, humum.
Exul ab 71 Hæmonia 72 Pirenida ceſſit ad undam,
73 Quo duce trabs Colchas ſacra cucurrit aquas.
Liquit 74 Agenorides Sidonia 75 męnia Cadmus,
Poneret ut muros in meliore 76 loco.
Venit ad Adraſtum 77 Tydeus, Calydone fugatus;
Et 78 Teucrum 79 Veneri grata recepit humus.
Quid referam veteres Romanæ gentis, apud quos
Exulibus tellus ultima 80 Tybur erat?
81 Perſequar ut cunctos; nulli 82 datus omnibus ævis
Tam procul a patria eſt, horridiorve locus.
Quo magis ignoſcat ſapientia veſtra dolenti,
83 Qui facit ex dictis non ita multa tuis.

Locridis urbe & patria Patrocli. 70 Phthiam Theſſ. urbem. 71 ex Theſſalia. 72 Corinthum, in qua Pirene fons erat duo diverſa proſpectans maria. 73 Jaſon intelligitur: *trabs* Argo navis eſt, quæ ſacra dicitur, quod Palladis auſpicio ædificata & poſtmodum Neptuno conſecrata eſt. 74 Agenoris Reg. Phœnic. filius. 75 *Sidonem* Phœniciæ regiam. Vid. Juſtin. XVIII. 3. Adde Noſtrum Metam. III. 1. 132. 76 quo Thebas condidit, in Bœotia. 77 fil. Oenei, Regis *Caledon*. Ætoliæ urbis, vel ob Olenii fratris, vel Alcathoi patrui cædem Argos confugit ad Adraſtum Regem, & filiam ejus Deipylen uxorem accepit. 78 Teucer poſt Troj. bellum Telamoni patri ob non vindicatam fratris Ajacis mortem inviſus, ac Salamine inſula prohibitus, Cyprum conceſſit, ibique urbem patriæ nomine Salamina condidit. 79 Cyprus. 80 Oppidum in Latio, Tivoli nunc dictum. 81 enumerem licet. 82 præterquam mihi ſoli. 83 apud quem

Nec tamen inficior, ſi poſſint noſtra 84 coire
  Vulnera; præceptis poſſe coire tuis.
Sed vereor, ne me fruſtra ſervare labores;
  Neu juver admota 85 perditus æger ope.
Nec loquor hæc, quia ſit major prudentia 86 nobis;
  Sed ſim, quam 87 medico, notior ipſe mihi.
88 Ut tamen hoc ita ſit, 89 munus tua grande voluntas
  Ad me 90 pervenit, conſuliturque boni.

EPI-

---

non multum poſſunt tua ſolatia. 84 ſanari. 85 deſperatus. 86 mihi. 87 tibi, qui agis medicum. 88 quamvis nequeam ſanari. 89 eſt mihi loco grandis muneris voluntas tua. 90 epiſtola declarata tua voluntas.

EPISTOLA IV.

UXORI.

ARGUMENTUM.

Ad uxorem ſcribens Poeta canum ſe & languidum factum eſſe, deſignat. Hujuſque rei cauſſas duas eſſe colligit, ſenectutem ſcilicet & dolorem, quo aſſidue conficitur. Deinde facta collatione Jaſonis expeditionis, qui in ea loca pervenit, & ſui exilii; docet, ſuum malum majus fuiſſe illius opere & peregrinatione. Poſtremo optat, ut poſſit in patriam redire; fruique dulciſſimæ conjugis amplexu & colloquio, Cæſaribuſque ſacrificare.

JAM mihi [2] deterior [3] canis adſpergitur ætas;
Jamque meos vultus [4] ruga ſenilis arat;
Jam vigor, & [5] quaſſo languent in corpore vires;
Nec, juveni luſus qui placuere, placent.
Nec ſi me [6] ſubito videas, agnoſcere poſſis.
Ætatis facta eſt tanta [7] ruina meæ.
Confiteor facere hæc annos; ſed & altera cauſſa eſt,

B 6 An-

Eleg. IV. 2 deterior ætas eſt ingraveſcens ſenectus. 3 canitie ego ſeneſcens adſpergor. 4 rugæ ducuntur in vultu meo. 5 debili & annis & ærumnis, quas perpeſſus ſum. 6 ex improviſo. 7 tam mutatus ſum

Anxietas animi, 8 continuuſque labor.
Nam mea per 9 longos ſi quis mala digerat annos,
(Crede mihi) 10 Pylio Neſtore 11 major ero.
Cernis ut in duris (& quid bove 12 firmius ?) arvis
Fortia taurorum corpora frangat 13 opus.
Quæ numquam vacuo ſolita eſt ceſſare 14 novali,
Fructibus adſiduis laſſa ſeneſcit humus.
Occidet, ad 15 Circi ſi quis certamina ſemper,
Non intermiſſis curſibus, ibit equus.
Firma ſit illa licet, ſolvetur in æquore navis.
Quæ numquam liquidis 16 ſicca carebit aquis.

Me

& prope ſenex factus. 8 infortunium, calamitas, & miſeria. 9 Si quis ex malis meis judicet annos, ſi quis per annos mala mea ſic diſponat, ut cuilibet ea tribuat, quæ homini miſero alias contingere videmus. 10 Neſtor ex Pylo urbe Laconiæ erat, & tertiam hominis ætatem a Poetis vixiſſe traditur. 11 ſc. natu & ætate. 12 mox explicat verbis: *Fortia taurorum corpora*. 13 agricultura plane ut Græci ſuum ἔρλον adhibent. Eutrop. 1. 15. 2. quum in *opere & arans* eſſet *inventus*, de L. Quinct. dictatore loquitur, nos ibi plura optimorum auctorum loca ſimilia congeremus, & quando ipſum Eutropium, tecum, lector, communicabimus. 14 *novalis* ſc. terra, *novale* ſc. *arvum* ager eſt aratus, ſed ſine ſemine jacens. 15 ad pugnam, quæ in ludis Circenſibus celebratur; vel generatim de certaminibus equeſtribus omnibus intellige. 16 Quæ numquam ſubducitur & quieſcit, de qua re diximus in Diſſ. de Mulæo Grammatico, poematis de

Me quoque debilitat 17 ſeries immenſa malorum,
Ante 18 meum tempus cogit & eſſe ſenem.
19 Otia corpus alunt; animus quoque paſcitur illis.
Immodicus contra 20 carpit utrumque labor.
Adſpice, in 21 has partes quod venerit 22 Æſone natus,
Quam laudem a ſera poſteritate ferat.
At labor illius noſtro leviorque minorque;
23 Si modo non verum nomina magna premunt.
Ille eſt in Pontum, 24 Pelia mittente, profectus,
Qui vix Theſſaliæ 25 fine timendus erat.
Cæſaris ira mihi nocuit; quem Solis ab ortu
Solis ad occaſus 26 utraque terra tremit.
Junctior 27 Hæmonia eſt Ponto, quam Roma, ſiniſtro:
Et brevius, quam nos, ille 18 peregit iter.
Ille habuit comites, 29 primos telluris 30 Achivæ;

At

Hero & Leandro auctore. 17 continui labores. 18 ante tempus, quo alii homines ætate debiles fieri videmus, 19 quies. 20 debilitat. 21 locum hunc, terram. 22 Jaſon. 23 i. e. Si modo magnum Jaſonis nomen non faciat, ut *verum* de me meiſque laboribus & malis minus videatur illius geſtis rebus. 24 Pelias fuit rex Jolci in Theſſalia, qui miſit Jaſonem in Pontum, ut inde aſportaret vellus aureum. 25 extrema Theſſaliæ parte. 26 i. e. oriens & occidens. 27 Theſſalia. 28 Jaſon. 29 Principes viros, ut Caſtora & Pollucem, Theſeumque ac Herculem. Vid. Apoll. l. 9. 16. 30 Achaja Græciæ pars, unde Achi-

At noſtram cuncti 31 deſtituere fugam.
Nos 32 fragili vaſtum ligno ſulcavimus æquor:
Quæ tulit 33 Æſoniden, firma 34 carina fuit.
Nec 35 Tiphys mihi rector erat; nec 36 Agenore natus
Quas ſequerer, docuit, quas fugeremque vias.
Illum tutata eſt cum Pallade regia 37 Juno:
Defendere meum numina nulla caput.
Illum furtivæ 38 juvere Cupidinis artes:
Quas a me vellem non 39 didiciſſet Amor.
Ille domum rediit: nos his moriemur in arvis,
Perſtiterit læſi ſi gravis ira 40 Dei.
Durius eſt igitur noſtrum, fidiſſima conjux,
Illo quod ſubiit Æſone natus, onus.
Te quoque, quam juvenem diſcedens Urbe reliqui.
Credibile eſt noſtris 41 inſenuiſſe malis.
O ego, Di faciant, 42 talem te cernere poſſim,
Caraque 43 mutatis oſcula ferre genis:

Am-

vi dicuntur Græci & h. l. *tellus Achiva* Græcia. 31 nos nullos habuimus comites exilii noſtri. 32 fragili navi. 33 Jaſonem. 34 navis, συνεκδοχῆ partis pro toto. 35 Iſte fuit Argonautarum gubernator, Hagniæ filius. Vid. Apollon. I. 105. & Valer. Flaccum I. 419. 15. 36. phineus, Agen. fil. Apollod. l. 9. 21. 22. 37 hæc enim Jaſonem adjuvit in tranſeundis Symplegadibus, illa, Pallas, in fabricanda navi. 38 Medeæ artes, quæ Jaſonis amore capta ipſum adjuvit. 39 ex libris nempe meis de Arte. 40 Auguſti Cæſaris. 41 ſenem factam eſſe ob mærorem ex malis meis contractum. 41 ſenem ſcil. & rugoſam. 43

Amplectique meis corpus non 44 pingue lacertis ;
  Et, Gracile hoc fecit, dicere, cura mei :
Et narrare meos flenti flens ipſe labores ;
  Sperato numquam colloquioque frui :
Thuraque 45 Cæſaribus cum 46 conjuge Cæſare digna,
  Dis veris, 47 memori debita ferre manu.
48 Memnonis hanc utinam, lenito Principe, mater
  Quam primum 49 roſeo provocet ore diem!

aliam formam, ſenilem ſcil. habentibus. 44 Tuum, macie curiſque confectum & attenuatum. 45 Auguſto & fil. Tiberio. 46 Livia. 47 beneficiorum, i. e. grata. 48 *Memnonis* mater *Aurora* eſt, *Tithonus* pater. 49 epitherum ab Auroræ colore petitum pulcrum ſignificat & lætabile quid.

EPISTOLA V.

MAXIMO.

ARGUMENTUM.

Ad Maximum ſcribens Poeta, illum admonet, ne miretur, ſi in carmen minus elegans & incultum offenderit: ſiquidem tot malis, & ſinu ingenium oppreſſum, non poſſit eo calore inſurgere, quo prius. Deinde docet, cur quamvis ſibi carmina nocuerint, tamen adhuc ſcribat. Poſtremo conſilium exponit, cur non teneatur facere optimum carmen, & illud polire.

ILle tuos quondam non [2] ultimus inter amicos,
  Ut ſua verba legas, Maxime, Naſo rogat.
In quibus ingenium [3] deſiſte requirere noſtrum,
  Neſcius exilii ne videare mei.
Cernis, ut ignavum corrumpant otia corpus,
  Ut [4] capiant vitium, ni moveantur, aquæ;
Et mihi, ſi quis erat, [5] ducendi carminis [6] uſus
  Deficit; eſtque minor factus [7] inerte ſitu.
Hæc

Eleg. V. 2 i. e. qui in præcipuis tuis amicis erat. 3 Ne require. 4 putredine vitientur. 5 ducere carmen eleganter dicitur pro facere, componere. 6 peritia uſu confirmata. 7 i. e. otio ac deſidia inerti,

Hæc quoque, quæ legitis (ſi quid mihi, Maxime, credis)
Scribimus 8 invita, vixque coacta, manu.
Non libet in tales animum contendere curas,
Nec venit ad 9 duros Muſa vocata Getas.
Ut tamen ipſe vides, 10 luctor deducere verſum;
Sed non fit fato 11 mollior ille meo.
Cum relego, ſcripſiſſe pudet: quia plurima cerno,
Me quoque, qui feci, judice digna 12 lini.
Nec tamen emendo: labor hic quam ſcribere major,
Menſque pati durum 13 ſuſtinet ægra nihil.
Scilicet incipiam 14 lima 15 mordacius uti,
Et ſub judicium ſingula verba vocem?
Torquet enim Fortuna parum, 16 niſi Nilus in 17 Hebrum
Confluat, & frondes Alpibus addat 18 Athos?
Parcendum eſt animo 19 miſerabile vulnus habenti.

Sub-

exercitatione deficiente. 8 multo labore, quo vix efficio; ut aliquid verſuum componam. 9 feros. 10 magno labore opus eſt, dum verſum aliquem deducturus ſum. 11 æque durus fit verſus & inſuavis, ac eſt fatum eum. 12 deleri, emendari. 13 patitur nil grave. 14 emendatione, μεταφορικῶς. Sæpe vox *lima* de emendatione ſcriptorum adhibetur præcipue a Plin. Sec. in epiſtolis. Vid. Indicem Lat. Cellarianum. 15 adcuratius. 16 Per parœmiam, i. e. niſi cura curæ & malis addatur. 17 Hebrus Thraciæ fluvius. 18 Athos mons eſt in Macedonia, a Xerxe profeſſus. Ceterum hæc duo diſticha ironice ſunt accipienda. 19 miſericordia dignum, & grave.

Subducant oneri colla 20 peruſta boves.
At, puto, 21 fructus adeſt, 22 juſtiſſima cauſſa laborum,
Et ſata cum multo fœnore reddit 23 ager.
Tempus ad 24 hoc nobis (repetas licet omnia) nullum
Profuit (atque utinam non 25 nocuiſſet!) 26 opus.
Cur igitur ſcribam miraris? Miror & ipſe,
Et mecum quæro ſæpe, quid inde 27 feram.
An populus 28 vere ſanos negat eſſe poetas:
Sumque fides hujus maxima 29 vocis ego?
Qui, 30 ſterili toties cum ſim deceptus ab arvo,
Damnoſa 31 perſto condere ſemen humo.
Scilicet eſt 32 cupidus ſtudiorum quiſque ſuorum;
Tempus & adſueta ponere in arte 33 juvat.
Saucius 34 ejurat pugnam gladiator, & idem
Im-

---

20 attrita; i.e. ne poſtuletur a me adflicto tot miſeriis, ut curatius verſus meos expoliam. Allegorice vero Ovidius loquitur. 21 utilitas. 22 ob quem juſte laborem eum ſuſcipio. 23 iterum allegorice, meorum carminum fructus aliquis ei iſque ſatis magnis Ironia. 24 uſque ad hoc tempus. 25 nocuere enim libri de Arte. 26 Carmen. 27 ſc. utilitatis & fructus. 28 vere dicit, non compotes mentis eſſe poetas. 29 populi vocis. An ego ſententiæ huic & verbo populi fidem forſan facio? 30 poeſi, ſterili ac infructuoſa arte. 31 perſiſto, pergo operam dare poeſi & carmina ſcribere. 32 cuique ſuum pulcrum, quiſque ſua arte oblectatur. 33 libet, volupe eſt, oblectat. 34 adfirmat, ſe amplius in poſterum non eſſe

Immemor antiqui vulneris 35 arma capit.
Nil ſibi cum pelagi dicit fore naufragus undis;
Mox ducit 36 remos, qua modo 37 navit aqua.
Sic ego conſtanter ſtudium non utile 38 carpo;
Et repeto, nollem quas coluiſſe, 39 Deas,
Quid potius 40 faciam? Non ſum 41 qui ſegnia ducam
Otia: 42 mors nobis tempus habetur iners.
Nec juvat 43 in lucem nimio 44 marceſcere vino,
Nec tenet 45 incertas alea blanda manus.
Cum dedimus ſomno, quas corpus poſtulat, horas,
Quo 46 ponam vigilans tempora longa modo?
47 Moris an oblitus patrii contendere diſcam
Sarmaticos arcus, & 48 trahar arte loci?
Hoc quoque me ſtudium prohibent adſumere 49 vires;

Menſ-

---

pugnaturum. 35 denuo pugnat & redit ad arma arteмque conſueram. 36 navigavit. 37 tamquam naufragus. 38 ſector, urgeo, eique incumbo. Metaphora deducta eſt ab iis, qui exercent lanificium. 39 Muſas, poeſin repeto, quam nollem umquam coluiſſe. 40 quam ſcribam verſus. 41 ſc. ille, talis homo, qui ſit otio deditus. 42 conſtructio ſic habet: *tempus iners*, i. e. quo nihil honeſti agitur, *habetur nobis*, i. e. mihi, a me, exiſtimatur, *mors*. Plane ſic Seneca Ep. XI. 73. ad Lucil. *Otium ſine litteris mors eſt, & vivi hominis ſepultura*. 43 uſque dum dies oriatur. 44 marcidum reddi & crapula languere. 45 quæ non norunt, quæ luſus fortuna & exitus ſit. 46 Quomodo tranſigam. 47 exercitationum patriarum, h. e. Romæ obtinentium. 48 capiar, delecter. 49 quæ

Menſque magis 50 gracili corpore noſtra
valet.
Cum 51 bene quæſieris, quid agam; magis
utile nil eſt
Artibus his, quæ nil utilitatis habent. 52
Conſequor ex illis caſus oblivia noſtri;
53 Hanc ſatis eſt meſſem ſi mea reddit humus.
Gloria vos 54 acuat: vos ut 55 recitata probentur
Carmina, 56 Pieriis invigilate choris.
Quod venit 57 ex facili, ſatis eſt componere
nobis:
Et nimis 58 intenti cauſſa laboris 59 abeſt.
Cur ego ſolicita poliam mea carmina cura?
An verear, ne non approbet illa Getes?
60 Forſitan audacter faciam, ſed glorior,
Iſtrum

Inge-

jam ſunt debilitatæ. 50 mens eſt magis firma; magis viget, quam corpuſculum tenue ac imbecille. 51 probe. 52 i. e. poeſis. 53 hoc ſi conſequar e ſtudio meo, ſufficit. 54 excitet ad præclarum quid ac elegans ſcribendum. 55 inter convocatos amicos alioſque nam ſolemne fuit Romanis ſcripta ſua recitare, ut vel e ſolo Plinio intelligitur. Mos profecto is longa fuit ſaluberrimus, & ſi fieri poſſit, dignus, qui hodie revocetur in uſum. Conſule Reimmanni ideam Syſtematis Antiquitatis litterariæ p. 155. ſeq. Ipſe Ovidius hujus ritus paſſim habet mentionem. 56 operam date faciendis verſibus. 57 facile a nobis poteſt ſcribi. 58 magni, adcuratioris. 59 non habeo cauſſam, cur magno labore carmina componam. 60 forſitan audax ſum, dum dico, *reliqua*.

Ingenio nullum majus habere meo.
61 Hoc (ubi vivendum) ſatis eſt ſi conſequor arvo,
Inter inhumanos eſſe poeta Getas.
62 Quo mihi diverſum fama 63 contendere in orbem?
Quem 64 Fortuna dedit, Roma 65 ſit illa locus,
Hoc mea contenta eſt infelix Muſa 66 theatro:
Sic merui; magni ſic voluere 67 Dei.
Nec reor 68 hinc 69 iſtuc noſtris iter 70 eſſe libellis,
Quo Boreas 71 penna deficiente venit.
Dividimur 72 cœlo; quæque eſt procul urbe 73 Quirini,
Adſpicit 74 hirſutos cominus 75 Urſa Getas.

Per

---

61 ita habet ſtructura verſus, ſatis eſt ſc. mihi, *hoc in arvo* terra Scythica, *ubi vivendum* mihi eſt, *ſi conſequor* illud, nempe, ut puter *eſſe Poeta inter Getas inhumanos*, qui ſtudiorum plane rudes ſunt. 62 quid inde ad me utilitatis redundabit? 63 ſi ſcripta mea perveniant in urbem Romam & fama mea, ſi ibi celebretur, tamquam alio in orbe. 64 factum, caſus, locus, quo ſum relegatus. 65 ſit mihi Romæ inſtar. 66 in quo quaſi ſpectetur & celebretur. 67 Cæſares, & præcipue Auguſtus. 68 Tomis. 69 Romam. 70 pervenire noſtra carmina. 71 alis deficientibus & laſſis, alatos enim fingi ventos, e lectione poetarum conſtat. 72 ſub cœli diverſa plaga ſum. 73 Romuli, qui ita dicitur a Quiri, haſta, vel a Curribus. Vid. Ovid. Faſt. II. 475. 74. coma longa & pellibus tectos, ut loquitur Triſt. V. 10. 32. 75 ſeptem triones, cœle-

Per tantum terræ, tot aquas vix credere poſſim
76 Indicium ſtudii tranſiluiſſe mei.
Finge 77 legi; quodque 78 eſt mirabile, finge placere:
79 Auctorem certe res juvet iſta nihil.
Quo tibi, ſi 80 calida 81 poſitus laudere 82 Syene?
Aut ubi 83 Taprobanen Indica cingit aqua?
Altius ire libet? Si te diſtantia longe
Pleiadum laudent ſigna, 84 quid inde feras?
Sed neque pervenio ſcriptis 85 mediocribus iſtuc;
86 Famaque cum domino fugit ab Urbe ſuo.
Voſque, quibus 87 perii, tunc cum mea fama 88 ſepulta eſt,
Nunc quoque de 89 noſtra morte 90 tacere reor.

EPI-

ſte ſidus, ſub quo ſita Scythia. 76 aliquid e ſcriptis & meis carminibus. 77 ſc. aliquid e carminibus meis. 78 quod maxime mirarer, quia omnia quæ nunc a me ſcribuntur, non polita & elegantia ſunt. 79 me Naſonem. 80 calida dicitur, quia ſita eſt ſub tropico Cancri. 81 vitam degens. 82 Urbs eſt in Ægypto. 83 Indiæ inſula. 84 quid tibi id proderit? i. e. nihil proderit. 85 non admodum politis carminibus. 86 fama a me fugit tum cum Roma concederem in exilium, i. e. famam amiſi poſtquam ſum factus exul. 87 qui me putaſtis mortuum eo tempore, quo in exilium fui profectus. 88 perire cœpit, quum amitterem bonam famam. 89 de me quaſi mortuo. 90 non meminiſſe amplius mei in exilium ire juſſi.

EPISTOLA VI.

GRAECINO.

ARGUMENTUM.

Ad Græcinum ſcribens docet Poeta eum non adfuiſſe eo tempore, quo ab Auguſto relegatus eſt: quem arbitratur magnum cepiſſe dolorem, quum primum rem omnem acceperit. Secundo eum rogat, ut alloquio ſuo & litteris ſaltim conſoletur: nec ſcire cupiat, quam ob cauſſam exſularit, ne recrudeſcant vulnera jam occluſa. Poſtmodum docet, non prorſus ſibi ademtam eſſe ſpem reditus, fateturque ſimul, in Cæſaris clementia plurimum ſperare, quem ut ſibi reconciliet, precatur. Demum dicit, omnia impoſſibilia potius fieri poſſe, quam credere ſe a Græcino, fido & veteri amico, poſſe deſtitui.

ECquid 2 ut audiſti (nam te diverſa 3 tenebat
Terra) meos 4 caſus, cor tibi triſte fuit?
Diſſimules, metuaſque licet, Græcine, fateri;
Si bene te novi, triſte 5 fuiſſe liquet.
Non 6 cadit in mores feritas 7 inamabilis iſtos;
Nec minus a ſtudiis 8 diſſidet illa tuis.

Arti-

Elegia VI. 2 an. 3 aberas Roma: 4 exilium, relegationem. 5 cor nempe. 6 convenit moribus tuis. 7 in miſericordia. 8 abhorret, ac eſt aliena.

Artibus ingenuis, quarum tibi maxima cura eſt,
Pectora 9 molleſcunt, 10 aſperitaſque fugit.
Nec quiſquam meliore 11 fide complectitur illas,
12 Quia ſinit officium, militiæque labor.
Certe ego; cum 13 primum potui ſentire quid eſſem,
(Nam fuit 14 attonito mens mihi nulla diu)
Hoc quoque Fortunæ ſenſi 15 quod amicus 16 abeſſes,
Qui mihi 17 præſidium grande futurus eras.
Tecum tunc aberant ægræ ſolatia mentis,
Magnaque pars animæ, conſiliique mei.
At nunc, quod ſupereſt, fer opem, precor, 18 eminus 19 unam,
20 Adloquioque juva pectora noſtra tuo:
Quæ 21 (non mendaci ſi quidquam credis, amico)
Stulta magis dici, quam ſcelerata, decet.
Nec leve, nec tutum, peccati quæ ſit origo,

Scri-

---

9 humana fiunt. 10 immitis animus. 11 rectius, magis amat. 12 in quantum. 13 quam primum, poſtquam reſcivi, me exulem futurum ex Auguſti voluntate. 14 perterrefactus in diu extra me fui poſitus. 15 a fortuna adverſa etiam illud eſſe, quod, *reliqua*. 16 tu. 17 auxilio poteras eſſe. 18 abſens. 19 hanc ſolam. 20 litteris ſolatiis plenis. 21 ſc. mea pectora, ſeu me.

Scribere : 22 tractari vulnera noſtra timent.
Qualicumque modo mihi ſint ea 23 facta, rogare
Deſine, non agites, ſi qua 24 coire velis.
Quidquid id eſt, ut non facinus, ſic culpa vocandum,
Omnis an in magnos culpa Deos, ſcelus eſt?
Spes igitur menti pœnæ, Græcine, levandæ
Non eſt ex toto 25 nulla relicta meæ.
26 Hæc Dea, cum fugerent ſceleratas numina terras,
In Dis inviſa ſola remanſit humo.
Hæc facit, ut virat vinctus quoque compede 27 foſſor;
Liberaque a ferro 28 crura futura putet.
Hæc facit ut, videat 28 cum terras undique nullas,
Naufragus in mediis brachia jactet aquis.
Sæpe aliquem ſolers medicorum cura reliquit;
Nec ſpes huic 30 vena deficiente cadit.
Carcere dicuntur clauſi ſperare ſalutem:
Atque aliquis pendens in cruce 31 vota facit.

C Hæc

22 adtingi nolunt. 23 vulnera. 24 ſanari ſi qua vulnera cupias, ne agites aut frices ea. 25 omnino, plane nulla. 26 ſpes. Vid. Heſiod. Ἔρλ. καὶ Ἡμὲρ. l. 1. Noſtrum Met. 1. 150. 27 ſervus vinctus, agrum compedibus ligatus colens. 28 vinculis, compedibus. 29 quamvis. 30 ceſſante ferme venarum pulſu. 31

Hæc Dea quam multos 32 laqueo ſua colla ligantes
  Non eſt 33 propoſita paſſa perire nece.
Me quoque conantem gladio finire dolorem
  Arcuit, injecta continuitque manu.
Quidque facis? Lacrymis opus eſt, non ſanguine, dixit:
  Sæpe per has flecti Principis ira ſolet.
Quamvis eſt igitur meritis 34 indebita noſtris,
  Magna tamen ſpes eſt in bonitate 35 Dei.
Qui ne 36 difficilis mihi ſit, Græcine, precare:
  Confer & 37 in votum tu quoque verba meum.
Inque Tomitana 38 jaceam tumulatus arena,
  Si te non nobis iſta vovere liquet.
Nam prius incipiant 39 turres vitare columbæ,

An-

Diis ſc. ſi faciant, ut a morte liberetur. 32 deſperantes, ideoque laqueo gulam frangere ſibi volentes. 33 qua ſibi propoſuerant mori. 34 ſpes de clementia Principis mihi non debetur, ſ. quamvis non debeam ſperare de clementia Auguſti propter peccatum meum. 35 Auguſti. 36 iratus & implacabilis. 37 ad votum meum, nempe reſtitutionem, aut mutationem exilii impetrandam. 38 moriar ſepeliarque hac in terra, niſi certum eſt, *reliqua*. Quo fiduciam & ſpem in Græcino collocatam ſignificat. 39 alta

Antra feræ, pecudes gramina, mergus aquas;
Quam male ſe 40 præſtet veteri Græcinus amico.
Non ita ſunt fatis omnia 41 verſa meis.

---

domicilia, in quibus libenter commorantur, 40 gerat ſe erga amicum veterem. 41 non adeo eſt mala mea fortuna, ut hoc de re mihi ſit verendum: non omnia fatis meis, h. e. exilio, tam ſunt deſperata, ut, *reliqua*.

EPISTOLA VII.

MESSALINO.

ARGUMENTUM.

E Ponto ad Meſſalinum hanc ſcripſit epiſtolam Ovidius, docetque ſimul ejus patris fratriſque amorem. Loquitur deinde de pœna, qua eum adfecit Auguſtus, cujus cauſſa ſe ab eo minime rejiciendum eſſe conligit. Oſtendit poſtremo, ſe officioſum ſemper fuiſſe in ejus domum.

[a] Littera pro verbis tibi, Meſſaline, ſalutem,
Quam legis, a ſævis attulit uſque Getis.
Indicat auctorem locus; an, niſi nomine lecto,
Hæc me Naſonem ſcribere verba latet?
Ecquis in extremo poſitus jacet [3] orbe [4] tuorum,
Me tamen excepto, qui precor eſſe [5] tuus?
Di procul a cunctis, qui te venerantur amantque,

Hujus

---

a Epiſtola, ut Triſtium III. 7. 2. 3 ultima plaga ad ſeptem triones. 4 ex tuis amicis. 5 qui rogo, ut etiam nunc me vel potiſſimum ha-

Hujus notitiam 6 gentis abeſſe velint.
Nos ſatis eſt inter glaciem Scythicaſque ſagittas
Vivere; ſi vita eſt mortis habenda 7 genus.
8 Nos premat aut bello tellus, aut frigore cælum:
Truxque Getes armis, grandine pulſet hiems:
Nos habeat regio, nec pomo 9 feta, nec uvis;
Et cujus nullum ceſſet ab hoſte latus.
Cetera ſit 10 ſoſpes cultorum turba tuorum:
In quibus, 11 ut populo, pars ego parva fui.
Me miſerum, ſi tu verbis 12 offenderis iſtis;
Noſque negas ulla 13 parte fuiſſe taos!
Idque ſit ut verum, 14 mentito ignoſcere debes.
Nil demit laudi 15 gloria noſtra tuæ.
Quis ſe Cæſaribus notis non fingit amicum?
Da veniam faſſo; tu mihi 16 Cæſar eris.

C 3 Nec

---

bens in tuis. 6 Gentis Gæticæ. 7 ſi mortis genus, i. e. exilium meum. dicenda vita eſt, nam exul civili ratione mortuus judicabatur: quamquam Naſo etiam ad calamitatem ſuam & miſeram vitæ rationem reſpicit. 8 me. 9 fecunda & fertilis. 10 felix. 11 inter quos, tamquam in populo, nam multi te colunt, ipſe etiam ego eram. 12 queis me amicum & cultorem tuum dico fuiſſe. 13 ulla ratione. 14 quamvis verum ſit, me nulla ratione ad tuos cultores pertinuiſſe. 15 gloria ea, qua me tuum fuiſſe amicum dico. 16 i. e. ego te tam honoravi amavique

Nec tamen 17 irrumpo, quo non licet ire: ſatiſque eſt,
18 Atria ſi nobis non patuiſſe negas.
Utque 19 tibi fuerit mecum nihil amplius, uno
Nempe ſalutaris, quam prius, ore 20 minus.
Nec tuus eſt genitor nos inficiatus amicos,
Hortator ſtudii, cauſſaque, 21 faxque mei.
Cui nos & lacrymas, ſupremum in funere munus,
22 Et dedimus medio ſcripta canenda foro.
Adde quod eſt frater tanto tibi junctus amore,
Quantus in 23 Atridis 24 Tyndaridiſque fuit:
Is me nec comitem, nec dedignatus amicum eſt:
Si tamen hæc illi non 25 nocitura putas.
Si 26 minus, hac quoque me mendacem parte 27 fatebor.

Clauſa

---

ac Cæſarem alii. 17 non tamen glorior me tibi fuiſſe familiariſſimum. 18 quo ſe conferebant mane ſalutatum venientes patronos. Seneca, ep. 84. *intuere*, inquit *illas potentium domos, illa tumultuoſa, rixa ſalutantium limina*. Plinius, ep. 7. lib. III. n. 4. *Salutabatur, colebatur*, cetera. Adde Cellarium ad Cic. I. Cat. c. 4. extr. 19. quamvis nulla arctiori tibi junctus fuerim amicitia. 20 unus ego deſum ex iis, qui mane te ſalutatum acceſſere. 21 impulſor. 22 cui mortuo leſſum in foro canendam conſcripſi. 23 Agamemnone & Menelao, qui *Atridæ* dicuntur, quia ab *Atreo*, rege Mycænarum, patruo, adoptati erant, filii vero fuere Pliſthenis. 24 Caſtor & Pollux innuuntur, Tyndari filii. 25 propter Auguſtum forte Cæſarem. 26 ſi putas, ipſi nocere, quod me amico uſus eſt. 27

Clauſa mihi potius tota ſit iſta domus.
Sed neque claudenda eſt; & nulla potentia vires
28 Præſtandi, ne quid peccet amicus, habet.
Et tamen ut 29 cuperem, culpam quoque poſſe negari;
30 Sic facinus nemo neſcit abeſſe mihi.
Quod niſi delicti pars excuſabilis eſſet;
Parva relegari pœna futura 31 fuit.
Ipſe ſed hoc vidit, qui pervidet omnia, Cæſar;
Stultitiam dici crimina poſſe mea.
Quaque 32 ego permiſi, quaque eſt res paſſa, pepercit.
Uſus & eſt modice fulminis 33 igne ſui.
Nec vitam, nec opes, nec ademit 34 poſſe reverti;
Si ſua per veſtras victa ſit ira preces.
At graviter 35 cecidi, quid enim mirabile, ſi quis
A 36 Jove percuſſus non leve vulnus habet?
Ipſe ſuas ut jam vires 37 inhiberet Achilles,

hac etiam in re. 27 dicam, me inter domus tuæ cultores non fuiſſe, ſiquidem ea res tibi poſſit nocere. 28 præſtare peccatum amici. Vor eines Freundes Miſſethat ſtehen. 29 quamvis. Sic norunt omnes, me aliquid admiſiſſe, quo vel exilio graviorem pœnam mererer. 31 fuiſſet relegatio, cum crimine comparata, pœna admodum levis. 32 in quantum. 33 ceu Jupiter ſuo fulmine, 34 poteſtatem & ſpem redeundi in patriam. 35 deveni in graviſſimum malum. 36 ab Auguſto, tamquam altero Jove. 37 etſi

Miſſa graves ictus 38 Pelias haſta 39 tulit.
Judicium nobis igitur cum 40 vindicis adſit,
Non eſt cur tua me janua noſſe neget.
Culta quidem (fateor) citra, 41 quam debuit, illa;
Sed fuit in fatis hoc quoque, credo, meis.
Nec tamen officium 42 ſenſit magis altera noſtrum.
43 Hic, illic, veſtro ſub 44 Lare ſemper eram.
45 Quæque tua eſt pietas, ut te non 46 excolat ipſum,
Jus aliquod 47 tecum fratris amicus habet.
Quid quod, ut 48 emeritis referenda eſt gratia ſemper,
Sic 49 eſt fortunæ promeruiſſe 50 tuæ?
Quod ſi permittis nobis ſuadere, quid optes,
Ut des, quam reddas, 52 plura, precare Deos.

Idque

non omnibus vibrabat viribus. 38 huia in *Pelio* monte Theſſal. cæſa & a patre *Peleo* Achilli donata erat. Vid. eam deſcribentem Homerum Iliad. 16. 140. 39 i. e. intulit. 40 quum ipſe Auguſtus. a quo punitus ſum, me excuſet quodammodo judicio ſuo. 41 non pro eo, ac debuit coli. 42 magis tamen nulla alius a me domus culta eſt. 43 ſive in tua, ſive fratris domo. 44 domo. ſup. I. 1. 10. 46 amor erga fratrem. 46 quamvis te ipſum non colat digne. 47 apud te jus habet aliquod amicus fratris tui. 48 bene de amicis meritis. 49 decet fortunam tuam, ſeu te fortunatum. 50 parare tibi amicos, alios miſeros adjuvare. 51 a diis petas. 52 beneficia potius aliis

Idque 53 facis, quantumque licet meminiſſe, volebas
Officii cauſſam pluribus eſſe 54 datam.
55 Quo libet in numero me, Meſſalline, repone;
Sim modo pars veſtræ non 56 aliena domus.
Et mala Naſonem (quoniam meruiſſe videtur)
Si non ferre 57 doles, at 58 meruiſſe dole.

---

exhibeas, quam ab aliis accipias. 53 plura das, quam accipis. 54 aliis plura officia præſtabas, quam accipiebas. 55 numera me modo inter cultores tuos vel infimos. 56 modo non plane excludar ex iis, qui te colunt. 57 perpeti. 58 ſaltim dole, ea me meruiſſe.

EPISTOLA VIII.

S E V E R O.

A R G U M E N T U M.

Severo amico exponit, ſe cinctum hoſtibus, in aſſiduis ſemper prœliis verſari, miroque amicorum, conjugis, filiæ, & patriæ deſiderio teneri. Simul dolet, quod quum careat prædiolo, & hortis, arando, ſeminando curas imminuat. Colligit tamen præ hoſtium multitudine, quæ Tomitanam civitatem ſemper infeſtant, non poſſe id ſibi præſtari. Poſtremo lætatur, quod contra in Severo ſint omnia ſecunda, monetque, ut impetret locum aliquem magis propinquum dari ſibi ab Auguſto.

A Tibi dilecto miſſam Naſone ſalutem
 Accipe, pars animæ [2] magna, Severe, meæ.
Neve roga, quid agam: ſi perſequar [3] omnia, flebis:
 Summa ſaſtis [4] noſtri ſit tibi nota mali.
Vivimus aſſiduis expertes pacis in armis,
 Dira pharetrato [5] bella movente Geta.
Deque tot [6] expulſis ſum miles [7] in exule ſolus:

Tuta

[2] Horat. I. Od. 3. 8. *& ſerves animæ dimidium meæ.* Maxima amicitia judicatur. [3] narrem tibi omnia mala, queis premor. [4] ſufficiat tibi, ſi ſumma noris malorum meorum. [5] pharetram & ſagittas portante. [6] exulibus. [7] dum exul ſum, miles etiam eſſe co.

Tuta (nec invideo) 8 cetera turba jacet.
Quoque magis noſtros venia dignere libellos,
Hæc in 9 procinctu carmina facta leges.
Stat vetus urbs, ripæ vicina binominis 10 Iſtri,
Mœnibus 11 & poſitu 12 vix adeunda loci.
13 Caſpius Ægypſos (de ſe ſi credimus 14 ipſis)
Condidit; & proprio nomine dixit 15 opus.
16 Hanc ferus 17 Odryſiis inopino 18 Marte peremtis
Cepit, & in 19 Regem ſuſtulit arma Getes.
Ille memor magni generis, virtute quod auget,
Protinus innumero milite cinctus adeſt.
Nec prius abſceſſit, merita quam cæde nocentum
Se 20 nimis ulciſcens, extitit ipſe nocens.
At tibi, Rex ævo 21 detur, fortiſſime noſtro,

C 6 Sem-

---

gor, & arma adverſus diros capere Geta. 8 exulum turba. 9 quum armatus & paratus ad pugnam forem. 10 nam & Iſter dicitur & Danubius. 11 ob mœnia. 12 quia ſc. in arduo & ſaxoſo ſita eſt loco, & accedi facile non poteſt. 13 ex gente Caſp. 14 Ægypſiis de ſuæ urbis origine tradentibus. 15 Ægypſum. 16 urbem. 17 i. e. Thracibus, nam Odryſii in Thracia fuere. 18 bello. Rhoemetalces forte fuit, aut Cotys filius Thraciæ regis. 20 modum excedens ſe ulciſcendo ipſe peccavit. 21 qui barbaros Ægypſo &

Semper honorata ſceptra tenere manu.
Teque, 22 quod & præſtat (quid enim tibi 23 plenius optem?)
Martia cum magno Cæſare Roma 24 probet.
Sed memor unde 25 abii, queror, o Jucunde ſodalis,
Accedant noſtris ſæva quod arma malis.
Ut careo vobis Scythicas detruſus in 26 oras;
Quatuor 27 autumnos Plejas orta facit.
Nec tu credideris urbanæ commoda vitæ
Quærere 28 Naſonem, quærit & illa tamen.
Nam modo vos animo dulces reminiſcor, amici;
Nunc mihi cum cara conjuge nata 29 ſubit:
Eque domo rurſus pulchræ loca vertor ad Urbis,
Cunctaque 30 mens oculis pervidet illa ſuis.

Nunc

---

vicinis Tomo locis expuliſti. 22 quod Roma etiam facit. 23 majus & excellentius. 24 amet te bellicoſa Roma. 25 ſum digreſſus. 26 leto quaſi datus, dum miſſus fui in exilium. 27 Quatuor anni ſunt. Ceterum Plejas orta dicitur ortu acronycho: nam, ut Cellarius, qui ipſum hunc noſtri locum ut exemplum ortus acronyci adfert in Elementis Aſtronomiæ p. 39. veſpere oritur, cum Sol in Scorpione, ſigno oppoſito, eſt. Adde Plin. XVIII. 32. 28 quippe qui jam feris Scytharum moribus adſuetus ſum. 29 venit in mentem, recordor natæ, eamque deſidero. 30

Nunc fora, nunc 31 ædes, nunc marmore tecta theatra,
  Nunc ſubit æquata 32 porticus omnis humo.
Gramina nunc 33 campi pulchros ſpectantis in hortos,
  34 Stagnaque & 35 Euripi, 36 Virgineuſque liquor.
At, puto, ſic Urbis miſero eſt erepta voluptas,
  Quolibet 37 ut ſaltem rure frui liceat.
Non meus 38 amiſſos animus deſiderat agros,
  Ruraque Peligno 39 conſpicienda ſolo:
Nec quos piniferis poſitos in collibus hortos
  Spectat Flaminiæ 40 Claudia juncta viæ.
Quos ego neſcio cui colui, quibus ipſe ſolebam

Ad

omnia urbis Romæ pulchra loca animo cerno. 31 ſacræ, templa. 32 debebat ſc. æquari ſolum & complanari propter colles. 33 Martii, cui adjacent horti pulcherrimi. 34 in quibus aqua colligitur in Campo Martio, etiam lacus a Jul. Cæſ. trans Tiberim ad pugnam navalem fodi juſſus. 35 aquæ ductus, imprimis a Jul. Cæſare Circo additos, lege Sveton. & ejus interpretes. 36 Virginæus liquor ſ. aqua Virgo adpellata eſt, quod, quum milites aquam quærerent, virgo quædam ipſis ſcaturigines quaſdam monſtravit, quas ſecuti fodendo magnam aquæ copiam invenere. 37 ſaltem aliquantum amœno rure licet mihi frui. Prolepſis eſt, ad quam mox reſpondet. 38 relictos. 39 quos habui, poſſedi, in Pelignis, ubi patria Naſonis, Sulmo, erat. 40 Claudia via contigua Flami-

Ad ſata 41 fontanas (nec pudet) addere 42 aquas.
Sunt ibi, ſi 43 vivunt, noſtra quoque 44 conſita quondam,
Sed non & noſtra 45 poma legenda manu.
Pro quibus amiſſis utinam contingere poſſit
Hic ſaltem profugo 46 gleba colenda mihi!
Ipſe ego 47 pendentes (liceat modo) rupe capellas,
Ipſe velim baculo paſcere 48 nixus oves.
Ipſe ego, ne ſolitis 49 inſiſtant pectora curis.
Ducam ruricolas ſub juga 50 panda boves.
Et diſcam Getici quæ 51 norint verba juvenci,
Adſuetas illis adjiciamque 52 minas.
Ipſe manu 53 capulum prenſi moderatus aratri

Ex-

---

niæ. Hic enim hortos habuit Ovidium. *Flaminia* via a C. Flaminio ſtrata eſt, & nomen ab eo accepit; duxit in Umbriam & Ariminum, ut *Claudia* ſeu *Clodia* Florentiam, Piſtorium, & Lucam. 41 conſita, plantas, arbores. 42 irrigare. 43 virent vigentque. 44 plantatæ arbores fructiferæ, quarum fructus manu tua decerpas. 45 fructus. *Pomi* enim vox generalis eſt. 46 Ager aliquis. 47 adſcendentes colles & rupes. Virg. Eccl. I. 76.

Non ego vos poſthac viridi projectus in antro
Dumoſa pendere procul de rupe videbo. De capellis loquitur. 48 innixus. 49 intenta ſint, ut ex animo curas depellam. 50 curva. 51 verba paſtorum vel incolarum Scythia, quibus paſcentes pecora utuntur. 52 quibus pelluntur aguntur que pecora. 53 *ſtivam*,

Experiar 54 mota ſpargere ſemen humo.
Nec dubitem longis purgare 55 ligonibus arva,
Et dare, quas ſitiens combibat hortus, aquas.
Unde ſed hoc nobis, 56 minimum quos inter & hoſtem
Diſcrimen murus clauſaque 57 porta facit?
At tibi naſcenti (quod toto pectore lætor)
Nerunt fatales 58 fortia fila 59 Deæ.
60 Te modo campus habet, denſa 61 modo porticus umbra;
Nunc, in quo ponis tempora 62 rara, 63 Forum.
64 Umbria nunc revocat, nec non 65 Albana petentem
66 Appia ferventi ducit in arva 67 rota.

Ah

---

quia manu *capitur* ab aratoribus. 54 verſa, arata. 55 a lolio. 56 ſc. ſperare licet. 57 qui cinctus ſum hoſtibus ferociſſimis, quos murus tantum & clauſa porta urbis ſummovet. 58 felicem vitam potes ducere ex voluntate Parcarum & fati. 59 Deæ *fatales Parcæ* ſunt. 60 Martius. 61 denſam umbram præbens, 62 ubi raro, cauſſarum patronum agis, quod in felicitatis parte omnino eſt ponendum. 63 potiſſimum id. quod *Romanum*, *magnum*, *vetus* & *Latium* eſt adpellatum. Tria enim erant fora, in quibus celebrabantur judicia, id nempe, de quo diximus, & *forum Cæſaris*, nec non *forum Auguſti*. 64 eſt in Italia, Sabinos inter & Etruriam, ubi prædia ſeverus habebat. 65 Albana arva ſunt Albana prædia, *Alba Longa* in Latio, 66 ſc. via, a Claudio *Appio*, qui munivit, dicta. 67 curru, cujus axes & rotæ celeriter circum-

Forſitan 68 hic optes, ut juſtam ſupprimat iram
Cæſar; & hoſpitium ſit tua villa meum.
Ah nimium eſt, quod amice, petis: 69 moderatius opta,
Et voti, quæſo, contrahe 70 vela tui.
Terra velim propior, nullique obnoxia bello
Detur; erit noſtris pars 71 bona demta malis.

E P I-

---

factæ caleſiunt. 68 in prædio tuó. 69 non tam multum mihi debes optare, qui ipſe minore Cæſaris gratia fuerim contentus. 70 Metaphorice hæc dicuntur, perinde ut notum illud Horatii II. 10. 13.

Contractus vento nimium ſecundo
Turgida vela.

71 magna.

EPISTOLA IX.

MAXIMO.

ARGUMENTUM.

Factius cercior Poeta litteris Maximi, de obitu Celſi amici, a quo unice amabatur, ſperabatque ejus precibus Maximum daturum operam, ut reduceretur in patriam, dicit ſe eam epiſtolam lacrymis madefeciſſe, nec acerbius ſibi quidquam ea re contigiſſe eo toto tempore quo fuit in Ponto: ſimul ejus erga ſe ac etiam Maximum fidem & amorem exgonit. Quam ob cauſſam faretur velle ſe quoquo poteſt modo ejus funus decorare, ſibi quuque haud ſecus ac mortuo ut opem ferat, precatur.

QUæ mihi de 2 rapto tua venit epiſtola Celſo,
Protinus eſt lacrymis humida facta meis.
Quodque nefas 3 dictu, fieri nec poſſe putavi,
Invitis oculis littera lecta tua eſt.
Nec quidquam ad noſtras pervenit acerbius aures
4 Ut ſumus in Ponto; perveniatque precor,

An-

2 Morte ſublato & erepto nobis. 3 dici non debebat de litteris tuis, quas numquam non gratiſſimas mihi futuras eſſe credidi. 4 ab eo tempore, quo in

Ante meos oculos tamquam 5 præſentis imago
6 Hæret, & 7 exſtinctum vivere fingit amor.
Sæpe refert 8 animus luſus gravitate 9 carentes,
Seria cum 10 liquida ſæpe peracta fide.
Nulla tamen ſubeunt mihi tempora 11 denſius illis,
Quæ vellem vitæ 12 ſumma fuiſſe meæ.
Cum 13 domus ingenti ſubito mea lapſa ruina
Concidit, in 14 domini procubuitque caput.
Adfuit ille 15 mihi, cum pars me magna 16 reliquit,
Maxime; 17 Fortunæ nec fuit ipſe comes.
Illum ego non aliter flentem mea funera 18 vidi,
Ponendus quam ſi frater in 19 igne foret.
Hæſit in 20 amplexu, conſolatuſque jacentem eſt,
Cumque meis lacrymis miſcuit 21 uſque ſuas.
O quoties vitæ cuſtos inviſus 22 amaræ
Con-

Ponto vixi. 5 nempe Celſi mortui. 6 obverſatur. 7 mortuum. 8 mecum reputo & recordor. 9 nemini inſuaves aut moleſta. 10 certa & incorrupta, non inſucata. 11 crebrius. 12 ultima. 13 cum calamitas exilii mei ingrueret. 14 meum Ovidii. 15 Celſus mihi ſolatio præſto erat. 16 amicorum. 17 non ſecutus eſt fortunam, & cum ea me deſerint. 18 meum caſum, exilium. 19 quam ſi frater ejus eſſet mortuus, & jam in rogo cremandus. 20 arcte & diu me amplexabatur. 21 perſeveranter. 22 moleſtus mihi, quia obſiſtebat, ne mihi manus ipſe violentas

Continuit 23 promtas in mea fata manus.
O quoties dixit: Placabilis ira 24 Deorum eſt!
Vive, nec ignoſci tu tibi poſſe 25 nega.
Vox tamen illa fuit 26 celeberrima, reſpice quantum
Debeat auxilii Maximus eſſe tibi.
Maximus incumbet: 27 quaque eſt pietate, 28 rogabit,
Ne ſit ad extremum 29 Cæſaris ira tenax.
Cumque ſuis fratris vires 30 adhibebit, & omnem,
Quo levius 31 doleas, experietur opem.
Hæc mihi verba malæ 32 minuerunt tædia vitæ:
Quæ tu, ne fuerint, Maxime, vana, 33 cave.
Huc 34 quoque venturum mihi ſe jurare ſolebat;
Non niſi te longæ 35 jus ſibi dante viæ.
Nam tua non alio coluit penetralia 36 ritu
Terrarum dominos quam colis ipſe 37 Deos.
Crede mihi, multos habeas cum 38 dignus 39 amicos,
Non fuit e multis quolibet 40 ille minor.

Si.

---

inferrem. 23 paratum me ad me ipſum interficiendum. 24 Cæſarum. 25 ne de venia impetranda deſpera. 26 frequentiſſima, frequentiſſime tamen verbis iis ad me uſus eſt. 27 operam dabit. 28 pro pietate & fide erga te ſua. 29 ne perduret ſemper Auguſti ira. 30 gratiam, qua valet apud Auguſtum. 31 ut minuatur exilii calamitas. 32 moleſtiſſimæ & miſeræ. 33 falſa, fac ut fiat id quod mihi de re Celſus confirmavit. 34 Tomos. 35 poteſtatem te ſibi ab Auguſto proficiſcendi ad me impetrante. 36 domum. 37 Auguſtum & ejus fam. 38 quamvis habeas. 39 quod & mereris. 40 nemine minor fuit,

Si modo nec ſenſus, nec 41 clarum nomen avorum,
 Sed probitas magnos, ingeniumque 42 facit.
Jure igitur lacrymas Celſo libamus 43 ademto;
 Cum 44 fugerem, vivo quas dedit ille mihi.
Carmina jure damus raros 45 teſtantia mores;
 Ut tua 49 venturi nomina, Celſe, legaut.
Hoc eſt, quod poſſum Geticis tibi mittere ab arvis:
 Hoc ſolum eſt iſtic, quod liquet eſſe meum.
Funera nec potui comitare, nec ungere 47 corpus:
 Atque tuis toto dividor 48 orbe rogis,
Qui potuit, quem tu pro numine 49 vivus habebas,
 Præſtitit officium Maximus omne tibi.
Ille tibi exſequias, & 50 magni funus honoris
 Fecit, & in gelidos 51 verſit amoma 52 ſinus:

Diluit

---

nulli poſtponendus. 41 pecunia, opes. 42 Si modo verum eſt, eos demum eſſe homines magnos, qui non cenſu & illuſtri genete, ſed probitate ac ingenio tales conſentur eſſe. 43 damus, profundimus, ut ſacrificantes faciunt, unde eſt metaphora ſumta. 44 irem in exilium. 45 optimos, ſingulares. 46 poſteri. 47 quod fieri ſolebat, ut Kirchmannus teſtatur l. 1. c. 7. de fun. Rom. 48 longiſſime abſum ab eo loco, ubi es crematus. 49 quem tu maxime colebas. 50 funus curavit ſatis amplum & ſplendidum. 51 fudit. Vid. Virg. Æn. VI. 244 notandus eſt Servii locus: *Fundere*, ait, *eſt ſupina manu libare, quod fit in*

Diluit & lacrymis mærens unguenta profuſis,
Oſſaque vicina 53 condita texit humo.
Qui, 54 quoniam exſtinctis, quæ debet, præſtat amicis,
Et 55 nos exſtinctis adnumerare poteſt.

E P I-

ſacris ſupernis. Vergere autem eſt converſa in ſiniſtram manu ita fundere, ne patera convertatur, quod in infernis fit. 52 *amomum* odoratiſſima herba eſt. 53 Romæ vicina terra ſepeliit. 54 maximus. 55 me exulantem mortuis quaſi poteſt connumerare, & reditum mihi ab Auguſto impetrare.

EPISTOLA X.

FLACCO.

ARGUMENTUM.

Ad Flaccum ſcribens Poeta, corporis languorem, ejuſque rei cauſſam exponit, eumque rogat cum fratre, ut ſibi opem ferat, Auguſtumque ei mitiorem reddat.

NAſo 2 ſuo 3 profugus mittit tibi, Flacce, ſalutem;
Mittere rem ſi quis, qua caret ipſe, poteſt.
Longus enim curis vitiatum 4 corpus amaris
Non patitur vires languor habere 5 ſuas.
Nec dolor ullus adeſt, nec febribus uror 6 anhelis, 7
Et peragit ſoliti 8 vena tenoris 9 iter.
10 Os hebes eſt, poſitæque movent faſtidia 11 menſæ;
Et queror, inviſi 12 cum venit hora cibi.
Quod mare, quod tellus, adpone, quod educat aer;
Nil ibi, quod nobis 13 eſuriatur, erit.

14 Ne-

2 Ita conſtruendum: Flacce, Naſo profugus mittit ſalutem tibi ſuo. 3 amico. 4 debile. 5 debitas. 6 quia in febris morbo magno æſtu adfligimur. 7 quoniam ob æſtum & ſitim laborantes febri anhelant. 8 arteria pulſum ſuum ſervat adhuc. 9 modi conſueti, pulſus & motus ſoliti. 10 palatum ſtupore adfectum eſt, nec cibum adpetit. 11 cibi in menſis adpoſiti. 12 quem faſtidio. 13 quod a me adpetatur

14 Nectar & 15 ambroſiam, 16 latices epulaſque 17 Deorum,
Det mihi formoſa nava 18 Juventa manu;
Non tamen exacuet 19 torpens ſapor ille palatum:
Stabit & in ſtomacho pondus 20 inerte 21 diu
Hæc ego non auſim, cum 22 ſint veriſſima, cuivis
Scribere; 23 delicias ne 24 mala noſtra vocent.
Scilicet 25 is ſtatus eſt, ea rerum forma mearum,
Deliciis etiam poſſit ut eſſe locus.
Delicias illi precor has contingere, ſi quis,
Ne mihi ſit levior Cæſaris ira, 26 timet.
Is quoque, qui gracili 27 cibus eſt in corpore, ſomnus,
Non alit officio corpus 28 inane ſuo.
Sed vigilo, vigilantque mei ſine fine 29 dolores;
Quorum materiam 30 dat locus ipſe mihi.
Vix igitur poſſis viſos agnoſcere vultus:

Quo-

avide. 14 *nectar* potio deorum fingitur. 15 *ambroſia* deorum cibus eſt. 16 pontum. 17 cibum, qui potus & cibus eſt deorum. 18 *Juventa* eſt *Hebe*, filia Junonis, quæ potum cibumque porrigere diis dicebatur. 19 hebes, nihil adpetens. 20 non concoquente. 21 cibus mihi in ſtomacho diu multumq; erit moleſtus. 22 jicet. 23 hominis delicatuli faſtidium. 24 ἀνορεξίαν, & cibi faſtidium, ne quis dicat, me delicatum eſſe nimium, & cibis parabilibus eſſe contentum nolle. 25 Ironice iſthæc intellige. 26 non vult, ut Cæſar aliquando mihi futurus ſit propitius. 27 corpus meum gracile inſtar cibi nutrire ſolet. 28 jejunum. 29 dolore perpetuo adficior. 30 cauſſam.

Quoque ierit, quæras, qui fuit ante, color.
Parvus in exiles 31 ſuccus mihi pervenit artus,
Membraque ſunt cera pallidiora nova.
Non hæc immodico contraxi 32 damna 33 Lyæo:
Scis 34 mihi quam ſolæ 35 pene bibantur aquæ.
Non epulis oneror: quarum ſi tangar amore,
Eſt tamen in Geticis copia 36 nulla locis.
Nec vires adimit Veneris damnoſa voluptas:
Non ſolet in mæſtos 37 illa venire toros.
38 Unda locuſque nocent; & cauſſa valentior 39 iſtis,
Anxietas animi, quæ mihi ſemper adeſt.
Hanc niſi tu pariter ſimili 40 cum fratre 41 levares,
Vix mens triſtitiæ mæſta tuliſſet onus.
42 Vos eſtis fragili tellus non dura 43 phaſelo:
Quamque negant multi, vos mihi fertis opem.
Ferte, precor, ſemper, quia ſemper egebimus illa,
Cæſaris offenſum dum 44 mihi numen erit.
Qui meritam nobis minuat, non finiat 45 iram,
Suppliciter veſtros quiſque rogate 46 Deos.

31 tenues & confectos curis. 32 morbum. 33 vino. Lyæus eſt Bacchus. 34 a me. 35 modico vino mixtæ ac temperatæ. 36 facultas, epulæ hic non dantur. 37 lectum triſtis & adfecti hominis. 38 aqua, aerque. 39 major. 40 ejuſdem, cujus tu, fidei & probitatis. 41 Pomponio Græcino, ad quem ſcripſit ep. 6. h. l. 42 Vos exulem me ſublevatis auxilio veſtro. Allegoria. 43 *phaſelus* navis brevior, qua, quum ſtagnaret Nilus, Ægyptii uſi ſunt. Vid. Horat. III. Od. 2, 39. & ibi Aeson. 44 uſque dum. 45 exilium. 46 Cæſares, quibus quilibet veſtrum eſt familiaris.

P. OVIDII NASONIS

EPISTOLARUM EX PONTO

LIBER II.

EPISTOLA I.

GERMANICO CÆSARI.

ARGUMENTUM.

Tiberii Neronis ovationem, quam hic digniori nomine triumphum adpellat Poeta, ad ſe in Scythiam fama pertulerat, quam dicit ſibi magnam lætitiam adtuliſſe, ejuſque formam deſcribens, Cæſaris clementiam laudat, qui cum hoſtibus in bello captis vitam conceſſerit, ſperat quoque majorem in modum illum uſurum in ſe eadem clementia. Deinde Deos precatur, ut Tiberio longiorem vitam concedant.

HUC quoque 2 Cæſarei pervenit fama triumphi,
Languida quo feſſi vix 3 venit aura Noti

D Nil

2 Tiberii Cæſaris de Illyrico trium, 3 propter lon

Nil fore 4 dulce mihi Scythica 5 regione putavi.
Jam minus hic odio eſt, quam fuit ante, locus.
Tandem aliquid pulſa curarum nube 6 ſerenum
Vidi; Fortunæ verba 7 dedique meæ.
8 Nolit ut ulla mihi contingere gaudia Cæſar,
9 Velle poteſt cuivis hæc tamen una dari.
Di quoque, ut a cunctis hilari pietate colantur,
Triſtitiam poni 10 per ſua feſta jubent.
Denique, quod certus 11 furor eſt audere fateri,
Hac ego lætitia, 12 ſi vetet ipſe, fruar.
Juppiter utilibus quoties juvat imbribus agros,
Mixta 13 tenax ſegeti creſcere lappa ſolet.
Nos quoque frugiferum ſentimus inutilis 14 herba
15 Numen; & invita 16 ſæpe juvamur ope.

Gau-

ginquitatem. Sup. I. 5. 72. 4 gratum & ſuave. 5 in.
6 lætabile, gaudio dignum. 7 lætitia quadam cala-
mitatem meam feſelli. 8 quamvis nolit. 9 tamen
concedet cuilibet gaudio non levi ob triumphum eum,
ſeu ovationem potius, perfrui. 10 deponi dierum fe-
ſtorum tempore. 11 aliquid invito Auguſto facere
velle manifeſtus furor eſt. 12 etſi. 13 lappa tenax,
quæ veſtibus ſolet adhæreſcere, fleine rletten. 14
exul. 15 Cæſarem bonos & malos victoria ſua exil-
larantem. 16 præter Auguſti voluntatem aut conſi-

Gaudia Cæſareæ mentis pro parte 17 virili
Sunt mea: privati 18 nil habet illa domus.
19 Gratia, Fama, tibi, 20 per quam ſpectata triumphi
Incluſo mediis eſt mihi pompa Getis.
21 Indice te didici, nuper viſenda 22 coiſſe
Innumeras gentes ad 23 Ducis ora ſui.
Quæque capit vaſtis immenſum mœnibus orbem,
Hoſpitiis 24 Romam vix habuiſſe locum.
Tu mihi narraſti, cum multis 25 lucibus ante
26 Fuderit adſiduas nubilus Auſter aquas,
Lumine cæleſti Solem fulſiſſe ſerenum,
27 Cum populi vultu conveniente die.
Atque ita 28 victorem, cum magno vocis 29 honore,
30 Bellica laudatis dona dediſſe viris;
Claraque ſumturum 31 pictas inſignia veſtes,
Thura prius ſanctis impoſuiſſe 32 focis:
33 Juſtitiamque ſui 34 caſte placaſſe 35 Parentis;

D 2 Illo

lium. 17 quantum vir poteſt gaudere. 18 omnia illius domus pertinent ad publicum. 19 Gratias ago tibi, Fama. 20 cujus beneficio. 21 te indicante. 22 confluxiſſes. 23 Tiberii. 24 ut tot hoſpites reciperet. 25 diebus. 26 effuderit. 27 populi hilaritatem & gaudia die quaſi imitante. 28 Tiberium. 29 cum laude fortitudinis militum. 30 donativum, ſeu congiarium, vel armillas, haſtas puras, torques, phaleras, reliqua. 31 Tiberium ſumturum pictas veſtes, clara inſignia. 32 aris. 33 ſimulacrum Juſtitiæ ab Auguſto dedicatum. Vid. inf. II. 6. 25. 34 pie. 35

Illo 36 quæ templum 37 pectore ſemper habet:
Quaque ierit, 38 felix adjectum plauſibus omen;
39 Saxaque 40 roratis 41 erubuiſſe roſis:
Protinus 42 argento 43 verſos imitantia muros,
Barbara cum victis oppida 44 lata viris;
Fluminaque, & montes, & in altis paſcua ſilvis;
Armaque cum telis in 45 ſtrue mixta ſuis:
Deque 46 triumphato, quod 47 Sol incenderit, auro
Aurea Romani tecta fuiſſe 48 fori:
Totque tuliſſe 49 duces captivis addita collis
Vincula, pene hoſtes quot ſatis eſſe fuit.
Maxima pars horum vitam veniamque tulerunt;
In quibus & belli ſumma caputque 50 Bato.
Cur ego poſſe negem minui mihi Numinis iram,

Cum

Auguſti. 36 quæ juſtitia. 37 in pectore illo Auguſti. 38 plauſum eſſe ingeminatumque io triumphe, boni ominis cauſa. 39 vias lapidibus ſtratas. 40 adhuc rore madentibus & ſic recentibus, vel creberrimis & tam multis quam eſt ros, quum cadit. 41 rubicunda facta eſſe. 42 in argento, ex quo cælabantur. 43 everſos. 44 lata fuiſſe in ferculis. 45 in modum ſtruis ſeu trophæi compoſita. 46 in triumpho lato. 47 fulgore ſuo ita illuſtrarit, ut videretur ardere. 48 viſa ſc. 49 hoſtiles captivos. 50 Dux Dalmatarum, qui tandem ſe Tiberio debebat, & ab eo veniam

Cum videam mites hoſtibus eſſe Deos?
Pertulit huc idem nobis, Germanice, rumor,
Oppida ſub 51 titulo nominis iſſe 52 tui;
Atque 53 ea te contra 54 nec muri mole, nec armis,
Nec ſatis 55 ingenio tuta fuiſſe loci.
Di tibi dent annos! a te 56 nam cætera ſumes;
Sint modo virtuti tempora longa tuæ.
Quod precor eveniet: ſunt quiddam 57 oracula vatum.
Nam Deus optanti 58 proſpera ſigna dedit.
Te quoque victorem 59 Tarpejas ſcandere in arces
Læta 60 coronatis Roma videbit equis.
Maturoſque 61 Pater 62 nati ſpectabit honores,
Gaudia percipiens, quæ dedit ipſe 63 ſuis.
Jam nunc hæc a me, juvenum belloque togaque 64

---

impetrabat. Vid. Paterculum II. 114. 4. 51 picta quædam oppida lata fuiſſe in triumphi pompa ac nomine tuo inſcripta fuiſſe. 52 fuiſſe lata. 53 oppida. 54 contra te. 55 natura loci. 56 bonitate naturæ tuæ. 57 poetarum dicta ſunt oraculum inſtar & vera prædicunt. 58 mihi. 59 capitolium, a Veſtali *Tarpeja*, interfecta eo loco a Sabinis poſt proditam arcem. Legendus Livius, lib. I. cap. 11. & 55. 60 lauro enim triumphales equi coronari ſolebant. 61 quos mereberis maturiore ætate olim. 62 Tiberius. 63 Auguſto ejuſque domui. 64 domi, pacis tempore.

Maxime, dicta tibi vaticinante 65 nota.
Hunc quoque carminibus referam fortaſſe triumphum;
Sufficiet noſtris ſi 66 modo vita malis;
Imbuero 67 Scythicas ſi non prius ipſe ſagittas;
68 Abſtuleritque ferox hoc caput enſe Getes.
Quod ſi, me ſalvo, 69 dabitur tibi 70 laurea templis;
Omina bis 71 dices vera fuiſſe mea.

EPI-

---

in adminiſtranda rep. *toga* pacis ſignum, *ſagum* belli, 65 ſtructuræ ordo is eſt: o Maxime juvenum & bello & toga, jam nunc nota, quæ a me vaticinante dicta ſunt. 66 Si modo ego tot malis ſufficiam ita perferendis, ut vivam, vel, ſi adflicto mihi ſuperfuerit ſatis ad id vitæ temporis. 67 Si ipſe non prius, quam id fiat, a Scythis interficiar. 68 abſciderit. 69 inferetur a te in templa. 70 corona e lauro facta. 71 quod & Tiberio vere prædixerim triumphum, Vid. Triſt. IV. 2. & nunc etiam tibi.

EPISTOLA II.

MESSALINO.

ARGUMENTUM.

Meſſalinum rogat, ut eo quo ſolebat vultu, ſalutem accipiat miſſam vel ab ipſo mari Euxino, ubi Poeta exulabat; eumque monet, ut lecto ejus nomine non dubitet etiam legere totam epiſtolam, quando quidem non perpetravit tot ac tanta mala, ut ejus carmina non poſſint ab eo legi. Deinde eum artificioſe precatur, ut quum tempus ad id idoneum exſtet, ſibi Auguſtum reconciliet. Poſtremo monet, ut hoc tentet ea lege, ſi viderit ſibi id minime nociturum.

ILle domus veſtræ primis venerator ab annis
Pulſus ad Euxini Naſo 2 ſiniſtra freti,
Mittit ab indomitis 3 hanc, Meſſaline, ſalutem,
Quam ſolitus præſens eſt tibi 4 ferre, Getis.
Hei mihi, ſi lecto vultus tibi nomine non eſt,
Qui 5 fuit, & dubitas 6 cetera perlegere!
Perlege, nec mecum pariter 7 mea verba relega:

D 4 Urbe

Eleg. II. 2 in parte ſiniſtra ingredientibus ſita. 3 feris, ferocibus, ut ſæpius vocat. 4 dicere præſens. 5 talis, qualis fuit ante. 6 veteris. 7 ſcripta, car-

Urbe 8 licet veſtra verſibus eſſe meis.
Non ego 9 concepi, ſi Pelion 10 Oſſa tulisſet,
Clara mea tangi 11 ſidera poſſe manu.
Nec nos, Enceladi 12 dementia 13 caſtra ſecuti,
In rerum dominos movimus arma Deos.
Nec, quod Tydidæ 14 temeraria dextera fecit,
Numina 15 ſunt telis ulla petita meis.
Eſt mea culpa gravis, ſed quæ me perdere ſolum
Auſa ſit, & nullum majus 16 adorta nefas.
Nil, niſi non ſapiens 17 poſſum, timiduſque vocari:
Hæc 18 duo ſunt animi nomina vera mei.
Eſſe quidem fateor, meritam poſt Cæſaris iram,

Diffi-

---

mina. 8 in urbe I. 1. 20. 21. 9 cogitavi, in animum induxi. 10 ſi Oſſæ impoſitus fuiſſet Pelion. Montes ſunt Theſſaliæ. Vid. Apollod. I. 7. 4. Triſt. II. 1. 71. 11 oppugnari, violari. 12 Enceladus, gigantum bello clarus, fulmine ictus & Ætna monte oppreſſus fingitur. Pulchre Cornelius Severus Ætna v. 7.

Gurgite Trinacrio morientem Jupiter Ætna
Obruit Enceladum, vaſti qui pondere montis
Æſtuat, & patulis expirat faucibus ignes.
Hæc eſt mendoſa vulgata licentia famæ.
Vatibus ingenium eſt, hinc audit nobile carmen,

reliqua. 13 dementis Enceladi, per Hypallagen. 14 Diomedis, fil. Tydei, regis Ætoliæ. 15 ut a Diomede Mars & Venus pro Trojanis pugnantes. 16 qua me ſolum perdidi, aliud facinus & ſcelus auſus non ſum. 17 ſup. I. 7. 44. 18 ita vere nominor,

Difficilem precibus te quoque jure meis.
Quæque tua eſt pietas 19 in totum nomen Juli,
Te lædi, cum quis læditur inde, 20 putas.
Sed licet arma 21 fera , & vulnera ſæva 22 mineris,
Non tamen efficies ut timeare mihi.
Puppis 23 Achæmenidem Grajum Trojana recepit :
Profuit & 24 Myſo Pelias 25 haſta duci.
Confugit interdum 26 templi violator ad aram,
Nec perere offenſi numinis horret opem.
Dixerit hoc aliquis tutum non eſſe ; fatemur ;
Sed non per placidas it mea 27 puppis aquas.
Tuta petant alii : fortuna miſerrima tuta eſt:

---

non ſapiens, nempe timidus. 19 erga totam gentem Juliam & ex ea Cæſares. 20 ex domo Julia, 21 armatus ſis, miles enim erat Meſſallinus, & fortem ſe geſſerat Dalmatiæ & Pannoniæ præfectus. 22 licet velis me abigere à te armis. 23 Achæmenides hic ab Ulyſſe in Sicilia relictus ad Æneam confugiebat, monebatque eum, ut à Cyclopibus caveret, & ab eo in navim recipiebatur. Virg. Æn. III. 590. 667. 24 Telepho regi Myſiæ, qui quum ab Achille eſſet ſauciatus, nec ſanari poſſet, ex haſtæ Achillis rubigine malagma factum vulnerique impoſitum eſt. 25 Achillis. v. ſup. 1. 7. 52. 26 qui commiſit ſacrilegium. 27 ſicuti nautæ, ita ego adflictus confugere ad portum cogor, qui eſt proximus, licet non adeo tu-

Nam timor eventus 28 deterioris abeſt.
(Qui rapitur fatis, quid 29 præter fata requirat?
30 Sæpe creat molles aſpera ſpina roſas.
Qui rapitur ſpumante ſalo 31, ſua brachia 32 cauti
Porrigit, & ſpinas duraque ſaxa 33 capit)
Accipitrem metuens pennis trepidantibus 34 ales
Audet ad humanos feſſa venire ſinus.
Nec ſe vicino dubitat committere tecto,
Quæ fugit infeſtas territa cerva canes.
Da, precor, acceſſum lacrymis, mitiſſime, noſtris:
Nec rigidam 35 timidis vocibus obde forem.
Verbaque noſtra favens 36 Romana ad Numina perfer,
Non tibi 37 Tarpejo culta tonante minus.
Mandatique mei legatus ſuſcipe cauſſam:
Nulla meo quamvis 38 nomine cauſſa bona eſt.
Jam prope 39 depoſitus, certe jam frigidus, ægre
Servatus per te, ſi modo ſerver, ero.
Nunc tua pro lapſis 40 nitatur 41 gratia rebus,

Prin-

tus. 28 caſus. 29 quid deſideret, niſi ut fata ſua meliora fiant? 30 ſæpe e fatis duris proſperiora ſolent evenire. *Metaph.* 31 mari. 32 ádprehendit duram cautem. 33 prehendit, 34 columba. 35 immitem. 36 Auguſtum Cæſareſque. 37 Jove Capitolino. 38 in qua ego ſum reus. 39 deſperatus. 40 laboret pro me læſo & miſero. 41 qua polles apud Augu-

Principis 42 æterni quam tibi præſtat amor.
Nunc tibi & eloquii 43 nitor ille domeſticus adſit,
Quo poteras trepidis utilis eſſe reis.
Vivit enim in vobis facundi lingua parentis;
Et res hęredem 44 repperit illa ſuum.
Hanc ego non, ut me defendere tentet, 45 adoro.
Non eſt confeſſi cauſſa tuenda rei.
Num tamen excuſes erroris 46 imagine factum,
An nihil expediat tale 47 movere, vide.
Vulneris id 48 genus eſt, quod cum ſanabile non ſit,
Non contrectari tutius eſſe putem.
Lingua, ſile: non eſt ultra narrabile quidquam.
Poſſe velim cineres 49 obruere ipſe meos.
Sic igitur, quaſi me nullus deceperit error,

ſtum. 42 Auguſti, inter Deos referendi. 43 conſueta familiæ tuæ ſermonis elegantia. 44 eloquentia illa vobis, tamquam hæreditas, tràdita eſt a parente. 45 oro, compoſitum verbum pro ſimplici, ut verſa vice frequenter ſimplex pro compoſito adhibetur. 46 ſpecie & prætextu. 47 excuſare culpam. 48 factum illud, quo Auguſtus læſus, ego vero ſum perditus. 49 vellem, ut memoriam delicti mei ipſe poſſim abolere. Allegoria eſt a cineribus in urna ſepeliendis:

Verba 50 face, ut vita, quam dedit 51 ipſe, fruar.
Cumque ſerenus 52 erit, vultuſque 53 remiſerit illos,
Qui ſecum 54 terras imperiumque movent.
Exiguam ne me prædam ſinat eſſe Getarum,
Detque ſolum miſeræ mite, 55 precare, fugæ.
Tempus adeſt aptum precibus, valet ipſe, videtque
Quas fecit vires, Roma, valere tuas;
Incolumis conjux 56 ſua 57 pulvinaria 58 ſervat;
59 Promovet Auſonium 60 filius imperium.
Si præterit ipſe ſuos animo 62 Germanicus annos;

Nec

---

50 pro fac. Archaiſmo, qui maxime eſt Comicis in uſu. Vid. Plaut. Trocul. II. 5. 35. Terent. Andr. IV. 1. 57. etiam ita loquitur Nepos IV. 2. 4. 51 Auguſtus mihi donavit, quum poſſet adimere. *Sup.* I. 2. 92. 197. 52 hilaris. 53 exporrexerit prius contractos. 54 ἐν δ᾽ ἄρα δυοῖν pro *terrarum imperium*. Elegans eſt locus Metam. I. 179. de Jove:

Terrificam capitis concuſſit terque quaterque
Cæſariem, cum qua terram, mare, ſidera movit.

55 magis tuum. 56 Libia. 57 thalamum, quaſi *pulvinaria* deorum. 58 quaſi jam ſacerdos Auguſti, quæ etiam ei poſt mortem conſtituta eſt. Ita Veſtales virgines ignem æternum dicuntur *ſervare*. 59 amplius reddit. 60 Tibertus ab Auguſto adoptatus, natus e Livia. 61 antevertit, excedit virtutis præſtantia. 12 fil. Druſi, Tiberii fratris, a Tiberio, Auguſto ju-

Nec vigor 63 eſt 64 Druſi nobilitate minor.
Adde 65 nurus, neptesque 66 pias, 67 natoſque nepotum,
Ceteraque Auguſtæ membra valere domus:
Adde triumphatos modo 68 Pæonas, adde 69 quieti
Subdita montanæ 70 brachia Dalmatiæ.
Nec dedignata eſt abjectis 71 Illyris armis
Cæſareum famulo 72 vertice ferre pedem.
73 Ipſe ſuper currum placido ſpectabilis ore
Tempora 74 Phœbea virgine nexa tulit.
Quem pia 75 vobiſcum proles 76 comitavit euntem,
Digna parente ſuo, nominibuſque 77 datis.
78 Fratribus adſimilis, quos proxima templa tenentes
Divus ab excelſa Julius 79 æde videt.

His

---

bente, adoptatus. 63 nec vigor Druſi & fortitudo animi ejus nobilitate minor eſt. 64 Tiberii ex Agrippina filii. 65 Antonia, Livilla, Æmilia Lepida. 66 Agrippina, Livilla. 67 Germanici & Druſi junioris, liberi. 68 Pannonios, a Græcis Pæonas dictos. Vid. & præced. v. 19. 41. 69. pacata. 70 tractum terræ Dalmat. 71 Illyricum, Græc. *Illyris*. 72 ſe ſubmittere Cæſaris. 73 Tiberius. 74 laureo ſerto. *Phœbea Virgo* eſt Daphne, Gr. δάφνη in laurum mutata, quæ vox deinde pro lauro a poetis uſurpatur. 75 nam & Meſſalinus alique legati currum Tiberii ſecuti ſunt. Vid. Sveton. Tib. 20 76 Germanicus Druſuſque. 77 Cæſareo, vel *Germanici*. 78 Caſtori & Polluci, quorum ædem ante annos paucos dedicatam Tiberius ſuo fratriſque Druſi nomine inſcripſerat. Vid. Suet. c. l. 79 Jul. Cæſar, cujus Baſilica ab Au-

His 80 Meſſalinus, quibus omnia cedere debent,
  Primum lætitiæ non negat eſſe locum.
81 Quidquid ab his ſupereſt, venit 82 in certamen amoris:
  Hac hominum nulli parte ſecundus eris.
83 Hunc colis, ante 84 diem per quem decreta merenti
  Venit honoratis laurea 85 digna comis.
Felices, quibus hos licuit ſpectare triumphos,
  Et Ducis ore Deos æquiparante frui.
At mihi Sauromatæ pro Cæſaris ore videndi.
  Terraque pacis inops, undaque vincta 89 gelu.
Si tamen hæc audis, & vox mea pervenit 90 iſtuc;
  Sit tua mutando gratia 91 blanda loco.
Hoc pater ille 92 tuus, primo mihi cultus ab 93 ævo,
  Si quid habet ſenſus umbra 94 diſerta, petit.

Hoc

guſto conſtituta erat inter Saturni & Poll. Caſtoriſque ædem. 80 Cæſaribus. 81 civium reliqua multitudo, 82 certat amare domum Auguſtam. 83 Auguſtum, Tiberium. 84 ante tempus, adhuc juveni. 85 laurea corona, & reliqua ornamenta triumphi. 89 congelata. 90 Romam. 91 blanditiis vel blandis precibus Cæſarem roga, ut in alium locum exilii transferat. 92 Meſſalla Corvinus, de quo Vellej. II. 71. & 119. 93 ætate. 94 orator enim celeberrimus & magna aucto-

Hoc petit & frater: 95 quamvis fortaſſe veretur,
Servandi noceat ne tibi cura mei.
Tota domus petit hoc, nec tu potes ipſe negare,
Et nos in turbæ parte 96 fuiſſe tuæ.
Ingenii certe, quo nos male ſenſimus uſos,
97 Artibus exceptis, ſæpe probator 98 eras.
Nec mea, ſi tantum peccata 99 noviſſima demas,
Eſſe poteſt domui vita pudenda tuæ.
100 Sic igitur veſtræ vigeant 101 penetralia gentis:
Curaque ſit 102 Superis, Cæſaribuſque tui;
Mite, ſed iratum merito mihi Numen, 103 adora;
Eximat ut Scythici me feritate loci.
Difficile eſt, fateor, ſed tendit in ardua virtus:
Et talis meriti gratia 104 major erit.
Nec tamen 105 Ætnæus vaſto Polyphemus in antro
Accipiet voces, 106 Antiphateſve, tuas;
Sed

---

ritatis erat. 95 Valerius Cotta. 96 me quoque partem fuiſſe ſeu aliquem ex tuis cultoribus. 97 de Amandi arte libris. 98 probabas ingenium, quod ex carminibus meis perſpiciebas. 99 relegationis cauſſam. 100 *Sic* elegans obteſtantis & voventis particula eſt. 101 domus Meſſallarum. 102 Diis. 103 Auguſtum, mitem quidem, ſed jam mihi iratum Deum. 104 mihi eo gratius erit, majoremque id propter a me inibis gratiam. 105 in Ætnæ ſpelunca habitans. Vid. Noſtrum Metam. XIV. f. 6. v. 167. 209. 106 Læſtrygonum rex in Italia ferociſſimus, qui Ulyſſis ſocios interfecit naveſque ſubmerſit, Metam. XIV. 233. 240.

Sed placidus facilisque parens , veniæque 107 paratus ;
Et qui fulmineo ſæpe ſine 108 igne tonat :
Qui , cum triſte aliquid ſtatuit , ſit triſtis & ipſe :
Cuique 109 fere pœnam ſumere pœna ſua eſt .
Victa tamen vitio 110 eſt hujus clementia noſtro ;
Venit & ad vires ira coacta ſuas .
Qui quoniam patria 111 toto ſumus orbe remoti ,
Nec licet ante ipſos procubuiſſe 112 Deos ;
Quos colis , ad Superos hæc fer mandata ſacerdos ;
Adde ſed & proprias in mea verba preces .
Sic tamen hæc tenta , ſi non nocitura putabis.
Ignoſcas ; timeo naufragus 113 omne fretum .

EPI-

---

107 ad veniam aliis dandam . 108 qui , quaſi Jupiter, tonat quidem , ſed fulmine raro homines percutit , h. e. minatur, raro infligit pœnas . 109 & cui . 110 peccato . 111 a patria longiſſime abſumus . 112 coram ad genua Auguſti procumbere eique ſupplicare. 113 jam omnia timeo , poſtquam ſemel miſer eſſe cœpi ,

EPISTOLA III.

MAXIMO.

ARGUMENTUM.

Maximi fidem & conſtantiam in rebus ſuis miſeris & perditis laudat Poeta, qui non utilitate, ut vulgus ignobile, ſed honeſtate & virtute eos probat, quos ſemel amandos ſuſcepit: hortaturque illum, ut in fide perſtet, & ſibi, quantum poteſt, opem ferat.

MAxime, qui claris nomen virtutibus 2 æquas,
Nec ſinis ingenium nobilitate premi;
Culte mihi (quid enim ſtatus hic a funere 4 differt?)
Supremum vitæ 5 tempus ad uſque meæ:
Rem facis, adflictum non averſatus amicum,
Qua non eſt ævo rarior ulla tuo.
Turpe quidem dictu, ſed (ſi modo vera fatemur).
Vulgus amicitias utilitate 6 probat.
7 Cura quid expediat prius eſt, quam quid ſit honeſtum.
Et cum fortuna 8 ſtatque caditque fides.
Nec

Eleg. III. a ſup. l. 2. ir. 8. 17. 3 ſuperari, ingenio & nobilitate par es & æque magnus. 4 morte. 5 uſque ad exſilii, quod vix a morte differt, tempus. 6 metitur & amicos dum ſunt utiles amat. 7 Utile anteſert vulgus honeſto. 8 prout fortuna amicorum eſt, etiam aliorum eſt fides, bona ſcil. ſi ſint felices, ſi

Nec facile invenias multis e millibus unum,
Virtutem pretium 9 qui putet eſſe ſui.
Ipſe 10 decor, recte facti ſi præmia 11 deſint,
Non 12 movet, & 13 gratis pœnitet eſſe probum.
Nil, niſi quod prodeſt, carum eſt: i, detrahe menti
Spem 14 fructus avidæ, nemo 15 petendus erit.
At reditus jam quiſque ſuos amat, & ſibi quid ſit
Utile, ſolicitis ſupputat 16 articulis.
Illud amicitiæ quondam venerabile numen
Proſtat 17, & in quæſtu 18 per meretrice ſedet.
Quo magis admiror, non, ut torrentibus 19 undis,
Communis vitii te quoque labe 20 trahi,
Diligitur nemo, niſi cui Fortuna ſecunda eſt;
Quæ, ſimul 21 intonuit, proxima quæque fugat.
En ego, non paucis quondam munitus amicis,
22 Dum flavit velis aura ſecunda meis;

Ut

---

infelices, mala. 9 qui propter ſe ipſam amandam cenſeat virtutem. 10 honeſtatis pulchritudo. 11 ſi non utilitas vitæ probæ ſimul adſit. 12 placet. 13 ſine pretio vix quiſquam probus eſſe vult. 14 utilitatis ſpem deme. 15 amicos parandos. 16 digitis, queis Veteres noſque hodie adhuc ſubducimus rationem. 17 tamquam res venalis. 18 ut quæſtum, ceu meretrices, faciat, 19 quaſi torrentis aqua. 20 abripi ſimul. 21 ſimul ac adverſa eſſe cœpit. 22 dum ſtatu quaſi fortunæ

Ut 23 ſera nimboſo tumuerunt 24 æquora vento,
In mediis lacera 25 puppe relinquor aquis.
Cumque alii nolint etiam me noſſe videri,
Vix duo projecto 26 treſve tuliſtis opem.
Quorum tu princeps: 27 nec enim comes eſſe, ſed 28 auctor,
Nec 29 petere exemplum, ſed dare dignus eras.
Te, nihil ex facto, 30 niſi non 31 peccaſſe 32 ferentem,
Sponte ſua probitas, 33 officiumque juvant.
Judice te, mercede caret, per ſeque petenda eſt
Externis 34 virtus incomitata bonis.
Turpe putas 35 abigi, quia 36 ſit miſerandus, amicum;
Quodque ſit infelix, deſinere eſſe tuum.
Mitius eſt laſſo 37 digitum ſupponere mento,
Mergere quam liquidis ora natantis aquis.
Cerne, quid 38 Æacides poſt mortem præſtet 39 amico;

In-

---

proſperæ uſus ſum. 23 poſtquam. 24 intumuerunt fluctibus. Metaphorice ſcribit, ſermone a navigantibus ducto. 25 fracta. 26 miſero, exuli. 27 præcipuus. 28 alii exemplum eſſe decebat te, non exemplum ceterorum ſequi. 29 ſumere ab aliis. 30 factis tuis. 31 recte feciſſe. 32 auferentem. 33 probitas officiumque te delectant, & pretium ſunt tuæ virtutis, nulla alia utilitas, quam aliis benefaciendo videaris reſpicere, & conſequi velle. 34 opibus, honoribus, bonis fortunæ. 35 rejici, deſerere. 36 ideo quia. 37 naufrago opem ferre, allevare ejus caput, non ſubmergere. 38 Achilles, nepos Æaci. 39 Patroclo, ludos magnos nempe in funere ejus dedit.

Inſtar 40 & hanc vitam mortis habere puta
Pirithoum 41 Thæſeus 42 Stygias comitavit ad undas:
A Stygiis quantum ſors mea diſtat aquis?
Adfuit inſano juvenis 43 Phoceus 44 Oreſtæ:
Et mea non minimum culpa 45 furoris habet.
Tu quoque magnorum laudes 46 admitte virorum,
Utque facis, lapſo, quam 47 potes, adfer opem.
Si 48 bene te novi, ſi, quod prius eſſe ſolebas,
Nunc quoque es, atque animi non cecidere 49 tui.
Quo Fortuna magis ſævit, magis ipſe reſiſtis:
Utque decet, ne te vicerit illa, caves;
Et bene uti pugnes, bene pugnans efficit 50 hoſtis;
Sic eadem prodeſt 51 cauſſa, nocetque 52 mihi.
Scilicet indignum, juvenis cariſſime 53 ducis

Te

40 ſimilitudinem cum morte. 41 Ixionis filius fuit Pirithous, qui eo adduxit Theſeum, ut rapiendæ Proſerpinæ cauſſa, ſecum deſcenderet ad inferos. Sed ambos Pluto juſſit in vincula conjici, ex quibus tamen Theſeus Herculis virtute eſt liberatus. 42 Ægei fil. rex Athen. 43 Pylades, Strophii Phocœenſis fil. qui nec inſanientem Oreſtem amiciſſimum ſibi reliquit. 44 Agamemnonis fil.a furiis agitato ob occiſam matrem Clytemneſtram & adulterum Ægiſtum. 45 ego ipſe etiam furibundus quaſi fui, quum culpa mea exſilium merui, 46 mereri & conſequi ſtude. 47 quam opem adferre potes, vel, quantum potes. 48. ſup. I. 7. 4. 49 ſi adhuc es tam magnanimus. 50 fortuna mea mihi maxime adverſa. 51 quia fortuna eadem prodeſt mihi, quia tu contra eam pugnas meque defendis. 52 quia adfligit me exilio. 53 ratis ornate

Te fieri 54 comitem ſtantis in orbe 15 Deæ.
Firmus 56 es; & quoniam non ſunt ea, 57 qualia velles,
Vela regis quaſſæ qualiacumque 58 ratis.
Quæque ita concuſſa eſt, ut jam caſura 59 putetur,
Reſtat 60 adhuc humeris fulta ruina tuis.
Ira quidem primo fuerat tua juſta, nec ipſo
Lenior, offenſus qui mihi jure fuit:
Quique dolor pectus tetigiſſet Cæſaris alti,
Illum jurabas protinus eſſe 61 tuum;
Ut tamen audita eſt noſtræ tibi cladis 62 origo;
Diceris erratis ingemuiſſe meis.
Tum tua me primum ſolari littera cœpit;
Et læſum flecti ſpem dare poſſe 63 Deum.
Movit 64 amicitiæ tum te conſtantia longæ,
Ante tuos ortus 65 quæ mihi cœpta fuit:
Et quod eras aliis factus, mihi natus amicus:
Quodque tibi in cunis oſcula prima dedi.

Quod,

virtutibus. 54 ſequi, tam varium eſſe. 55 fortunæ, quæ inſiſtere orbi cuidam fingitur, Vid. Cebetis tap. cap. 7. pag. ed. Cl. Biſchoffi 44 ὅτι, verba habent, ἐπὶ ϛρογγύλου λίθου ἕϛηκεν. ξεν εἶτα, τί τοῦτο σημαίνει; πρὶ ὅτι οὐκ ἀσφαλὴς, οὐδὲ βιβαία ἐϛὶν ἡ παρ᾽ αὐτῆς δόσις, reliqua. 56 coſtanti animo. 57 vela talia non ſunt, cet. 58 qualiacumque etiam, i. e. licet non adeo bene conſtituta ſint. Fortunam vero ſuam allegoria utens intelligit. 59 dilapſura, 60 conſiſtit & cohæret ruina mea. 61 ad te pertinere putabas, 62 cauſſa exilii mei. 63 & ſpem cœpit dare, læſum Deum, *Auguſtum*, flecti, mitigari poſſe. 64 ad miſericordiam commovit. 65 antequam eſſes natus.

Quod, cum veſtra domus teneris mihi ſemper ab annis
Culta ſit, eſſe 66 vetus nunc tibi cogor onus:
Me tuus ille pater, Latiæ 67 facundia linguæ,
Quæ non inferior nobilitate fuit,
Primus, ut auderem 68 committere carmina Famæ,
Impulit, ingenii dux fuit ille mei.
Nec, quo ſit primum nobis a tempore cultus,
69 Contendo fratrem poſſe referre tuum.
Te tamen ante omnes ita ſum complexus, 70 ut 71 unus
Quolibet in caſu gratia noſtra 72 fores.
Ultima me tecum vidit, mæſtiſque cadentes
Excepit lacrymas Æthalis Ilva 73 genis.
Cum tibi quærenti, num verus nuntius eſſet,
Attulerat culpæ quem mala fama meæ:
Inter confeſſum dubie, dubieque 74 negantem,
Hærebam, pavidas dante timore 75 notas:
Exemploque nivis, quam 76 ſolvit aquaticus 77 Auſter,

Gut-

---

66 vetus amicus, qui jam tibi eſſe moleſtus cogor. 67 redi ad l. 2. 69. 68 edere in publicum. 69 confirmo tibi. 70 amore amavi. 71 ſolus, tu præcipue. 72 delectatio & ſpes mea. 73 Una maris Tyrrheni inſula, olim Æthalia dicta. Græce *Æthalis*, quaſi Æthalica nominatur, ut ora *Sarmatica*, pro *Sarmatis*. 74 nec fateri aperte volebam, nec negare. 75 prodente rei veritatem. 76 diſſolvit, liquefacit. 77 pluvius,

Gutta 78 per attonitas ibat oborta genas.
Hæc igitur 79 referens, & quod mea crimina primi
Erroris venia 80 poſſe latere vides;
Reſpicis antiquum lapſis in rebus amicum;
Fomentiſque 81 juvas vulnera noſtra tuis:
Pro quibus optandi ſi nobis copia 82 fiat,
Tam bene promerito 83 commoda mille precer.
Sed 84 ſi ſola mihi dentur tua vota, precabor,
Ut tibi ſit, ſalvo Cæſare; ſalva parens.
Hæc 85 ego, cum faceres altaria 86 pinguia thure,
Te ſolitum memini 87 prima rogare Deos.

E P I-

humidus. 78 lacrymæ. 79 recordans. ſup. l. 9. 9. 80 ſi primi modo erroris veniam impetrem. 81 ſolatio & auxiliis. 82 ſi debeam tibi viciſſim aliquid optare & adprecari. 83 de me merito. 84 ſi ſolum id tibi adprecari debeam, quod tu ipſe habes in votis. 85 hæc eadem, quæ nempe præcedunt. 86 cum ſacrificares. 87 ante omnia, primum.

EPISTOLA IV.

ATTICO.

ARGUMENTUM.

Attico veterem amicitiam, ejuſque fructus ultro citroque jucundiores commemorat, quibus fretus dicit, ſibi perſuadere, illum quamvis abſentem, adhuc in fide permanere; quod ut faciat, hortatur.

Accipe colloquium [2] gelido Naſonis ab Iſtro,
 Attice, judicio [3] non dubitande meo:
Ecquid [4] adhuc remanes [5] memor infelicis amici;
 Deſerit an [6] partes [7] languida cura ſuas?
Non ita Di [8] triſtes mihi ſunt, ut credere poſſim,
 Faſque [9] putem jam te non meminiſſe mei.
Ante meos oculos tua [10] ſtat, tua ſemper imago eſt:
 Et videor vultus mente videre tuos.
Seria multa mihi tecum collata [11] recordor:
 Nec data jucundis tempora pauca jocis.

Sæ-

El. IV. 2 epiſtolam, qua tecum colloquitur. 3 de cujus fide non dubito. 4 an: 5 perſeveras memor eſſe. 6 remanetne, an deſerit, rel. 7. officium ſuum. 8 irati. 9 ſc. credere. 10 adeſt. 11 mixta, ut Plin. loquitur, II. ep.13. qui, *cum hoc*, inquit, *ſeria cum*

Sæpe citæ 12 longis viſæ ſermonibus horæ ;
Sæpe fuit 13 brevior , quam mea verba, dies.
Sæpe tuas factum venit modo 14 carmen ad aures ;
Et nova judicio ſubdita Muſa 15 tuo eſt ,
Quod tu laudaras , populo 16 placuiſſe putabam :
Hoc pretium curæ dulce recentis erat.
Utque meus lima raſus 17 liber eſſet amici ,
Non ſemel admonitu facta litura 18 tuo eſt.
Nos fora viderunt 19 pariter, nos porticus 20 omnis,
Nos via, nos junctis 21 curva 22 theatra locis.
Denique tantus amor nobis, cariſſime , ſemper,
Quantus in 23 Æacidè Neſtorideque fuit .
Non ego, ſi 24 biberes ſecuræ pocula 25 Lethes,
Excidere hæc credam pectore poſſe tuo.

E 26 Lon-

---

hoc jocos miſcui . 12 cito prætereuntes. 13 dies defecit noſtris ſermonibus. 14 recens, novum , tibi recitavi. 15 carmen . 16 tam pulchrum eſſe exiſtimabam, quam ſi totus id populus probaſſet. 17 emendatus. Sups I. 5. 19. 18 delevi induxique ac mutavi ſæpe aliquid in meis ſcriptis te monente. 19 ſimul cauſſas agere cœpimus toga ſumta . 20 in quibus una deambulavimus . 21 proximi ſedimus in theatris . 22 in rotundum ædificata . 23 Acchillem & Antilochum, Neſtoris fil. 24 & ſi . 25 ſi vel maxime obliviosſus eſſes. *Lethe* fluvius apud inferos, qui ſoporem & oblivionem in iis qui liberant, efficiebat.

26 Longa dies citius brumali ſidere, noxque
  Tardior hiberna ſolſtitialis erit.
Nec Babylon 27 æſtum, nec frigora Pontus habebit,
  Calthaque 28 Pæſtanas 29 vincet odore roſas:
Quam tibi noſtrarum veniant oblivia 30 rerum.
  Non ita pars fati candida nulla 31 mei.
Ne tamen hæc dici poſſit fiducia 32 mendax,
  Stultaque credulitas noſtra fuiſſe, cave.
Conſtantique fide veterem tutare 33 ſodalem,
  Qua 34 licet, & quantum 35 non oneroſus ero.

EPI-

Græcis λήθη oblivio eſt. 26 id, quod fieri non poteſt, poeta exprimit ſolemni more. 27. Urbs maxima in Chaldæa, ſicca regione. 28 viola lutei coloris graviſque odoris. 25 Pæſtum in Lucanis maritimum oppidum, non longe a Campania, at Campanæ & Præneſtinæ roſæ præſtantiſſimæ traduntur. Vid. Plin. III. 5, XXI. 4. 30 quam tu mei obliviſcaris. 31 non ſunt tam triſtia & infelicia fata mea. 32 fallax, ne ea fallar. 33 defende. 34 qua ratione potes, ita ut Auguſtum non offendas. 35 non moleſtus tibi ero.

EPISTOLA V.

SALANO.

ARGUMENTUM.

Ad Salanum ſcribit, agitque illi gratias, quandoquidem tam moleſte tulerit relegationem ſuam, quamvis modico amicitiæ uſu illi junctus fuerit, dicitque ſibi gratum fuiſſe, carmina ſua a ſe eſſe laudata. Eum deinde rogat, ut ſi ad ejus aures liber de triumpho Germanici pervenerit, ejus tutelam ſuſcipiat. Poſtremo docet, quamdam eſſe conjunctionem ingeniorum.

2 Condita diſparibus numeris ego Naſo Salano
  Præpoſita miſi verba ſalute meo.
Quæ 3 rata ſit cupio, 4 rebuſque ut comprobet omen,
  Te precor a ſalvo poſſit, amice, legi.
Caudor, in hoc ævo res intermortua pene. 5
  Exigit, ut faciam talia vota, tuus.

E 2 Nam

1 Eleg. V. 2 ſcripta. Ita conſtrue: ego Naſo miſi verba condita numeris diſparibus, i. e. *elegiacos verſus*, ſalute præpoſita, Salano meo. 3 ſalus, ſalutatio. 4 ipſa res ut omen & votum meum ſequatur.

Nam fuerim quamvis modico 5 tibi cognitus uſu,
Diceris exſiliis ingemuiſſe meis.
Miſſaque ab extremo legeres cum carmina Ponto;
6 Illa tuus juvit qualiacumque 7 favor.
Optaſtique brevem 8 ſalvi mihi Cæſaris iram:
Quod tamen 9 optati, ſi ſciat, ipſe ſinat:
10 Moribus iſta tuis tam mitia vota dediſti:
Nec minus idcirco ſunt ea grata mihi.
Quoque magis moveare malis, doctiſſime, noſtris,
Credibile eſt fieri conditione 11 loci.
Vix hac invenias totum (mihi crede) per orbem.
Quæ minus 12 Auguſta pace fruatur, humum.
Tu tamen hic 23 ſtructos inter fera prœlia verſus
Et legis, & lectos ore favente probas.
Ingenioque, meo, 14 vena quod paupere manat,
Plaudis 15 & e rivo flumina magna facis.

Grata

---

5 non longa amicitia & veteri conſuetudine . 6 favore illa tuo comprobaſti . 7 quamlibet tenuia . 8 optaſti ut ſalvus ſit Auguſtus pater patriæ , & brevi mihi ignoſcat . 9 etiam . 10 tam bene mihi te eſſe precatum , moribus tuis & facilitati tribuendum eſt . 11 propter conditionem loci hujus , in quo vivo miſerrimus . 12 Ab Auguſto parta , ſacra , divina . 13 compoſitos . 14 quod eſt leve & exiguum , cujus facultas poetica jam exigua eſt . 15 adplauſu tuo pro-

Grata quidem ſunt hæc animo 16 ſuffragia noſtro;
Vix ſibi cum miſeros poſſe placere 17 putes
Dum tamen in rebus 18 tentamus carmina parvis,
Materiæ gracili ſufficit ingenium.
Nuper ut huc magni pervenit fama triumphi,
Auſus ſum tantæ ſumere 19 molis opus.
Naruit audentem rerum gravitaſque 20 nitorque;
Nec potui 21 cœpti pondera 22 ferre mei.
23 Illic quam laudes, erit officioſa voluntas.
Cetera materia debilitata 24 jacent.
Quod ſi forte liber veſtras pervenit ad aures;
Tutelam 25 mando ſentiat ille tuam:
Hoc tibi facturo, vel ſi non ipſe 26 rogarem,
Accedat cumulus gratia 27 noſtra levis.
Non ego laudandus: 28 ſed ſunt tua pectora lacte,

---

bas ingenium meum. 16 judicium de me tuum. 17 putare quis poſſit, *da man glauben ſolte*. 18 conor componere carmina. 17 triumphum deſcribendum, rem omnino magnæ molis. 20 ſplendor. 21 inſtituti mei, 22 gravitatem verbis æquare. 23 eo in carmine, 24 non ſunt ita, ſcripta, ut rerum dignitas merebatur. 25 commendo, rogo, ut, *reliqua*. 26 etiamſi non rogarem, ſponte tua. 27 gratia, qua apud te valeo & amor erga te meus, vel potius gratiarum actio mea, parva & non neceſſaria aceeſſio. 28 mereor laudari, laudas tamen ob animi candorem,

Et non calcata candidiora nive .
Mirariſque alios , cum ſis mirabilis ipſe ;
Nec lateant 29 artes , eloquiumque tuum .
Te juvenum Princeps , cui dat Germania 30 nomen ,
31 Participem ſtudii Cæſar habere ſolet .
Tu comes antiquus , tu primis junctus ab annis ,
Ingenio mores 32 æquiparante , places .
Te dicente prius 33 fit protinus impetus 34 illi :
Teque habet , elicias 35 qui ſua verba tuis .
Cum tu deſiſti , mortaliaque 36 ora quierunt ,
Clauſaque non longa 37 conticuere mora ;
Surgit Juleo 38 juvenis cognomine dignus ;
Qualis ab Eois 39 Lucifer exit aquis .
Dumque ſilens adſtat ; 40 ſtatus eſt vultuſque diſerti ,
Spemque decens 41 doctæ vocis amictus habet .

Mox ,

---

29 ignota ſint . 30 Cæſar Germanicus . 31 ſocium ſtudiorum . 32 quum ingenium tuum non minus ſit , quam candidiſſimi mores . 33 declamante . 34 cupido. 35 excites ad dicendum . 36 tuum , ut hominis , os . 37 aliquamdiu conticuere , vel , poſt orationem breviorem . 38 Julio , Cæſareo . 39 i. e. nitide & pulcherrime ſurgit . 40 ſtatus corporis eloquentiam teſtatur . 41 decenti ratione compſicata promittit doctam

Mox, ubi pulſa 42 mora eſt, atque 43 os cæleſte ſolutum;
  Hoc Superos 44 jures more ſolere loqui.
Atque, hæc eſt, dicas, facundiâ Principe digna:
  Eloquio tantum 45 nobilitatis ineſt.
Huic tu cum 46 placeas, & 47 vertice ſidera tangas,
  Scripta tamen profugis vatis habenda putas.
48 Scilicet ingeniis aliqua eſt concordia junctis,
  Et ſervat ſtudii fœdera 49 quiſque ſui.
Ruſticus agricolam, miles fera bella gerentem,
  Rectorem dubiæ 50 navita puppis amat.
Tu quoque 51 Pieridum ſtudio, ſtudioſe, teneris;
  Ingenioque faves, ingenioſe, meo.
Diſtat 52 opus noſtrum; ſed fontibus 53 exit ab iſdem,
  Artis & ingenuæ cultor uterque ſumus.
[Thyrſus 54 enim vobis, geſtata eſt laurea nobis;

 Sed

---

orationem. Vid. Quinctilian. XI. extr. 42 finita, quum incipit. 43 Germanici, ubi loqui incipit. 44 Deos. 45 tantam in dicendo eloquentiam monſtrat. 46 etſi. 47 felix ſis. Horat. od. I. 36.

Sublimi feriam ſidera vertice.

Forte etiam ad familiaritatem, aut adeo adfinitatem cum Cæſarea domo reſpicitur. 48 ſimilibus dediti ſtudiis ſe invicem amant. 49 amicus eſt illis, qui eadem colunt ſtudia. 50 *dubia puppis*, in periculo verſans eſt. 51 Muſarum, poetarum. 52 noſtra ſtudia diverſa ſunt, nam tu eloquentiæ ac dicendi arti, ego poeſi navo operam. 53 ab eadem origine. 54

Sed tamen ambobus debet ineſſe 55 calor.
Utque meis numeris tua dat facundia 56 nervos;
Sic venit a nobis in tua verba 57 nitor.
Jure igitur ſtudio confinia carmina veſtro,
Et 58 commilitii ſacra tuenda putas:
Pro quibus ut maneat, de quo 59 cenſeris, amicus,
Comprecor ad vitæ tempora ſumma tuæ:
60 Succedatque tuis orbis moderator habenis.
Quod 61 mecum populi vota precantur idem.

E P I-

---

innuit oratorum elegantiam eſſe concitationem, & quaſi eos Bacchi agitari ſtimulis, poetas vero Apollinis. Pro ſequente vocula *nobis* Verportennius legit *vobis*, & deinde *vobis*, ac eleganter, ut ſolet omnia, docteque explicat; ſed locus eſt corruptus, & Burmanni, Cel. & magni viri lectionem ſequendam putavimus, ſenſu ſatis probo. 55 impetus, vis. 56 vim & gravitatem orationis. 57 orationis numerus, ſuavis & decora compoſitio. 58 ſtudiorum ſocietatem, & ex ſtudiorum ſimilitudine ortum amorem ſacrum & conſervandum putas. 59 cujus cenſus quaſi pars quædam es, Germanicum dicit. 60 conſiliis tuis proſpere regatur hic *olim orbis moderator*. 61 quod idem populus vocet & precatur.

EPISTOLA VI.

GRÆCINO.

ARGUMENTUM.

Ad Græcinum ſcribens Poeta, eum monet, ne crimen admiſſum culpet, quandoquidem præterita mutari non poſſint. Illum poſtremo monet, ut malit ſibi lapſo opem aliquam ferre, ut facit, quam ea damnare, quæ potius excuſanda ſunt.

Carmine Græcinum, qui præſens voce ſolebat,
Triſtis ab Euxinis Naſo ſalutat aquis.
Exulis 2 hæc vox eſt, 3 præſtat mihi littera linguam:
Et, ſi non liceat ſcribere, mutus ero.
4 Corripis, ut debes, ſtulti peccata ſodalis:
Et 5 mala me meritis ferre minora doces.
Vera facis, ſed ſera, meæ convicia culpæ.
6 Aſpera confeſſo verba remitte reo.

Eleg. VI. 2 epiſtola. 3 eſt mihi epiſtola inſtar linguæ, qua præſens tecum agere ſolitus ſum. 4 culpas reprehendis. 5 pœnam minorem, quam quidem pro delicti gravitate meritus ſum, 6 acerbitatem reprehenſionis omitte, & parce reo culpam confitenti.

Cum poteram recto 7 tranſire 8 Ceraunia velo,
Ut fera vitarem ſaxa, monendus eram.
Nunc mihi naufragio quid prodeſt diſcere 9 facto,
Quam mea debuerit currere cymba viam?
Brachia da 10 laſſo potius prendenda natanti:
Nec pigeat mento ſuppoſuiſſe manum.
Idque facis, faciaſque precor, ſic mater, & uxor,
Sic tibi ſint fratres, totaque ſalva domus.
Quodque ſoles animo, quod ſemper voce precari,
Omnia Cæſaribus ſic tua facta 11 probes.
Turpe erit in miſeris veteri tibi rebus amico
Auxilium nulla parte tuliſſe tuum.
Turpe 12 referre pedem, nec paſſu ſtare 13 tenaci:
Turpe laborantem 14 deſeruiſſe ratem.

(Turpe

---

7 erecto cum velis malo, ſeu, fortuna mea nondum everſa & mutata. 6 Epiri promontorium, etiam *Acroceraunia* dictum a fulminibus & tempeſtatibus eo loco frequentioribus. κεραυνὸς fulmen eſt. Noſter vero adpoſite nominat *Ceraunia* ſc. ὄρη, quia prætervnavigare ea debebat, quum in exilium Brunduſio concederet. 9 quid debuiſſem facere. 10 opem fer naufrago quaſi, & adflictiſſimo. 11 omnia ſic facias, ut placeas Cæſaribus. Cic. ad Att. ep. 14. lib. IV. *libros, quos in manibus habeo, ut ſpero, tibi valde probabo*, i. e. ſic conſcribam, ut probaturus ſis. 12 recedere. 13 gradum & locum tueri. 14 in periculo

(Turpe ſequi 15 caſum, & fortunæ cedere, 16 amicum
Et, niſi ſit felix, eſſe negare ſuum.)
Non ita vixerunt 17 Strophio atque Agamemnone nati;
Non hæc Ægidæ 18 Pirithoique fides.
Quos prior eſt mirata, ſequens mirabitur ætas:
In quorum 19 plauſus tota theatra ſonant.
Tu quoque, per durum ſervato tempus amico,
Dignus es in 20 tantis nomen habere viris.
Dignus es: & quoniam laudem pietate mereris,
Non erit officii gratia 25 ſurda 22 tui.
Crede mihi (noſtrum ſi non mortale futurum
Carmen) in ore frequens poſteritatis eris.
Fac modo permaneas lapſo, Græcine, fidelis;

conſtitutam. 15 fortunæ inconſtantiam de qua ſupra etiam dixit. 16 Ordo ſtructuræ is eſt: & negare, amicum eſſe ſuum, niſi ſit felix. 17 Pylades & Oreſtes: redi ad II. 3. 43. 18 Theſei. 19 i. e. quorum amicitia ut maxime comprobetur & laudetur, tota theatra, in quibus tragœdiæ de iis hominibus aguntur, plauſibus & lætitiæ omnis ſignificationibus theatra reſonant. 20 inter tantos. 21 quam habebo tibi, qui officio me juviſti. 22 obſcura, non tacebitur, ac andietur. *Surda buccina* dicitur a Juvenal.

Duret & in longas impetus 23 iſte 24 moras.

Quæ tu cum præſtes, 25 remo tamen uror in aura.

Nil nocet admiſſo 26 ſubdere calcar equo,

E P I-

Sat. VII. 71. 23 ardens erga me ſtudium tuum, *enfer*, 24 tempora. 25 non prætermittam te cohortari, allegorice dictum, & a navigatione ſumtum. 26 cui laxata ſunt frena, & qui currit. Noſter de Arte II. 731.

Quum mora non tuta eſt, totis incumbere remis
Utile, & admiſſo ſubdere calcar equo.

EPISTOLA VII.

A T T I C O.

ARGUMENTUM.

Ad Atticum ſcribens primo eum ſalutat : deinde percunctatur quid agat, & an eum amet : queriturque de fortuna, ac mala ſua breviter commemorat, & innumerabilia eſſe dicit : poſtremo in tot tantiſque malis ſolam ſibi ſpem relictam ſolatio eſſe aſſerit, precaturque, ut in fide priſtina permaneat, nec ſe amicum deſerat.

Esse ſalutatum vult te mea littera primum,
A male 2 pacatis, Attice, miſſa Getis.
Proxima 3 ſubſequitur, quid agas, audire, voluptas:
Et ſi, 4 quidquid agas, ſit tibi cura mei.
Nec dubito quin ſit: ſed me timor ipſe malorum
Sæpe ſupervacuos cogit habere metus.
Da veniam, quæſo, nimioque ignoſce timori.
Tranquillas etiam naufragus horret 5 aquas.
Qui ſemel eſt læſus 6 fallaci piſcis ab hamo,
Om-

El. VII. 2 neutiquam pacatis, Vid. II. 2. 3. 3 deinde ſcire aveo quid agas. 4 an. 5 timet. 6

Omnibus unca 7 cibis æra 8 ſubeſſe putat.
Sæpe canem longe viſum fugit agna, lupumque
Credit; & ipſa ſuam neſcia vitat 9 opem.
Membra reformidant mollem quoque ſaucia tactum:
Vanaque 10 ſolicitis incurit umbra 11 metum.
Sic ego Fortunæ telis confixus iniquis,
Pectore concipio 12 nil, niſi triſte, meo.
Jam mihi fata liquet 13 cœptos ſervantia curſus
14 Per ſibi conſuetas ſemper itura vias.
Obſervare 15 Deos, ne quid mihi cedat 16 amice;
Verbaque Fortunæ 17 vix puto poſſe dari.
Eſt illi curæ me perdere, quæque ſolebat
Eſſe levis, 18 conſtans & 19 bene certa nocet.
Crede mihi, ſi ſum veri tibi 20 cognitus oris,
Nec 21 fraus in noſtris caſibus eſſe poteſt;

22 Ci-

---

qui, dum eſca occultus eſt, fallit piſces. 7 curva æra *hamus* ſunt, *der Angel-Hacleen*. 8 latere ſub cibis. 9 opitulatorem. 10 meticuloſis. 11 a qua timendum non erat. 12 cogito. 13 jam manifeſtum eſt. 14 tenorem ſuum ſervatura eſſe. 15 judico cavere. 16 proſpere & ex animi ſententia. 17 decipi poſſe meam fortunam. 18 pergit conſtanter mihi nocere. 19 admodum certa. 20 ſi cognoviſti me vera loqui ſolitum eſſe. 21 mendacium in gravi caſu meo

22 Cinyphiæ ſegetis citius numerabis ariſtas,
Altaque quam multis floreat Hybla 23 thymis:
Et quot aves motis 24 nitantur in aera pennis:
Quotque natent piſces æquore, certus eris:
Quam tibi noſtrorum ſtatuatur 25 ſumma laborum,
Quos ego ſum terra, quos ego paſſus aqua.
Nulla Getis toto gens eſt truculentior orbe;
Sed tamen hi noſtris ingemuere malis.
Quæ 26 tibi ſi memori 27 coner perſcribere verſu,
Ilias 28 eſt ſatis longa futura meis.
Non igitur vereor, quod 29 te rear eſſe 30 verendum.
Cujus amor nobis pignora mille 31 dedit:
Sed quia res timida eſt omnis miſer, & quia longo
Tempore 32 lætitiæ janua clauſa meæ eſt.
Jam dolor 33 in morem venit meus: utque 34 caducis

Per-

---

2 medici. 22 Cinyphes fluvius Africæ minoris eſt, unde Cinyphius, *Africanus*. 23 Mons in Sicilia, ſalicum & thymi copia percelebris apud poetas. 24 volent. Sic etiam Maro Æn. IV, 252 paribus *nitens* Cyllenius alis. 25 dicatur ſeu exprimatur. 26 mala. 27 velim commemorare & enarrare. 28 multitudo maxima. 29 quaſi. 30 timendum. 31 documenta plurima. 32 nullam lætitiam ſenſi. 33 abiit in conſuetudinem, & contraxit habitum doloris. 34 caden-

Percuſſu crebro ſaxa cavantur aquis;
Sic ego continuo Fortunæ vulneror ictu:
  Vixque habet in nobis jam nova plaga locum.
Nec magis aſſiduo vomer 35 tenuatur ab uſu,
  Nec magis eſt curvis 36 Appia trita rotis;
Pectora quam mea ſunt ſerie cæcata 37 laborum:
  Et nihil inveni quod mihi ferret opem.
Artibus ingenuis quæſita eſt gloria multis:
  Infelix perii dotibus 38 ipſe meis.
Vita prior vitio caret, & ſine labe peracta:
  Auxilii miſero nil tulit illa mihi.
Culpa gravis precibus 39 donatur ſæpe ſuorum;
  Omnis pro nobis gratia 40 muta fuit.
Adjuvat in duris alios præſentia 41 rebus:
  Obruit hoc abſens 42 vaſta procella caput.
Quæ 43 non horruerint tacitam quoque Cæſaris iram?

Addi-

tibus. 35 adtenuatus. 36 Appia via. 37 debilitata & orbata ſenſu. 38 virtutibus. 39 condonatur, remittitur. 40 nullus pro me & ſalute mea eſt deprecatus. 41 quando ſunt præſentes. 42 me abſentem, 43 i. e. omnia & taciram Cæſ. iram, *reliqua*.

Addita ſunt pœnis 44 aſpera verba meis.
Fit fuga temporibus 45 levior : 46 projectus in æquor
Arcturum 47 ſubii Plejadumque minas.
Sæpe ſolent 48 hiemem placidam ſentire carinæ :
Non 49 Ithacæ puppi ſævior unda fuit.
Recta fides comitum poterat mala noſtra levare :
Ditata eſt ſpoliis perfida 50 turba meis.
Mitius exilium faciunt loca : triſtior 51 iſta
Terra ſub ambobus non jacet ulla 52 polis.
Eſt 53 aliquid patrii vicinum finibuss eſſe :
Ultima me tellus, ultimus orbis habet :
Præſtat & exulibus pacem 54 tua laurea, Cæſar :
Pontica finitimo terra ſub hoſte jacet.

Tem-

---

44 Triſt. II. 1. 133.
Triſtibus invectus verbis, ita Peincipe dignum,
Ultus es offenſas, ut decet, ipſe tuas.
45 ſi anni tempus fugientibus incommodum non eſt.
46 navigare juſſus ſum alieno & hiberno tempore.
47 tempeſtates a Pleiad. & Arcturi ſidere excitatas.
48 tempeſtatem etiam hiemis tempore. 49 Ulyſſis navi. 50 perfidi comites multa mihi ſunt furati.
51 quam Ponti terra eſt. 52 toto cælo. 53 res non contemnenda eſt. 54 victoriæ ac imperium.

Tempus in agrorum cultu conſumere dulce eſt :
  Non patitur 55 verti barbarus hoſtis humum .
Temperie 56 cæli corpuſque animuſque juvantur :
  Frigore perpetuo Sarmatis ora 57 riget .
Eſt in aqua 58 dulci non invidioſa 59 voluptas :
  Æquoreo bibitur cum ſale mixta 60 palus .
Omnia deficiunt : animus tamen omnia vincit .
  Ille etiam vires corpus habere facit ;
Suſtineas ut onus, nitendum 61 vertice pleno eſt ;
  At 62 flecti nervos ſi patiare , cadet . 63
Spes quoque, poſſe mora miteſcere Principis iram ,
  Vivere ne nolim , 64 deficiamque , cavet .
Nec vos parva datis 65 pauci ſolatia nobis ,

Quo-

---

55 arari & coli . 56 aeris temperie , temperato aere , 57 Sarmatia . 58 bibenda ſc. 59 non invidenda . Invidioſa : *Paſſiva notione* . 60 paluſtris aqua mihi bibenda eſt , æque , ob mare vicinum , ſalſa . 61 totis viribus . 62 capitis & cervicis nervos ſi flecti pariaris . 63 onus . 64 deſperem . 65 Sup. El. 3. 30.

Vix duo projecto treſve tuliſtis opem ;

Quorum ſpectata eſt per mala noſtra fides.
Cœpta 66 tene, quæſo; nec in æquore deſere navem:
Meque ſimul ſerva, 67 judiciumque tuum.

EPISTO-

---

65 qua cœpiſti, perge. 67 exiſtimationem de me tuam, ſeu judicium, quo putaſti me dignum venia, ac defenſione amicitiaque tua, aut Cæſarem mihi olim fore mitiorem.

EPISTOLA VIII.

MAXIMO COTTÆ.

ARGUMENTUM.

Hanc Epiſtolam ſcribit ad Cottam, eique gratias agit, quod ad ſe miſerit Auguſti Cæſaris, Liviæ, ac etiam Tiberii imagines: quos quoniam præſentes, & aliter videre non poterat, pro diis venerabatur. Rogat deinde eos, ut ſibi mitius exſilium concedant, nec patiantur eorum imagines, quas habet ſemper ſecum, eſſe in oſtili & inviſo loco.

REdditus eſt nobis [2] Cæſar cum Cæſare nuper,
Quos mihi miſiſti. Maxime Cotta, Deos,
Utque ſuum munus numerum, quem [3] debet, haberet;
Eſt ibi Cæſaribus Livia juncta ſuis.
Argentum [4] Felix, omnique beatius auro,
Quod, fuerat [5] pretium cum rude, numen erit.
Non mihi divitias dando majora dediſſes,
Cæli-

El. VIII. 2 Auguſti & Tiberii imagines ad me perlatæ ſunt. 3 ternarium ſcilicet ſacrum & diis gratum. 4 in quo imagines pictæ ſunt. 5 quum per ſe ac rude pretioſum ſit, numen jam habet, Cæ-

Cælitibus miſſis 6 noſtra ſub ora tribus.
Eſt aliquid ſpectare Deos, & adeſſe putare;
Et quaſi cum vero numine poſſe loqui.
Præmia 7 quanta Dei! nec me tenet ultima 8 tellus?
Utque prius, media ſoſpes in Urbe moror.
Cæſareos video vultus, velut ante videbam:
Vix hujus voti ſpes fuit ulla mihi.
Utque 9 ſalutabam, numen cæleſte ſaluto.
Quod 10 reduci tribuas, nil (puto) majus habes.
Quid noſtris oculis, niſi ſola palatia 11 deſunt?
Qui locus, ablato 12 Cæſare, vilis erit.
Hunc ego cum ſpectem, videor mihi cernere Romam.
Nam patriæ faciem ſuſtinet 13 ille ſuæ.
Fallor? An irati mihi ſunt in imagine vultus;
Torvaque neſcio 14 quid forma minantis habet?

15 Par-

ſarum nempe imagines. 6 mihi, ſub adſpectum meum, 7 quantum donum ſunt dii! 8 in Ponto amplius eſſe non videor. 9 nempe præſens quum adhuc eſſem. 10 Si Romam redirem, vix majus quid tribuere mihi poſſes. 11 ubi Cæſar habitabat. 12 Si Auguſtus non adſit, 13 in illo cerno totam patriam, 14 aliquid,

15 Parce, vir immenſo major virtutibus orbe,
Juſtaque vindictæ 16 ſupprime lora tuæ.
Parce, precor, ſæcli decus indelebile noſtri;
Terrarum dominum quem ſua cura facit.
Per patriæ nomen, quæ te tibi carior ipſo eſt;
Per numquam 17 ſurdos in tua vota Deos;
Perque tori 18 ſociam, quæ par 19 tibi ſola reperta eſt,
Et cui majeſtas non oneroſa tua eſt;
Perque tibi ſimilem virtutis imagine 26 natum,
Moribus 27 agnoſci qui tuus eſſe poteſt;
Perque tuos vel 28 avo vel dignos 29 patre nepotes,
30 Qui veniunt magno per tua vota gradu;
Parte leva minima noſtras & contrahe 31 pœnas,
Daque, procul Scythico qui ſit ab hoſte, locum.
Et tua, [ſi fas eſt] a Cæſare proxima, 31 Cæſar,

Nu-

15 Auguſtum, ſ. ejus effigiem adloquitur. 16 adduc frena, cohibe iram. 17 ſemper tua vota audientes. 18 Liviam. 19 tua digna majeſtate & perſona principe. 26 Tiberium. 27 qui poteſt agnoſci moribus tuus eſſe, ſeu, quod tuus fil. ſit. 28 Auguſto. 29 Tiberio, 30 qui ex voto tuo gradiuntur ad virtutem. 31 minue calamitatem meam exilii. 31 Tiberi.

Numina ſint precibus non inimica meis.
Sic fera quamprimum pavido Germania vultu
Ante triumphantes ſerva 32 feratur equos.
Sic pater in 33 Pylios, 34 Cumæos mater in annos
Vivant, & poſſis filius eſſe diu.
Tu quoque, conveniens ingenti nupta 35 marito,
Accipe non 36 dura ſupplicis aure preces.
Sic tibi vir ſoſpes, ſic ſint cum 37 prole nepotes,
Cumque bonis nuribus quas peperere 38 nurus.
Sic, quem dira tibi rapuit 39 Germania, Druſus
Pars fuerit partus ſola 40 caduca tui.
Sic tibi Marte ſuo, fraterni funeris ultor,
Purpureus niveis filius inſtet 42 equis.
Adnuite o timidis 42 mitiſſima numina votis.
Præſentes aliquid proſit habere 43 Deos.
Cæſaris adventu tota gladiator 44 arena
Exit;

32 imago Germaniæ præferatur in triumpho. 33 Neſtoris. Sup. I. 4. 10. 34 Cumææ Sibyllæ, quam Virgil. VI. Æn. 321. *Longævam ſacerdotem vocat*. 35 Livia. 36 clemonti. 37 Tiberio fil. 38 neptes. 39 qui mortuus eſt in Germania. Legenda elegia Pedovis Altinovani, cui Gorallus, ſ. Joh. Clericus V. C. qui edidit pulcherrime, adſcribit, qua auctor Liviam de morte Druſi conſolatur. 40 morti obnoxia. 41 de Germania triumphet quadrigis albis vectus. 42 humilibus. 43 imagines veſtras tamquam deorum. 44 Quando Cæſar veniebat in locum, quo depugna-

Exit ; & auxilium non leve vultus 45 habet :
46 Nos quoque veſtra juvet quod, qua licet, ora videmus :
Intrata eſt Superis quod domus una tribus,
Felices illi, qui non ſimulacra, ſed ipſos, 47
Quique Deum coram corpora vera vident.
Quod quoniam nobis invidit 48 inutile fatum;
Quos dedit ars votis, effigiemque colo.
Sic homines novere 49 Deos quos arduus æther
Occulit : & colitur pro Jove forma 50 Jovis.
Denique, quæ mecum eſt, & erit ſine fine, cavete,
Ne ſit in inviſo veſtra figura 51 loco.
Nam caput e noſtra citius cervice 52 recedet,
Et patiar 53 foſſis lumen abire genis ;
Quam caream raptis, o publica numina, vobis :
Vos eritis noſtræ portus & ara fugæ.
Vos ego complectar, Geticis ſi cingar ab armis ;

Voſque

---

bant gladiatores, hi victi & ad eum confugientes liberi dimittebantur, ut docet Lipſius Sat. II. 22. 45 Cæſaris. 46 juvet etiam me, quod video ora veſtra, qua licet, i. e. *in effigie* 47 ipſum Auguſtum Tiberiumque & Libiam. 48 invidum, noxium. 49 per imagines & ſimulacra homines deos, quos videre non licet, cognoſcunt. 50 ſimulacrum, ſignum, 51 imagines veſtræ, quas mecum, apud mè, habeo at ſemper habebo. 52 amputari patiar. 53 oculos mihi pa-

Voſque meas 54 Aquilas, vos mea ſigna ſequar.
Aut ego me fallo, nimiaque cupidine 55 ludor;
Aut ſpes exilii commodioris adeſt.
Nam minus & minus eſt facies in imagine 56 triſtis:
Viſaque ſunt dictis adnuere 57 ora meis.
Vera, precor, fiant timidæ præſagia mentis:
Juſtaque quamvis eſt, ſit 58 minor ira Dei.

F EPI-

---

tiar effodi. 54 exercitum, quo me defendam, *Aquilæ* ſigna erant in legionibus, quæ ſequebantur milites. 55 decipior nimia cupiditate loci melioris, quam quo commoror. 56 irata mihi videtur. 57 imagines. 58 tamen ſit levior.

EPISTOLA IX.

COTYI REGI.

ARGUMENTUM.

Ad Cotium, filium Coti, Regis Thraciæ, hanc epiſtolam ſcribit, laudatque illum a generis origine, monetque, regium ac divinum eſſe, miſeris ſuccurrere, & ſibi potiſſimum, ob ſtudia poeticæ facultatis, ſiquidem illa quaſi quoddam amicitiæ vinculum habent. Poſtremo eum rogat, ut oranti terra ſua bellicoſa, in qua exulabat, ſit ei fida & amica.

Regia progenies, cui nobilitatis origo
  Nomen [2] in Eumolpi pervenit uſque, Coty:
Fama loquax veſtras ſi jam pervenit ad aures,
  Me tibi finitimi parte jacere [3] ſoli;
Supplicis [4] exaudi, juvenum mitiſſime, vocem;
  Quamque potes profugo (nam potes) adfer opem.

Me

Elegia IX. 2 qui genus ducis ab Eumolpo, Neptuni fil. 3 commorari, eſſe in exilio. 4 audi : nam *exaudio & audio* unum notant & idem. Ita Cellarius Cur. Poſter. p. 377. & Jo. Ker. Tom. I. obſervatt. I. L. judicant. Aliter Borrichius, qui optimos etiam auctores adhibere ait pro audiendo *expugnari*. Vid. Guntheri Lat. Reſt. Part. I. p. 210. id notandum puto juventuti, noſtrates perperam voci *exaudire* uni-

Me Fortuna tibi (de qua non conquerar hoc eſt)
  Tradidit 6 hoc uno non inimica mihi.
Excipe naufragium 7 non duro littore noſtrum,
  Ne fuerit terra tutior unda 8 tua.
Regia (crede mihi) res eſt , ſuccurrere lapſis :
  Convenit & tanto, quantus es ipſe , viro.
Fortunam decet hoc 9 iſtam : quæ maxima cum ſit,
  Eſſe poteſt animo vix tamen æqua tuo.
Conſpicitur numquam meliore potentia 10 cauſſa,
  Quam quoties vanas non ſinit eſſe preces.
Hoc 11 nitor ille tui generis deſiderat, hoc eſt
  A Superis 12 ortæ nobilitatis opus.
Hoc tibi & Eumolpus, generis clariſſimus auctor,
  Et prior Eumolpo ſuadet 13 Erichtonius.
Hoc tecum 14 commune Deo , quod uterque rogati
  Supplicibus veſtris ferre ſoletis opem.

---

cum ſignificatum, *precibus adnuere*, *erhoren*, tribuere, nam æquæ bene dixeris *audire* alicujus preces, ac *exaudire*, quum etiam ſimplex audire notet facere, quod quis petiit. Vid. Cellar. Antib. p. 172. 5 quod eſt unicum, cujus cauſſa de fortuna non conqueri debeo. 6 commendavit. 7 me quaſi naufragum. 8 Ne tutior fuiſſe videar in mari, quam terra tua. 9 tam altum te, regem quippe. 10 in te, negotio. 11. ſplendor. 12 hoc convenit tibi, qui ab Eumolpo, Neptuni fil. genus ducis. 13 Atavus erat Eumolpi maternus. 14 Cic. Orat. pro Ligar. extr. *Homines ad Deos nulla re propius accedunt, quam ſalutem*

15 Numquid erit, quare ſolito dignemur honore
Numina, ſi 16 demas velle juvare Deos?
Juppiter oranti ſurdas ſi præbeat aures;
Victima pro 17 templo cur cadat icta Jovis?
Si 18 pacem nullam Pontus mihi præſtet 19 eunti,
Irrita 20 Neptuno cur ego thura feram?
Vana laborantis ſi 21 fallat vota coloni,
Accipiat gravidæ 22 cur ſuis exta 23 Ceres?
Nec dabit intonſo 24 jugulum 25 caper hoſtia Baccho,
Muſta ſub 26 adducto ſi pede 27 nulla fluant.
Cæſar ut imperii moderetur frena precamur,
Tam bene 28 quo patriæ conſuluit ille ſuæ:
Utilitas igitur magnos hominesque Deoſque
Efficit; auxiliis 29 quoque favente ſuis.

Tu

---

hominibus dando. 15 an cauſſa erit, quare. 16 Si dicas, fingas, deos juvare homines nolle. 17 ante templum Jovis. 18 tranquillam navigationem. 19 naviganti, proficiſcenti. 20 nihil juvantia, 21 non impleat, non reſpondeat ejus deſideriis. 22 nam *porca*, animal ſatis nocivum, Cereri immolabatur. 23 *exta* ſunt cor, pulmo, jecur, lien. 24 barbam non habenti. Sic enim Bacchus fingitur. 25 mactabitur, jugulabitur. 26 attracto, ad premendum ſublato. 27 pedibus enim veteres calcabant uvas in torculari, 28 quo imperio; quia tam bene imperium gerit & publicam rem ſaluberrime adminiſtrat. 29 dum quiſque faver ſibi auxilianti, eumque amat. Epictetus Enchirid

Tu quoque fac proſis intra tua 30 caſtra jacenti,
O Coty progenies digna parente tuo.
Conveniens homini eſt, hominem ſervare voluptas:
Et melius nulla quæritur arte favor.
Quis non 31 Antiphaten Læſtrygona 32 devòvet; aut quis
Munifici mores improbat 33 Alcinoi?
Non tibi 34 Caſſandreus pater eſt, gentiſve 35 Pheræ;
36 Quiſve repertorem corruit arte ſua:
Sed quam 37 Marte ferox, & vinci neſcius armis,
Tam numquam facta pace cruoris amans.
Adde, quod ingenuas didiciſſe fideliter artes,
Emollit mores, nec ſinit eſſe feros.
Nec Regum quiſquam magis 38 eſt inſtructus ab illis,
39 Mitibus aut ſtudiis tempora plura dedit:
Carmina 40 teſtantur: quæ, ſi tua nomina demas,

F 3 Threi-

ὅπȣ τὸ συμφέρον, ἐκοῖ ϗ τὸ εὐσεβὶς, ubi commodum, ibi & pietas. p. 48. ed. Ad Relandi. 30 præſidia, fines regni. 31 Vid. ſup. II. 2. 116. 32 execratur, abominatur. 33 is Phæacum Rex, Ulyſſem naufragum hoſpitio excepit. 34 Apollodorus, ab urbe Macedoniæ Caſſandrea, cujus tyrannus crudelis erat, κασσανδρεὺς, Caſſandreus, dictus. Vid. Polyæn. VI. 35 non tibi pater eſt e gente Pheræa, i. e. talis, tam trudelis, quam fuit Alexander Pheræus Pherarum in Theſſalia tyrannus Vid. Nepotem XVI. 5. 1. & ibi Cellarii notam. 36 Phalaris notatur, qui Perillum, ærei bovis fabricatorem, eodem primum uſſit. 37 bello fortis Rhymetalcis. Vid. Tacit. Ann. II. 64. 38 quam tu. 39 effective, mites redentibus ac manſuetos. it. paci convenientibus. 40 tua, quæ

Threicium 41 juvenem compoſuiſſe negem.
Neve ſub 42 hoc tractu vates foret unicus 43 Orpheus;
44 Biſtonis ingenio terra ſuperba tuo eſt.
Utque tibi eſt 45 animus; cum res ita poſtulat, arma
Sumere, & hoſtili tingere cæde manum;
Atque ut es excuſſo 46 jaculum torquere lacerto,
Collaque velocis flectere doctus equi.
Tempora ſic 47 data ſunt ſtudiis ubi juſta paternis,
Utque ſuis 48 humeris forte quievit opus;
Ne tua marceſcant per inertes otia ſomnos,
Lucida Pieria 49 tendis in aſtra via.
Hæc quoque res aliquid tecum mihi 50 fœderis adfert:
Ejuſdem ſacri cultor uterque ſumus.
Ad vatem vates orantia brachia tendo,
Terra ſit exiliis ut tua 51 fida meis.
Non ego cæde nocens in Pontica littora veni;
Mixtave 52 ſunt noſtra dira venena manu:
Nec

compoſuiſti. 41 a Thrace facta eſſe non crederem. 42 in hoc tractu, regione, in Thracia. 43 Vid. Metam. XI. 1. - 66. 44 Tracia. 45 utque fortis es, & animum ad bella etiam aptum habes. 46 ad jactum moto. *Excuſſaque brachia jacto*, inquit Met. V 596. 47 ſtudia paterna ſunt militaria, exercitatione militares, quibus ejus pater delectabatur. 48 quaſ depoſitum ex humeris opus bellicum. 49 via ad Muſas ducente contendis ad gloriam & poeſi operam das 50 conjunctionis. 51 tuta, pacata. 52 non ob ve

Nec 53 mea 54 ſubjecta convicta eſt 55 gemma tabella
  56 Mendacem 57 linis impoſuiſſe notam:
Nec quidquam, quod lege veter committere, feci:
  Et tamen his gravior 58 noxa fatenda mihi eſt.
Neve roges quid ſit; ſtultam conſcripſimus Artem.
  Innocuas nobis hæc vetat eſſe 59 manus.
Ecquid præterea peccarim, quærere noli:
  Ut 60 lateat ſola culpa ſub Arte mea.
Quidquid id eſt, 61 habui moderatam vindicis iram;
  Qui, 62 niſi natalem, nil mihi demſit, humum.
Hac quoniam careo, tua nunc vicinia 63 præſtet,
  Inviſo 64 poſſim tutus ut eſſe loco.

neficii crimen ſum ab Auguſto relegatus. 53 Nec ſum falſarius. 54 falſa tabella, falſo teſtamento, vel contractu ſuppoſitio. 55 ſigillum. 56 falſum ſigillum impreſſiſſe. 57 vinculo e lino facto, quo tabulæ colligari ſolebant. 58 crimen. 59 hæc eſt in cauſſa, quo minus innocuus ſim. 60 ut tantum tegatur meum crimen ſub cauſſa conſcriptæ a me Artis amatoriæ. 61 expertus ſum. 62 patriæ uſuram. 63 tu mihi vicinus facias. 64 mihi inſuavi, ubi non lubens vivo.

EPISTOLA X.

MACRO.

ARGUMENTUM.

Ad Macrum poetam ſcribens multis indiciis oſtendit, debere eum eſſe memorem ſui & priſtinæ amicitiæ: cujus fructus & amoris ſigna ſi illi in mentem venerint, dicit ſe abſentem futurum illi tamquam præſentem ſemper ante oculos: quod ut ipſe quoque efficiat, impenſe precatur Poeta.

ECquid ab impreſſæ 2 cognoſcis imagine gemmæ,
Hæc tibi Naſonem ſcribere verba, Macer?
Auctoriſque ſui ſi non eſt 3 annulus index,
Cognitane eſt noſtra littera facta manu?
An tibi notitiam 4 mora temporis eripit horum;
Nec repetunt 5 oculi ſigna 6 vetuſta tui?
Sis licet oblitus pariter gemmæque manuſque,
Exciderit tantum ne 7 tibi cura mei:
Quam 8 tu vel longi debes convictibus 9 ævi,
Vel

Elegia X. 2 ceræ, cui eſt impreſſum ſignum. 3 annuli ſignum. 4 diuturnitas temporis. 5 memoria ſc. recordantur. 6 olim tibi nota. 7 illud *ne* optantis eſt. 8 curam. 9 amicitiæ & familiaritati diuturnæ.

Vel mea quod conjux non 10 aliena tibi;
Vel ſtudiis, 11 quibus es, quam nos, ſapientius uſus;
Utque decet, nulla factus 12 es Arte nocens.
Tu canis 13 æterno quidquid reſtabat 14 Homero:
Ne careant 15 ſumma Troica bella manu.
Naſo parum prudens, Artem dum tradit amandi,
Doctrinæ pretium triſte 16 magiſter habet.
Sunt tamen inter ſe communia ſacra poetis;
Diverſum quamvis quiſque 17 ſequamur iter.
Quorum 18 te memorem (quamquam procul abſumus) eſſe
19 Suſpicior; & caſus velle levare meos.
Te duce, 20 magnificas Aſiæ perſpeximus urbes:
21 Trinacris eſt oculis, te duce, nota meis.
Vidimus Ætnæa cælum ſplendeſcere flamma;

10 cognatá. 11 poeticis nempe. 12 nullam ſcripſiſti amandi Artem. 13 immortalis gloriæ poetæ. Tibullus: *Valgius æterno propior non alter Homero*. 14 adhuc canendum ſupererat. 15 Suprema, ne imperfecta ſit deſcriptio belli Troiani. 16 non jucundum, exilium ſcil. pro mercede accipit. 17 quamvis diverſis carminum generibus utamur. 18 ſacrorum communium, conjunctionis ex ſtudiorum ſimilitudine ortæ. 19 puto. 20 tecum Aſiam peragravi. 21 Sicilia.

Suppoſitus monti quam vomit ore 22 gigas:
23 Hennæoſque lacus, & olentia ſtagna. 24 Palici,
Quaque ſuis Cyanen 25 miſcet Anapus aquis.
Nec procul hinc 26 Nymphen, quæ, dum fugit Elidis 27 amnem,
Tecta 28 ſub æquorea nunc quoque currit aqua.
Hic mihi labentis pars anni magna peracta eſt.
Heu, quam diſpar eſt locus ille Getis!
Et quota pars hæc ſunt rerum, quas vidimus ambo,
Te 29 mihi jucundas efficiente vias!
Seu rate cæruleas picta ſulcavimus undas;
Eſſeda

---

22 Enceladus, aut Typhæus. Vid. ſup. El. 2. 11. & Metam. V. 352. 23 *Henna* ſ. *Enna* Urbs Siciliæ, ad quam lacus, *Pergus*. Noſter Metam. V. 385. 24 vel *Palicorum* potius. *Palici* enim fuere Jovis filii ex nympha, quam compreſſerat. Thalia, ſeu Ætna. Hæc Junonis iram metuens optabat ut dehiſceret terra, ſeque abſumeret: impetrato, partus tempus advenit, duo igitur ex ea nata pueri de terra prorumpebant, & ab eo in auras reditu *Palici* dicuntur, ἀπὸ τοῦ πάλιν ἵκεσθαι *rurſus veniendo*. Vid. Macrob. Satur. V. 19 Serv. ad Virg. An. IX. 385. *Olentia* dicuntur, *ob ſulphur*, etiam Met. V. 405. 25 Fontem in Syracuſano agro, qui defluit in *Anapum*, Cyane a nympha ejus nominis, in eum mutata, dictus eſt. Metam. V. 411. ſeqq. 26 Arethuſam fontem in inſula Syracuſa. Ea Aretuſa nympha a Poetis in Arcadia fuiſſe dicitur, & amata ab *Alpheo*, fluvio Elidis, quem ut effugeret, mutata in fontem, qui per meatus ſubterraneos in Siciliam deferatur, & ibi rurſus erumpat. Noſter Metam. V. 572. ſeqq. 27 Alpheum, qui ejus erat amore captus. 28 abſcondita, ſubterraneo meatu. 29 quum tu gratiſſimus comes ſuavem mihi viam

Eſſeda 30 nos agili ſive tulere rota.
Sæpe brevis nobis 31 vicibus via viſa loquendi ;
Pluraque , ſi numeres , verba fuere 32 gradu.
Sæpe dies ſermone minor fuit ; 33 inque loquendum
Tarda 34 per æſtivos defuit hora dies.
Eſt aliquid , caſus pariter timuiſſe marinos ;
Junctaque 35 ad æquoreos vota tuliſſe Deos:
Et modo 36 res egiſſe ſimul ; modo rurſus ab illis ,
Quorum non pudeat , poſſe referre 37 jocos .
Hæc tibi ſi ſubeant (abſim licet) omnibus horis
Ante tuos oculos , ut 38 modo viſus , ero .
Ipſe quidem extremi cum ſim ſub 39 cardine mundi ,
Qui ſemper liquidis 40 altior extat aquis ;
Te tamen intueor , quo ſolo 41 pectore poſſum ,

---

redderes. Pertinet huc illud : *Facundus comes in via pro vehiculo eſt.* 30 Eſſedum , vehiculum leve & velox olim apud Belgas & Britannos in bello quoque uſitatum , ut Cæſar teſtatur de B. G. IV. 33. 31 Sermonis viciſſitudine . 32 plura verba a nobis dicta ſunt , quam fuere paſſus. 33 ad loquendum , ad ſermonem. 34 Tardæ vocantur horæ æſtivæ , quoniam neceſſe erat æſtate horas eſſe longiores, quia Romani diem quemlibet dividebant in duodecim horas . 35 ſimul precatum eſſe deos maris. 36 ſerias, debita negotia. 37 jocos ſumtos a rebus non turpibus . Seu egiſſe jocos poſt res actas quas referre non turpe eſſet . 38 tamquam me modo vidiſſes. 39 Polo Arctico & Septemtrionali. 40 qui numquam occidit & ſub aquas mergitur. Triſt. IV. 3.

Magna minorque feræ, quarum regis altera Grajas,
Altera Sidonias, utraque *ſicca*, rates :
Omnia quum ſummo poſitæ videatis in axe,
Et maris occiduas non ſubeatis aquas.

Alia loca ſtudio non adducimus. 41 ſolo pectore quo

Et tecum gelido ſæpe ſub axe loquor.
Hic es, & ignoras; & ades celeberrimus abſens:
Inque Getas media viſus ab Urbe venis.
Redde 43 vicem; & quoniam regio felicior iſta 44 eſt,
Illic me memori pectore ſemper habe.

E P I-

---

poſſum, quod poſſum facere. 42 frequentiſſime Antimeria eſt. 43 Viciſſim memoriam mei cole, & parem mihi præſta amorem. III. 5. 35. infra. 44 Italia:

EPISTOLA XI.

RUFO.

ARGUMENTUM.

Ad Rufum Fundanum uxoris ſuæ avunculum hanc Epiſtolam ſcribit Poeta, cujus merita dicit ſe habere in memoria, quamvis ſit longiſſimo intervallo remotus. Denium deos precatur, ut illi meritas gratias referant.

HOC tibi, Rufe, brevi properatum 2 tempore mittit
Naſo, parum fauſte conditor Artis, 3 opus:
Ut, quamquam longe toto ſumus orbe remoti,
Scire tamen poſſis nos meminiſſe tui.
4 Nominis ante mei veniant oblivia nobis,
Pectore quam pietas ſit tua pulſa meo:
Et prius hanc animam vacuas reddemus in auras,
Quam fiat meriti gratia vana 5 tui.
Grande voco lacrymas meritum, quibus ora rigabas,

Cum

Elegia XI. 2 Scriptum celeriter, nec magna cura adhibita ob temporis brevitatem. 3 Epiſtolam. 4 Obliviſcerer antea mei nominis. 5 Quam deponam

Cum mea 6 concreto ſicca dolore 7 forent.
Grande voco meritum, mæſtæ ſolatia mentis;
Cum pariter nobis illa tibique dares.
Sponte quidem, per ſeque mea eſt laudabilis uxor;
Admonitu melior ſit tamen illa tuo.
Namque quod 8 Hermiones Caſtor fuit, Hector 9 Juli,
Hoc ego te lætor, conjugis eſſe meæ.
Quæ, ne diſſimilis tibi ſit probitate, laborat;
Seque tui 10 vita ſanguinis eſſe probat.
Ergo, quod fuerat 11 ſtimulis factura ſine ullis,
Plenius 12 auctorem te quoque naſta facit;
13 Acer, & ad palmæ 14 per ſe curſurus honores,
Si tamen 15 horteris, fortius 16 ibit equus.
Adde, quod abſentis cura mandata fideli
Perficis, & nullum ferre gravaris onus.

O re-

---

gratum animum. 6 ora, facies. 7 ego ſtupidus dolore, & ceu glacies, factus rigidus, emittere lacrymas non valerem. 8 ſororis & filiæ, nam Helenæ filia fuit Harmione, Helena ſoror Caſtoris. 9 Julus ſeu Aſcanius Æneæ fil. erat e matre Creuſa natus, quæ fuit ſoror Hectoris. 10 moribus piis, & proba vita demonſtras. 11 cohortatione. 12 eo melius. 13 alacer. 14 victoriæ Circenſibus ludis reportandæ, nam in iis victores palma honorabantur. 15 incites alccaribus, aut alio modo quolibet. 16 celerius.

O referant grates, quoniam non poſſumus ipſi,
Di tibi: qui referent, ſi pia facta 17 vident:
Sufficiatque 18 diu corpus quoque moribus iſtis,
Maxima 19 Fundani gloria, Rufe, ſoli.

P. OVI.

---

17 Si vident pie aliquem facere, vel ſi reſpiciunt pios & eorum facta. 18 integris viribus ſit tuum corpus, ut mores iſtos tuos porro amicis poſſis declarare. 19 Fundi oppidum in Campania, unde Rufus ortus erat.

P. OVIDII NASONIS
EPISTOLARUM
EX PONTO
LIBER III.
EPISTOLA I.
UXORI.

ARGUMENTUM.

Hanc hujus libri primam epiſtolam ad uxorem mittit, cui Ponticæ regionis, ubi exulabat, incommoda narrat, quibus dicit debere illi minime mirum vîderi, ſi mitioris ſoli exilium petit: qua in re ipſa pro marito debeat præ ceteris laborare, ſi vult bonæ uxoris officio fungi. Docet deinde, id ſibi præſtari poſſe, ſi ad Liviæ Auguſti uxoris præſidium confugerit, cujus clementiam ac benignitatem exponit, ad quam rem peragendam eligendum eſſe tempus idoneum, admonet. Quo pacto autem id agendum, quidve petendum ſit, elegantiſſime colligit Poeta.

Æquor

ÆQuor [2] Jaſonio pulſatum remigo primum,
  Quæque nec hoſte fero, nec nive terra [3] cares;
Ecquid erit tempus, quos vos ego Naſo relinquam,
  In minus hoſtilem juſſus abire locum?
An mihi Barbaria vivendum ſemper in iſta?
  Inque Tomitana condar [4] oportet humo?
Pace tua, ſi pax ulla eſt tibi, Pontica tellus,
  Finitimus rapido quam terit hoſtis equo;
Pace [5] tua dixiſſe velim; tu peſſima [6] duro
  Pars es in exilio, tu mala noſtra gravas.
Tu neque ver ſentis, cinctum [7] florente corona:
  [8] Tu neque meſſorum corpora [9] nuda vides.
Nec tibi pampineas autumnus porrigit uvas;
  Cuncta ſed immodicum tempora frigus habent.

Tu

Elegia I. 2 A nautis Jaſonis. 3 i.e. terra pontica. 4 ſepeliar. 5 bona cum venia. 6 tu malorum, in exilio tolerandorum, maximum es & graviſſimum. 7 Per *proſopopian*, ut Met. II. 2.

  Verque novum ſtabat cinctum florente corona.
    Stabat nuda æſtas, & ſpicea ſerta gerebat.

8 Nec æſtate admodum calетur. 9 ſed omnia anni

Tu glacie freta 10 vincta tenes, & in æquore piſcis
Incluſus tecta 11 ſæpe natavit aqua.
Nec tibi ſunt fontes, laticis 12 niſi pene marini:
Qui potus dubium ſiſtat alatve ſitim.
Rara, neque hæc 13 felix, in apertis eminet arvis
Arbor; & in terra eſt 14 altera forma maris,
Non avis 15 obloquitur; 16 ſilvis niſi ſi qua remotis
Æquoreas rauco 17 gutture potat aquas.
Triſtia 18 per vacuos horrent 19 abſinthia campos,
Convenienſque ſuo 20 meſſis amara loco.
Adde metus, & quod murus pulſatur ab hoſte;
Tinctaque 21 mortifera tabe ſagitta madet.
Quod procul 22 hæc regio eſt, & ab omni devia 23 curſu:
Nec pede quo quiſquam, nec rate tutus eat.

Non

---

tempora habent frigus magnum. 10 conſtricta. 11 in aqua glacie obducta. 12 aquæ marinæ, i. e. ſalſæ. 13 fertilis, bene creſcens. 14 æque ſterilis & vacua eſt terra, quam mare eſt. 15 cantare auditur. 16 ſilvis longe a Tomis remotis & in maris littore quæ ſint. 17 non ſuaviter canens. 18 amara. 19 inculta ſuccreſcunt. 20 fructus amarus. 21 veneno letali. 22 Sc. ab Italia. 23 quo nemo facile proficiſcitur.

Non igitur mirum, finem 24 quærentibus horum
 25 Altera ſi nobis uſque rogatur humus.
Te magis eſt mirum non hoc 26 evincere, conjux:
 Inque meis lacrymas poſſe 27 tenere malis.
Quid facias, quæris? Quæras 29 hoc ſcilicet ipſum;
 Invenies, 29 vere ſi reperire voles.
Velle parum eſt: cupias, 30 ut re 31 potiaris, oportet;
 Et faciat ſomnos hæc tibi cura breves.
31 Velle reor multos, quis enim mihi tam ſit iniquus,
 Optet ut exilium pace 33 carere meum?
Pectore de toto, cunctiſque incumbere 34 nervis,
 Et niti 35 pro me nocte dieque decet.
Utque juvent 36 alii, tu debes vincere amicos,
 Uxor; & ad 37 partes prima venire tuas.

Magna

---

24 mihi quærenti. 25 alia. 26 impetrare ab Auguſto. 27 non fatigare Cæſarem & lacrymis pro me deprecari. 28 convenit ſcil. ut hoc quæras. Ironia. 29 ſerio. 30 cum ſtudio aliquid velle ſignificat *to cupere*. & plus eſt, quam *velle*. 31 optata ſcilicet. 32 puto multos me juvari velle, & optare, ut melius & commodius vivam. 33 tranquillitate. 34 viribus omnibus; quæ in nervis conſiſtunt. 35 laborare, curare, ut juver & ſublever. 36 Me. 37 officium tuum

Magna tibi impoſita eſt noſtris 38 perſona libellis :
Conjugis exemplum dixeris eſſe bonæ.
Hanc cave 39 degeneres, ut ſint præconia noſtra
Vera 40 vide ; Famæ quo tuearis 41 opus.
Ut nihil ipſe querar ; 42 tacito me Fama queretur,
Quæ debet ; fuerit ni 43 tibi cura mei.
Expoſuit mea me populo Fortuna 44 videndum ;
Et plus notitiæ, quam fuit ante, dedit.
Notior eſt factus 45 Capaneus a fulminis ictu:
Notus humo merſis 46 Amphiaraus equis.
Si minus 47 erraſſet, notus minus eſſe Uliſſes ;
Magna 48 Philoctetæ vulnere fama ſuo eſt.

Si

ſuccurrendo marito. 38 nomen, vel præcipuas in hac quaſi ſcena tibi agendas impoſui. 39 ne alienam ab his te moribus gere. Noſter Met. VII. 543. *palmas degenerare* dicit, h. e. inhoneſtare. 40 fac, da operam. 41 monimentum, quod in libris meis fama tibi poſuit, ſive ipſam famam tuere, & ea fac, quæ laudi, in libris meis a me tibi tributæ conveniunt. 42 tacito me, me tacente. 43 conſtrue: ni fuerit tibi ea cura mei, quæ debet, ſc. eſſe. 44 infortunium fecit, ut innoteſcerem omnibus. 45 Capaneus e ducibus qui Thebas oppugnarunt, fil. Hipponoi, quum dixiſſet, vel invito ſe Jove capturum eſſe Thebas, jamque in ſummum earum murum evaſiſſet ſcalis, a Jove ictus fulmine occiſus eſt Vid. Apollodor. III. 6. & 7. noſtrum Metam. IX. 404. 46 Oiclis fil. Argivus a Thebis oppugnandis quum ad Iſmenum fl. fugeret hiatu terræ cum curru & auriga abſorptus, ab Jove autem immortalitate donatus eſſe fertur. Vid. Diod. Sicul. I. V. 47 Non tamdiu. 48 Vid. ſup. I. 3. 5.

Si locus 49 eſt aliquis tanta inter nomina parvis;
Nos quoque conſpicuos 50 noſtra ruina facit:
Nec 51 te neſciri patitur mea pagina, qua non
Inferius 52 Coa Battide nomen habes.
Quidquid ages igitur, 53 ſcena ſpectabere magna:
Et pia non 54 parvis teſtibus uxor eris.
Crede mihi: quoties laudaris carmine noſtro,
Quæ legit has laudes, an mereare 55 rogat.
Utque favere reor plures virtutibus 56 iſtis,
Sic tua non paucæ carpere facta volent.
Quare tu 57 præſta, ne livor 58 dicere poſſit:
Hæc eſt pro miſeri lenta 59 ſalute viri.
60 Cumque ego deficiam, nec poſſim ducere 61 currum;

Fac

---

49 Si me debeo conferre tantis hiſce hominibus. 50 caſus meus, exilium. 51 ignotam eſſe. 52 Battide quam Philetas Cous, poeta amavit, & in carminibus ſuis laudavit. Vid. Triſt. I. 5. 2. 53 theatro, magna fama eris. 54 magnis, gravibus, 55 ſc. eas laudes. 56 quas in te laudo. 57 fac, ad id incumbe, 58 invidentes tibi. 59 hæc negligit ſalutem mariti ſui. Vocabulum *lenta* elegantiſſime eſt adhibitum, & ſignificationem quamdam habet *ſecuritatis cum contemtu* conjunctæ, teſte Jano Brouckhuſio, magno viro, ad Tibullum I. 5. 45. quem lege, ſi es elegans. 60 quoniam ego ſum debilis & viribus deſtitutus. 61 trahere.

Fac tu ſuſtineas debile ſola 62 jugum.
Ad medicum ſpecto, venis fugientibus, 63 æger:
Ultima pars animæ dum 64 mihi reſtat, 65 ades.
Quodque ego præſtarem, ſi te magis ipſe valerem,
Id mihi, cum valeas fortius, ipſa 66 refer.
Exigit hoc, ſocialis amor, fœduſque 67 maritum:
Moribus 68 hoc, conjux, exigis ipſa tuis.
Hoc 69 domui debes, de qua cenſeris, 70 ut illam
Non minus officiis, quam probitate, colas.
Cuncta licet facias; niſi ſis laudabilis, 71 uxor,
Non poterit credi 72 Martia culta tibi.
Nec ſumus 73 indigni; nec (ſi vis vera fateri)
Debetur meritis gratia nulla meis.

Red-

Allegoria a bobus ſumta. 62 Res meas, adflictum me, curæ tibi habeas. 63 ſanguine & pulſu venarum fugiente. 64 quamdiu vel minima vitæ pars mihi ſupereſt. 65 fer mihi auxilium. 66 præſta, redde vicem, ut ſuperius eſt locutus. 67 conjugale. Heroid. XI. 101. *faces maritæ* habetur. 68 mores pii & probi, quibus conſpicua es, hoc poſtulant. 69 Marciæ familiæ, vel, ut placet nonnullis, Fabiæ. 70 ut illa te prebeas dignam, non ſolum te probam, ſed officioſam erga me gerendo, meque ſummo adjuvando ſtudio & cunctis viribus, quod ſupra urſit. 71 niſi ut uxor mea te ita geras erga me, ut laudem merearis probitatis & officii. 72 Sup. I. 3. 73 nec ope tua

Redditur illa quidem grandi cum 74 fœnore nobis,
Nec te, 75 ſi cupiat lædere, livor habet. 76
Sed tamen hoc factis adjunge prioribus unum;
Pro noſtris ut ſis 77 ambitioſa malis.
Ut minus infeſta jaceam regione, labora:
78 Clauda nec officii pars erit ulla tui.
Magna peto, ſed non tamen 79 invidioſa roganti:
Utque 80 ea non teneas, tuta 81 repulſa tua eſt.
Nec mihi ſuccenſe, toties ſi carmine noſtro,
Quod facis, ut 82 facias, 83 teque imitere, rogo.

Forti-

indignus ſum. 74 Grata erga me es cumulate. Metaphoram ducit a pecunia, cujus *fetus ſenus* vocabant, ut Feſtus reſtatur Græce etiam τύκος. eſt παρὰ τὸ τίκτειν. Proprie fenus eſt naturalis terræ fetus. Vid. vel Hotmani Partitiones jur. civ. elem. p. ed. Gerhardi 122. 75 etſi vel maxime cupiat. 76. ſc. cauſſam, propter quam te reprehendat. 77 ne pigeat te ambire, prenſare & rogitare multos, ut auxilium mihi præſtent. Cic. ad diverſ. XIII. 1. 78 deficiens, ita omnes officii tui partes implebis. 79 quæ mihi, qui rogo, poſſint vitio verti. Redi ad II. 7. 79. 80 quamvis non obtineas pro me rogata. 81 repulſa tibi non damnoſa erit. 82 ut, quod facis, opem mihi præſtes. 83 ut te, quæ ſemper optima fuiſti, porro imitere, & ut in poſterum etiam bona ſis, mihique præſtes auxilium. Eodem modo Cicero loquitur ep. ad Dolabel.

Utque meæ res 92 ſunt, omni (puto) tempore flebis,
Has Fortuna tibi noſtra miniſtrat 93 opes.
Si mea mors redimenda tua (quod 94 abominor) eſſet;
95 Admeti conjux, quam ſequereris, erat.
Æmula Penelopes 96 fieres, ſi fraude pudica
97 Inſtantes velles fallere nupta procos.
Si comes exſtincti manes 98 ſequerere mariti,
Eſſet dux facti 99 Laodamia tui.
99 Iphias ante oculos tibi erat ponenda volenti.
Corpus in accenſos mittere forte rogos.
Nil opus eſt leto, nil 100 Icariotide tela;
Cæſaris at conjux ore precanda tuo.
Quæ præſtat virtute ſua, ne priſca vetuſtas

omnino habebis. 92 Prout ſunt res & conditio mea miſera. 93 facultatem flendi. 94 quod in omen dictum nolim, quod abhorreo. 95 *Admetus* Rex Pherarum, in matrimonio habuit *Alceſtin*, filiam Peliæ, Iolci regis: quæ pro marito ſe morti obtulit. Apollod. I. 9. 15. 96 quæ quum peteretur a multis procis telam incipiebat texere ac rogare procos, ut exſpectarent, donec eam perfeciſſet, noctu vero diſſolvebat quod interdiu texebat, ut ſic eluderet procos. 97 ſolicitantes te ad ineundum ſecum matrimonium. 98 ſi mori mecum velles. 99 *Proteſilai* uxor, quæ interfecti in bello Trojano mariti umbram videre optavit, quo impetrato, in ejus amplexu exſpiravit. Noſter Triſt. I. 5. 20

- - *Comes exſtincto Laodamia viro.*

99 Evadne Iphidis filia, quæ in rogum mortui conjugis ſe ipſam injecit. Vid. noſtr. Metam. IX. 404 alibi. Apollod. III. 6 & 7. 100 Penelopes, Icarii & Peribœæ fil. Ulyſſis uxoris.

Laude pudicitiæ ſæcula noſtra 1 premat.
Quæ Veneris formam, mores 2 Junonis 3 habendo,
Sola eſt 4 cæleſti digna reperta toro.
Quid trepidas? Quid adire 5 times? Non impia 6 Progne,
7 Filiave Acetæ voce movenda tua eſt:
Nec nurus 8 Ægyſti, nec ſæva 9 Agamemnonis uxor:
10 Scyllave, quæ Siculas inguine 11 terret 12 aquas:
13 Telegonive parens vertendis nata figuris;
Ne-

---

1 Vincat, ſuperet. 2 gravitatem, pudicitiam. 3 quod habebat. 4 divi Auguſti conjugio. 5 eam, Liviam. 6 Terei, Thraciæ Regis conjux, quæ filium Itin mactavit ac Tereo comedendum poſuit. Noſter Metam. VI. 440. ſeqq. 7 Medea. 8 aliqua Danai filia, in maritum crudelis. Danaus autem Beli in Ægypto Regis filius, ejus filiæ quinquaginta matrimonio cum totidem filiis *Ægyſti*, qui frater Danai erat, junctæ, prima nocte ſtatim omnes ſponſos interfecerunt, una excepta Hypermeſtra. Vid. Hygin. f. 168. Apollodor. II. 1. 5. 9 Clytemneſtra ea erat, quæ occidit Agamemnonem, Mycenarum Regem. 10 Niſi regis Megar. fil. cujus, amore Minois capta, ut ejus conjugio potiretur, capillum purpureum, quo ſalvo is vinci aut interire non poterat, detondit, ſicque patrem ac patriam Minoi, Niſum obſidenti, prodidit, ſed a Minoe tamen in mare dejecta eſt & in monſtrum marinum verſa. Vid. Mythographos. 11 ventre monſtruoſa, cui adhærere canes finguntur. 12 terribiles reddit navigantibus. 13 Circe, ex qua natus dicitur Telegonus. patre Ulyſſe, cujus ea ſocios

Nexave nodoſas 14 angue 15 Meduſa 16 comas.
Femina ſed Princeps; in qua Fortuna 17 videre
Se probat, & cæcæ crimina falſa 18 tulit.
Qua nihil in terris, ad finem 19 Solis ab ortu,
Clarius, 20 excepto Cæſare, mundus habet.
Eligito tempus, captatum 21 ſæpe, rogandi,
22 Hæreat adverſa ne tua navis aqua.
Non ſemper ſacras reddunt oracula 23 ſortes;
Ipſaque non omni tempore fana patent.
Cum ſtatus Urbis erit, qualem nunc auguror eſſe;
Et nullus populi contrahet 24 ora dolor;
Cum domus Auguſti, 25 Capitoli more colenda,
Læta (quod eſt, & ſit) plenaque pacis erit;
Tum tibi Di faciant adeundi copia 26 fiat,

G 2 Pro-

---

in bruta mutavit. 14 implexis nempe inter ſe & nodos facientibus anguibus. 15 Meduſa una ex Gorgonibus, quæ pro capillis angues in capite habebat, eamque qui adſpicerent confeſtim converti in lapides dicebantur. 16 ad comas quod adtinet. 17 non cæcam eſſe, quod dicitur vulgo. 18 & ſi Liviam cogites, cæcæ mulieris crimina falſo ipſi tributa ſunt. *tulit*, i. e. abſtulit, pati debuit falſas criminationes, tamquam ſit ſæca. 19 ab oriente ad occidentem, i. e. nullibi, periphraſi & μεϱισμῷ poetico. 20 excellentius, divinius. 21 quod ſæpe captaſti & tentaſti quaſi. 22 quaſi adverſo flumine, brevibus, aut limo, i. e. ne fruſtra ores Auguſtam, patriæ matrem. 23 reſponſa. 24 vultum rugis obducet, h. e. triſtem reddet. 25 ut Jovis templum. 26 ut adire tibi li-

Profectura 27 aliquid tum tua verba puta.
Si quid aget majus, differ tua 28 cœpta, caveque
Spem feſtinando 29 præcipitare meam.
Nec rurſus jubeo, dum ſit 30 vacuiſſima 31 quæras.
Corporis ad cultum vix vacat 32 illa ſui.
(33 Curia cum patribus fuerit ſtipata verendis;
Per 34 patrum turbam tu quoque oportet eas.)
Cum tibi contigerit vultum Junonis 35 adire.
Fac ſis perſonæ, 36 quam tueare, memor.
Nec factum defende meum: mala cauſa ſilenda eſt.
Nil niſi ſolicitæ ſint tua verba preces.
Tum lacrymis demenda 37 mora eſt, ſubmiſſaque terræ
Ad non mortales brachia 38 tende pedes.
Tum pete nil aliud, ſævo niſi ab hoſte 39 recedam:

Ho-

ceat Liviam. 27 effectura, profutura mihi, 28 conſilium, propoſitum, rogandi pro ſalute mea. 29 corrumpere, evertere. 30 nullis plane diſtricta, occupata negotiis. 31 occaſionem pro me rogandi tamdiu, donec, *reliqua*. 32 vix ſatis habet otii, ad curandum corpus & valetudinem. 33 forte ipſum Auguſti palatium intelligit, quod in eo cum certis ſenatoribus conſilia habere Auguſtus ſolebat. 34 multitudinem Auguſti domum adeuntem. 35 Liviæ Auguſti. 36 mei exſulis memor eſto, & cogita, meam cauſſam precibus ſupplicibus agendam eſſe apud Liviam. 37 cito eſt plorandum a te. 38 amplectere divinos Liviæ pedes, quod eſt ſupplicum. 39 niſi in mitiorem exi-

Hoſtem Fortunam ſit ſatis eſſe mihi.
Plura quidem 40 ſubeunt; ſed jam turbata timore,
Hæc quoque vix poteris ore tremente loqui.
41 Suſpicor hoc damno tibi non fore; ſentiat illa
Te majeſtatem pertimuiſſe ſuam:
Nec tua ſi fletu 42 ſcindentur verba, nocebit.
Interdum lacrymæ pondera 43 vocis habent.
44 Lux etiam cœptis facito bona talibus adſit,
Horaque conveniens, auſpiciumque 45 favens.
Sed prius impoſito ſanctis altaribus igni,
Tura fer ad magnos vinaque 46 pura Deos.
E quibus 47 ante omnes Auguſtum numen adora;

---

lii locum transferat. 40 in mentem mihi veniunt quæ dicere apud Liviam poſſis. 41 ſpero, auguror, tibi timorem tuum apud Liviam non fore fraudi. 42 interrumpentes. 43 æque ponderoſæ ſunt, idemque calent, quod verba. 44 dies fauſtus & auſpicatus ſit, quo ad Liviam accedas. 45 indicium & ſignum fauſtum, qualia capiebantur a ſacrificantibus, (ſacrificare vero Poeta jubet conjugem) ex ſtridore flammæ, ceteriſque pluribus rebus obſervabantur. 46 vino & ture enim ſupplicabant. Probat locus apud Sveton. Auguſto c. 35 Sanxit (Auguſtus) ut prius quam conſideret quiſque, ture ac mero ſupplicaret apud aram ejus Dei, cujus in templo *coiretur*. De Senatu conveniente Tranquillo ſermo eſt. 47 Diis.

48 Progeniemque piam, 49 participemque tori.
Sint utinam mites ſolito ſibi more; tuaſque
50 Non duris lacrymas 51 vultibus adſpiciant.

E P I-

---

48 Tiberium. 49 Liviam conjugem. 50 *placida lumine*, ut Horatius loquitur, i. e. propitio vultu. 51 *lacrymas tuas*, i. e. te plorantem.

EPISTOLA II.

COTTÆ.

ARGUMENTUM.

Ad Cottam Romanum ſcribens ejus fidem laudat Poeta, quod quum alii amicum in rebus adverſis deſeruerint, ipſe ſemper in amicitiæ firma opinione permanſerit, cujus merita dicit futura ſibi ſemper in memoria, quoad vixerit, ac etiam poſt ejus mortem, ſi modò ejus ſcripta ad poſteros pervenerint.

QUam legis a nobis miſſam tibi, Cotta, ſalutem,
 Miſſa ſit ut 2 vere, perveniatque, precor.
Namque meis ſoſpes multum 3 cruciatibus aufers;
 Utque ſit e nobis pars 4 bona ſalva, facis.
Cumque 5 labent alii, jactataque vela relinquans, 6
 Tu laceræ remanes anchora ſola rati.
Grata tua eſt igitur pietas: ignoſcimus illis
 Qui 7 cum Fortuna terga dedere fugæ.

Eleg. II. 2 ita, ut vere ſalus tibi contingat, & ad te perveniat. 3 malis & miſeriis demis. 4 magna 5 non conſtanter me tueantur & adjuvent. 6 vento & tempeſtate jactata vela, i. e. me miſerum, 7 qui quum aufugeret quaſi a me proſpera fortuna,

8 Cum ſeriant 8 unum, non unum 10 fulmina terrent;
  11 Junctaque percuſſo turba pavere ſolet.
Cumque 12 dedit paries venturæ ſigna ruinæ,
  Solicito vacuus ſit locus ille 13 metu.
Quis non e timidis ægri 14 contagia vitat,
  Vicinum 15 metuens ne 16 trahat inde malum?
Me quoque amicorum nimio terrore metuque,
  Non odio, quidam deſtituere mei.
Non illis pietas, non officioſa voluntas
  Defuit: averſos 17 extimuere Deos.
Utque magis cauti poſſunt timidique videri,
  Sic adpellari non meruere mali.
At meus excuſat caros ita candor amicos;
  Utque habeant de 18 me crimina nulla, 19 favet.
Sint hac contenti venia, 20 ſignentque, licebit
  Purgari factum me quoque teſte ſuum.
Pars eſtis 21 pauci potior, qui rebus in 22 arctis
  Ferre

& ipſi fugam capeſſivere, meque deſtituerunt. 8 *atio*, cur ignoſcat amicis ſe deſerentibus. 9 licet unum tantummodo fulmen percutiat. 10 tamen. 11 proxima. 12 minata eſt ruinam. 13 e loco illo, quo ruiturus eſt paries, omnes abeunt, metuentes ne lædantur. 14 contactum, quo ipſe etiam morbo infici queat. 15 cui proximus eſt. 16 ſibi contrahat. 17 Auguſtum mihi iratum. 18 propter me. 19 favet ipſis & eos excuſat. 20 referant inter ſua teſtimonia, teſtium enim eſt *ſignare*, quando aliquid & ſubſcriptione & ſigillo confirmant. 21 pauci melius ſe

Ferre mihi nullam turpe putaſtis opem.
Tunc igitur meriti 22 morietur gratia veſtri,
24 Cum cinis abſumto 25 corpore factus ero.
26 Fallor, & illa 27 meæ ſuperabit tempora vitæ;
Si 28 tamen a memori 29 poſteritate 30 legar.
Corpora 31 debentur mæſtis 32 exſanguia buſtis: 33
Effugiunt 34 ſtructos nomen honorque rogos.
Occidit & Theſeus, & qui comitavit 35 Oreſten;
Sed tamen 36 in laudes vivit uterque ſuas.
Vos etiam ſeri laudabunt ſæpe nepotes;
Claraque erit ſcriptis gloria veſtra meis.
Hic quoque Sauromatæ jam vos novere, Getæque:

---

gerunt erga me. 22 anguſtis, miſeris. 23 interitura eſt, ceſſabit, non ante quam fuerim mortuus. 24 quum in cinerem fuero redactus. 25 combuſto corpore. 26 correctionis ſpecies, pro *immo*. 27 gratia, ſc. memoria meritorum veſtrorum. 28 modo. 29 antiquiorum rerum memoriam conſervante. 30 ſi ſcripta mea a poſteris legantur. 31 debent tradi, imponi rogis, ſeu ſepulcris. 32 mortua. 33 ſepulcris *buſtum* locus erat, quo cadavera urebantur pariter & ſepeliebantur cineres & oſſa. Vid. Kirchmannus de funer. Ro. & Nieupoort. Compend. Ant. Ro. p. m. 514. 34 non intermoriuntur ac intereunt. 35 Pylades. Sup. II. 3. 45 36 ita ut ab hominibus laude

Et tales 37 animos barbara turba probat.
Cumque ego de veſtra nuper probitate 38 referrem,
(Nam didici Getice Sarmaticeque loqui)
Forte ſenex quidam, cœtu cum ſtaret in illo,
Reddidit ad 39 noſtro talia verba ſonos.
Nos quoque amicitiæ nomen bene novimus, 40 hoſpes,
Quos 41 procul a vobis frigidus Iſter habet.
Eſt locus in Scythia (Tauros dixere priores)
Qui Getica longe non ita diſtat humo.
Hac ego ſum terra (patriæ nec 42 pœnitet) ortus.
43 Conſortem Phœbi gens colit illa Deam.
Templa 44 manent hodie vaſtis innixa 45 columnis;
Perque 46 quater denos itur in illa gradus.
Fama refert, illic 47 ſignum cæleſte fuiſſe.
Quo-

---

tur. 37 tam fidam amicitiam veſtram. 38 dicerem de fide veſtra. 39 ejuſmodi reſpondit. 40 o Naſo. 41 qui procul a Romano orbe habitamus ad Iſtrum. 42 nec me pudet, inde fuiſſe ortum. 43 ſociam in arte jaculandi. *Diana* intelligitur, *Phœbi* ſoror. 44 reſtant adhuc hodie. 45 ſuperſtructa. 46 i. e. quadraginta gradus, qua re oſtendit, quam magnificum fuerit iſtud Dianæ templum. 47 Imaginem, ſimu-

Quoque minus dubites, ſtat baſis orba 48 Dea.
Araque, quæ fuerat natura candida ſaxi,
Decolor 49 adfuſo tincta cruore 50 rubet.
Femina ſacra facit, 51 tædæ non nota jugali:
Quæ ſuperat Scythicas nobilitate 52 nurus:
Sacrifici genus eſt (ſic inſtituere 53 priores)
Advena 54 virgineo cæſus ut enſe cadat.
Regna Thoas habuit, 55 Mæotide clarus in ora:
Nec fuit Euxinis notior 56 alter aquis. 57
Sceptra tenente illo, liquidas feciſſe per auras
Neſcio 58 quam dicunt 59 Iphigeniam iter:

 Quam

ſacrum divæ. 48 nuda ſimulacro Dianæ, quod ἄγαλμα διοπετὲς erat, qualia ancilla, Palladium, & Epheſiæ Dianæ ſimulacrum erant. 49 maculata. 50 ſanguine humano, nam homines Dianæ Tauricæ fuerunt immolati. 51 virgo deſcribitur, quia in nuptiis tædæ præferri ſolebant. 52 quæ eſt inter Scythicas virgines nobiliſſimo orta genere. *Nurus* vox apud Poetas pro qualibet femina vel virgine ſumitur. 53 majores. Ita voce *priores* uſus eſt Plinius ep. I. III. 4. 5. & I. II I. Tacitus item, ut ad Plinii I. II. I. Cellarius adnotavit. 54 virginis ſacerdotis. 55 in locis, regionibus, Scythia, ad paludem Mæotidem. 56 alius. 57 terris finitimis Ponto Euxino. 58 i. e. quamdam Iphigeniam, rudiori Seni Scythæ Poeta elegantiſſime adcommodat orationem. 59 Iphi

Quam levibus ventis ſub nube per æquora vectam
  Creditur his 60 Phœbe depoſuiſſe locis.
Præfuerat templo multos ea rite 61 per annos,
  Invita peragens 62 triſtia ſacra manu.
Cum duo 63 velifera juvenes venere carina;
  Preſſeruntque ſuo littora noſtra 64 pede.
Par fuit his ætas, & amor, quorum alter Oreſtes,
  Alter erat Pylades, nomina fama 65 tenet.
Protinus immitem 66 Triviæ ducuntur ad aram,
  87 Evincti geminas 88 ad ſua terga manus.
Spargit aqua captos 89 luſtrali 90 Graja ſacerdos,
  Ambiat 91 ut fulvas infula longa comas.
Dum-

---

genia, Agamemnonis filia, ex Aulide a Diana abrepta per auras ſeu aerem delata eſt in Tauros. 60 Diana. 61 ut ritus deæ poſtulabat, i. e. recte, ſancteque. 62 crudelia. 63 vela habente navi, 64 in littus Tauricæ exſcenderunt, 65 retinuit, nota fecit. 66 *Trivia* dicitur Diana, quod triviis præeſſet, alii alias reddunt rationes. Vid. Varron. de LL. VI. Acron & Porphyr. ad Horat. III. 22. 4. Odar. alios. 87 manibus ad terga revinctis. 88 ad manus quod adtinet. 89 quæ adſpergebatur purgandis & luſtrandis hoſtiis, vel crimine pollutis expiandis. 90 Iphigenia. 91 ut infula indui poſſent, & ſic ad ſacrificium rite præparari, *Infula* faſcia fuit ex lana con-

Dumque parat ſacrum, dum velat tempora 92 vittis;
Dum tardæ cauſſas 93 invenit uſque moræ:
Non ego crudelis, 94 juvenes ignoſcite, dixit:
Sacra ſuo facio 95 barbariora loco.
Ritus is eſt gentis: qua vos tamen 96 urbe venitis?
97 Quove parum fauſta 98 puppe petiſtis iter?
Dixit: & audito patriæ 99 pia nomine virgo,
100 Conſortes urbis comperit eſſe ſuæ.
Alter at e 1 vobis, inquit, cadat 2 hoſtia ſacri,
Ad patrias ſedes nuntius alter eat.
Ire jubet Pylades carum periturus Oreſten;
Hic negat: inque vicem pugnat 3 uterque mori.
Exſtitit hoc unum, quo non 4 convenerit illis:

5 Cete-

---

fecta, qua tum ſacerdotes ligabant caput, tum qua etiam victimæ ligabantur ita, ut *vittæ*, ſeu extremæ partes, propenderent. 92 ſua tempora, caput ſuum ornat infula. 93 quærit. 94 ſc. ſum. 95 crudeliora Scythis ipſis. 96 ex urbe. 97 quem ad locum navigare voluiſtis, 98 infelici nave, infelici ſidere, 99 ſuæ, *Mycenarum*, unde Iphigenia originem ducebat. Ejus enim pater Agamemnon rex fuit Mycenarum in Peloponneſo. 100 cives. 1 ſit ſacrificium, quod ex voto fit, votivum. Vid. Metam. IX. 136. 2 immoletur, mactetur. 3 vult, contendit. 4 in hoc uno non convenerunt, conſenſerunt, quum in cete-

5 Cetera par, concors, & ſine lire fuit.
Cum peragunt pulchri juvenes certamen amoris,
Ad fratrem ſcriptas exarat 6 illa notas. 7
Ad fratrem mandata dabat, cuique illa dabantur.
(Humanos 8 caſus adſcipe) frater erat.
Nec mora; de templo rapiunt 9 ſimulacra Dianæ:
Clamque per immenſas pnppe feruntur aquas.
Mirus amor juvenum, quamvis abiere tot anni,
In Scythia magnum nunc quoque nomen habet.
10 Fabula narrata eſt poſtquam vulgaris ab illo,
Laudarunt 11 omnes facta, piamque fidem.
Scilicet hac etiam (qua nulla ferocior) ora
Nomen amicitiæ barbara corda movet.

Quid

---

ris una ipſorum eſſet voluntas. 5 ad cetera quod attinet, par erat concors. 6 ſcribit, metaphorice, quia veteres *ſtilo* utentes quaſi litteras exarabant ſulcoſque quoſdam faciebant in cera, aut corticibus. 7 epiſtolam ad fratrem Oreſten. 8 en, quam mirandum in modum res ſæpe cadant apud homines! 9 Dianæ ſtatuam auferunt. 10 Hoc loco Naſo loquitur, finiit ſuum ſermonem Scytha ſenex. 11 Scythæ ſc.

Quid facere 12 Auſonia geniti debetis in Urbe,
Cum tangant 13 diros talia facta Getas?
Adde, quod eſt animus ſemper tibi mitis; & 14 altæ
Indicium mores nobilitatis habet;
Quos 15 Voleſus 16 patrii cognoſcat nominis auctor;
Quos 17 Numa maternus non neget eſſe 18 ſuos;
Adjectique probent 19 genitiva ad nomina Cottæ,
Si tu non eſſes, interitura 20 domus.
Digne vir 21 hac ſerie, lapſo ſuccurrere amico
Conveniens iſtis 22 moribus eſſe puta.

EPI-

---

12 Romæ deſcriptio. 13 commoveant. 14 mores habent indicium altæ nobilitatis, id eſt, indicant animi nobilitatem magnam. 15 mores, nempe. 16 quos mores dignos ſe putet ſuaque gente ipſe *Valerius Voleſus*, gentis tuæ paternæ auctor. De Voleſo legendus eſt Livius, 1. 38. & 11. 18. nec non Plutarch. in Numa & Poplicola. 17 ſecundus Rom. Rex, a quo Cotta materno genere erat ortus. 18 ſibi convenire, ſe dignos eſſe, nec improbet. 19 *adjecti adnomina genitiva Cottæ*, eſt Cottarum domus nomenque, in quorum familiam erat adoptatus, ne interiret prorſus, cujuſque nomen paterno adjectum ſuſceperat Valerius. 20 Cottæ domus interitura, per appoſitionem, quam Grammaticorum filii vocitant. 21 majorum origine & ſtemmate clariſſimo. 22 tam probis.

EPISTOLA III.

FABIO MAXIMO.

ARGUMENTUM.

Ad Fabium Maximum ſcribens fingit ſibi in lecto cubanti ſeſe obtuliſſe Cupidinem, poetamque de illo queſtum, quod quum ejus cauſſa in exſilium ejectus ſit, velit etiam efficere, ut Auguſtus placatus mitius exſilium concedat. Poſtremo inducit etiam Cupidinem ad ea reſpondentem.

SI vacat exiguum profugo dare tempus amico,
O 2 fidus Fabiæ Maxime gentis, 3 ades:
Dum tibi quæ vidi referam; ſeu corporis 4 umbra,
Seu 5 veri ſpecies, ſeu fuit ille 6 ſopor.
Nox erat; & 7 bifores intrabat Luna feneſtras,
Menſe fere medio 8 quanta nitere ſolet.

Publi-

Eleg. III. 2 ſplendor, decus. Vid. quæ a nobis dicta ſunt in perbrevi diſſertatiuncula de Muſæo Grammatico. 3 adtende animum, animo ades. 4 *fantaſma*, ſimulacrum alicujus corporis inane, 5 vere a me viſum, ὅραμα, ἐναργὴς ὄψις. 6 ſomnium φαντασία ἐν τῷ καθεύδειν. 7 duas habentes valvas. 8 tam clare lucens, quam ſolet, quando fere

Publica me 9 requies curarum ſomnus habebat,
Fuſaque 10 erant toto languida membra toro.
Cum ſubito pennis agitatus 11 inhorruit aer;
Et 12 gemuit parvo mota feneſtra ſono.
Territus in 13 cubitum relevo mea membra ſiniſtrum:
Pulſus & e trepido pectore ſomnus abit.
Stabat 14 Amor vultu, non quo prius eſſe ſolebat.
15 Fulcra tenens læva triſtis acerna manu.
Nec torquem collo, nec habens 16 crinale capillis,
Nac bene diſpoſitas 17 comptus, ut ante, comas.
18 Horida pendebant molles ſuper ora capilli;

Et

---

plena eſt. 9 Sup. I. 2. 43. 10 extenſa, recumbebam. 11 ſonuit ſtrepitus in aere. 12 crepuit leviter, parvum edidit ſonum. 13 *ich richte mich auff, und ſtützе mich auff der lincken Ellbogen*. 14 Cupido, *Eros* Græcis. 15 baculum ex *acere*. Hyacinthinum, ei tribuit Anacreon meus longe mellitiſſimus, Od. VII. 16 ornamentum & ligamen quo cohibentur crines; eo depictum ſi aveas cernere puellum, cum exhibet nitidiſſime expreſſum pulcherrima ſummi Burmanni editio Nalonis noſtri, ſtatim in fronte operis longe pulcherrimi. 17 non habens comtas & compoſitas comas. *comtus comas*, i. e. quod ad comas adtinet. 18 non

Et viſa eſt oculis 19 humida penna meis.
Qualis in aeriæ tergo ſolet eſſe 20 columbæ,
21 Tractantum multæ quam tetigere manus.
Hunc, ſimul 22 agnovi, (23 neque enim mihi notior alter)
Talibus adfata eſt libera lingua ſonis:
O puer, exſilii decepto cauſſa 24 magiſtro,
25 Quem fuit utilius non docuiſſe mihi:
Huc quoque veniſti, pax eſt ubi tempore nullo,
Et coit 26 adſtrictis barbarus Iſter aquis?
Quæ tibi cauſſa viæ, niſi uti mala noſtra videres?
Quæ ſunt, ſi neſcis, 27 invidioſa tibi.
Tu mihi dictaſti juvenilia carmina primus:
Adpo-

---

compoſita, ſuper incultum vultum. 19 humidæ viſæ mihi ſunt ejus alæ ac ſordidæ. 20 penna ſc. ſeu alæ, 21 quam multi contrectarunt. 22 ſimul ac, 23 notiſſimus omnium mihi eſt. 24 magiſtro amandi artis qui cauſſa es exſilii. 25 quem ſi non docuiſſem amandi artem, utilius mihi fuiſſet. Supra I. 4. 42.

Illum furtivæ juvere Cupidinis artes,
Quas a me vellem non didiciſſet Amor.

Vel: cujus artes ſi non docuiſſem, præſtitiſſet. *Docere Cupidinem*, pro docere artes amandi. Prius probatur etiam V. 47. infr. 26 gelu conſtringitur. 27

Adpoſui 28 ſenis, te duce, quinque pedes.
Nec me 29 Mæonio conſurgere 30 carmine, nec me
Dicere magnorum paſſus es acta 31 ducum.
Forſitan exiguas, aliquas tamen, arcus, 32 & ignis
Ingenii vires comminuere 33 mei.
Namque ego dum canto tua 34 regna, tuæque 35 parentis,
In nullum mea mens grande vacavit 36 opus.
Nec ſatis id fuerat; ſtultus quoque carmina feci,
Artibus ut poſſes non rudis eſſe meis.
Pro quibus exſilium miſero mihi reddita merces:

Id

---

invidiam tibi conciliant. 28 genere elegiaco ſcripſi. 29 Homerico, heroico, homerus *Mæonius* dicitur ab Horatio I. 4. od. 9. vel quia ejus pater Mæon fuiſſe traditur, vel a Lydiæ regione Mæonia. Vid. Porphyr. ad Horat. I. Od. VI. 30 altiori ſcribere ſpiritu, quem heroicum carminis genus poſtulat. 31 res geſtas, quæ materia eſt carminis heroici. 32 arcus tuus & faces, arcu enim, ſagittiſque plena pharetra, faceque ardente, Cupido fingitur inſtructus. 33 alienum reddidere a rebus ducum maximorum geſtis deſcribendis. 34 tuam potentiam, & quam & dii & homines ſentiunt. 35 Veneris matris. 36 mens mea gravioribus rebus deſcribendis & canendis operam non dedit. Verbum *vacare* quid notet, & quo pacto ab optimis ſcriptoribus adhibeatur, diſcere poſſunt ſtudioſi Romanæ linguæ ex utiliſſimo & paucis recte cognito libro *Jo. Ker*, quem *Obſervat; ſelecta de Lingua*

Id 37 quoque in extremis, & ſine pace, locis:40
At non38Chionides Eumolpus inOrphea39 talis,
In 40 Phryga nec Satyrum talisOlympus erat.
Præmia nec 41 Chiron ab 42 Achilli talia cepit.
43Pythagoreq; ferunt non nocuiſſe43Numam.
Nomina 44 neu referam longum collecta per45 ævum,
Diſcipulo perii ſolus 45 ab ipſe meo.
Dum

Lat. præſcripſit, Tom. I. voce *vaco*. 37 idque. 38 Eumolpus ex Chione natus, patre Neptuno. 39 Orpheum. Græcus caſus. *Orpheus* docuit cithara canere Eumolpum. 40 *Marſyam* intelligit, a quo *Olympus* canere tibiis didicerat, de *Marſya* Noſter Met. VI. 383. ſeqq. 41. *Chirom* Centaurus, artis equeſtris & medicæ peritiſſimus, educaſſe dicitur *Achillem*. 42 pro *Achille*, Archaiſmo. 43 & Pythagoras Samius, philoſophus, qui præceptor Numæ Pompilii, Romanorum Regis fuiſſe fertur, non malam a diſcipulo Numa gratiam iniit. Sed recte Naſo addit h. l. vocabulum *ferunt*, quod ſæpe apud hiſtoriarum ſcriptores indicat, rem veram non fuiſſe, aut ſaltem dubitatam. Livius certe omnium rectiſſime iſthac de cauſſa tradidit I. 18. 2. hoc modo: *Auctorem doctrinæ* ejus (*Numa*) qui non exſtat alius, falſo Samium Pythagoram edunt, quem Servio Tullio regnante Romæ, centum amplius poſt annos, in ultima Italiæ ora circa Metapontum, Heracleamque & Crotona, juvenum æmulantum ſtudia cœtus habuiſſe conſtat. Ex quibus locis, etſi ejusdem ætatis fuiſſet, qua fama in Sabinos, aut quo linguæ commercio quemdam ad cupiditatem diſcendi exciviſſet? Quove præſidio unus per tot gentes diſſonas ſermone moribuſque perveniſſet; 44 viros claros, qui gratum erga præceptores animum teſtati ſunt. 45 ope diſcipuli mei, Amoris, ſ. Cupi-

Dum damus 46 arma tibi, dum te, laſcive, docemus;
47 Hæc te diſcipulo dona magiſter habet.
Scis tamen, ut 48 liquido juratus 49 dicere poſſis,
Non me legitimos 50 ſolicitaſſe toros.
Scripſimus hæc iſtis, 51 quarum nec vitta pudicos
Contingit crines, nec ſtola longa pedes.
Dic, precor, ecquando didiciſti fallere nuptas;
Et facere 52 incertum per mea juſſa 53 genus?
An ſit ab his omnis rigide 54 ſubmota libellis,
Quam 55 lex furtivos arcet habere 56 viros?
Quid tamen hoc prodeſt, vetiti ſi lege ſevera

Cre-

---

dinis miſer factus ſum. 46 dum Artem amandi doceo. 47 hæc mala, queis premor, exſilium. 48 certo, tamquam quod certo tibi conſtet. 49 adactus ad confirmandum juramento teſtimonium. 50 corrumpere voluiſſes alienas uxores, legitimos viros habentes. 51 virginibus aut matronis. *Virgines* enim vittis capillos reſtringere, *matronæ* ſtola uti ſolebant. 52 Vid. Triſt. Lib. II. 11. 352.

Nec quiſquam eſt adeò media de plebe maritus,
Ut dubius vitio ſit pater ille meo,

53 facere ut liberi patribus incertis naſcantur. 54 ſevere. Eodem modo Triſt. c. I. 55. Julia de adult. 56 amatores illicitos, mœchos, Courtiſans.

Credor adulterii compoſuiſſe 57 notas?
At tu, ſic habeas ferientes cuncta ſagittas;
Sic numquam rapido 58 lampades igne vacent;
Sic regat imperium, terraſque coerceat omnes
Cæſar, ab 59 Ænea qui tibi fratre 60 nepos;
Effice, ſit nobis non implacabilis 61 ira;
Meque loco plecti commodiore velit.
Hæc ego viſus eram 62 puero dixiſſe volucri,
Hos viſus nobis ille dediſſe 63 ſonos.
Per, mea tela, 64 faces, & per, mea tela, ſagittas,
Per matrem 65 juro, Cæſareumque 66 caput;
Nil, niſi conceſſum, 67 nos te didiciſſe magiſtro;
Artibus & nullum crimen ineſſe tuis.
Utque hoc, ſic utinam defendere cætera poſſes!
Scis aliud, quod te læſerit, eſſe 68 magis.

Quid-

---

57 notas, quas adulteri ſibi invicem dent, ſeu, præcepta de violandis aliorum legitimis toris. 58 faces numquam exſtinctæ ſint. 59 qui ab Ænea, Veneris fil. & fratre tuo genus ducit. 60 cognatus tibi eſt. 61 Auguſti ſcilicet. 62 Alato Cupidini. 63 ita reſpondiſſe viſus mihi eſt. 64 per faces, quæ tela mea ſunt, & per ſagittas, itidem tela mea ſeu arma. 65 Venerem. 66 per Auguſtum, per nomen enim & numen Auguſti jurare Romanis jurandi ſanctiſſimus mos erat. 67 ſc. legibus. 68 ſcis aliud quid eſſe, quod

Quidquid id eſt (neque enim debet 69 dolor ille referri.)
  Non potes a culpa dicere abeſſe 70 tua.
Tu licet erroris ſub imagine crimen obumbres;
  Non gravior merito vindicis ira fuit.
Ut tamen adſpicerem, conſolarerque jacentem,
  Lapſa per immenſas eſt mihi 72 penna vias.
Hæc loca tum primum vidi, cum matre rogante
  73 Phaſias eſt telis fixa puella meis.
Quæ nunc cur iterum poſt ſæcula longa reviſam,
  Tu facis, o caſtris miles amice meis.
Pone metus igitur; miteſcet Cæſaris ira,
  Et veniet votis 74 mollior hora tuis.
Neve moram timeas, tempus, quod quærimus, inſtat:
  Cunctaque lætitiæ plena 75 triumphus habet.
Dum domus, & nati; dum mater Livia gaudet:
  Dum gaudes Patriæ magne 76 Duciſque Pater:

Dum

te magis læſerit, quam Ars amandi. 69 cauſſa, ob quam Auguſtus mihi maxime ſit iratus. 70 carere tua culpa. 71 prætextu. 72 ego alatus per longiſſimam viam ad te volavi. 73 Medea, a *Phaſi* Colchidis fluvio. 74 ſecundum vota tua; tibi voventi hora mollior veniet, 75 Tiberii de Dalmatia & Illyrico. Sup. II. 1. & 2. 67. 76 Tiberii, Auguſtum in

Dum tibi gratatur 77 populus, totamque per Urbem
Omnis 78 odoratis ignibus ara calet ;
Dum faciles aditus præbet venerabile 79 templum ;
Sperandum noſtras poſſe valere preces .
Dixit ; & aut ille eſt tenues 80 dilapſus in auras,
Cœperunt ſenſus aut vigilare mei .
Si dubitem, quin his ſaveas, o Maxime , 81 dictis ,
82 Memnonio cygnos eſſe colore putem .
Sed neque mutatur nigra 83 pice 84 lacteus humor ;
Nec, quod erat candens ; fit 85 terebinthus, ebur.
Conveniens animo genus eſt tibi, nobile namque
Pectus , & 36 Herculeæ ſimplicitatis habes .
87 Livor, iners 88 vitium, mores non 89 exit in iſtos.

Utque

---

telligit. 77 gratulatur, ut Metamorphoſi & alibi etiam Ovidius. 78 ture in ignem jacto . 79 Auguſti forte domus ; vel Jovis Capitol. templum , ad quod triumphator vehebatur. 80 avolavit. 81 quin velis vera fieri. 82 nigro colore. Memnon enim dux Æthiopum, Trojanis auxilio venientium , erat. 83 in nigram picem. 84 lac. 85 terebinthus arbor Syriæ nigri coloris. Plin. H. N. Lib. XIII. 6 86 tam candidum & ingenuum pectus animumque habes, quam Hercules, a quo ducis originem. Lege Plut. in *Fabio* . 87 invidia. 88 quod *inertibus*, qui ſua virtute non poſſunt confidere, & ipſi magni aliquid audere, adhæret , 89 cadit, convenit iſtis tuis mori-

Utque latens ima vipera 90 ſerpit humo.
Mens tua ſublimis ſupra genus eminet ipſum:
Grandius ingenio nec tibi nomen 91 ineſt.
Ergo alii noceant miſeris, optentque timeri;
Tinctaque 92 mordaci ſpicula felle gerant;
At tua ſupplicibus domus eſt adſueta juvandis:
In quorum numero me precor eſſe velis.

H EPI-

bus. 90 obſcurorum & puſilli animi hominum eſt 91 nec nomen habes majus animo, qui eſt excelſiſſimus. 92 alios dictis acerbioribus impetant.

EPISTOLA IV.

RUFINO.

ARGUMENTUM.

Tiberii ovationem ſeu triumphum de Germania, vel potius de Illyrico, Romam mittens Poeta Rufino amico & doctiſſimo viro commendat, excuſatque ſe multis rationibus, quod non ita eleganter materiam iſtam abſolvat, ut æquum fuerat. Poſtremo vertit ſermonem ad Liviam, Cæſaris matrem, vaticinaturque fore ut brevi alterum etiam triumphum de Germania conſequatur, ut inferius dicemus.

HÆC Tibi non vanam 2 portantia verba ſalutem
Naſo tomitana mittit ab urbe tuus;
Utque ſuo faveas 3 mandat, Rufine, 4 Triumpho;
In veſtras venit ſi tamen ille manus.
Eſt opus exiguum, vaſtiſque 5 paratibus impar;
Quale tamen cumque eſt, nt tueare rogo.
Firma valent per ſe, nullumque 6 Machaona quærunt:
Ad

Eleg. IV. 2 quæ ut rata ſit, tibique contingat, precor. 3 rogat. 4 Carmine de Tiberii triumpho conſcripto. 5 pompæ & rei magnitudini non ſatis reſpondens. 6 medicum, qualis erat Machaon, de quo Propertius II. 1. 59
Tarda Philoctetæ ſanavit crura Machaon.

Ad medicam dubius 7 confugit æger opem.
Non opus eſt magnis 8 placido lectore poetis:
Quamlibet 9 invitum difficilemque 10 tenent.
Nos, quibus ingenium longi minuere labores,
Aut etiam nullum forſitan ante fuit,
Viribus infirmi veſtro candore 11 valemus:
Quem mihi ſi demas, omnia rapta putem.
Cunctaque cum mea ſint propenſo nixa favore,
12 Præcipuum veniæ jus habet ille liber.
13 Spectatum vates alii ſcripſere triumphum.
14 Eſt aliquid memori viſa notare manu.
Nos ea vix avidam vulgo 15 captata per aurem.
Scripſimus: atque oculi fama fuere mei,
16 Scilicet adfectus 17 ſimiles, aut impetus 18 idem
19 Rebus ab auditis 20 conſpicuiſque venit?
Nec nitor argenti, quem vos vidiſtis, & auri
Quod mihi defuerit, purpuraque illa, queror.

7 de vita & ſalute ſua. 8 benevolo. 9 quamtùmvis moroſum. 10 capiunt. 11 probor cum carminibus meis. 12 piæ ceteris ſcriptis meis meretur veniam. 13 a ſe ipſis viſum. 14 magni momenti res eſt. 15 vulgo audita, cognovi. 16 Ironice hæc ſcribit. 17 non æque nos adficiunt audita. 18 non ita excitatur auditis animus, ac viſis. 19 Horat. Art. poet. 180

Segnius irritant animos demiſſa per aures,
Quam quæ ſunt oculis ſubjecta fidelibus, & quæ,
Ipſe ſibi tradit ſpectator. 20 non idem, qui a conſpicuis

Sed loca, ſed gentes formatæ mille figuris
Nutriſſent 21 carmen, præliaque ipſa, meum.
Et Regum vultus, certiſſima pignora 22 mentis,
Juviſſent aliqua forſitan illud opus.
Plauſibus ex ipſis populi, lætoque favore
Ingenium quodvis 23 incaluiſſe poteſt.
Tamque ego ſumpſiſſem tali 24 clangore vigorem,
Quam 25 rudis audita miles ad arma tuba.
Pectora ſint nobis nivibus glacieque 26 licebit,
Atque hoc, quem 27 patior, frigidiora loco;
Illa Ducis facies, in curru ſtantis 28 eburno,
Excuteret 29 frigus ſenſibus omne meis.
His ego 30 defectus, dubiiſque 31 auctoribus uſus,
32 Ad veſtri venio jure favoris opem.
Nec mihi nota ducum, nec ſunt mihi nota locorum

No-

---

rebus ſolet. 21 Materiam mihi ſcribendi ſuppeditaſſent pictæ gentes, pictaque prælia. 22 indicia. 23 alacre fieri ad ſcribendum. 24 adclamatione populi, aut cantu tubicinum. 25 tiro aliquis. 26 *licet* plane torperet meum ingenium. Verbo *licebit* eodem modo uſus eſt Propertius II. 11. Horat. Ep. 14. 19. L. II. ſat. 2. 59. Noſter Met. II. f. 2.

- - placeat ſibi quiſque *licebit*.

Non tamen, *reliqua*. De verbo *licet* legendus Sanctius in Minerva, III. 14. p. ed. recentiſſ. 484. nec non Perizonii nota. 27 in quo ſum miſer. 28 ebore diſtincto. 29 pelleret. 30 quum hæc mihi defuerint. 31 de quorum fide poteſt dubitari. 32 jure favorem veſtrum imploro. 33 Vix ſuppetebat mihi materia de

Nomina : materiam vix habuere 33 manus.
Pars quota 34 de tantis rebus, quam Fama referre,
Aut aliquis nobis ſcribere poſſet, erat?
Quo magis, o lector, debes ignoſcere, ſi quid
Erratum eſt illic, præteritumve 35 mihi.
Adde, quod adſiduam domini meditata querelam,
Ad lætum carmen vix mea verſa 36 lyra eſt.
Vix bona poſt tanto 37 quærenti verba ſubibant:
Et 38 gaudere aliquid, res mihi viſa nova eſt.
Utque reformidant inſuetum 39 lumina Solem:
Sic ad lætitiam mea ſegnis erat.
Eſt quoque cunctarum novitas 40 cariſſima rerum:
Gratiaque officio, quod mora 41 tardat, abeſt.
Cetera certatim 42 de magno ſcripta triumpho
Jam pridem populi ſuſpicor 43 ore legi.
Illa 44 bibit ſitiens, lector 45 mea pocula 46 plenus:
Illa recens pota eſt, noſtra 47 tepeſcit aqua,

H 3 Non

qua ſcriberem. 34 quam parva: 35 a me prætermiſſum. 36 vix potui me ad læta conſcribenda componere. 57 *tanto poſt*, poſt tantum temporis. 38 aliquid gaudere, i. e. propter aliquid. 39 oculi. Senec. de vita beata c. 21. 40 res quo ſunt recentiores, eo ſunt gratiores. 41 quod ſero præſtatur. 42 certatim ſcripta a multis poetis, *um die Vvette*. 43 credo 44 Ceterorum poetarum ſcripta avide leguntur. 45 meum carmen. Allegorice. 46 ſaturatus. 47 propter mo-

Non ego ceſſavi, nec fecit inertia ſerum:
Ultima 48 me vaſti ſuſtinet 49 ora freti.
50 Dum venit huc rumor, properataque carmina fiunt,
Factaque eunt ad vos, annus abiſſe poteſt.
Nec minimum 51 refert, intacta roſaria 52 primus,
An ſera carpas pene 52 relicta manu.
Quid mirum, lectis 53 exhauſto floribus horto,
Si Duce non facta eſt 54 digna corona ſuo?
55 Deprecor, hæc vatum contra ſua carmina ne quis
Dicta putet, pro ſe Muſa 56 locuta mea eſt.
Sunt mihi vobiſcum communia ſacra, poetæ;
In veſtro 57 miſeris ſi licet eſſe choro.
Magnaque 58 pars animæ mecum vixiſtis, amici:
Hac ego non abſens 59 vos q[illegible]que parte colo.
Sint igitur veſtro mea commendanda favori
Carmina, non poſſum pro quibus ipſe loqui.
Scripta placent 60 a morte fere: quia lædere vivos
Livor, & injuſto carpere dente ſolet.

Si

---

tam ingratius eſt carmen meum. 48 ſed tam longe ab Urb ſum remotus, ut ſerum videri poſſit meum carmen. 49 habet, ego ibi commoror. 50 interim dum. 51 nec parum intereſt. 52 hortum roſar. e quo nemo adhuc roſas petiit. 52 vacua fere roſis. 53 optimis floribus. Allegorice. 54 ſi carmen meum perſona principe non ſatis dignum ſit: ad triumphantium coronas adludit. 55 valde precor, ne putet vates ſeu poeta aliquis, ſe his verbis a me pungi, & reprehendi. 56 ego pro carmine meo hæc ſcripſi. 57 mihi exuli. 58 Vid. Sup. I. 6. 16. it. I. 8. 2. 59 hac parte, i. e. animo, mente, quod unice poſſum abſens. 60 poſt auctorum mortem plerumque eorum opera ſunt in pretio, & ut Propert. ait,

Si genus eſt mortis male vivere, terra 61 moratur,
Et deſunt fatis 62 ſola ſepulcra meis.
Denique opus noſtræ culpetur ut undique curæ,
Officium 63 nemo qui reprehendat erit.
64 Ut deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas:
Hac 65 ego contentos auguror eſſe Deos.
Hæc facit ut veniat pauper quoque gratus 66 ad aras;
Et placeat cæſo non minus agna bove.
Res quoque tanta fuit, 67 quantæ ſubſiſtere ſummo
68 Æneidos vati grande fuiſſet onus.
Ferre etiam 69 molles elegi tam vaſta triumphi
Pondera diſparibus non potuere 70 rotis.
Quo pede 71 nunc utar; dubia eſt ſententia nobis.
Alter enim 72 de te, Rhene, triumphus 73 adeſt.
Irrita verorum non ſunt præſagia vatum.
Danda Jovi laurus, dum 74 prior illa viret.
75 Nec mea verba legis, qui ſum ſubmotus ad Iſtrum,
Non bene pacatis flumina 76 pota Getis:

Majus ab exequiis nomen in ora venit.

61 moras nectit, quod non me obruit mortuum. 62 morti. 63 officioſam voluntatem. 64 quamvis. 65 voluntate. 66 gratus & acceptus diis. 67 ſubſiſtere alicui rei, *parem eſſe* notat. 68 Virgilio, qui Æneida ſcripſit. 69 Levioribus rebus apta carmina elegiaca. 70 imparibus verſibus. Metaphorice. 71 verſuum genere. 72 de Germania in quam expeditionem Tiberius ſuſceperat. 73 ſperare licet triumphum. 74 quæ Illyrico triumpho Jovi oblata eſt. 75 nec ego id dico, ſed oraculum Dei. 76 quod flumen bibunt

Iſta Dei vox eſt ; 77 Deus eſt in pectore noſtro:
Hæc duce prædico vaticinorque Deo.
Quid ceſſas currum pompamque parare triumphis,
Livia? 78 Jam nullas dant tibi bella moras.
79 Perfida damnatas 80 Germania projicit haſtas.
Jam pondus dices 81 omen habere meum.
Crede, brevique fides 82 aderit ; geminabit 83 honorem
Filius, & junctis, ut prius, 84 ibit equis.
Prome, quod injicias humeris victoribus, 85 oſtrum.
Ipſa poteſt 86 ſolitum noſſe corona caput.
Scuta, ſed & galeæ gemmis radientur, 87 & auro;
Stentque ſuper vinctos trunca 88 trophæa viros.
Oppida turritis cingantur eburnea 89 muris :
Fictaque res vero more putetur agi.
Squallidus immiſſos 90 fracta ſub arundine crines
Rhenus, & infectas 91 ſanguine portet aquas.
Barbara jam capti poſcunt inſignia Reges,

93 Tex-

Getæ. 77 quia a Deo agitari credebantur poetæ & adſtari quaſi divino ſpiritu. 78 adferunt nullam moram. 79 ob Varum occiſum cum tribus legionibus, 80 quas exſecratur ipſa ac damnat. 81 vaticinium, 82 brevi dicta mea eventus comprobabit. 83 altera etiam vice triumphabit. 84 In triumpho ſc. 85 purpuram. 86 cui eſt ſæpe impoſita. 87 ſplendeant, 88 ex truncatis enim arboribus trophæa fiebant, quibus hoſtium arma ſuſpendebantur, iiſque trophæis captivi ipſi adligabantur. 89 ex ebore fiant oppida, quæ in pompa triumphi ſpectaculo ſint. 90 propendentes. 91 tinctas, mixtas. 92 ornamenta, quibus captivi

93 Textaque 94 fortuna divitiora ſua.
Et quæ præterea virtus invicta tuorum 95
Sæpe parata tibi, ſæpe paranda facit.
Di, quorum monitu ſumus eventura locuti,
Verba (precor) 96 celeri noſtra probate fide.

Reges induti ducantur in triumpho. 93 textas veſtes regali adparatu. 94 captivitate eorum. 95 filii & nepotum. 96 celeri exitu fidem dictis facite.

EPISTOLA V.

MAXIMO COTTÆ.

ARGUMENTUM.

Ad Maximum Cottam hanc epiſtolam mittit, ad quem etiam ſuperius ſcripſerat: laudatque ejus orationem, quam Romæ in foro judiciali habitam legendam miſerat, precaturque, ut crebro ſtudii ſui hujuſmodi pignora mittat. Deinde dicit ſe abſentem illum tamquam præſentem intueri, viderique cum eo Romæ eſſe, tamquam in cælo. Quum vero meminit, ſe eſſe in Scythia, dicit videri ſe ad inferos reverti.

QUam legis, unde tibi mittatur epiſtola, quæris?
Hinc, ubi cæruleis 2 jungitur Iſter aquis.
Ut 3 regio dicta eſt, ſuccurrere 4 debet & auctor,
Læſus 5 ab ingenio Naſo poeta ſuo.

Qui

Elegia V. 2. maris aquis. Triſt. V. 7. 2.
Lætus ubi æquoreis additur Iſter aquis.
3 poſtquam. 4 nominandus etiam auctor eſt. 5 cui ingenium ſuum, quo ad conſcribendum artem Amaor. male uſus eſt, nocuit ita ut in exilium jube-

Qui tibi, quam mallet præſens adferre ſalutem,
Mittit ab 6 hirſutis, Maxime Cotta, Getis.
Legimus, o juvenis, 7 patrii non degener oris,
8 Dicta tibi pleno verba diſerta foro.
Quæ, quamquam lingua mihi ſunt 9 properante per horas
Lecta ſatis multas, 10 pauca fuiſſe queror.
Plura 11 ſed hæc feci relegendo ſæpe, nec umquam
Non mihi, quam primo, grata 12 fuere magis.
Cumque nihil toties lecta e dulcedine perdant,
13 Viribus illa ſuis, non novitate, placent.
14 Felices, quibus hæc ipſo cognoſcere in actu,
Et tam facundo contigit ore 15 frui!
Nam quamquam ſapor eſt 16 adlata dulcis in unda,

H 6 Gra-

---

retur ire. 6 Squallidis, impexis. 7 cui patris Meſſalæ Corvini eloquentia quaſi hæreditaria eſt. Sup. II. 2. 99. 8 Orationem in foro a te habitam, & eam diſertiſſimam. 9 celeriter, cupide. 10 tamen queror, *reliqua*. 11 feci, ut plura eſſent, repetendo ſcilicet & relegendo ſæpius. 12 quo frequentius repeterem, hoc mihi ſemper gratiora erant, utpote ſuavia omnia & elegantiſſima. 13 bonitate & præſtantia ſua, non quia nova ſunt. 14 o eos felices, quibus licuit orantem te audire. 15 oblectari facundo ſermone a te pronuntiato. 16 adlata ad bibendum aqua quamqua m

Gratius 16 ex ipſo fonte bibuntur aquæ.
Et magis adducto 18 pomum decerpere ramo,
Quam de 19 cælata ſumere lance juvat.
At niſi peccaſſem, niſi me mea 20 Muſa fugaſſet,
Quod legi, tua 21 vox exhibuiſſet opus.
Utque fui ſolitus, ſediſſem forſitan unus
22 De centum judex in tua verba viris.
Major & impleſſet præcordia noſtra voluptas,
Cum 23 traherer dictis, adnueremque tuis.
Quem quoniam fatum, vobis, patriaque relictis,
Inter inhumanos maluit eſſe Getas;
Quod licet, ut videar tecum magis eſſe, 24 legenda
Sæpe, precor, ſtudii 25 pignora mitte tui:

Exem-

ſis etiam dulcis. 17 *Tamen* intellige, ut frequentiſſime. 18 magis juvat, delectat, adtracto deorſum ramo decerpere pomum ſeu fructum arboris. 19 artificioſe & affabre elaborata. 20 niſi ob verſus meos eſſem in Pontum relegatus. 21 audire potuiſſem orationem tuam, quam legi. 22 unus centum virorum, qui fui, quum adhuc eſſem Romæ, ſediſſem, & de cauſſa, quam orabas, judicaſſem. De *centumviris* egit nervoſe & ex fontibus, ut ſolet, Nieupoort Comp. antiquit. Rom. p. m. 174. Judicum centum viralis etiam Plinius ſecundus non ſemel meminit in epiſtolis. 23 in ſententiam tuam pertraherer & eam nutu comprobarem. Græci hoc dicunt ψυχαγωγεῖσθαι. 24 ſcripta tua quæ legam. 25 ingenii fetus, ſcripta a te e-

Exemploque meo, niſi 26 dedignaris id ipſum,
  Utere: quod nobis rectius 27 ipſe dares.
Namque ego, qui perii 27 jam pridem, Maxime, vobis,
  Ingenio nitor 29 non periiſſe meo.
Redde 30 vicem; nec rara 31 tui monumenta laboris
  Accipiant noſtræ, grata futura, manus.
Dic tamen, o juvenis 32 ſtudiorum plene meorum,
  Ecquid ab 33 his ipſis admoneare mei?
34 Ecquid, ubi aut recitas 35 factum modo carmen amicis,
  Aut, quod ſæpe ſoles, exigis ut 36 recitent?
Interdum queritur tua mens; oblita 38 quid abſit?
  (Neſcio quid certe ſentit abeſſe 38 ſui.)
Utque loqui de me multum præſente ſolebas.
  Nunc quoque Naſonis nomen in ore tuo eſt?

Ipſe

laborata. 26 niſi id te judicas eſſe indignum. 27 qui potius ipſe mihi eſſe exemplo deberes, ut me major & nobilior. 28 Quis vos relinquere coactus ſum. 29 ſtudeo ſcriptis meis vobiſcum eſſe. 30 Sup. El. X. 1. 2. v. 51. 31 frequenter mitte ad me ſcripta tua præſtantiſſima, quæ mihi erunt longe acceptiſſima. 32 qui multum præſtas in arte poetica, 33 an hæc ipſa ſtudia te moi admonet? 34 an mens tua queritur, quando, *reliqua*. 35 quod Romanis maxime erat in uſu. Vid. Plin. Epiſt. I. 13. 1. II. 10. 6. & alibi. Reimmanni Ideam Syſtematis antiquitatis litterariæ p. 155. ſeqq. 36 amici ſcil. 37 non ſatis ſentiens & recordans, quid ipſi deſit. 38 aliquid ſui, h. e. me

Ipſe quidem Getico peream violatus ab arcu,
(Et ſit perjuri quam 39 prope pœna vides)
Te niſi momentis video pene omnibus abſens.
40 Gratia Dis, menti quolibet ire licet.
41 Hac ubi perveni, nulli 42 cernendus, in Urbem,
Sæpe loquor tecum; ſæpe loquente 43 fruor.
Tum mihi difficile eſt, quam ſit bene, dicere; quamque
Candida 44 judiciis illa ſit hora meis.
Tum me (ſi qua fides) cæleſti 45 ſede receptum,
Cum fortunatis ſuſpicor eſſe Deis.
Rurſus, 45 ut huc 46 redii, 47 cœlum Superoſque relinquo.

A Sty-

Naſonem. 39 quam facile perjurii pœnas dare poſſim in quem fatum & fortuna jam magnopere debacchatur. 40 Gratias ago diis, quod, *reliqua*, 41 mente ſc. 42 ita ut conſpici a nullo poſſim. 43 audio te loquentem. 44 quam felix ſit, mea opinione, ea hora. 45 in cœlum, tali modo loqui ſolent ii, qui ſe maxime felices eſſe, dicturi ſunt. Inde eſt Græcorum *aterobatin in cælo verſari*. Cic. ad Attic. *Si vero quæ de me pacta ſunt, non ſerventur, in cælo ſunt*, Petronius Arbiter c. 132. p. 628. ed. Burmanni. *Hoc*, inquit, *de te merui, ut me in cælo poſitum ad inferos traheres*, ubi vide interp. & Jo. Nic. VVerneri Corpuſculum philologicum. p. 51. 52. Germanorum lingua a Græcorum & Romanorum hac in re non abhorret. 45 contra. 46 poſtquam mente redii in Pontum. 47 ad inferos trahi videor, ut Arbiter

A Styge nec longe Pontica 48 diſtat humus.
Unde 49 ego ſi fato nitor prohibente 50 reverti;
Spem ſine profectu, 51 Maxime, tolle mihi.

EPI-

dicit adducto loco. 48 non multum intereſt, morari in Ponto & apud inferos eſſe. 49 E Pontica terra. 50 contra fati decreta, i. e. fruſtra. 51 inanem, irritam. 52 adime mihi tuis litteris.

EPISTOLA VI.

AMICORUM CUIDAM.

ARGUMENTUM.

Ad amicum quemdam, qui nolebat a poeta in ſcriptis ſuis propter Auguſtum nominari, hanc epiſtolam ſcribit, colligitque, nihil timendum eſſe, quandoquidem Cæſare nihil ſit clementius; tamen pollicetur, ſe non ulterius ejus nomen monimentis ſuis inſerturum. Poſtremo rogat, ut, quando quidem tuto non poſſit eum aperte amare, latenter ſaltem amicitiæ velit meminiſſe.

NAſo ſuo, nomen poſuit cui 2 pene, ſodali
Mittit ab Euxinis hoc breve carmen aquis.
At ſi cauta parum ſcripſiſſet dextra, quis eſſes;
Forſitan officio 3 parta querela foret.
Cur tamen, hoc 4 aliis tutnm credentibus, unus,
Adpellent ne te carmina noſtra, rogas?
Quanta ſit in media 5 clementia Cæſaris ira,
6 Ex me, ſi neſcis, certior eſſe potes.

Huic

Elegia VI. 2 cujus nomen pene expreſſit. 3 habuiſſes cauſſam de me querendi. 4 Aliis credentibus, ſe tuto & ſine periculo a me poſſe nomine ſuo adpellari. 5 etiam quum eſt iratus maxime Cæſar. 6 meo

Huic ego, quam patior, nil poſſem 7 demere pœnæ,
Si judex meriti cogerer eſſe mei.
Non vetat ille ſui quemquam meminiſſe ſodalis:
Nec prohibet tibi me ſcribere, teque mihi.
Nec ſcelus admittas, ſi conſoléris amicum,
Mollibus & verbis 8 aſpera fata leves,
Cur dum tuta times, facis ut 9 reverentia talis
Fiat in Auguſtos 10 invidioſa Deos?
Fulminis adflatos interdum vivere telis
Vidimus, & 11 refici, non prohibente Jove,
Nec, quia Neptunus navem lacerarat Ulyſſis,
12 Leucothee nanti ferre negavit opem.
Crede mihi, miſeris cæleſtia numina parcunt,
Nec ſemper læſos, & ſine fine premunt.
Principe nec noſtro Deus eſt moderatior ullus.
Juſtitia 13 vires temperat ille ſua.
Nuper 14 eam Cæſar, facto de marmore templo,
Jam pridem poſuit mentis in æde ſuæ.

Jup-

---

exemplo potes diſcere. 7 ſi ipſe judex meus eſſe deberem, leviorem mihi irrogare pœnam non poſſem. 8 aſperitatem fortunæ ſolatio tuo leves. 9 metus Auguſti intempeſtivus. 10 invidiam & odium concilięt Auguſto. 11 colligere denuo vires. 12 ſeu *Ino* Cadmi filia. Vid. Noſt. Metam. IV. 13. 416. 541. in Ibin 277. Dea maris facta fuit, & Ulyſſi naufrago auxilio fuiſſe traditur ab Homero etjam odyſſ. 5. 373. 13 Clementia. 14 nuper Juſtitiæ templum dedicavit Auguſtus, pridem vero in mente eam ſua, ceu tem-

Juppiter in multos 15 temeraria fulmina torquet,
Qui pœnam culpa non meruere pari.
Obruerit ſævis cum tot Deus 16 æquoris undis,
Ex illis mergi pars quota 17 digna fuit?
Cum pereant 18 acie fortiſſima quæque, ſub ipſo
Judice, dilectus 19 Martis iniquus erit.
At, ſi forte velis in 20 nos inquirere, nemo eſt,
Qui ſe, quod patitur, commeruiſſe neget.
Adde, quod extinctos vel aqua, vel 21 Marte, vel igni,
Nulla poteſt iterum reſtituiſſe 22 dies.
Reſtituit multos, aut pœnæ parte levavit
Cæſar; & in 23 multis me velit eſſe precor:
An tu, cum tali populus ſub Principe ſimus,
Adloquio 24 profugi credis ineſſe metum?
Forſitan hæc domino 25 Buſiride jure timeres.

Aut

---

plo, habúit. 15 temere miſſa. 16 Neptunus. 17 i. e. pauci fuere ſubmerſione ea digni. 18 fortiſſimi milites. *Mars namque*, ut Cicero ait 14. Phil. *ipſe ex acie fortiſſimum quemque pignerari ſolet*: atque Ἄρης δ' ἐκ ἀγαθῶν φείδεται, ἀλλὰ κακῶν. 19 militum. 20 me ceteroſque, quos relegavit Auguſtus. 21 bello. 22 in vitam. 23 Ut alios me etiam aut reſtituere velit, aut mitiorem in locum exilii ire jubere. 24 perſuades tibi, nociturum eſſe, ſi litteris mecum colloquaris. 25 ſi Buſiris quidam eſſet Auguſtus, vel ſi loco Auguſti eſſet & imperium teneret Buſiris, Ægypti enim is rex crudeliſſimus, fil. Neptuni, qui mactavit ad aram hoſpites, cæſus ea de cauſſa ab Hercule, Noſter Met. IX. 182. Apollod. II.

Aut 29 ſolito clauſos urere in ære viros.
Deſine mitem animum vano 30 infamare timore.
31 Sæva quid in placidis ſaxa vereris aquis?
Ipſe ego, quod primo ſcripſi ſine nomine 32 vobis,
Vix excuſari poſſe mihi videor.
Sed pavor attonito rationis ademerat uſum:
Ceſſerat omne 33 novis conſiliumque malis:
Fortunamque meam metuens, non 34 vindicis iram,
Terrebar titulo 35 nominis ipſe mei.
Hactenus 36 admonitus memori concede poetæ,
Ponat ut in 37 chartis nomina cara ſuis.
Turpe erit ambobus, longo mihi 38 proximus uſu
Si nulla libri parte legare mei.
Ne,tamen iſte metus ſomnos tibi 39 rumpere poſſit;
Non 40 ultra quam vis, officioſus ero.

Teque

---

5. 11. 29 aut ſi dominus rerum foret Phalaris, de quo ſuperius II. 9. 44. 30 tacite arguere inclementiæ. 31. *cat' alligorian*, quid times, ubi timori locus eſſe nullus debet. 32 ad vos. Vid. Triſt. III. 4. 65. 33 inopinatis, ex inſperato ingruentibus malis, quid conſilii eſſet capiendum, non patebat mihi timore prorſus adtonito. 34 Auguſti, injuriam a me ſibi factam vindicantis. 35 religioni mihi ducebam exprimere meum nomen. 36 Tantum concede mihi ut vel hactenus a me admonitus, non timendum nimis eſſe Auguſtum. *reliqua*. 37 ſcriptis, libris ſuis. 38 qui longa conſuetudine & amicitia mihi fuiſti conjunctiſſimus. Antitheton elegans in verbis *longo*, *proximus*. 39 te reddere ſolicitum. 40 ſi vis.

Teque 42 tegam, quis ſis, niſi cum permiris ipſe.
  43 Cogetur nemo munus habere meum.
Tu modo, quem poteras vel aperte tutus amare,
  Si res eſt 44 anceps iſta, 45 latenter ama.

EPI-

---

te non nominabo. 42 reticebo tuum nomen, non dicam, quis ſis. 43 hunc honorem meum, in ſcriptis meis legi, nemini invito obtrudam. Vide tamen infra IV. 1. 44 tibi periculoſa. 45 occulte.

EPISTOLA VII.

A M I C I S.

ARGUMENTUM.

Ad amicos, e Ponto ſcribens Poeta, de eis queritur, quod ſuis precibus nullus jam finîs imponatur, ſibique, quum antea variis epiſtolis ab eiſdem petierit, ut ſcilicet eorum opera aut reſiditus, aut mitius exilium ab Auguſto impetretur, dicit jam verba deeſſe variandamque nunc eſſe materiam, ne illis moleſtus ſit, ac etiam uxori, quæ præ timore non audet ſibi opem ferre. Ea autem omnia ſibi ferenda æquo animo proponit, quandoquidem majora etiam tulerit. Poſtremo in exilio ſibi moriendum eſſe colligit.

VErba mihi deſunt eadem tam ſæpe roganti,
Jamque pudet vanas fine 2 carere preces.
Tædia 3 conſimili fieri de 4 carmine vobis,
Quidque petam, cunctos 5 edidiciſſe reor.
Noſtraque quid portet jam noſtis epiſtola, quamvis
6 Charta ſit a vinclis non labefacta ſuis.

Ergo

Elegia VII. 2 Pudet me, quod ſemper fruſtra rogem. 3 carmine, quod idem ſemper adhuc dixit. Similitudo enim, ut Romulidum ait eloquentiſſimus, eſt mater ſatietatis. 4 propter carmen, vel abſolute, carminibus meis ſemper idem volentibus & eadem quaſi aberrantibus chorda. 5 ſcire ſatis. 6 ſolutæ

Ergo mutetur noſtri 7 ſententia ſcripti,
Ne toties 8 contra quam rapit amnis, eam.
Quod bene de vobis ſperavi, ignoſcite, amici:
Talia peccandi jam 9 mihi finis erit.
Nec gravis 10 uxori dicar: quæ ſcilicet in me
Quam proba, tam timida eſt, experienſque 11 parum.
Hæc quoque, Naſo, 12 feras: etenim pejora tuliſti.
Jam tibi ſentiri ſarcina 13 nulla poteſt.
Ductus ab 14 armento 15 taurus detrectat aratrum.
Subtrahit & duro colla 16 novella jugo.
Nos, quibus adſuevit fatum crudeliter 17 uti,
Ad mala jam pridem non ſumus ulla 18 rudes.
Venimus in Geticos fines; moriamur in illis:
19 Parcaque ad extremum, qua 20 mea cepit, eat.
Spem juvet amplecti, quæ non juvat irrita 21 ſemper;

Et

---

non ſint littere laxatis vinculis. 7 Argumentum, materia. *der Inhalt.* *ἄνω ποταμῶν*, adverſo flumine, id eſt ne nitar fruſtra. Vid. de Art. II. 181. 9 non amplius de nobis tam bene ſperabo. 10 moleſtus. 11 quid precibus ſuis apud Liviam pro me queat impetrare. 12 æquo animo patere. 13 collo quaſi abductus tibi eſt ſenſus, ut onus fere nullum gravius tibi poſſit eſſe. 14 nondum aratro adſuetus. 15 *armentum* multitudo pecorum majorum eſt, *grex* minorum, proprie. 16 colla aratro nondum adſueta, 17 crudeliter me tractare. 18 adſueti ſumus omnibus malis. 19 fatum, *mira*: fortuna mecum agere ſic pergat ad mortem uſque. 20 via ſcil. 21 Quæ ſæpe

Et fieri cupias ſi qua, futura 22 putes.
Proximus huic gradus eſt, 23 bene deſperare ſalutem,
Seque ſemel vera ſcire periſſe 24 fide.
Curando fieri quædam majora videmus
Vulnera, quæ melius non tetigiſſe fuit:
25 Mitius ille perit, ſubita qui mergitur unda,
Quam ſua qui tumidis brachia 26 laſſet aquis.
Cur ego concepi 27 Scyticis me poſſe carere
Finibus, & terra 28 proſperiore frui?
Cur aliquid de me ſperavit lenius 29 umquam?
An Fortuna mihi ſic mea 30 nota fuit?
31 Torqueor en gravius; repetitaque 32 forma locorum
Exſilium renovat triſte, recenſque facit.
Eſt tamen utilius, ſtudium 33 ceſſaſſe meorum;
Quam, quas 34 admorint, non valuiſſe preces.

Ma-

juvat miſeros, non ſemper eſt vana. 22 puta futura certo eſſe, ſi qua fieri velis, 23 fortiter ſecundum hoc ſpem vanam de ſalute miſſam facere 24 certo ſcire de ſe actum nunc eſſe. 25 non ita magno cum dolore. 26 diutius fruſtra laborat natando. 27 ſpem ſc. cur in animum induxi. 28 meliore exſilii loco. 29 melius. 30 an fortuna mea tam nota mihi fuit, ut boni quidquam ab ea deberem ſperare? vel: an non melius mihi nota fuit? an hoc erat recte noſſe fortunæ mores? 31 angor, excrucior. 32 ante oculos ſæpe propoſita patria, vel etiam exſilii locus. 33 Amicos non laboraſſe pro me apud Auguſtum. 34 pro me adhibuerint. Metaphoram eleganter dicit Verpor.

Magna quidem res 35 eſt, quum non audetis, amici;
Sed ſi quis peteret, qui dare 36 vellet, erat.
Dummodo non vobis hoc Cæſaris ira 37 negarit;
Fortiter 38 Euxinis immoriemur aquis.

EPI-

---

tennius ab ariete deſumtam, qui ad murum dejiciendum admovetur, expugnandæ urbis cauſſa. 35 petere pro me, quod non audet aliquis ex vobis amicis, magnum quid eſt. 36 Cæſar profecto locum veſtris reliquiſſet precibus. 37 ſi Cæſar me reliquerit in exilio, nec e Ponto revocet alium in locum. 38 in Ponto forti æquoque moriar animo, dummodo certus ſim, hoc non tam Cæſaris fieri voluntate & ira, quam veſtra amicorum negligentia, aut timore, ac deprecationis defectu.

EPISTOLA VIII.

MAXIMO.

ARGUMENTUM.

Ad Maximum Poeta pharetram cum ſagittis a Scythia mittens, oſtendit ſe nullum aliud munus habere, rogans eum, ut id accipiat, & qualecumque boni conſulat.

QUÆ tibi quærebam, 2 memorem te ſtantia curam,
Dona Tomitanus mittere poſſe ager.
Dignus es argento, fulvo quoque dignior auro:
Sed te, cum donas, iſta juvare 3 ſolent.
Nec tamen hæc loca ſunt ullo pretioſa 4 metallo.
Hoſtis ab agricola vix ſinit 5 illa fodi.
Purpura ſæpe tuos fulgens prætexit 6 amictus:
Sed non Sarmatica tingitur illa manu,

I Vel-

1 Elegia VIII. 2 curam hominis, tui memoria 3 oblectaris magis quum aurum & argentum donas quam quum accipis donatum. 4 hiſce in locis pretioſum metallum non reperitur. 5 illa, Ponti ſc. loca vix per hoſtem arari ab agricolis poſſunt. 6 tu ſæpe geris togam purpura prætextam in magiſtratu.

Vellera dura ferunt peduces, & 7 Palladis uti
  Arte Tomitanæ non didicere 8 nurus.
Femina pro lana 9 Cerealia munera frangit;
  Suppoſitoque gravem vertice portat aquam.
Non hic pampineis 10 amicitur vitibus ulmus:
  Nulla premunt ramos pondere poma ſuo.
Triſtia 11 deformes pariunt abſinthia campi,
  Terraque 12 de fructu quam ſit 13 amara docet.
Nil igitur tota Ponti regione 14 ſiniſtri,
  Quod 15 mea ſedulitas mittere poſſet, erat.
Clauſa tamen miſi Scytica tibi tela pharetra:
  Hoſte precor fiant illa cruenta tuo.

16 Hos

7 lanificio, quod inveniſſe Pallas dicitur. Metam. VI. fab. I. 8 feminæ puellæ. 9 frumenta molit. Munera *Cerealia*, a Cerere hominibus donata. Metam. V. 642. *Cererem frangere ſaxo*: dicit Virgilius Æn. I. 183. 10 operitur, veſtitur. 11 Sup. El. I.

Triſtia per vacuos horrent abſinthia campos.

12 Fructu, ex fructu. 13 miſera. 14 ſiniſter dicitur Pontus, quod ingredientibus Europæ ora, in qua ſita Tomis, ad ſiniſtram eſt ſita. Translative tamen etiam vocem *ſiniſtri* accipere putandus eſt Naſo pro infelici & miſera incultaque Ponti regione. 15 ego ſedulus

16 Hos habet hæc calamos, hos hæc habet ora libellos.
Hæc viget in noſtris, Maxime, 17 Muſa locis.
Quæ quamquam miſiſſe pudet, quia parva videntur;
Tu tamen hæc, quæſo, conſule miſſa 18 boni.

---

in quærendo tibi munere: 16 tales. 17 hæc ſtudia coluntur apud nos. 18 Sup. I. 3. extr.

EPISTOLA IX.

BRUTO.

ARGUMENTUM.

Ad Ovidium ſcripſerat Brutus, quemdam carpere ſua carmina, quod in his nihil aliud contineretur, quam querelæ locorum, in quibus exulabat, rogaretque, ut frueretur propiore terra, cui poeta reſpondet, dicens in ſuis carminibus plura eſſe vitia, foreque bene, ſi unum tantum vitium in iis deprehenderetur. Cur autem ea non emendet, cauſſas, adſignat. Poſtremo reſpondens ad ea, quæ Brutus ſcripſerat, rationem refert, quare idem ſæpius ſcripſerit.

QUod ſit in his eadem ſententia, Brute, libellis,
Carmina neſcio quem 2 carpere noſtra refers.
Nil niſi me terra fruar ut 3 propiore rogare;
Et, quam ſim denſo cinctus ab hoſte, queri.
O quam de multis vitium reprehenditur unum!
Hoc peccat ſolum ſi mea Muſa, 4 bene eſt.
Ipſe ego librorum video 5 delicta meorum;
Cum ſua plus 6 juſto carmina quiſque probet,
Au-

1 Elegia IX. 2 Reprehendere. 3 Romæ. 4 Bene ſe res habet. 5 vitia, nævos. 6 plus quam probari

Auctor 7 opus laudat, ſic forſitan 8 Agrius olim
  Therſiten 9 facie dixerit eſſe bona,
Judicium tamen hic noſtrum non decipit error;
  Nec 10 quidquid genui, protinus illud amo.
Cur igitur, ſi me videam 11 delinquere, peccem,
  Et patiar ſcripto crimen 12 ineſſe, rogas?
Non eadem ratio eſt, ſentire & demere 13 morbos.
  Senſus 14 inest cunctis; tollitur 15 arte malum.
Sæpe aliquod cupiens verbum mutare, relinquo;
  Judicium vires deſtituuntque meum.
Sæpe piget (piget enim dubitem tibi vera fateri?)
  Corrigere, & longi ferre laboris onus.
Scribentem juvat ipſe 16 favor, minuitque laborem:
  Cumque ſuo 17 creſcens 18 pectore fervet opus.
Corrigere at res eſt tanto magis ardua, quanto
  Magnus 19 Ariſtarcho major Homerus erat.

merentur. 7 quicumque aliquid fecit a ſe factum etiam laudat. 8 pater Therſitæ, 9 omnium hic, qui ad Trojam venere, deformiſſimus fuiſſe ſcribitur ab Homero Iliad. β 216. 10 fetus ingenii mei. 11 errare in ſcribendis carminibus, 12 vitia, errores. 13 ſanare. 14 omnes quidem ſentire morbum poſſunt. 15 ſed arte morbus curari debet, qua non omnes callent. 16 adprobatio hominum, quam poteſt exſpectare & ſperare, 17 recens, quod progreditur & inchoatum eſt. Virg. Ecl. 7. 25.

Paſtores hedera creſcentem ornate poetam.

18 calore poetico. 19 *Ariſtarchus* hic Alexandrinus

Sic animum 20 lento curarum frigore 21 lædit,
Ut cupidi 22 curſor frena 23 retentat equi.
Atque 24 ita Di mites minuant mihi Cæſaris iram,
Oſſaque pacata noſtra tegantur humo;
Ut mihi conanti nonnumquam 25 intendere curas;
Fortunæ 26 ſpecies obſtat acerba meæ.
Vixque mihi videor, faciam quod carmina, 27 ſanus;
Inque feris curem corrigere illa Getis.
Nil tamen e ſcriptis magis excuſabile noſtris,
Quam ſenſus 28 cunctis pene quod unus ineſt.
Læta fere lætus cecini, cano triſtia triſtis.
Conveniens operi tempus utrumque ſuo eſt.

Quid,

Grammaticus fuit ſub Ptolemæo Philometore, & Homeri carmina recenſuit, ediditque emendatiora, ab eo cenſores ſcriptorum paullo acriores *Ariſtarchi* nominantur. Ceterum vanam eſſe magni Scaligeri hujus verſus cenſuram, quam legimus Poet. VI. 7. res ipſa & ſenſus Ovidii optimus monſtrat, & eleganter ad h. l. docuit Cl. Verportennius. 20 laboris emendandi tædio. 21 ſc. labor corrigendi impetum animi obtundit ac minuit. 22 eques. 23 retinet vi. *cupidus* equus h. l. eſt currere cupiens, animoſus, generoſus, 24 *ita*, pars jurantis ſeu confirmantis eſt. Vid. Jo. Ker Obſervatt. LL. part. 1. qui ex Terentio & Cicerone notionem jurandi probat. 25 paullo curatius ſcribere. 26 mala mea, exilium ante oculos obverſatur. 27 vix me puto ſana mente eſſe, quod tam adflictus carmina audeam ſcribere. 28 idem argumentum, materia, triſtis nempe, & querelæ de exilio,

Quid, niſi de vitio ſcribam regionis 29 amaræ?
Utque ſolo moriar commodiore, precer?
Cum toties eadem dicam, vix audior 30 ulli:
Verbaque 31 profectu diſſimulata 32 carent.
Et tamen hæc eadem cum ſint, non ſcribimus iſdem:
Unaque per 33 plures vox mea tentat opem:
An, ne bis ſenſum lector reperiret eumdem,
Unus 34 amicorum, Brute, rogandus erat?
Non fuit hoc 35 tanti: confeſſo ignoſcite, docti.
36 Vilior eſt operis 37 fama ſalute mea.
Denique 38 materiæ, quam quis ſibi finxerit ipſe,
Arbitrio variat multa poeta ſuo.
Muſa mea eſt index nimium quoque vera malorum,

---

preceſque, ut mitius id mihi contingat. 29 aſperæ, non amœnæ. 30 ab ullo, vix ullus precibus meis locum relinquit. 31 nihil proficiunt. 32 a vobis, quaſi non accepiſſetis. 33 amicos. 34 an unum tantum amicum debebam opem rogare, ad ceteros non confugere auxilii accipiendi cauſſa, idque ideo, ne nihil aliquis objicere poſſet, eumdem in meis carminibus inveniri ſenſum? 35 res tanti pretii. 36 major mihi ſalutis eſt habenda ratio, quam famæ. 37 carminum. 38 in materia, quæ arbitraria alicui eſt, variare poteſt, & multa admiſcere ſubinde: quod ego facere nequeo & de malis meis ſemper cogor que-

Atque incorrupti 39 pondera teſtis habet.
Nec liber ut fieret, ſed uti ſua cuique daretur
Litera, propoſitum curaque noſtra fuit.
Poſtmodo collectas, 40 utcumque ſine ordine, junxi;
Hoc opus 41 electum ne mihi forte putes.
Da veniam ſcriptis, quorum non 42 gloria nobis
Cauſſa, ſed 43 utilitas 44 officiumque, fuit.

P. OVI-

---

ri. 39 auctoritatem, fidem. 40 eas litteras. 41 ne putes forte, id a me ſcribendi argumentum ſtudio electum & ſumtum eſſe præ ceteris, ad oſtentandum ingenium. 42 fama operis, quæ non laudis ergo compoſui. 43 ut prodeſſent mihi amici apud Auguſtum pro me deprecando. 44 ut amicis officium & memoriam beneficiorum, declararem.

P. OVIDII NASONIS
EPISTOLARUM
EX PONTO
LIBER IV.
EPISTOLA I.
SEXTO POMPEJO.

ARGUMENTUM.

Ad Sextum Pompejum ſcribens Poeta impium eſſe dicit, quod nuſquam illum in ſuis ſcriptis nominaverit, quandoquidem erga ſe beneficia tanta ſint, ut nulli oblivioni tradi debeant. Poſtremo fatetur, ſe ſervatum eſſe ejus opera, ejuſque munere ſe vivere.

ACcipe, Pompeji, 2 deductum carmen ab illo,
Debitor eſt vitæ qui tibi, Sexte, ſuæ.

Eleg. I. 2 Tenue. Metaph. a lana, quæ deduci ſo

Qui ſi non prohibes a me tua nomina poni,
Accedet meritis 3 hæc quoque ſumma tuis.
Sive 4 trahis vultus, equidem peccaſſe fatebor.
Delicti tamen eſt cauſſa 5 probanda mei.
Non potuit mea mens, quin eſſet grata, 6 teneri.
Sit, precor, officio 7 non gravis ira pio.
O quoties ego ſum libris mihi viſus in iſtis 8
Impius, in nullo quod legerere loco!
O quoties, aliud vellem cum ſcribere, nomen
Rettulit in 9 ceras inſcia dextra tuum!
Ipſe mihi placuit mendis in talibus error;
Et vix 10 invita facta litura manu eſt.
Viderit 11 ad ſummum, dixi, licet ipſe queratur;
Ah pudet offenſam 12 non meruiſſe prius!
Da mihi, ſi quid 13 ea eſt, hebetantem 14 pectora 15 Lethen;
Oblitus potero non tamen eſſe tui.
Idque 16 ſinas oro; nec faſtidita repellas

Ver-

---

let. 3 hæc etiam ſumma, hic numerus, iterum metaph. a pecunia ſumta. 4 contrahis, inique fers. 5 adprobanda; nam honoris cauſſa tuum nomen uſurpo. 6 retineri. 7 mihi, qui officium & gratum tibi animum ſtudeo declarare. 8 meis, ante ad vos miſſis. 9 tabulam ceratam, in qua veteres ſcribere ſoliti ſunt. 10 vix potui delere. 11 denique, tandem. 12 pudet, me non prius nomen poſuiſſe, licet fuerit offenſus. 13 ſi exſtitit ullo tempore. 14 oblivionem inducentem. 15 Sup. II. 4. 23. 16 concede

Verba; nec officio 17 crimen ineſſe putes.
Et 18 levis hæc meritis referatur gratia tantis.
Sin minus; 19 invito 20 te quoque gratus ero.
21 Numquam pigra fuit noſtris tua gratia rebus
Nec mihi munificas arca 22 negavit opes.
Nunc quoque nil 23 ſubitis clementia territa fatis
Auxilium vitæ fertque, feretque meæ.
Unde, roges forſan, fiducia tanta futuri 24
Sit mihi: quod fecit quiſque 25 tuetur opus.
Ut venus artificis labor eſt & gloria 26 Coi,
Æquoreo madidas quæ 27 premit imbre comas;
Arcis ut Actææ 28 vel eburna vel ænea cuſtos,
29 Bellica Phidiaca 30 ſtat Dea facta manu;

æquo animo ut tui memor ſi. 17 culpam. 18 grato animo confiteri patere, a te me ſervatum eſſe. 19 ſc. permittis. 20 At vid. Sup. III. 6. 21 numquam mihi favore tuo defuiſti. 22 pecuniam mihi non denegaſti. Vid. Triſt. IV. 5. 7. 23 non territus eſt tam benignus amicus. 24 ſcil. auxilii tui. 25 Sup. III. 9. 9. 26 Apelles intelligitur, qui Venerem ἀναδυομένην ſ. mari emergentem, in Co inſula pinxit, quum patria eſſet Epheſinus. 27 exprimit æquoream aquam e comis. ita enim ab Apelle picta erat Venus illa Coa. Vide de hac Noſtrum Triſt. II. 527. de Arte III. 401. & Plin. H. N. XXXV. 10. 28 Athenienſis, ab Actæo, primum ibi regnante, Arx Athenarum Minervæ ſacra fuit, unde & ejus *Cuſtos* adpellatur. 29 bellica Dea Minerva eſt. 30 Phidias Athenis ſtatuarius ſummæ artis ſummæque

31 Vendicat ut 32 Calamis laudem, quos fecit, equorum;
Ut ſimilis veræ vacca 33 Myronis opus;
Sic ego pars rerum non ultima, Sextæ, tuarum;
Tutelæque 34 feror munus opuſque tuæ.

EPI-

laudis inter cetera ex ebore Minervam, item eamdem ex ære fecit tam eximiæ pulchritudinis, ut a forma cognomen acceperit. Plin. H. N. 34. 8. 31 ut ſibi tribuit, ut laudari mereretur, 32 Calamis hic fecit apud Eleos æreum currum, ſtantibus utrimque equis, quibus pueri inſidebant, & ad vivum, ut dicunt, fabrefactis omnibus magnam ſibi laudem peperit. 33 Myron Statuarius. Eleutheris natus, bucula facta maxime celebratus eſt. Plin. XXXIV. 8. 34 dico me.

EPISTOLA II.

SEVERO.

ARGUMENTUM.

Ad Severum poetam hanc epiſtolam ſcribit Ovidius, ſe multis rationibus excuſans, quod nondum ejus nomen ſuis ſcriptis celebrarit, quamvis tamen numquam ceſſaverit ad eum epiſtolas ſoluta oratione ſcriptas mittere.

QUod legis, o Vates magnorum maxime [2] Regum,
Venit ab [3] intonſis uſque, Severe, Getis.
Cujus adhuc nomen noſtros tacuiſſe libellos,
Si modo permittis dicere vera, pudet.
[4] Orba tamen numeris ceſſavit epiſtola numquam
Ire per [5] alternas officioſa vices.
Carmina ſola tibi memorem teſtantia [6] curam
Non data ſunt, quid [7] enim, quæ facis ipſe, darem?

Quis

Eleg. II. 2 qui ſcribis de Regibus magnis in Tragœdiis tuis. 3 horridis. 4 proſa oratione ſcripta. 5 utrimque viciſſim miſſa. 6 mentem gratam. 7

Quis mel 8 Ariſtæo, quis Boccho vina 9 Falerno,
 10 Triptolemo fruges, poma det 11 Alcinoo?
Fertile pectus habes, interque Helicona 12 colentes
 Uberius nulli provenit 13 iſta ſeges.
Mittere carmen ad hunc, frondes 14 erat addere ſilvis.
 Hæc mihi cunctandi cauſſa, Severe, fuit.
Nec tamen ingenium nobis 15 reſpondet, ut ante;
 Sed 16 ſiccum ſterili vomere littus aro.
Scilicet ut limus 17 venas excæcat 18 in undis,
 19 Læſaque ſuppreſſo fonte reſiſtit 20 aqua;
Pectora ſic mea ſunt limo vitiata malorum,

Et

propter quid, quare. 8 Ariſtæus hic Apollinis & Cyrenes filius fuit, regnavitque in Arcadia, & apium melliſque uſum primus inveniſſe dicitur. Juſtin. XIII. 7. 10 *Ariſtaum in Arcadia late regnaſſe, eumque primum & apium & mellis uſum, & lactis ad coagula hominibus tradidiſſe, ſolſtitialeſque ortus ſideris primum inveniſſe*. 9 a Falerno agro in Campania, qui maxime generoſa vina fert, ab antiquis paſſim laudata. 10 *Celei* regis Eleuſinis in Attica fil. qui auctor dicitur agriculturæ. Vid. Metam. V. 642. Faſt. IV. 495. 11 cujus horti pomorum omne genus proferebant, & apud antiquos ſcriptores itidem ſunt clariſſimi. Vid. Sup. II. 9. 42. 12 Poetas. 13 carmina, allegorice. 14 i. e. abſurdum erat. 15 ſatisfacit, par eſt voluntati meæ. 16 operam perdo & oleum, quod ingenium meum jam ſterile, vane nitor aliquid te tuique ſimilibus dignum ſcribere. 17 meatus obrurat. 18 facit, ut venæ non ad pareant. 19 obſtructa limo. 20

Et carmen vena pauperiore 21 fluit.
Si quis in hac ipſum terra poſuiſſet Homerum;
Eſſet, crede mihi, factus & ille 22 Getes.
Da veniam faſſo; 23 ſtudiis quoque frena remiſi:
Ducitur & digitis littera rara meis.
24 Impetus ille ſacer, qui vatum pectora 25 nutrit,
Qui prius in nobis eſſe ſolebat, abeſt.
26 Vix venit ad partes, vix ſumtæ Muſa 27 tabellæ
Imponit pigras pene coacta manus.
Parvaque, ne dicam ſcribendi nulla voluptas
Eſt mihi: nec numeris 28 nectere verba juvat.
Sive quod hinc fructus adeo non cepimus ullos,
Principium noſtri 29 res ſit ut iſta mali:
Sive quod in tenebris numeroſos ponere 30 greſſus,
Quod-

---

non profluit. 21 tenuiore. 22 Getarum more, i. e. barbare ſcripſiſſet ac inculto ſermone. 23 non amplius tam diligenter ſcribo & poeſi do operam, 24 furorem poeticum ſignificat. 25 cujus beneficio facultate carmina ſcribendi pollent poetæ. 26 vix me adjuvat, & ſic ſatisfacit ſuo officio Muſa. 27 facultatem poeticam intelligit ſibi deeſſe. 28 numeris poeticis adſtringere. 29 ut potius ſtudium poeſeos nobis maxime nocuerit. 30 ſaltare in tenebris. Rectiſſime ceterum doctiſſimus Verportennius legit *greſſus*, pro *geſtus*, nam ponere geſtus Latinum non videtur; licet ita ſcribi Heinſius maluerit. Sed nec morem ipſi geſſit Cl. Burmannus, & nos cum iſthoc faciendum omnino eſſe, cenſemus. *Ponere enim greſſus* eſt quaſi *ponere pedes* & ſic greſſus facere, & *numeroſos* quidem h. l. id eſt ad modos, & numerum muſicorum

Quodque legas nulli, ſcribere carmen, 31 idem eſt.
Excitat auditor 32 ſtudium, 33 laudataque virtus
Creſcit; & immenſum 34 gloria calcar habet.
Hic mea cui recitem, niſi flavis ſcripta 35 Corallis,
Quaſque 36 alias gentes barbarus Iſter habet?
Sed quid ſolus agam? quaque infelicia perdam
Otia materia, 37 ſurripiamque diem?
Nam quia nec vinum, nec me tenet alea fallax,
Per quæ clam tacitum tempus abire ſolet;
Nec me, quod cuperem, ſi per fera bella liceret,
Oblectat cultu terra 38 novata ſuo:
Quid, niſi Pierides, ſolatia 39 frigida, reſtat,
Non bene de nobis quæ meruere Deæ?
At

---

31 conſtructionis ratio ea eſt: ſive quod idem eſt, h. c. nullus utilitatis res, ponere greſſus numeroſos in tenebris, & ſcribere carmen, quod nullis legas. 32 ſi ſint amici, queis carmina aut alia recitare poſſis, ſtudium tuum mirum in modum excitatur. 33 & ſi laudetur ars aut virtus, identidem augetur. 34 maxime incitat ad magna gloria. 35 Coralli trans Iſtrum ſunt. *flavi* vel a comæ vel corporis inculti colore. 36 & iis gentibus, quas alias, *cetera*. 37 fallam. Surripimus diem, quando vacamus rei jocoſæ ita ut elabatur dies. 38 arata & ad ſementem faciendam præparata. 39 non efficacia. Adpoſitione,

At tu, cui bibitur [40] felicius Aonius [41] fons,
  Utiliter ſtudium quod tibi [42] cedit, ama.
Sacraque Muſarum merito cole: quodque legamus.
  Huc aliquod [43] curæ mitte recentis opus.

EPISTO-

---

40 qui felicius carmina ſcribis & operam das poeſi. 41 *Aonia*. Beotiæ pars, in qua Elicon. Inde *Aonius fons*, muſarum eſt, quæ & ipſæ *Aoniæ*. 42 ſuccedit. 43 carmen recens elaboratum.

EPISTOLA III.

AMICO INSTABILI.

ARGUMENTUM.

Amicum ſuppreſſo nomine taxat, ejuſque perfidiam ac levitatem oſtendit; quod quum antea a teneris annis ſecum conjunctiſſime ſemper vixerit, tandem in adverſa ejus fortuna non modo eum deſerat, ſed etiam ſimulet ſe non cognoſcere. Poſtremo illum monet, ut fortunæ variantis viciſſitudines & levitatem ante oculos ponat.

COnquerar, an taceam? Ponam ſine nomine 2 crimen:
An notum, qui ſis, omnibus 3 eſſe velim?
Nomine non utar, 4 ne commendere querela;
5 Quæraturque tibi carmine fama meo.
Dum mea puppis erat valida fundata 6 carina,
Qui mecum velles 7 currere, primus eras.
Nunc,

---

2 in me commiſſum. 3 an te reticeam, an nominabo? 4 ne de te dum queror, nominis tibi conciliem famam. 5 adquiratur, accedat. 6 quamdiu eram felix. Allegor. 7 in navi eſſe, & navigare.

Nunc, quia [8] contraxit vultum Fortuna, [9] recedis;
  Auxilio poſtquam ſcis opus eſſe tuo.
Diſſimulas etiam, nec me vis poſſe videri:
  Quiſque ſit, audito nomine, Naſo, rogas.
Ille ego ſum, quamquam non vis audire, vetuſta
  Pene puer puero [10] junctus amicitia.
Ille ego, qui primus tua ſeria noſſe ſolebam,
  Qui tibi jucundis primus adeſſe jocis.
Ille ego [11] convictor, [12] denſoque domeſticus uſu,
  Ille ego judiciis unita [13] Muſa tuis.
Ille ego ſum, qui nunc [14] an vivam, perfide, neſcis:
  Cura tibi de quo quærere nulla fuit.
[15] Sive fui nunquam carus, ſimulaſſe [16] fateris;
  Seu non [17] fingebas, inveniere [18] levis.
Dic, age, dic aliquam, quæ te mutaverit, [19] iram:
  Nam niſi juſta tua [20] eſt, juſta querela mea eſt.

Quæ

---

7 irata eſt. 8 relinquis me. 10 tibi. 11 qui tecum vixit. 12 crebro, ita ſum πυκνὸς Græci adhibent. 13 opinione tua ſolus poeta judicatus. 14 Conſtructio ea eſt: o perfide, ego ſum idem, *de quo* neſcis, an etiam nunc vivam, *&* de quo *numquam es dignatus* quærere. 15 dilemmate utitur poeta. 16 fateris te ſimulaſſe amicitiam, quæ nulla fuit. 17 ſc. amicitiam, & vere meus amicus eras. 18 jam patet te conſtantem non eſſe. 19 iræ cauſſam. 20 de me

Quæ te conſimilem res nunc vetat eſſe 21 priori?
An crimen, cœpi quod miſer eſſe, vocas?
Si mihi rebus opem nullam factiſque 22 ferebas;
Veniſſe 23 verbis 24 charta notata tribus.
Vix equidem credo, ſed & inſultare jacenti
Te mihi, nec verbis 25 parcere, Fama refert.
Quid facis, ah demens? cur, ſi Fortuna recedat,
Naufragio 26 lacrymas eripis ipſe tuo?
Hæc Dea 27 non ſtabili quam ſit levis orbe fatetur,
Quem ſummum 28 dubio ſub pede ſemper habet.
Quolibet eſt folio, quavis incertior aura.
Par illi levitas, improbe, ſola tua eſt.
Omnia ſunt hominum 29 tenui pendentia filo:
Et ſubito caſu, quæ valuere, ruunt.
Divitis audita eſt cui non opulentia 30 Crœſi?
Nempe tamen vitam captus ab hoſte tulit.

Ille

querella. 21 tibi qualis prius eras: 22 ferre voluiſſes. 23 ſaltim ad me debuiſſes ſcribere. 24 epiſtola breviſſima. 25 maledicere mihi, quod quidem vix credo. 26 tuo ſc. cur facis, ut nemo te tuumque, a fortuna relicti, caſum olim lacrymaturus ſit. 27 Fortuna. Vid. Sup II. 3. 56. 28 cujus ſupremæ tantum parti inſiſtit leviter. 29 pendent tenui filo: i. e. facile omnia mutantur. 40 Lydorum regis, a Cyro capti, qui vitam ei jam pyræ impoſito dona-

Ille Syracuſia 33 modo formidatus 32 in urbe,
Vix 33 humili duram reppulit arte famem,
Quid fuerat Magno 34 majus? tamen ille rogavit
Submiſſa fugiens voce 35 clientis opem.
(Cuique viro totus terrarum paruit orbis,
Indigus effectus omnibus ipſe magis.)
Ille Jugurthino 36 clarus, Cimbroque triumpho,
Quo victrix toties 37 Conſule Roma fuit;
38 In cœno latuit Marius, cannaque palustri:
Pertulit & tanto multa pudenda viro.
Ludit in humanis divina potentia rebus;
Et certam præſens vix habet hora 39 fidem.
Littus ad Euxinum, ſi quis mihi diceret, ibis,
Et metues, arcu ne feriare Getæ;
I, bibe, dixiſſem, 40 purgantes pectora ſuccos:

Quid-

vit. 31 Dionyſius junior, Syracuſanorum tyrannus, qui Syracuſis pulſus Corinthi ludum litterarium dicitur aperuiſſe, Juſtin. 21. 5. 32 ob tyrannidem. 33 pueros docendi arte, quæ Principe omnino indigna eſt. 34 Pompejo M. victus a Cæſare in Ægyptum fugiebat ad Ptolemæum, cujus patrem reſtituerat in regnum. Sed Ptolemæi juſſit in navicula, antequam terram adtingeret, eſt interfectus. Vid. Paterculum II. 53. 35 Ptolemæi Regis Ægypti, 36 Caj. Marius qui Jugurtham Regem Numidiæ vicit, Cimbroſque & Teutones in Gallias effuſos delevit prælii duobus ſeptieſque Conſul fuit, 37 ſepties: 38 prope Minturnas in Marcia Palude latuit urbe a Sylla exturbatus, ex eaque extractus in carcerem ductus eſt. Vell. II. 12. & 19. 39 & præſenti hora certi eſſe non poſſumus, mutatum non iri noſtram conditionem. 40 ſtultus es, bibe *Elleborum*; medicina enim ea putabatur inſanorum, & in Anticyra inſula tutiſſime crede-

Quidquid & in tota naſcitur 41 Anticyra :
Sum tamen hæc 42 paſſus : nec ſi 43 mortalia poſſem,
44 Et ſummi poteram tela cavere Dei .
Tu quoque fac timeas : & quæ tibi læta videntur,
Dum 45 loqueris, fieri triſtia poſſe puta .

EPI-

---

batur ſumi . Noſtris *Nieſſvvartz* eſt · Inde proverbia ſunt *Bibere elleborum*, *Anticyram ſe conferre*, id eſt, non ſatis ſanum eſſe. 41 Et inſula erat Phocidis ,ac oppidum ad Maliacum ſinum & montem Oetam . 42 ea tamen contigere mihi . 43 & ſi vel maxime poſſem tutus a mortalibus eſſe . 44 nec tamen etiam divinæ providentiæ tela , fatum , vel etiam Auguſti potentiam . 45 dum adhuc loqueris & lætus es.

EPISTOLA IV.

SEXTO POMPEJO.

ARGUMENTUM.

Ad Sextum Pompejum ſcribens Poeta, nullam rem tam triſtem eſſe dicit; quæ non habeat aliquando aliquid lætitiæ: quod ſibi contigiſſe oſtendit. Quum enim triſtis in littore Pontico ſpatiaretur, fama ei nuntiavit, Sextum Pompejum conſulem deſignatum eſſe. Quam rem dicit maximam ſibi lætitiam adtuliſſe. Poſtmodo dolet non poſſe, cum magiſtratum inibit Pompejus, illi intereſſe. Poſtremo illum precatur, ut aliquando ſui recordetur.

NUlla dies adeo eſt 2 auſtralibus humida nimbis,
 Non 3 intermiſſis ut fluat imber aquis.
Nec ſterilis locus ullus ita eſt, ut non ſit in illo
 Mixta fere duris utilis herba 4 rubis.
Nil adeo Fortuna gravis miſerabile facit,
 Ut minuant nulla gaudia 5 pace malum.

Ecce

Eleg. IV. 2 pluvia eſt adeo dies. Auſtrum ſupra II. 1. 26. *fundere dicit aſſiduas aquas*. 3 perpetuis aquis ut non ceſſet pluvia. 4 ſentibus. 5 nulla tranquil-

Ecce domo patria, quæ carens, oculiſque 6 meorum,
Naufragus in Getici littoris actus 7 aquas;
8 Qua tamen inveni vultum diffundere cauſſam
Poſſem, Fortunæ nec meminiſſe meæ.
Nam mihi cum fulva triſtis ſpatiaret 9 arena,
Viſa eſt a tergo penna 10 dediſſe ſonum.
Reſpicio; nec corpus erat, quod cernere poſſem;
Verba tamen ſunt hæc 11 aure recepta mea:
En ego lætarum venio 12 tibi nuntia rerum,
Fama, per immenſas aera 13 lapſa vias.
Conſule Pompejo, quo non tibi carior alter,
Candidus & felix 14 proximus annus erit.
Dixit, & ut læto Pontum rumore replevit,
Ad gentes alias hinc 15 Dea vertit iter.
At mihi, 16 dilapſis inter nova gaudia curis,

Exci-

---

litate. 6 conſpectu. 7 ire juſſus. 8 ſc. cauſam, qua cauſa, *reliqua*. 9 in littore Tomitano. 10 audivi volantis ſtrepitum. 11 audivi tamen hæc verba, 12 ad te. 13 quæ huc volavi. 14 Pompejus proximo anno Conſulerit, fuit is annus V. C. 706. quo mortuus eſt Auguſtus. 15 fama. 16 pulſis ex

Excidit aſperitas 17 hujus iniqua loci.
Ergo ubi, 18 Jane 19 biceps, longum 20 reſeraveris annum,
Pulſus & a ſacro 21 menſe December erit:
22 Purpura Pompejum ſummi 23 velabit honoris:
24 Ne titulis quidquam debeat ille ſuis.
Cernere jam videor rumpi 25 penetralia 26 turba;
Et populum lædi 27 deficiente loco.
Templaque 28 Tarpejæ primum tibi ſedis adiri;
Et fieri faciles in tua vota 29 Deos:
Colla boves niveos certæ 30 præbere ſecuri,
Quos aluit campis herba 31 Faliſca ſuis.

K Cum-

---

animo. 17 miſeria. 18 Janus *reſerare* annum dicitur quia ipſi Calendis Januariis ſacra fiebant & inde annus incipiebatur: cæli foribus præeſſe cum Horis dicitur, immo foribus in terra etiam, quæ ab eo *januæ* appellantur. Plura eleganter, ut omnia, tradit Nieupoort. Compend. antiquit. Rom. p. m. 233 ſeqq. 19 biceps ſeu bifrons fingebatur inter alias cauſſas idpropter quod tempus futura & præterita reſpicit: immo quadrifons etiam pingitur, qua re *quatuor* anni partes indicantur. 20 longum annum vocat Naſo, quia ei ob magnum deſiderium tardior ac longior videretur incipere. 21 Januario, qui ſacer vocabatur, quia primo ejus die in Capitolio diis ſacra fiebant pro ſalute Principis & reip. ac novi Coſſ. inibant magiſtratum. 22 Purpurea veſtis, inſigne conſulatus 23 conſulatis. 24 ne quid deſit honotum titulis. 25 domum tuam. 26 te ſalutatum veniente multitudine. 27 premi populum, quia eum locus non capit. 28 templum Capitolinum. Sup. II. 1. 57 29 votis tuis pro ſalute Principis & reip. factis exorari deos. 30 quæ certe eos ferit. 31 *Faliſcus* ager erat in Etru-

Cumque Deos 32 omnes, tum quos impenſius æquos
Eſſe tibi cupias, cum Jove Cæſar erit.
Curia te 33 excipiet, 34 Patreſque e more vocati
Intendent aures 35 ad tua verba ſuas.
Hos ubi facundo tua vox hilaraverit ore:
Utque ſolet, tulerit 36 proſpera verba dies;
Egeris & meritas Superis cum Cæſare grates:
Qui 37 cauſſam, facias cur ita ſæpe, dabit:
Inde domum repetes toto comitante Senatu;
38 Officium populi vix capiente domo.
Me miſerum, turba quod non ego cernor in illa,
Nec poterunt iſtis lumina noſtra 39 frui!
Quamlibet abſentem, qua poſſum, mente videbo:
Adſpiciet vultus Conſulis illa 40 ſui.
Di faciant, aliquo 41 ſubeat tibi tempore noſtrum

No-

---

ria unde ſumebantur boves albi necdum jugum paſ-
ſi, & Jovi ſacrificabantur. Albos autem boves dice-
batur facere aqua amnis *Clitumni* ab iis potata, Vid.
Plin. H. N. II. 103 31 ſc. eſſe tibi æquos cupias.
33 in curiam poſtea ibis. 34 ſenatores. 35 oratio-
nem, quam novus Coſ. peractis in Capitolio ſacris
habere ſolebat. Plinii Sec. Panegyricus exemplum eſt
ejuſmodi orationis. 36 fauſtas acclamationes & ſalu-
tationes a patribus & populo tibi factas, 37 cujus
juſſu & voluntate ſæpius eris Cos. 38 populum offi-
ciosum, ac domum te comitantem. 29 honores tuos
ſpectare. 40 ſibi maxime faventis. 41 aliquando ve-

Nomen; &, Heu, dicas, quid miſer ille [42] facit?
Hæc tua pertulerit ſi quis [43] mihi verba, fatebor
Protinus exilium mollius eſſe meum.

---

niat in mentem. 42 Naſo meus, miſer ille amicus, 43 ad me, mihi nuntiarit.

EPISTOLA V.

EIDEM JAM CONSULI.

ARGUMENTUM.

Adloquitur per proſopopejam carmen ſuum Poeta, illudque Romam mittit ad Pompejum, ad quem etiam ſcripſit ſuperiorem epiſtolam: mandataque exponit, & perbelle fatetur primo ſe illi ſummopere devinctum, declarans ſe propter ejus beneficia fore ſemper illius mancipium. Poſtremo precatur, ut ſe donatum vita, ejus opera, etiam ſervet in præſentia.

ITE, leves 2 elegi, doctas ad Conſulis aures;
Verbaque honorato ferte legenda viro.
Longa via eſt; nec vos 4 pedibus proceditis æquis.
Tectaque 4 brumali ſub nive terra latet.
Cum gelidam 5 Thracen, & opertum nubibus 6 Hæmon,
Et

2 quia leviores res tractat carmen elegiacum, imprimis amatorias, ideo leves ipſi elegi dicuntur. 3 pedibus paribus, quoniam alter verſus, altero longior eſt. 4 & hiems eſt, quo difficile eſt iter facere in diſſitam terram. 5 Thraciam, quæ eſt vicina ſeptentrioni. 6 montem Thraciæ, cujus altiſſimum cacumen nubibus ſemper abſconſum videtur. 7 ea pars maris intelligitur, quæ inter Græciam & Italiam eſt, quo trajecto Brunduſium veniebatur: inde Romam

Et maris 7 Jonii 8 tranſieritis aquas;
9 Luce minus decima dominam venietis in 10 Urbem,
Ut 11 feſtinatum non faciatis iter.
Protinus inde domus vobis Pompeja petatur.
Non eſt 12 Auguſto junctior ulla Foro.
Si quis, ut 13 in populo, qui ſitis, & unde requiret;
Nomina 14 decepta quælibet aure ferat.
16 Ut ſit enim tuum, ſicut reor eſſe, fateri;
Verba minus certe ficta 16 timoris habent.
Copia nec vobis ullo prohibente videndi
Conſulis, 18 ut limen contigeritis, erit;
Aut reget ille ſuos dicendo jura 17 Quirites,
Conſpicuum 19 ſignis cum premet altus 20 ebur:
Aut, 21 populi reditus poſitam componet ad haſtam,
Et minui magnæ non ſinit Urbis opes.
Aut, ut erunt Patres in Julia 22 templa vocati,

K 3 De

---

perveniri poterat intra *decem dies*. 8 penultima ſyllaba in *tranſieritis* porrecta eſt, ut infra in voce *contigeritis*. Vid. Voſſ. de Art. Gram. II. 21 9 ante diem decimam. 10 Romam. 11 licet non feſtinetis. 12 Auguſti foro. Vid. Sveton. Aug. c. 29.

13 Ut fieri in magna turba ſolet. Vid. Triſt. I. 1. 17. 14 Deceptus potius quidvis audiat, quam meum nomen, nolite ipſi dicere, qui ſitis & unde veniatis. 15 quamvis. 16 ſi fingatis aliquid, minus timebitis ne quis vos moretur. 17 poſtquam perveneritis ad ejus domum. 18 Romanos cives. 19 figuris ſculptis & cælatis. 20 curulem & eburneam ſellam. 21 publica vectigalia voce præconis apud haſtam in foro fixam redimenda aut conducenda proponet, Inf. El. 9 46. 22 curiam Juliam, *templum* eſt, locus per Augu-

De tanto dignis Conſule rebus aget.
Aut feret Auguſto ſolitam 23 natoque ſalutem;
Deque parum noto 24 conſulet officio.
25 Tempus ab his vacuum Cæſar Germanicus omne
Auferet: 26 a magnis hunc colit ille Deis.
Cum tamen 27 a turba rerum requieverit harum,
Ad vos manſuetas porriget 27 ille manus.
Quidque parens 29 ego veſter agam, fortaſſe requiret.
Talia vos illi reddere 30 verba velim.
Vivit adhuc, vitamque tibi 31 debere fatetur,
Quam prius a miti Cæſare 32 munus habet.
Te ſibi, cum 33 fugeret, memori ſolet ore referre,
Barbariæ tutas 34 exhibuiſſe vias.
Sanguine 35 Biſtonium quod non tepeſecerit enſem,
Effectum cura pectoris eſſe tui.
Addita præterea vitæ quoque multa 36 tuendæ

Mu-

res conſtitutus. Vid. Gell. N. A. XIV. 1 Noſter Met. XV. 801. 23 Tiberio. 24 capiet conſilium, ſciſcitabitur, tamquam novus Conſul. cui plura, in rep: adminiſtranda ignota eſſe poterant, vel quæret ex Auguſto, quid fieri in Senatu velit. 25 Vacuum a republica tempus Germanico dabit. 26 poſt Auguſtum & Tiberium. 27. negotiorum eorum multitudine. 28 vos in manus ſumet. 29 auctor Metaph. 30. reſpondere. 31 ſe debere tibi vitam. 32 quam ipſi prius Cæſar donavit. 33 concederet in exilium. 34 ſolet referre, ore memori, te præſtitiſſe ſibi vias barbariæ (per Thraciam) tutas quum nempe eundum foret in exilium. 35 Thracium, quod non a Thracibus interfectus ſit. 36 ad ſuſtentandam vitam facientis. 37

Munera, ne proprias 37 attenuaret opes.
Pro quibus ut meritis referatur 38 gratia, jurat,
Se fore 39 mancipii tempus in omne tui.
Nam prius umbroſa carituros 49 arbore montes,
Et freta 41 velivolas non habitura rates,
Fulminaque in fontes curſu reditura 42 ſupino;
Gratia quam meriti poſſit 43 abire tui.
Hæc ubi dixeritis, ſervet 44 ſua dona rogate.
Sic 45 fuerit veſtræ cauſſa peracta viæ.

---

ne ſuas opes cógeretur conſumere. 38 Re ipſa præſtetur. 39 *mancipium*, vel *mancipii* eſse eſt alieno dominio eſſe obnoxium. Vid. omnino Perizonium ad Sanct. Minerv. P. 559. edit. ultimæ: 40 *apo tu coinu* repetendum verbum *jurat*. 41 naves, quæ velis expanſis currunt. 42 retro flexo. 43 ex memoria deleri. 44 me, quem tutius eſt ſemper, porro ſervet ac juvet: 45 hoc modo partes veſtras expleveritis,

EPISTOLA VI.

BRUTO.

ARGUMENTUM.

Ad Brutum Romanum ſcribens narrat ſe quinquennium egiſſe in Ponto, & quum maxime reditum ſperaret precibus Fabii Maximi, in quo ſpem habebat, eum periiſſe docet. Fatetur tamen Brutum nihilo inferiorem amore erga ſe eſſe. Poſtremo ejus amorem & virtutes peculiares exponit, profiteturque nunquam ſe fore ingratum meritorum, quæ apud ſe ab amicis collocata ſunt.

QUam legis, ex illis tibi venit epiſtola, Brute,
Naſonem nolles in quibus eſſe locis.
Sed, tu quod nolles, voluit 2 miſerabile fatum.
Hei mihi, plus illud, quam tua vota, valet!
In Scythia nobis quinquennis 3 Olympias acta eſt:
Jam 4 tempus luſtri tranſit in alterius.
Perſtat enim Fortuna tenax, votiſque malignum

5 Op-

Elegi VI. 2 Fatum meum, quod ita adfligor, ut miſericordia dignus ſim. 3 Luſtrum, & quoniam *Olympias* alioquin apud Græcos eſt tempus quatuor annorum, notanter addit vocem *quinquennis*, ut intelligatur, *luſtrum*, quinque annorum ſpatium, notari. 4

5 Opponit noſtris inſidioſa pedem.
Certus 6 eras pro me, Fabiæ lux, Maxime, gentis,
7 Numen ad Auguſtum ſupplice voce loqui.
8 Occidis ante preces, cauſſamque ego, Maxime, mortis
(Nec fueram tanti) me reor 9 eſſe tuæ.
Jam timeo noſtram cuiquam mandare 10 ſalutem:
Ipſum morte tua concidit 11 auxilium.
Cœperat Auguſtus 12 deceptæ ignoſcere culpæ:
Spem noſtram, terras 13 deſeruitque ſimul.
Quale tamen potui de 14 cælite, Brute, recenti
Veſtra procul poſitus carmen in 15 ora dedi.
Quæ proſit pietas utinam mihi; ſitque malorum
Jam 16 modus, & 17 ſacræ mitior ira domus!
Te quoque idem, liquido poſſum jurare, precari,
O mihi non 18 dubia cognite Brute nota.
Nam 19 cum præſtiteris verum mihi ſemper amorem;

K 5 Hic

---

jam inchoatum eſt alterum quinquennium. 5 Metaph. a curſoribus, qui pede oppoſito ſecum certantes ſupplantare ſolebant. 6 propoſueras tibi. 7 apud Div. Auguſt. pro mea ſalute precari. 8 moreris. 9 puto, te ab Auguſto propter me mori coactum fuiſſe. Veram tamen mortis ejus cauſſam leges apud Tacitum I. Annal. c. n. 10. commendare. 11 interiit mihi omne auxilium ſeu ſpes auxilii omnis. 12 Errore admiſſæ. 13 morte ſua ſpem meam irritam reddidit & terras reliquit Auguſtus. 14 Auguſto inter cælites relato. 15 ad vos miſi. 16 finis. 17 Augnſtæ. 18 certa. 19 licet ſemper me amaris,

Hic tamen adverſo tempore crevit amor.
Quique tuas pariter lacrymas noſtrasque 20 videret,
Paſſuros pœnam 21 crederet eſſe duos.
Lenem te miſeris genuit Natura, nec ulli
Mitius ingenium, quam tibi, Brute, dedit.
Ut qui, quid valeas, ignoret, 22 Marte forenſi,
Poſſe tuo 23 peragi vix putet ore reos.
Scilicet ejuſdem 24 eſt, quamvis pugnare videtur,
Supplicibus facilem, ſontibus eſſe 25 trucem.
Cum tibi ſuſcepta eſt legis 26 vindicta ſeveræ;
Verba velut tinctum 27 ſingula virus habent.
Hoſtibus eveniat, quam ſis violentus in 28 armis,
Sentire, & 29 linguæ tela ſubire tuæ.
Quæ tibi tam tenui 30 cura limantur, ut omnes
Iſtius 31 ingenium corporis eſſe negent.
At ſi quem lædi Fortuna cernis iniqua.
Mol-

---

amaſti tamen magis adverſo tempore. 20. ſi quis videre potuiſſet & te & me flentes exilium meum. 21 is credidiſſet utrumque punitum eſſe. 22 eloquentia forenſi Triſt. III. 12. 18.

verboſi garrula bella fori.

& IV. 10. 18.

Fortia verboſi natus ad arma fori.

23 *Agimus* reum, quando adcuſamus, *peragimus* quum rem eo deducimus, ut is condemnetur. 24 eidem homini & magno viro convenit. 25 immitem, ſeverum. 26 animadverſio in reos ſecundum leges, vel adſertio legis contra ejus violatores. 27 efficaciſſima ſunt, & reis mortifera. 28 fori actionibus. 29 eloquentiæ vim experiri. 30 quæ tela tam ſubtilia reddis & acuminata. 31 humani ingenii opus eſſe. tenero & exili corporis habitu accipere ut ſit, *ut nemo credet, tam acre ingenium in illo tam tenuo corpore poſſe exiſtere*, quæ interpretatio acre & ipſa ingenium & bonis ſcriptoribus elimandis pariter & in lu-

Mollior 32 eſt animo femina nulla tuo.
Hoc ego præcipne ſenſi, cum magna 33 meorum
  Notitiam 34 pars eſt inficiata mei.
Immemor illorum 35 veſtri non immemor umquam.
  Qui mala ſoliciti noſtra levaſtis, ero.
Et prius (heu nobis nimium 36 conterminus!) Iſter
  37 In caput Euxino de mare 38 vertet iter:
Utque 39 Thyeſteæ redeant ſi tempora menſæ,
  Solis ad Eoas currus agetur aquas:
Quam quiſquam veſtrum, qui me doluiſtis 40 ademto,
  41 Arguat ingratum non meminiſſe ſui.

ſtrandis natum prodit. 32 magis miſericors. 33 amicorum, 34 magna pars meorum, multi meorum ita ſe geſſerunt, ac ſi me numquam noſsent. 35 Scero; quod diſtichon claudit, 36 propinquus. 37 ad fontem recurret. 38 de *mari* Triſt. V. 2. 20.

Exiguum pleno de mare demat aqua.

39 & tamquam ſi Thyſteæ epulæ rurſus adponerentur. Atreus enim *Thyeſti* fratri filium epulandum adpoſuit, cujus facinoris horrore ſol ceſſiſſe retro ad ortum fertur. 40 doluiſtis exilium meum. 41 probare poſſit. Virgil. Æn IX. 282.

me nulla dies tam fortibus auſis
Diſſimilem argueret.

EPISTOLA VII.

VESTALI

ARGUMENTUM.

Ad Veſtalem ſcribens Poeta, cui ora Pontica regenda, delata fuerat: eum teſtem facit incommodorum, quæ ſunt in ea regione. Poſt ejus virtutem laudat, quam pollicetur ſuo carmine teſtatam fore in omne tempus.

MIſſus es Euxinas quoniam, Veſtalis, ad undas,
Ut poſitis reddas jura ſub 2 axe locis;
Adſpicis en, 3 Præſes, quali jaceamus in 4 arvo:
Nec me teſtis eris falſa ſolere queri.
Accedet voci per te non 5 irrita noſtræ,
Alpinis 6 juvenis regibus orte, fides.
Ipſe vides certe glacie concreſcere Pontum.

Ipſe

Elegia VII. 2 Arcto, polo ſeptentrionali. 3 Præſides dicebantur quos Auguſtus, provincias cum ſenatu partitus, in regendas validiores ipſe mittebat. Quia ſenatu mittebantur, *Proconſules* dicti ſunt. Elegantiſſime hac de re ſcribit Nieupoort Compend. Antiquit. Ro. p m. 161. ſeq. 4 terra, regione, magnum pondus habens fides. 6 forte legendum *Arpinis* nam urbs *Arpi* maxima quondam Italiæ, in Dauni regno fuit in Apulia priuſque adpellata Lampe, quam nomen a Diomede mutaretur. Debetur hæc emendatio CL. Verportennio, & non abhorret a verſ. inf. 29 ſequenti, nobiſque valde placet quidem, ſed expreſſimus tamen Cel. Burmanni lectionem, exſpectaturi, quid ille olim conſilii adlaturus ſit in ſplendida, quam promiſit,

Ipſe vides rigido 7 ſtantia vina gelu.
Ipſe vides, onerata ferox ut ducat 8 Jazyx
Per medias Iſtri plauſtra bubulcus aquas.
Adſpicis & mitti ſub 9 adunco toxica 10 ferro,
Et telum cauſſas mortis habere 11 duas.
Atque utinam pars 12 hæc tantum ſpectata fuiſſet,
Non etiam proprio cognita 13 Marte tibi!
Tenditis 14 ad primum per denſa pericula pilum:
Contigit ex merito qui tibi nuper honos.
Sit licet hic titulus plenis tibi 16 fructibus ingens,
Ipſa tamen virtus 16 ordine major erat.
Non neget hoc Iſter; cujus tua dextera quondam
17 Puniceam Getico ſanguine fecit aquam.
Non neget 18 Ægypſos, quæ, te 19 ſubeunte, recepta

Senſit

operum Naſonis editione. 7 congelata. Virg. Georg. III.

cæduntque ſecuribus humida vina.

8 Jazyges populus ſunt ultra Danubium in Sarmatia Europæ. 9 ſub ſpiculis ſagittarum. 10 *Toxica* venenum proprie a *taxo* arbore Arcadiæ, *Eiben*, *oder Jeben Baum*, maxime venenata. Vid. Plin. H. Nat. lib. XVI. 10. 11 Alteram ferri, veneni alteram. 12 hoc genus barbariei, qua veneno ſpicula inficiunt. 13 bello. 14 ad dignitatem primipilarem tu perveniſti. *Primopilus* vero caput centurionum omnium erat. Vide Nieupoort Comp. Ant. Ro. p. m. 399. 400. 15 magnus utilitate & honore. 16 ſc. primopilari, *als die Charge*. 17 rubram. 18 redi ad I. 8. 19 15.

Senſit in 20 ingenio nil opis eſſe loci.
21 Nam dubium, poſitu melius defenſa manuve,
Urbs erat in ſummo 22 nubibus æqua jugo.
23 Sithonio Regi ferus 24 interceperat illam
Hoſtis, & ereptas victor habebat opes:
Donec 25 fluminea devecta 26 Vitellius unda
27 Intulit, 28 expoſito milite, ſigna Getis.
At tibi, progenies alti fortiſſima 29 Dauni,
Venit 30 in adverſos impetus ire 31 viros.
Nec mora; conſpicuus longe fulgentibus armis,
Forſia ne poſſint facta latere, caves:
Ingentique 32 gradu contra ferrumque 33 locumque,
Saxaque 34 brumali grandine plura, ſubis.

Nec

---

accedente murum eamque oppugnante. 20 ſitu. ſup. II. 1. 52. 21 namque Ægypſos in montis faſtigio condita erat & munita, ut dubium eſſet, ſituſne loci an propugnatores & præſidium magis eam defenderit. 22 propinqua nubibus, altiſſimo in loco, montis dorſo, ædificata. 23 Thracio, a monte Thraciæ, qui *Sithon* dicitur, a quo ipſa Thracia Sithonia nominata fuit. 24 eripuerat ex inſperato. 25 devectus ſecundo Iſtro. 26 Myſiæ Præſes. 27 *intulit ſigna Getis*, cum Getis commiſit pugnam. 28 in terram e navibus. 29 Daunus Rex Apuliæ partis, ab eo *Daunia* dictæ. 30 venit tibi impetus, i. e. impetu forti cœpiſti adgredi hoſtes. 31 hoſtes. 32 forti gradu. 33 locum, muniſſimum. 34 innumera. Noſter Metam. V. 158. tela

Nec 35 te miſſa ſuper jaculorum turba 36 moratur,
Nec quæ 37 vipereo tela cruore madent.
Spicula cum 38 pictis horrent in 39 caſſide pennis:
Parſque fere ſcuti 40 vulnere nulla vacat.
Nec corpus cunctos feliciter 41 effugit ictus;
Sed minor eſt acri laudis amore dolor.
Talis apud Trojam 42 Danais pro navibus 43 Ajax
Dicitur Hectoreas ſuſtinuiſſe 44 faces.
Ut propius ventum eſt, 45 commiſſaque dextera dextræ,
Reſque fero potuit cominus enſe geri;
Dicere difficile eſt, quid 46 Mars tuus egerit illic,
Quotque neci dederis, quoſque, quibuſque modis.
Enſe tuo factos calcabas victor acervos;
Impoſitoque 47 Getes ſub pede multus erat.
Pugnat ad exemplum primi 48 minor ordine Pili;

Multa-

---

volant hiberna grandine plura, 35 ſuper te, in te ex urbe. 36 multitudo. 37 vipereo cruore, i. e. veneno. 38 galea tua. 39 cum pennis varii coloris quas gerebant in galeis, etiam ſpicula ſunt in caſſide tua, ab hoſte in eam conjecta. 40 foramine, hoſtis telis facto. 41 etiam corpus tuum vulneratum eſt. 42 Græcis, nam a *Danao* Argivorum Rege dicti ſunt Græci *Danai*. 43 Telamonis fil. qui cum Ajace Oilei filio, primus hoſtium ſuſtinuit impetum, quum Hector Græcorum oppugnaret naves Metam. XIII. 91. 844. ignem, quo Hector incenſurus erat Græcorum naves. 45 manus cum hoſte conſertæ. *als er tum Handemenge gekommen*. 46 bellica virtus. 47 cadavera multa Getarum. 48 alii viri milit. *minores ordine*,

Multaque fert 49 miles vulnera, multa facit.
Sed tantum virtus alios tua præterit omnes
Ante 50 citos quantum 51 Pegaſus ibat equos.
Vincitur 52 Ægypſos; teſtataque 53 tempus in omne
Sint tua, Veſtalis, carmine facta meo.

E P I-

---

49 accipit. 50 celeriter currentes. 51 Bellerophontis alatus equus, qui ex collo Meduſæ poſt abſciſſum caput erat natus. Vid. *Palæphatum* cap. XXIX. ibique *Paulus Pater* & quos ille in teſtimonium citavit. 52 Capitur, expugnatur. 53 æternitati, memoriæ, conſecrata.

EPISTOLA VIII.

SUILLIO.

ARGUMENTUM.

Mortuo Auguſto, ut diximus, hanc epiſtolam mittit Ovidius ad Suillium, uxoris ſuæ generum, agitque ei gratias pro ejus epiſtola ad ſe ſcripta, quam etſi ſero perlatam, gratiſſimam tamen fuiſſe dicit. Poſtmodum eum rogat, ut Germanicum juniorem ſibi reconciliet; polliceturque, ſe in hujus rei gratiam non erecturum ei templa de marmore, ſed carmine complexurum ejus laudes. Oſtenditque nihil eſſe poſſe principibus aptius, quam carmine officioſum ſe præſtare. Tum nactus occaſionem Poeta carminis excellentiam extollit, precaturque ut ſibi carmina proſint; & ſi non poſſit reditum in patriam obtinere, ſaltim Urbi propinquius exilium, quo poſſit Cæſaris geſta intelligere, & carmine celebrare.

LIttera ſera quidem, ſtudiis exculte Suilii,
Huc tua pervenit, ſed mihi grata tamen:
Qua, a pia ſi poſſit Superos lenire rogando
Gratia,

Eleg. VIII. a Si quid gratia & precibus tuis apud

Gratia, laturum te mihi dicis opem.
3 Ut jam nil præſtes, 4 animi ſum factus amici
Debitor; & meritum, 5 velle juvare, voco.
6 Impetus iſte tuus longum modo duret in ævum;
Neve malis pietas ſit tua 7 laſſa meis.
Jus aliquod faciunt 8 adfinia vincula nobis,
Quæ ſemper maneant 9 illabefacta precor.
Nam tibi quæ conjux, eadem mihi filia pene 10 eſt;
Et quæ 11 te generum, me vocat illa virum.
Hei mihi, ſi lectis vultum tu verſibus iſtis
12 Ducis, & adfinem te pudet eſſe meum!
At nihil hic dignum poteris reperire pudore,
Præter Fortunam, quæ mihi 13 cæca fuit.
Si genus 12 excutias; Equites, ab origine prima,
Uſque 15 per innumeros inveniemur avos:

Sive

Cæſares poſſis proficere. 3 quamvis. 4 pro voluntate tua prolixæ. 5 quod me vis adjuvare, voluntas me adjuvandi, mihi eſt meritum, ſeu in meritorum habeo numero. 6 ſtudium de me bene merendi. 7 deſinat malorum meorum defatigata magnitudine. 8 conjunctio adfinitatis quadam nos devincit neceſſitudine, nupta enim Suillio fuit privigna Ovidii. 9 numquam ſolvatur, aut divortio, quod frequens erat apud Romanos, aut animorum diſcordia. 10 *pene filia*, i. e. privigna, ut jam admonuimus. 11 uxor mea. 12 contrahis, tamquam iratus. Sup. II. 1. 5. 13 quæ me non ſic habuit, ut meritus eram. Vid. III. 2. 126 14 Quære de genere meo. 15 per longam majorum

Sive velis, qui ſint, mores inquirere 16 noſtros;
Errorem miſero 17 detrahe; 18 labe carent.
Tu modo, ſi quid 19 agi ſperabis poſſe precando,
Quos colis, exora ſupplice voce Deos.
Di tibi ſunt Cæſar 20 juvenis; tua 21 numina placa.
Hac certe nulla eſt notior 22 ara tibi.
Non ſinit illa ſui vanas 23 antiſtitis umquam
Eſſe preces noſtris: 24 hinc pete rebus opem.
Quamlibet exigua ſi nos 25 ea juverit aura,
Obrupta de mediis 26 cymba reſurget aquis,
Tunc ego thura 27 feram rapidis ſolemnia 28 flammis;
Et, valeant quantum numina, teſtis ero.
Nec tibi de 29 pario ſtatuam, Germanice, templum.

Mar-

ſeriem: *ich vver de viel Abnen zeblenkonnen*, 16 velis inquirere in mores meos, ut intelligas, *qui*, i. e. quales ſint. 17 diſcede a crimine meo in Auguſtum, & innocentes mei mores erunt. 18 vitiis. 19 proficı. 20 Germanicus Cæſar, 21 hunc: qui tibi eſt numinis inſtar. 22 Deum nullum veneraris, & colis frequentius, quam hunc. 23 ſacerdotis. 24 ab hoc Germanico. 25 ea ara ſi vel exiguum mihi præſtet auxilium. 26 res meæ melioris eſſe conditionis incipient. *Allegoria*. 27 tunc ego ut Deum venerabor Germanicum. 28 quæ ſolemni modo ſolent offerri, quolibet anno feſtoque die Cæſarem Germanicum ritu, quo ſolemus deos, colam. 29 Marmor *Parium*, inſula *Paro*, una ex Cycladibus, adlatum, præſtantiſſimum candidiſſimumque erat, & ex eo veteres deo-

Marmore, 30 carpſit opes illa ruina meas.
Templa domus vobis faciant urbeſque 31 beatæ:
Naſo ſuis opibus, 32 carmine, gratus erit.
Parva quidem fateor pro magnis munera reddi,
Cum pro conceſſa 33 verba ſalute damus.
Sed 34 qui, quam potuit, dat maxima, gratus abunde eſt;
Et 35 finem pietas contigit illa ſuum.
Nec, quæ de parva Dis pauper libat 36 acerra
Thura minus, grandi quam data lance, 37 valent.
Agnaque tam lactens, quam gramine paſta 38 Faliſco
Victima, 39 Tarpejos 40 inficit icta focos.
Nec tamen, 41 officio vatum per carmina facto,
Principibus res eſt gratior ulla viris.
Carmina veſtrarum peragunt præconia laudum;

Neve

---

rum ſimulacra templaque jubebant fieri. 30 adtenuavit, minuit calamitas exilii. 31 ſc. divitiis, divites 32 carmine, quæ meæ ſunt opes, *Appoſitio*. 33 verbis gratus ſum. 34 ſed *ille* abunde gratus eſt, qui dat, quam maxima potuit *dare*. 35 functa eſt ſuo officio, quod debuit, præſtitit. 36 thuribulo. i. e. qui parvi pretii obtulit ſacrificium. 37 idem valent apud Deos, æque bene accipiuntur. 38 Redi ad El. 4 32. 39 aram Jovis. 40 ſanguine ſuo tingit, mactatur Jovi Capitolino. 41 grato animo verſibus

Neve ſit actorum fama 42 caduca cavent .
Carmine fit 43 vivax virtus ; experſque ſepulcri,
Notitiam ſeræ 44 poſteritatis habet.
45 Tabida conſumit ferrum lapidemque vetuſtas ;
Nullaque res majus 46 tempore robur habet.
Scripta 47 ferunt annos: ſcriptis 38 Agamemnona noſti ;
Et quiſquis contra, 49 vel ſimul, 50 arma tulit.
Quis Thebas 51 ſeptemque Duces ſine carmine noſſet,
Et quidquid poſt hæc, quidquid & ante fuit?
Di quoque carminibus (ſi fas eſt dicere) 52 fiunt ;
Tantaque 53 majeſtas ore 54 canentis eget.
Sic 55 Chaos, 56 ex illa naturæ mole prioris, 57 Di-

---

declarato. 42 Brevi tempore intereat. 53 Horat. Dignum laude virum Muſa vetat mori, vivax ſit virtus, i. e. perpetuo duret & immortalis ſit. 44 a poſteritate celebratur. 45 corruptionem inferens. Met. XV. 234. 46. nulla res firmior eſt, quam tempus, quod omnia conſumit. 47 durant omni tempore, perferunt vetuſtatem, vid. Horat. IV. Od. 8. & 9. Amor. I. el. 15. 48 Homeri ſcriptis. Sup. I. 7. 32. 49 Agamemnonem & Græcos. 50 una cum eo contra Trojanos. 51 Thebæ uibs Bœotiæ princeps, habuit VII. portas, quæ ſingulæ ab Argivorum ſingulis ducibus oppugnabantur. Vid. *Statium*. 52 etiam dii noti fiunt hominibus per carmina, tamquam meriti honores divinos. Faciunt poetæ deos, dum poſteris produnt carminibus ſuis, quoſdam divinos honores eſſe meritos. 53 Divina. 54 Poeta. 55 Poetarum ope. 56 No-

57 Digeſtum partes ſcimus habere ſuas :
Sic 58 affectantes cæleſtia regna 59 Gigantes ,
Ad Styga 60 nimbifero 61 vindicis igne 62 datos .
Sic victor laudem ſuperatis 63 Liber ab Indis ,
64 Alcides capta 65 traxit ab 66 Oechalia.
Et modo , 67 Cæſar , 68 Avum , quem virtus addidit 69 aſtris ,
Sacrarunt aliqua carmina 70 parte tuum.
Si quid adhuc igitur 71 vivi , Germanice , noſtro
Reſtat in ingenio , ſerviet omne tibi.
Non potes officium vatis contemnere 72 vates :
Judicio pretium res 73 habet iſta tuo.
74 Quod niſi te numen tantum 75 ad majora vocaſſet ,
Gloria Pieridum ſumma 76 futurus eras.
Sed

ſter metamorph. I. 5. ſeqq. 57 redactum in ordinem & partes . 58 ſc. diſcimus . 59 Metam. I. 151. 60 nimbos ſecum ferente . 61 Jovis . 62 dejectos . 63 Bacchus . Vid. Diod. Sicul. lib. 3. extr. 64 Hercules , qui ante nominatus eſt Alcides . 65 conſecutus eſt . 66 Eubœæ urbe , quam Hercules cepit bello propter negatam ſibi Jolen , fil. Regis Euryti . 67 Germanice Cæſar . 68 Auguſtum . 69 diis , qui propter virtutem honoribus divinis adficitur . 70 carmina mea conſecrarunt , ſeu retulerunt in Deorum numerum . 71 vigoris , facultatis . 72 tu Germanice poeta & ipſe . Scripſit enim Comœdias Grecas & Phænomena ac Prognoſtica Aratæa , quorum hæc edidit nuper Cel. Schvvartius , Prof. Coburg. 73 Poeſis nobile eſt ſtudiorum genus , ut tu judicas , qui excolis . 74 Illud quod pene *parelcy* . 75 Cæſareum numen . 76 maximus

Sed dare 77 materiam nobis, quam carmina, majus:
  Nec tamen ex toto deſerere illa 78 potes.
Nam modo bella geris, numeris modo verba 76 coerces:
  Quodque aliis opus 80 eſt, hoc tibi ludus erit.
Utque nec ad 81 citharam, nec ad arcum ſegnis Apollo eſt;
  Sed venit ad ſacras nervus 82 uterque manus;
Sic tibi nec 83 docti, nec deſunt principis artes;
  Mixta ſed eſt animo cum 84 Jove Muſa tuo.
85 Quæ quoniam nec nos unda ſubmovit ab 86 illa,
  Ungula 87 Gorgonei quam cava fecit equi;
Proſit, 88 opemque ferat communia 89 ſacra tueri:
  Atque iſdem ſtudiis 90 impoſuiſſe manum.
Littora 91 pellitis nimium 92 ſubjecta 93 Corallis,
  Ut tandem ſævos 94 effugiamque Getas:

95 Clau-

poeta. 77 materiam ſcribendi. 78 carmina, poeſeos ſtudium. 79 ſcribis verſus. 80 laborioſum, difficile. 81 namque & Muſices & ſagittandi artis peritiſſimus fuiſſe Apollo ſcribitur. 82 nempe Citharæ & arcus. 83 docti hominis. 84 arte imperandi. Jupiter enim Rex hominumque Deumque. 85 tua Muſa. 86 Hipocrene. 87 Pegaſi, qui natus eſſe dicitur e collo Gorgonis Meduſæ amputato. 88 mihi ſcil. 89 ſtudia eadem, quæ Germanicus, colere. 90 operam navaſſe. 91 indutis pellibus. 92 vicina, obnoxia, infeſtata. 93 vid. ſup. el. 2. 37. 94 ab iis

95 Clauſaque ſi miſero patria eſt, ut ponar in ullo,
Qui 96 minus Auſonia diſtet ab 97 Urbe, loco.
Unde tuas poſſim laudes celebrare 98 recentes,
Magnaque quam 99 minima facta referre mora.
100 Tangat ut hoc votum cæleſtia, care Suilli,
101 Numina pro ſocero 102 bene precare tuo.

EPI-

---

transferar in alium locum. 95 Interdicta. 96 propius abeſt. 97 Roma. 98 ubi citius intelligam facta tua, eaque celebrem recentia adhuc, quod in Ponto, hiſſito nimis loco, fieri non poteſt. 99 quam citiſſime. 100 jam oratio ad Suillium redit, ut recte obſervat Cel. Verportennius. 101 Cæſares. 102 vitrico tuæ uxoris. Redi ad num. 11.

EPISTOLA IX.

GRÆCINO.

ARGUMENTUM.

Factus certior Poeta, quod Græcinus conſul deſignatus ſit, dolet, quod abſit, nec poſſit lætitiam conceptam coram exponere, fruique ſpectaculis: quare quum aliter nequeat, jubet hanc epiſtolam partes ſuas obire. Deinde eum rogat, ut pro ſe precetur, ac reditum impetret. Poſtremo dicit ſe non minus gaudere, quod illi in conſolatu ſucceſſurus ſit ejus frater: quos ambos precatur, ut ſibi opem ferant, exponens exſilii ſui incommoda.

Unde 2 licet, non unde 3 juvat, Græcine ſalutem
Mittit ab Euxini hanc tibi Naſo vadis.
Miſſaque Di faciant Auroram 4 occurrat ad illam,
Bis ſenos 5 faſces quæ tibi prima dabit.
Ut, quoniam ſine me tanges Capitolia Conſul,

L Et

Elegia IX. 2 ab Euxinis vadis, unde, reliqua. 3 volupe eſt, delectat. 4 reddatur tibi eo die. 5 duodecim faſces, qui Coſſ. præferebantur. Ceterum dies, qua Græcinus conſulatum ſuſcepit non Cal. Januar. erat, quia Pomponius Græcinus in poſteriorem tantum anni partem Conſul Scribonio Liboni ſuffectus fuit. Vid.

Et fiam turbæ 6 pars ego nulla tuæ:
In domini 7 ſubeat partes, & præſtet amici
Officium 8 juſſo littera noſtra die.
Atque ego ſi fatis genitus melioribus eſſem,
Et mea 9 ſincero curreret axe rota;
Quo nunc noſtra manus per ſcriptum fungitur, eſſet
Lingua ſalutandi munere functa 10 tui.
Gratatuſque 11 darem cum dulcibus oſcula verbis:
Nec minus ille 12 meus, quam tuus, eſſet honor.
Illa (confiteor) ſic eſſem luce ſuperbus,
Ut caperet faſtus vix domus ulla meos.
Dumque latus ſancti cingit tibi turba Senatus,
Conſulis ante 13 pedes ire viderer Eques.
Et quamquam cuperem ſemper tibi proximus eſſe,
Gauderem 14 lateri non habuiſſe locum.

Nec

Maſſonum in Vita noſtri p. 222. & 223. 6 quæ te comitabitur. 7 præſtet meas, auctoris ſui, partes. 8 quo juſſa eſt die. 9 illæſo, ſi fortuna mea proſpera eſſet, ac pede inoffenſo quaſi progrederetur 10 te ſalutandi munere. 11 Tibi honores conſulatus. 12 ille conſulatus tui honos. 13 ante te, te præcederem cum ceteris equitibus: nam equites in ea pompa ante conſules ibant, ſenatus vero coſſ. ducebat ac ſequebatur, 14 ad latus tuum, ad quod irent majoris

Nec querulus, 15 turba quamvis eliderer, eſſem;
Sed foret a populo tum mihi dulce premi.
Proſpicerem gaudens, quantus foret agminis ordo,
Denſaque quam longum turba teneret iter.
(Quoque magis noris quam me 16 vulgaria 17 tangant,
Spectarem, qualis purpura te 17 tegeret.)
19 Signa quoque in ſella 20 noſſem formata 21 curuli;
Et totum 22 Numidæ ſculptile 23 dentis opus.
At cum Tarpejas eſſes deductus in arces,
Dum caderet juſſu victima ſacra tuo;
Me quoque ſecreto grates ſibi magnus agentem
Audiſſet media qui ſedet æde 24 Deus.
Thuraque 25 mente, magis plena, quam lance dediſſem,
Ter quater 26 imperii lætus honore tui.
Hic ego præſentes inter numerarer amicos;
Mitia 27 jus Urbis ſi modo fata darent.
Quæque mihi ſola capitur nunc mente voluptas,

conditionis viri. 15 premerer. 16 vulgo inprimis grata. 17 delectent. 18 quali purpura ſis indutus. 19 ſculpturam & ornamenta. 20 ſpectarem, conſiderarem. 21 quæ currui impoſita erat. 22 Elephantini, ex Numidia advecti. 23 ſculpturam in ebore factam. 24 Capitolinus Jupiter. 25 thura dediſſem quidem plena lance, ſed mente tamen, i. e. animi adfectu, magis plena, ſeu majore affectu animi, quam thuris copia. 26 conſulatus. 27 poteſtatem Romæ

Tunc oculis etiam percipienda foret.
Non ita Cælitibus 28 viſum eſt, & forſitan æquis :
Nam quid me pœnæ 30 cauſſa negata juvet ?
Mente tamen quæ ſola 31 loco non exſultat, utar.
Prætextam, faſces adſpiciamque tuos.
32 Hæc modo te populo reddentem jura videbit ;
Et ſe ſecretis finget adeſſe locis.
Nunc longi reditus 33 haſtæ ſupponere luſtri
Cernet, & 34 exacta cuncta locare fide :
Nunc facere in medio facundum verba Senatu,
Publica quærentem quid 35 petat utilitas :
Nunc, pro Cæſaribus, Superis decernere 36 grates ;
Albave 37 opimorum colla ferire boum.
Atque utinam, cum jam fueris potiora precatus,
Ut mihi placetur numinis ira, 38 roges!
Surgat ad hanc vocem plena pius ignis ab ara ;
Detque bonum voto 39 lucidus omen apex.
Interea, qua parte licet, ne cuncta 40 queramur,
Hic quoque te feſtum 41 Conſule tempus agam.
Altera lætitiæ, nec cedens cauſſa priori,
Suc-

---

vivendi, 28 placuit, 29 juſtis in me Cæſaribus qui ex merito me punivere. 30 quid proſit mihi dicere, cauſam nullam fuiſſe pœnæ. 31 Roma. 32 mens mea. 33 Quinquennalia vectigalia auctione publica locare. 34 ſumma fide. 35 requirat, poſtulet. 36 facienda pro Cæſarum ſalute ſacra votiva, in quibus ſolebant albas hoſtias immolare, ut patet etiam ex El. 4. 31. hujus libri. 37 pinguium, opimæ enim hoſtiæ dicuntur præcipue pingues. Vid. *Feſtum*. 38 Cæſaris. 39 emicans flamma. 40 ne tantum querar, ne ad omnia mæſtus ſim & querulus. 41

Succeſſor tanti frater honoris, erit.
Nam tibi finitum 42 ſummo, Græcine; Decembri
Imperium, 43 Jani ſuſcipit ile die.
Quæquæ eſt in vobis 44 pietas, alterna feretis
Gaudia, tu fratris 45 faſcibus, ille tuis.
Sic tu bis fueris Conſul, bis Couſul & ille;
Inque domo 46 binus conſpicietur honor.
Qui quamquam eſt ingens, & nullum Martia ſummo
Altius imperium Conſule Roma vider;
Multiplicat tamen hunc 47 gravitas auctoris honorem,
Et 48 majeſtatem res data dantis habet.
Judiciis igitur liceat 49 Flaccoque tibique
Talibus 50 Auguſti tempus in omne frui.
Ut tamen a; rerum cura 51 proprie vacabit 52;
Vota preocr votis addite veſtra meis.
Et, ſi quem dabit aura 53 ſinum, 54 laxate rudentes;
55 Exeat e Stygiis ut mea navis aquis.
Fræſuit his, Græcine, locis 56 modo Flaccus; & illo
Ripa ferox Iſtri ſub duce tuta fuit.

 Hic

quo feſto die tu Coſ. eris. 42 exeunte, extremo. 43 Kalendis Januariis. 44 pro veſtro amore prorſus fraterno. 45 conſulatu: 46 Continuatus in frequentem annum. 47 Tiberiis Imperatori auctoritas. 48 dignitatem. 49 tuo fratri. 50 Tiberii. 51 majori. 52 vobis ſc. quum eritis vacui. 53 ſi ſecundus ventus vela inſpirabit, ut *ſinum dent*, ſeu incurventur. 54 vento permittite vela remittendo velorum funes h. e. omni modo viribuſque cunctis pro me eſte ſoliciti. 55 malis meis, exilio, ut liberet. 56 bre-

Hic tenuit 57 Myſas gentes in pace fideli,
Hic arcu fiſos 58 terruit enſe Getas,
Hic raptam 59 Troſmin celeri virtute recepit,
Infecitque 66 fero ſanguine Danubium.
61 Quære loci faciem, Scythicique incommoda cæli;
Et quam vicino terrear hoſte, roga.
Sintne 62 litæ tenues ſerpentis 63 felle ſagittæ,
Fiat an humanum 64 victima dira caput.
65 Mentiar, an 66 coeat duratus 67 frigore pontus;
Et 68 teneat glacies jugera multa freti.
Hæc ubi narrarit, quæ ſit mea 69 fama, require;
Quoque modo peragam tempora 70 dura, roga.
Nec ſumus hic odio, nec ſcilicet eſſe meremur;
Nec cum Fortuna mens quoque 71 verſa mea eſt.

Illa

---

ve ante tempus. 57 Myſiæ, provinciæ a Pannonia uſque ad Pontum extenſæ. 58 qui confidunt arcu & ſagittis. 59 Droſnis eſt oppidum Myſiæ ad Iſtrum, quod interceperant barbari, bello forte a Boerebiſta Geta moto: Vid. Strabo l. VII. 60 barbaro. 61 ex Flacco fratre. 62 infectæ, illitæ. 63 veneno. 64 homines mactentur pro victimis. Mela II. 1. 80. p. 40 edit. Gronovianæ. 65 an mentiar, an. 66 congelet. 67 conſtrictus glacie. 68 occupet magnum maris tractum. 69 quid dicatur hic de me ab hominibus. 70 moleſtiſſima, 71 pejor facta, ut eſt for-

Illa 72 quies animo, quam tu laudare ſolebas,
Ille vetus ſolito perſtat in ore pudor.
Sic ego ſum longe, ſic hic, ubi barbarus hoſtis,
Ut fera plus valeant legibus arma, 73 facit;
Rem queat ut nullam tot jam, Græcine, per annos
Femina de nobis, virve, puerve queri.
Hoc facit, ut miſero faveant adſintque Tomitæ;
Hæc quoniam tellus 74 teſtificanda mihi eſt.
Illi me, quia velle vident, diſcedere malunt;
Reſpectu 75 cupiunt hic tamen eſſe ſui:
Nec mihi 76 credideris: exſtant decreta, quibus nos
Laudat, & immunes 77 publica cera facit.
Conveniens miſeris hæc quamquam 78 gloria non eſt,
Proxima dant nobis oppida 79 munus idem.
Nec 80 pietas ignota mea eſt: videt hoſpita tellus
In noſtra 81 ſacrum Cæſaris eſſe domo.
Stant pariter 82 natuſque pius, 83 conjuxque ſacerdos,
Numina jam facto non leviora 84 Deo.

tunæ meæ conditio. 71 æquitas animi. 73 ubi barbarus hoſtis facit, ut, *cetera*. 74 advocanda in teſtimonium. 75 me tamen cupiunt hic eſſe, ſi reſpiciunt amorem erga me ſuum, quo dignus ipſis videor. 76 tantum crede. 77 publicæ tabulæ Tomitarum. 78 quamquam miſeros gloriari ſic non decet. 79 immunitatem ab oneribus & tributis. 80 erga Cæſaream domum. 81 ſacra fieri Auguſto deorum numero adſcripto. 82 imago Tiberii. 83 Livia, poſt obitum Auguſti ipſi conſtituta ſacerdos. 84 Au-

Neu deſit pars ulla domus ; ſtat uterquè nepotum :
85 Hic aviæ lateri proximus , 86 ille 87 patris .
His ego do toties cum thure 88 precantia verba ,
89 Eoo quoties ſurgit ab orbe dies .
Tota, licet quæras , hoc me non fingere dicet ,
Officii teſtis , 90 Pontica terra , mei .
Pontica me tellus , quantis hac poſſumus ora ,
Natalem 91 ludis ſcit celebrare 92 Dei .
Nec minus hoſpitibus pietas eſt cognita talis ,
Miſit in has ſi quos 93 longa Propontis aquas .
Is quoque , quo 94 ſævus fuerat ſub præſide Pontus ,
Audierit frater forſitan iſta tuus .
Fortuna eſt impar animo , talique libenter
Exiguas 95 carpo 96 munere pauper opes ,
Nec veſtris damus hæc 97 oculis , procul Urbe remoti ;
Contenti tacita ſed pietatè ſumus .

Et

---

guſto , jam inter Deos relato . 85 imago Germanici ad Liviæ latus . 86 Druſi imago . 87 ad latus Tiberii . 88 eos precor . 89 quoties illuceſcit dies . 90 Ponti incolæ teſtabuntur de officio, i. e. pietate mea erga domum Auguſtam . 91 equeſtribus , nam equites Romani natalem Auguſti ſponte atque conſenſu biduo ſemper ludis equeſtribus celebrare inſtituerunt. Vid. Sveton. Auguſto , c. 37. 92 Auguſti , 93 porrecta in longum . 94 i. e. Flaccus , qui Præſes erat lævi littoris maris Pontici , ſeu Mœſiæ . 95 libenter decerpo aliquid ex opibus meis . 96 tale in munus libenter pro tenüitate mea aliquid impendo . 97 non facio hoc ut conſpiciar a vobis lauderque ; ſive vos non ſpectat is ludos hos meos , utpote vobis

Et tamen hæc tangent 98 aliquando Cæſaris aures.
Nil illi, toto quod fit in orbe, latet.
Tu certe ſcis hoc Superius 99 adſcite, videſque,
Cæſar, 100 ut eſt oculis ſubdita terra tuis.
Tu noſtras audis inter 1 convexa locatus
Sidera, ſolicito quas damus ore, preces.
Perveniant 2 iſtuc & carmina forſitan illa,
Quæ de te miſi 3 cælite facta novo.
Augaror his igitur flecti tua numina, nec tu
Immerito nomen mite 4 Parentis habes.

---

remotiſſimi. 98 pervenient ad aures Cæſaris. 99 Auguſtum adloquitur ἀποστροφῇ. 100 *prout quia*, ſubiecta eſt terra hæc tuis oculis, quam adſpicis infra te poſitam. 1 in cælo convexo. 2 forſan & poterunt audiri in cælo. 3 de te, qui recens in numerum Deorum es relatus. ἀποθεωθέντα Græci vocant. 4 Patriæ patris, quod Auguſtus habebat. Vid. Sveton. Aug. c. 98. & Noſter Triſt. II. 181.

EPISTOLA X.

ALBINOVANO.

ARGUMENTUM.

Ad Pedonem Albinovanum amicum & poetam ſcribens Ovidius, tempus exprimit, quo ipſe in Pontica ora vitam egerit inter Getas pellitos: malaque ſua, quæ commemorat, malis Uliſſis majora eſſe colligit. Poſtremo illum rogat, ut fidem ſibi ſervet in adverſis, imiteturque Theſeum, cujus geſta ipſe carmine complectebatur.

HIC mihi [2] Cimmerio bis tertia ducitur æſtas,
Littore, pellitos inter agenda Getas.
Ecquos tu [3] ſilices, ecquod, cariſſime, ferrum
Duritiæ confers, Albinovane, meæ?
[4] Gutta cavat lapidem; conſumitur annulus uſu;
Et teritur preſſa vomer aduncus humo.

Tem-

Eleg. X. 2 in Ponto. nam littus Ponticum etiam pertinebat ad Cimmerios, qui erant in Cherſoneſo Taurica. 3 i. e. non recte ſilices, & ferrum duritiæ meæ confers. 4 Plane convenit locus Lucretii I. 312,

Quin etiam multis ſolis redeuntibus annis
Annulus in digito ſubtertenuatur habendo:
Stilicidi caſus lapidem cavat: uncus aratri
Ferreus occulte decreſcit vomer in arvis.

Tempus edax igitur, præter nos, omnia perdet?
5 Ceſſat duritia mors quoque victa mea.
Exemplum eſt animi nimium patientis Ulyſſes,
Jactatus dubio per duo 6 luſtra mari.
Tempora 7 ſoliciti ſed non tamen omnia fati
Pertulit; & placidæ ſæpe fuere 8 moræ.
An grave ſex annis pulchram foviſſe 9 Calypſo,
10 Æquoreæque fuit 11 concubuiſſe Deæ?
12 Excipit 13 Hippotades, qui dat pro munere 14 ventos,
Curvet ut impulſos 45 utilis aura 16 ſinus.
Nec bene cantantes 17 labor eſt audiſſe puellas.

L 6 Nec

5 me non abripit ob duritiam meam, quæ ſumma eſt. 6 annos decem. 7 non omne tempus ſine intervallis a fatis malignis fuit preſſus. 8 intervalla ſuaviora. 9 Deam marinam, filiam Atlantis, quæ Ogygiam habitabat. Cum hac Ulyſſes in annum ſeptimum ſe egiſſe dicit apud Homerum Odyſſ. 7. 259. 10 i. e. Calypſo. 11 eam amaſſe. explicat præcedens *foviſſe*. 12 hoſpitio. 13 Æolus, fil. Hippotæ. 14 in utrem incluſos, præter Zephyrum, quo ſecundo curſu navigaret Ulyſſes. Comites vero eum utrem ſolvere quum Ulyſſes dormiret, & ſic ligamina ventis demſerunt. Vid. *Homer.* Odyſſ. 10. 19. Noſter Metamorph. XIV. 223 ſeqq. 15 Zephyrus. 16 vela impellere ut curventur & ſinus faciant. 17 Sirenes, quæ narrantur fuiſſe puellæ in inſula prope Siciliam ſuaviſſime cantantes, ita ut prætereuntes ad ſe allicerent & interficerent. Ulyſſes ergo cum ſociis prætervectus eſt incolumis, poſtquam ſe ipſum ad malum alligari juſſiſſet, ne deſiliret in mare

Nec deguſtanti 18 lotos amara fuit.
Hos ego, qui patriæ faciant oblivia, 19 ſuccos
Parte 20 meæ vitæ, ſi modo dentur, emam.
Nec tu contuleris urbem 21 Læſtrygonis umquam
Gentibus, obliqua 22 quas obit Iſter aqua.
Nec vincet ſævum 23 Cyclops feritate 24 Phyacen:
Qui 25 quota terroris pars ſolet eſſe mei!
26 Scylla feris 27 trunco quod latrat ab inguine monſtris.
28 Heniochæ nautis plus nocuere rates.

Nec

---

poſſet, & cera ſociorum obturaſſet aures. 18 nec eis, qui de *loto* comederunt, amara fuit herba illa. Nam λωλοῖο μελινδέα καρπὸν adpellat Homerus. Hujus herbæ ſeu arboris, in Africa naſcentis, dulcedine capti advenæ patriæ obliviſci poſſe traduntur. Socii etiam aliqui Ulyſſis, qui de *loto* comederant, ad naves niſi verberibus coacti, noluerunt redire. Vid. *Homerus* Odyſſ. 9. 31. *Noſter* Metam. IX. *Eraſm.* Chiliad. ubi proverbium: *lotum guſtaſti* exponit, & *Plin.* XIII. 17 *Lucian.* To. I Opp. p. 22. & ibi *Bourdelot.* 19 ſuccum e fructu *loti* expreſſum. 20 hoc tempore, quo ſum in exilio. 21 Læſtrygonum, ſeu Antiphatæ, Læſtrygonum in Italia Regis. Sup II. 2. 116. 22 flexo amnis curſu. 23 Polyphemus, de quo Euripid. Cycl. & Homer. Odyſs. 24 Regem forte Getarum Scytharumve. 25 i. e. qui terrorum meorum pars parva eſt, qui non tanto me opere terret, quanto alia complura. 26 Sup. III. 1. 122. *Virg.* Æn. III. 420. *Homer.* Odyſs. 12. 27 in inferiore corporis parte, quæ in cetum deſinebat. 28 *Heniochæ* rates ſunt naves *Heniochorum*, ad Ponti Colchicum littus piraticam exercentium. Has noſter plus dicit damni inferre nautis, quam Scyllam aut

Nec potes infeſtis conferre 29 Carybdin 30 Achæis ;
 Ter licet epotum ter vomat illa fretum :
31 Qui quamquam 32 dextra regione licentius errant :
 Securum 33 latus hoc non tamen eſſe ſinunt.
Hic agri 34 infrondes, hic ſpicula tincta venenis,
 Hic freta vel 35 pediti pervia reddit hiems.
Ut qua 36 remus iter pulſis modo fecerat undis,
 37 Siccus contempta 38 nave viator eat.
Qui veniunt 39 iſtinc, vix vos ea credere dicunt.
 Quam miſer eſt, qui fert 40 aſperiora fide!
Crede tamen, nec te cauſſas neſcire ſinemus,
 41 Horrida Sarmaticum cur mare 42 duret hiems.
Proxima ſunt nobis 43 plauſtri ducentia formam,

Et

Charybdin. 29 mulier a Jove converſa in marinum Monſtrum, quod ter ſorbebat mare quovis die, ter evomebat ; ſeu potius vorago verticoſa in mari, quæ naves demergit. Vid. Noſter Metam. VII. 64. 30 Achæi gentes Aſiæ ad Colchicum ponti littus immaniſſimæ. 31 Achæi. 32 in Aſiatica ora. 33 lævam regionem Ponti, in qua ego ſum. 34 nec gramine nec arboribus virides. 35 ei, qui pedibus ea velit perambulare. 36 qua parte maris. 37 pedibus ſiccis. 38 ita ut navem in auxilium non adhibuerit. 39 Roma. 40 graviora, majora quam poſſunt credi. 41 dura, inclementia hiemis. 42 tam durum reddat, ut pedibus calcar queat. 43 Urſa major & minor, etiam plau-

Et quæ præcipuum ſidera frigus 44 habent .
Hinc oritur Boreas , oræque domeſticus 45 huic eſt ,
Et ſumit vires 46 a propiore loco .
At Notus , 47 adverſo tepidum qui ſpirat ab axe ,
Eſt procul , & rarus languidiorque venit .
Adde quod hic 48 clauſo miſcentur flumina Ponto ,
Vimque fretum multo perdit ab 49 amne 50 ſuam .
Huc 51 Lycus , huc 52 Sagaris , 53 Peniuſque , 54 Hypaniſque , 55 Caleſque
Influit , & crebro vortice tortus 56 Halys :
57 Partheniuſque 58 rapax , & volvens ſaxa 59 Cynapes

Labi-

ſtra dicta . 44 efficiunt maximum frigus . 45 hic , hac in hora , quaſi domi eſt . 46 regione ſeptentrionali . 47 oppoſita cœli plaga . 48 littoribus , exitus anguſtos habenti . 49 a fluminibus , quæ in Pontum effunduntur . 50 i. e. congelat mare ob flumina , quæ in id influunt . 51 Lycus hic forte in Armenia eſt , nam plures hujus nominis fuerunt fluvii . 52 hic fluvius in Phrygia ortus in Maryandinorum finibus Ponto miſcetur : *Sangarius* etiam & *Coralios* dicitur . 53 Vid. Plin. II. 104. 54 *Bag* . hodie dicitur , Europæ Sarmatiæ fluvius , vicinuſque Boriſtheni . 55 Heracleam Ponti hic fluvius adluit . 56 Oritur a Tauri radicibus , & per Cataoniam, Cappadociamque currit . 57 in Paphlagonia . 58 rapido & celeri curſu fluens . 59 Verportenius legere jubet *Niphates* , qui Armeniæ fluvius eſt , de quo Lucan. III. 245 .

Armeniuſque tenens volventem ſaxa Niphatem ,

Labitur, & nullo tardior amne 60 Tyras.
Et tu, 71 femineæ Thermodon cognite turmæ:
Et quondam Grajis 62 Phaſi petite viris.
Cumque 63 Boryſthenio liquidiſſimus amne 64 Dyraſpes,
Et tacite peragens lene 65 Melanthus iter.
Quique duas terras, Aſiam 66 Cadmique ſororem
Separat, & curſus inter utramque 67 facit.
Innumerique alii, quos inter maximus omnes
Cedere Danubius ſe tibi, Nile, neget.
Copia tot 68 laticum, quas auget, 69 adulterat undas:
Nec patitur vires æquor habere ſuas.
Quin etiam ſtagno ſimilis, pigræque paludi,
Cæruleus vix eſt, diluiturque color.
Innatat unda freto dulcis, leviorque marina eſt;

Quæ

---

60 hodie *Dnieſter* dictus. 61 Amazonum turbæ. Caſtra enim harum fuere in campis Calybum in Ponto, ubi & *Thermodon*, hic & *Themiſcyrum* urbs erat. 62 Colchidis fl. quo navigarunt Argonautæ. 63 *Dnieper* hodie dicitur. 63 hic quis ſit, puto non ſciri ſatis. 65 Melanthium flumen Plinio dicitur H. N. VI. 4. 66 Cadmi Soror *Europa* erat. 67 hoc eſt *Tanais fl.* hic enim ab *Europa* ſeparat *Aſiam*. 68 acquarum. 69

Quæ 70 proprium mixto 71 de ſale pondus habet,
Si roget hæc aliquis, cur ſint 72 narrata Pedoni,
Quidve loqui certis juverit iſta 73 modis;
Detinui, dicam, tempus, curaſque fefelli.
Hunc fructum præſens attulit hora mihi.
Abfuimus 74 ſolito, dum ſcribimus iſta, dolori:
In mediis nec nos ſenſimus eſſe Getis.
At tu, 75 non dubito, cum carmine Theſea laudes,
76 Materiæ titulos quin tueare tuæ;
77 Quemque refers, imitere virum: vetat ille profecto
78 Tranquilli comitem temporis eſſe fidem.
Qui quamquam eſt factis ingens, & 79 conditur a te
Vir tanto; quanto 80 debuit ore cani;
Eſt tamen ex illo nobis imitabile quiddam,
Inque fide 81 Theſeus quilibet eſſe poteſt:
Non

---

facit, ut marina aqua ſuam naturam non retineat. 70 gravius quam aqua reliqua non marina. 71 ob ſalem mixtum. Cauſſam adfert Naſo, quare pontus congeletur. 72 a me. 73 verbis in verſus coactis. 74 carui dolore conſueto, dum ſcripſi iſtha. 75 tu Pedo Albinovane. 76 quin fidem Theſei demonſtres ipſe etiam opere. 77 de quo ſcribis. 78 ille docet, maxime adverſis temporibus juvandos eſſe amicos. 79 deſcribitur, canitur. 80 ita ut grandiloquentia tua ſuperet illius rerum geſtarum magnitudinem. 81 fide

Non tibi ſunt hoſtes ferro 82 clavaque domandi,
  Per 83 quos vix ulli pervius Iſthmos 84 erat;
Sed præſtandus amor, res non 85 operoſa volenti.
  Quis labor eſt puram non 86 temeraſſe fidem?
Hæc tibi, qui perſtas 87 indeclinatus amico,
  Non eſt, quod lingua dicta 88 querente putes.

E P I-

Theſea quiſque poteſt imitari. 82 ferream clavam geſtavit Theſeus ereptam occiſo *Periphetæ* latroni, Vulcani filio. 83 hi erant *Sinis Pityocamptes*, pinos incurvans, eiſque dilacerans viatores, quique Iſthmum inſiderat, & *Sciron*, latro *Megarenſis*. Vid. *Apollodor.* III. 15.48 anguſta inter duo maria terra, in qua Corinthus. Vid. Plutarch. in Theſeo. 85 difficilis eis qui vult præſtare. 86 violaſſe ſeu violare fidem nullus eſt labor. 86 violaſſe ſeu violare fidem nullut eſt labor. 87 qui perſiſtis conſtans. 88 de te quærente, ac ſi idem non præſtes.

EPISTOLA XI.

GALLIONI.

ARGUMENTUM.

Factus Poeta certior Gallionis amici litteris de obitu uxoris, primo dicit, nefas ducere non celebrare illum ſuis carminibus, quandoquidem ille caſum ſuum lacrymis & dolore ſemper proſecutus ſit, quod itidem dicit ſe feciſſe audita uxoris ejus morte. Deinde exponit, minime audere eum conſolari, propterea quod ipſe prudenter optime norit ea quæ ſunt in eam rem ab auctoribus ſcripta; additque, fore, ut toto intervallo illo temporis, quo ejus litteras accepit, quoque ipſe ſuas ad eum mitteret propter locorum diſtantiam, dolor ejus jam imminutus ſit. Tertiam etiam rationem ſubjungit, cur nolit ullo conſolationis genere uti, quod fortaſſe alia ducta uxore novæ hujuſmodi litteræ intempeſtive accederent.

GAllio, crimen erit vix excuſabile nobis
Carmine te nomen 2 non habuiſſe meo.
Tu quoque enim (memini) 3 cæleſti cuſpide facta

Fovi-

El. XI. 2 te non nominatum & celebratum fuiſſe in carminibus meis. 3 nam tu quoque facto Auguſti

Foviſti 4 lacrymis vulnera noſtra tuis.
Atque utinam, 5 rapti jactura læſus amici
Senſiſſes ultra, 6 quod querere, nihil!
Non ita Dis placuit, qui te ſpoliare pudica
Conjuge crudeles non 7 habuere nefas.
Nuntia nam luctus mihi nuper epiſtola venit;
Lectaque cum lacrymis ſunt tua 8 damna meis.
Sed neque prudentem ſolari ſtultior auſim,
Verbaque doctorum 9 nota referre tibi;
Finitumque tuum, ſi non 10 ratione, dolorem
Ipſa jam pridem ſuſpicor eſſe 11 mora.
Dum tua pervenit, dum littera noſtra recurrens
Tot maria ac terras permeat, annus abit.
12 Temporis officium ſolatia dicere certi eſt,
Dum dolor 13 in curſu eſt, dum petit 14 æger opem.
At cum longa dies ſedavit 15 vulnera mentis;
Intem-

ictu, *reliqua*. 4 lacrymas profudiſti ob calamitatem exilii mei, & eo ſolatio quaſi quædam fomenta vulneribus meis adhibuiſti. 5 erepti tibi ac in Pontum abire juſſi. 6 ob quod. 7. exiſtimarunt injuſtum eſſe. 8 jactura uxoris. 9 quæ jam noſti. 10 rationibus variis, quibus perpenſis adquieſcimus. 11 temporis longinquitate; *nullus enim dolor eſt, quem non longinquitas temporis minuat atque molliat*, ut Sulpicius Ciceroni dicit Epiſt. ad diverſ. I. IV. 5 14. 12 dicere ſolatia certum requirit tempus. 13 adhuc eſt recens. 14 deſiderat, dum ipſi dolenti opus eſt ſolatium. 15

Intempeſtive qui 16 fovet illa, 17 novat.
Adde quod (atque utinam verum tibi venerit 18 omen!)
Conjugio felix jam potes 19 eſſe novo.

EPI-

---

dolorem, animi ægritudinem. 16 quaſi quamdam ipſis adferre medicina vult. Elegantem locum e Symmacho I. 100. Ep. adfert Cel. Verporcennius, quem nos etiam faciamus noſtrum. Ita vero habet. *Inſtaurant dolorem ſera ſolatia, & ideo ſilentium præſtare debemus, ne fortunæ vulnera, quæ cicatricem proceſſu temporis ducunt, INTEMPESTIVE CONTRECTATA CRUDESCANT*. 17 facit, ut recrudeſcat. 18 utinam vere hæc ſcribam & omines. jam potes duxiſſe aliam uxorem, antequam epiſtola mea ad te perveniat.

EPISTOLA XII.

TUTICANO.

ARGUMENTUM.

Ad Tuticanum ſcribens Poeta cauſſam adſignat cur nullam ejus mentionem fecerit in libris ſuis. Deinde commemorat amicitiam, quæ ſibi cum illo fuerit a puero ſemper arctiſſima. Poſtremo illum rogat, ut apud Principem tueatur partes ſuas.

QUO minus in noſtris ponaris, amice, libellis.
Nominis efficitur 2 conditione tui.
Aſt ego non alium prius hoc 3 dignarer honore;
4 Eſt aliquis noſtrum ſi modo carmen honos.
Lex 5 pedis officio, naturaque nominis obſtant:
Quaque meos adeas, eſt via nulla, 6 modos.

Nam

Eleg. XII. 2 quod in verſus cògi nequit, quum repugnet ſyllabarum quantitas. 3 cuperem, ut tu præ reliquis nominatus eſſes in libris meis. 4 ſi modo, legis in meis libris, honori alicui eſſe poteſt. 5 carminis lex ejuſque pedes non admittunt tuum nomen, & repugnant voluntati meæ officioſæ. 6 verſus.

Nam pudet in geminos ita nomen findere verſus,
Deſinat ut 7 prior 8 hoc, incipiatque 9 minor:
Et 10 pudeat, ſi te, qua ſyllaba parte 11 moratur,
12 Arctius adpellem, Tuticanumque vocem.
Nec potes in verſum 13 Tuticani more venire,
Fiat ut e longa ſyllaba prima brevis.
Aut 14 producatur, quæ nunc 15 correptius exit;
Et ſit 16 porrecta longa ſecunda mora.
His ego ſi vitiis auſim corrumpere nomen,
Ridear, & merito 17 pectus habere neger.
Hæc mihi cauſſa fuit dilati 18 muneris hujus,
19 Quod meus adjecto fenore reddet ager.

Teque

7 Hexameter deſinat Syllaba *Tuti*. 8 nominis tui parte. 9 pentameter incipiat ſyllaba *canus*. 10 & pudeat me omnino. 11 i. e. tertia. 12 brevi ſyllaba, brevi mora efferendo ſyllabam natura porrectam. 13 ita, ut te Tuticanum, priori ſyllaba brevi vocem. 14 ut producatur ſecunda ſyllaba. 15 brevis eſt. 16 quantitate producta. 17 rationem. Stultus eſſe viderer & ineptus. 18 officii, quod tibi debui. 19 Allegoria. i. e. quod officium tempore futuro compen-

Teque canam quacumque 20 nota : tibi carmina mittam,
  Pene mihi puero cognite pene puer.
Perque tot annorum ſeriem quot habemus uterque,
  Non mihi, quam fratri frater, amate minus.
Tu bonus hortator, tu duxque comeſque fuiſti
  21 Cum regerem tenera frena novella manu.
Sæpe ego correxi ſub te 22 cenſore libellos;
  Sæpe tibi 23 admonitu facta litura meo eſt
Dignam 24 Mœoniis 25 Phæacida condere 26 chartis
  Cum te Pierides perdocuere tuæ.
27 Hic tenor, hæc viridi concordia cœpta juventa
  Venit ad 28 albentes illabefacta comas.
Quæ niſi te moveant, duro tibi pectora ferro
  Eſſe, vel 29 invicto clauſa adamante 30 putem.

Fovi-

---

faturus ſum. 20 nomine. 21 quum primum equeſtris artis ponerem tirocinia, vel, me ad ſtudia hæc adplicarem. 22 quum tu judicium mihi tuum de carminibus meis aperires. 23 ſæpe deleviſti quod ego inprobabam. 24 facta, inquit, tibi litura eſt, admonitu meo, quum ſcriberes Phæacidem tuam. 25 carmen de Phæacum delicata vita, Ulyſſiſque apud Alcinoum hoſpitio, ex Hom. Odiſſ. H. & O. 26 æquiparandam Homericis carminibus. *Mæonius* a patria Mœonius Homerus dicitur & ejus carmina *Mæonia*: vel a *Mæonia*, regione Lydiæ. 27 perpetuus amor ille. 28 perduravit ad ſenectutem utriuſque. 29 invictus

30 Sed prius huic deſint & bellum, & frigora terræ,
Inviſus nobis quæ 31 duo Pontus habet;
Et tepidus 32 Boreas, & ſit præſrigidus Auſter,
Et poſſit 34 fatum mollius eſſe meum;
Quam tua ſint 35 lapſo præcordia dura ſodali.
Hic 36 cumulus noſtris abſit, abeſtque malis.
Tu modo per Superos, quorum certiſſimus ille 37 eſt.
Quo tuus aſſidue Principe crevit honor,
Effice, conſtanti profugum pietate tuendo,
Ne ſperata 38 meam deſinat aura ratem.
Quid mandem, quæras? 39 Peream, niſi dicere vix 40 eſt;
Si modo, qui 41 periit, ille perire poteſt.
Nec quid agam invenio, nec quid nolimve velimve;
Nec ſatis utilitas 42 eſt mea nota mihi.
Crede mihi: miſeros 43 prudentia prima relinquit;

Et

---

adamas, qui frangitur difficulter: adamas enim quaſi *adamaſtos* eſt, indomitus, *invictus*. 30 *adynata* notat, poetis ſolemni more. 31 nempe bellum & frigus. 32 qui frigidus eſt ſua natura. 33 qui eſt tepidus. 34 mala mea, quod fieri non poſſe judico. 35 adflicto. 36 abſit hoc malum a meis calamitatibus, queis jam premor, immo, ſat ſcio, abeſt, nec umquam erga me eris durus. 37 vel Auguſtus, vel Tiberius. 38 ne ſpes mihi deſit, fore ut mitiorem exilii locum nanciſcar. 39 jurandi forma. 40 licet, poſſum vix dicere. 41 reſpicit præcedens *peream*. 42 quid mihi proſit. 43 mens auſertur primum miſeris,

Et ſenſus cum 44 re conſiliumque fugit.
Ipſe, precor, quæras, qua ſim tibi parte 45 juvandus:
Quoque viam facias ad mea vota 46 vado.

Ex veteris Poetæ ſenariis eſt apud Lycurgum Orat. contra Leocratem, quorum ea eſt ſententia.

Iratus ad pœnam ſi quos trahit Deus,
Auferre mentem talibus primum ſolet;

44 fortuna ſecunda. 45 quo pacto. 46 qua ratione omnium commodiſſima. *Metaph.* a fluminis tranſitu.

EPISTOLA XIII.

CARO.

ARGUMENTUM.

Ad amicum, nomine Carum, poetam, & Cæſarum præceptorem ſcribens primo dicit, eum poſſe intelligere ex chartæ colore & carminis ſtructura, unde hæc epiſtola veniat; poſtea ſubdit, ſe carmen etiam compoſuiſſe lingua Getica in laudem Auguſti, Liviæ, & ejus liberorum: poſtremo eum per amicitiam rogat, ut quum jam agatur ſextus annus, quo exſulet, velit procurare, ut ſaltim in locum facitiorem traducatur.

O Mihi non 2 dubios inter memorande ſodales,
Quique, quod es, vere, Care, vocaris 3 ave.
Unde ſaluteris, 4 color hic tibi protinus index,
Et 5 ſtructura mei carminis eſſe poteſt.
Non quia mirifica eſt, ſed quod nec publica 6 certe:

Qualis

Eleg. XIII. 2 certos. 3 ſalve. 4 exponunt *chartæ attrita* & *ſqualentis* contrectantium manibus, i.e. tabellionum. Sed rectius interpreteris *colorem nigrum & lugubrem*, indicem exilii. Triſt. I. 1. 61.

Ut titulo careas, ipſo noſcere colore,
Diſſimulare velis te licet eſſe meum.

5 ſtilus, compoſitio, idea ſermonis. 6 Quod, quia pri-

Qualis enim cumque eſt, non latet 7 eſſe meam.
Ipſe quoque ut chartæ 8 titulum de fronte revellas,
9 Quod ſit opus, videor dicere poſſe tuum,
Quamlibet 10 in multis poſitus noſcere libellis;
Perque obſervatas inveniere notas.
Prodent auctorem 11 vires, quas Hercule dignas
Novimus, atque illi, quem 12 canis, eſſe pares.
Et mea Muſa poteſt proprio deprenſa 13 colore
Inſignis 14 vitiis forſitan eſſe ſuis.
Tam mala 15 Therſiten prohibebat forma latere,
Quam 16 pulchra 17 Nireus conſpiciendus erat.

M 2 Nec

---

vatim ad amicum eſt ſcripta hæc epiſtola, non eo cultu eſt, quam libri mei publici juris facti. *Petron. Arb.* c. 3. quoniam ſermonem habes *non publici ſaporis*, ad quem locum Ovidii hæc verba adſcripſit Cel. *Burmannus* p. 14. 7 non ignorari poteſt, eam meo deberi ingenio. 8 quamvis titulum in chartæ tuæ, litterarum tuarum principio non ponam. 9 vel hoc *quod* eſſe poteſt *conjunctio* vel *pronomen*, ad *opus* relatum, quod omnino, quam illud, elegantius dicitur. 10 inter ſcripta multorum quamvis tua ponantur. 11 ingenii ſc. 12 de quo carmen compoſuiſti, nempe Herculi. 13 dicendi genere & charactere. 14 cognoſci poteſt. 15 redi ad III. 9. 10. 16 præſtanti forma. 17 Vide *Homer.* Iliad. 2 639. qui pulcherrimum omnium Græcorum ad Trojam veniſſe, refert. Erat Charopi Regis & Aglajæ, fil. ex Syme, inter Rhodum & Cnidum, inſula.

Nec te mirari, ſi ſint vitioſa, decebit
Carmina, quæ faciam pene poeta Getes.
Ah pudet! & Getico ſcripſi ſermone libellum:
Structaque ſunt 18 noſtris barbara verba modis.
Et placui, (gratare 19 mihi) cœpique poetæ
Inter inhumanos nomen habere Getas.
Materiam 20 quæris? Laudes de Cæſare dixi.
Adjuta eſt 21 novitas numine noſtra 22 Dei.
Nam 23 patris Auguſti docui mortale fuiſſe.
Corpus; in æthereas 24 numen abiſſe domos.
Eſſe 25 parem virtute patri, qui frena coactus
Sæpe recuſati 26 ceperit imperii.
Eſſe 27 pudicarum te 28 Veſtam, Livia, matrum,

Am-

---

18 Latino metro & rhythmis ſermone Getico verſus ſcripſi. 19 gratulare mihi. 20 ſcire cupis ejus carminis quæ ſit materia, quod argumentum? 21 ſcribendi genus novum. 22 Auguſti *apotheoſi*. 23 Ita pater *Quirinus*, *Tiberium*, *Jupiter* pater ſæpe ab auctoribus probæ notæ dicitur. 24 illud, quod divinum fuit, animam. 25 Tiberium qui diu imperium recuſavit, virtute parem eſſe Auguſto. 26 ſuſceperit imperium *Metaph.* Ceterum *Sueton.* videatur Tiberio c. 24 & *Tacit.* Ann. I. 9. 11. ſeq. 27 Te, Livia, a matronis Veſte inſtar coli. 28 de Veſta Vid. noſtrum Faſt. VI. 249. *Lipſium* pecul. Syntagmate de Veſta & Veſtalibus. *Nieupoort* Comp. ant. Ro. p. m. 210. ubi docet duas Veſtas fuiſſe, alteram *majorem*, *minorem* alteram, illa *terram*, hac *ignem* ſignificatum fuiſſe; *virginemque* dictam, quod *ignis* nihil gignat.

Ambiguum nato 29 dignior , anne 30 viro
Eſſe 31 duos juvenes , firma adjumenta 32 Parentis ,
Qui dederint animi 33 pignora certa ſui .
Hæc ubi non patria perlegi ſcripta 34 Camena ,
35 Venit & ad digitos ultima charta meos ;
Et caput & plenas omnes 36 movere pharetras ,
Et longum Getico murmur in ore fuit .
Atque aliquis , 37 Scribas hæc cum de Cæſare , dixit ,
Cæſaris imperio reſtituendus eras .
Ille quidem dixit , ſed me jam , Care , nivali
38 Sexta relegatum bruma ſub axe videt .
Carmina nil proſunt , nocuerunt 39 carmina quondam ;
40 Primaque tam miſeræ cauſſa fuere fugæ .
At tu per ſtudii communia fœdera 41 ſacri ,
Per non vile tibi nomen 42 amicitiæ ;

29 Tiberio . 30 Auguſto . 31 Druſum & Germanicum . 32 ſcil. docui . cecini . 33 documenta fortitudinis & virtutum . Germanicus nempe moſtravit fortitudinem ſuam in bellis German. Druſus vero in compeſcendo ſeditioſo Pannonico exercitu . Lege *Tacitum* . Ann. I. 24. 34 Muſa , ſermone Getico . Camenæ Muſæ ſunt quaſi *Canena* a canendo. Vid. *Serv.* ad *Virgil.* Ecl. III. 59. 35 poſtquam librum evolvi uſque ad ultimam paginam , Scythiſque perlegi . 36 omnes Getæ nutu capitum & pharetrarum motu carmen meum probarunt . 37 ex Getarum numero . 38 ſextum annum jam ago in Scythia . 39 Mihi .. Artem Amandi ſignificat . 40 præcipue fuere in cauſſa ut in exilium pellerer . 41 Poetici . 42 per

Sic capto 43 Latiis 44 Germanicus hoſte catenis,
Materiam 45 veſtris ad ferat ingeniis.
Sic valeant 46 pueri, votum commune 47 Deorum;
Quos laus 48 formandos eſt tibi magna datos;
Quanta potes 49 præbe noſtræ momenta ſaluti:
Quæ niſi mutato 50 nulla futura loco eſt.

E P I-

amicitiam noſtram, quam vilem existimas. 43 Romanis. 44 per Germanici felicitatem & fortitudinem orat. 45 faciat ea, de quibus ſcribere poſſitis. 46 filii Germanici. Sup. II. 4. 75. 47 Cæſareæ domus univerſæ ſpes, & votum. 48 hos tuæ traditos eſſe diſciplinæ, magnæ tibi laudi eſt. 49 quantum ſitum eſt in te, mihi ſis auxilio. 50 quæ nulla eſt futura, i. e. de qua plane erit actum, niſi mutetur locus mei exilii.

EPISTOLA XIV.

TUTICANO.

ARGUMENTUM.

Ad eumdem Tuticanum, ad quem ſuperius ſcripſerat, hanc etiam epiſtolam mittit Poeta, dicitque, ſe quemcumque locum, vel incommodiſſimum, magis optare, ubi exſulet, quam Tomitanam urbem. Deinde ſe excuſat, quod non debeant Tomitæ id ægre ferre, ſi quidem locum, non homines vituperet. Poſtremo fatetur, ſe ab eis adfectum fuiſſe beneficiis.

HÆC tibi mittuntur, quem ſum 2 modo carmine queſtus
  Non aptum numeris nomen habere meis.
In 3 quibus, excepto 4 quod adhuc 5 utcumque valemus,
  Nil, te præterea quod juvet, invenies,
Ipſa quoque eſt inviſa 6 ſalus; ſuntque ultima vota,
  7 Quolibet ex iſtis 8 ſcilicet ire locis.
Nulla 9 mihi cura eſt, terra quam muter ut 10 iſta;

Elegia XIV. 2 Vid. Eleg. 12. 5. 6. 3 verbis, litteris. 4 eo ſc. ea re. 5 mediocriter. 6 vita, odio vitam habeo. 7 quemlibet in locum alium. 8 Tomis. 9 hæc unica cura mea eſt. 10 transferat

Hac 11 quia, quam video, gratior omnis erit.
In medias 12 Syrtes, mediam mea vela 13 Charybdin
Mittite, 14 præſenti dum careamus humo.
Styx quoque, ſi quid ea eſt, bene commutabitur Iſtro:
Si quid & inferius, quam Styga, mundus habet.
Gramina cultus ager, frigus minus odit hirundo,
Proxima 15 Marticolis quam loca Naſo Getis.
Talia 16 ſuccenſent propter mihi verba Tomitæ,
Iraque carminibus 17 publica mota meis.
Ergo ego ceſſabo numquam per carmina lædi,
18 Plectar & incauto ſemper ab ingenio?
Ergo ego, ne ſcribam, digitos 19 incidere cunctor;
Telaque adhuc demens, quæ nocuere, ſequor?

Ad

---

aliorſum. 11 quia quælibet alia gratior erit hac, quam video, ſeu, in qua ſum. 12. Vid. *Salluſt.* B. Jug. c. 78. *Syrtes apo tu ſyrin, trahere*, dictæ, ſinus ſunt duo ad littora Africæ, alicubi profundi, alicubi vadoſi, hincque navigantibus infeſti, Add. *Solin.* Polyh. c. 27. *Lucan.* IX. 303. 13 redi ad El. 10. 27 hujus libri. 14 dummodo hoc loco non ſim, quo jam commoror. 15 bellicoſis. 16 iraſcuntur. 17 omnium Tomitarum iram irritavi meis carminibus quia ſemper queror de peſſima ipſorum regione. 18 puniar, feram damnum. 19 nervos digitorum conci-

Ad veteres ſcopulos iterum 20 devertor, ad illas
In quibus 21 offendit naufraga puppis, a quas.
Sed nihil admiſi: nulla eſt mea culpa, Tomitæ;
Quos ego, cum 22 loca ſim veſtra peroſus, amo.
Quilibet 23 excutiat noſtri monumenta laboris;
Littera de vobis eſt mea queſta nihil.
Frigus, & incurſus omni de parte timendos,
Et quod pulſetur murus ab hoſte, queror.
In loca, non homines, veriſſima 24 crimina dixi.
Culpatis veſtrum vos quoque ſæpe ſolum.
Eſſet perpetuo ſua quam vitabilis 25 Aſcra,
Auſa eſt 26 agricolæ Muſa docere 27 ſenis.
At fuerat terra 28 genitus, qui ſcripſit, in illa
29 Intumuit vati nec tamen Aſcra ſuo.

M 5 Quis

---

dere, *Lahmen*. 20 declines a curſu tuto. *Allegoria*. 21 Quaſſata, concuſſa eſt, *angeſtoſſen hat*, *Schaden geliten*. 22 quamvis. 23 inquirat in libris meis, carminibus. 24 reprehendi loca & eorum vitia & miſeriam indicavi. 25 Bœotiæ in Theſpienſi agro vicus, ad Heliconem ſitus, ubi Heſiodi habitavit parens. 26 Heſiodi, qui ſcripſit *erga ka imeras*, ſ. de agricultura. 27 Vide hunc ſenem *erg*, verſ. 639. 28 ſaltim ibi educatus V d. *Strabon*. XIII. & *Suidam*. iterum *Strabo* lib. IX. ubi patriam Heſiodi vocat *Aſcram*. 29 irata fuit. Noſter Met. II. 508.

Intumuit Juno, poſtquam intra ſidera pellex
Fulcit, *cetera*.

Quis patriam 30 ſolerte magis dilexit Ulyſſe?
Hoc 31 tamen aſperitas indice nota loci eſt.
Non loca, ſed mores dictis vexavit amaris
32 Scepſius Auſonios, actaque 33 Roma rea eſt.
Falſa tamen paſſa 34 eſt æqua convicia mente,
Obfuit auctori nec 35 fera lingua ſuo.
At malus interpres, populi mihi concitat iram,
Inque novum crimen carmina noſtra 36 vocat.
Tam felix utinam, quam pectore candidus, eſſem!
Exſtat 37 adhuc nemo ſaucius ore meo.
Adde, quod 38 Illyrica ſi jam pice 39 nigrior eſſem,
Non 40 mordenda mihi turba 41 fidelis erat,
41 Molliter a vobis mea 43 ſors excepta, Tomitæ,
Tam mites 44 Grajos indicat eſſe viros.

Gens

---

30 prudente. 31 tamen *aſperam* dixit patriam ſuam Itacham, Vid. *Homer.* x. 417. 463. 32 Metrodorus Scepſius, Philoſophus, qui ab odio erga Romanos *miſoromæos* eſt adpellatus. Vid. Plin. l. 34. 7. *Scepſius* autem dicitur ab urbe *Scepſi* in agro Trojano ad Idam montem ſita. 33 adcuſata ab eo: Nam Metrodorus mores Romanos ſcriptis traduxit. 34 Roma. 35 injuriis indulgens, *acolaſtos. gloſſa.* 36 dicit, me crimen contra Tomitas in carminibus meis admiſiſſe. 37 nemo adhuc a me lingua aut ſcripto læſus eſt. 38 Proverbium eſt: dicit: Si vel maxime forem maledicus, tamen conviciis in fideles Tomitas parcerem. 39 pertinet huc illud *Horatii* Serm. I. 4. 85. Hic *niger* eſt, hunc tu, Romane, caveto. Adde de Arte II. 658. 40 laceranda conviciis. 41 Tomitarum turba, quæ amiciſſima eſt. 42 Humanitate magna, 43 ego in exilium ejectus. 44 Græcos, a

Gens mea Peligni, regioque domeſtica Sulmo,
Non potuit noſtris lenior 45 eſſe malis.
Quem vix incolumi 46 cuiquam ſalvoque dareti,
Is datus a vobis eſt mihi nuper honor.
Solus adhuc ego ſum veſtris 47 immunis in oris:
Exceptis, ſi 48 qui munera legis habent.
Tempora ſacrata mea ſunt velata 49 corona,
50 Publicus 51 invito quam favor impoſuit.
Quam grata eſt igitur 52 Latonæ 53 Delia tellus,
Erranti tutum quæ dedit una locum;
Tam mihi cara Tomis: patria quæ ſede fugatis
Tempus ad 54 hoc nobis hoſpita fida manet.
Di modo feciſſent, placidæ ſpem poſſet habere
Pacis, & a gelido longius 55 axe foret.

quibus eſtis oriundi. h. e. teſtati fuiſtis, vos non eſſe barbaros, ſed moribus Græcis, humaniſſimiſque, 45 quam vos erga me fuiſtis. 46 non tam infelici, ac ego ſum. 47 Vid. ſup. el. 9. 102. 48 qui immunitatem legum beneficio conſecuti ſunt, quod fiebat, ſi quis pro patria magni quid præſtiterat, aut Olympia vicerat. 49 corona, ex hedera facta. 50 quam conſecutus ſum invitus Tomitarum publico conſenſu, propter carmen Scythica lingua conſcriptum, de quo ſupra. 51 ſc. mihi. 52 quæ manſit in Delo inſula exagitata ante a Junone per totum orbem, ac Dianam ibi & Apollinem peperit. Vid. *Apollod.* I. 4. 1. 53 Inſula Delus, una ex Cycladibus. 54 Uſque ad hoc tempus. 55 ſeptentrione.

EPISTOLA XV.

SEXTO POMPEJO.

ARGUMENTUM.

Ad Sextum Pompejum ſcribens Poeta, profitetur, ſe illi ante omnes debere, Cæſare tamen excepto, cui vitam debeat. Deinde eum precatur, ut ab Imperatore, quem ſumma colit pietate, impetret ſibi mitius exilium: excuſatque ſe invitum hæc eadem ſæpius petere; ſed præ nimia & immoderata cupidine ſe excuſandum eſſe.

SI quis adhuc uſquam noſtri non immemor exſtat,
Quidve relegatus Naſo, requirit, agam:
Cæſaribus vitam, Sexto debere ſalutem
Me ſciat: 2 a Superis hic mihi primus erit.
Tempora nam miſeræ complectar ut omnia vitæ,
A meritis ejus pars 3 mihi nulla vacat.
Quæ 4 numero tot ſunt, quot in horto fertilis arvi
Tunica 5 ſub lento cortice grana rubent.

Afri-

Eleg. XV 2 Hic Pomp. a Cæſaribus mihi erit proximus, & poſt eos in primis colendus. 3 Omni tempore exilii mei bene de me meritus. 4 merita. 5 in malo *Granato* ſeu Punico grana ſunt,

Africa quot ſegetes, quot 6 Tmolia terra racemos,
Quot 7 Sicyon 8 baccas, quot parit 9 Hybla favos.
Confiteor: 10 teſtere licet: ſignate 11 Quirites.
Nil opus eſt legum 12 viribus: ipſe 13 loquor.
Inter opes & me, 14 rem parvam, pone 15 paternas.
Pars ego ſim 16 cenſus quantulacumque tui;
Quam tua 17 Trinacria eſt, regnataque terra Philippo,
Quam domus 18 Auguſto continuata Foro.
Quam 19 tua, rus 20 oculis domini, Campania, gratum,
Quæque relicta 21 tibi, Sexte, vel empta 22 tenes;
Tam tuus en ego ſum, cujus 23 te munere 24 triſti
Non potes in Ponto dicere habere nihil.
Atque utinam 25 poſſis, & detur amicius 26 arvum;
Rem-

---

6 *Tmolus* ſeu *Tymolus*, Lydiæ mons eſt, vinetis celebris & Baccho ſacer. Noſter. Metam. XI. 86. 151. 7 *Sicyon*, Peloponneſi urbs, quæ olivi abundabat. *Virgil. Georg.* II. 519. *Sicionia baccas habet*. Vid. quæ dicemus ad *Probam Falconiam*. 8 olivas. 9 Civitas & mons in Sicilia, melle & thymo abundans. 10 teſtes confeſſionis hujus advoces. 11 ad conſuetudinem teſtamentorum faciendorum adludit, ubi ſubſcribebant teſtes annuloque teſtamentum ſignabant. 12 non opus eſt, ut judicio agas, & rem debitam tibi vindices. 13 confiteor id quod debeo. 14 ut rem parvam. 15 me quoque refer inter opes paternas, hoc eſt ad te me pertinere tibique eſſe devotiſſimum, judica. 16 Patrimonii. 17 prædium tuum in Sicilia aut Macedonia. 18 tua domus propinqua eſt foro. Aug. 19 ſc. eſt. 20 prædium in Campania. 21 ſc. a parentibus hæreditate. 22 poſſides. 23 qui ob beneficium tuum, quo vitam mihi conſervaſti. non potes dicere. *reliqua*. 24 horrido in Ponto. 25 ſc. dicere, nihil te in Ponto habere. 26 locus pacatior.

Remque tuam 27 ponas in meliore loco!
Quod quoniam 28 in Dis eſt, tenta lenire precando
Numina, perpetua quæ pietate colis.
Erroris nam tu, vix eſt 29 decernere, noſtri
Sis 30 argumentum majus, an auxilium.
Nec 31 dubitans oro; ſed flumine ſæpe 31 ſecundo
Augetur remis curſus euntis aquæ.
Et pudet, & metuo, ſemperque eademque precari;
Ne ſubeant animo tædia juſta tuo.
Verum quid faciam? Res immoderata cupido eſt;
Da veniam vitio, 33 mitis amice, meo.
Scribere ſæpe aliud cupiens delabor 34 eodem:
Ipſa locum per 35 ſe littera noſtra rogat.
Seu tamen effectus habitura eſt 36 gratia; ſeu me
Dura jubet gelido parca ſub axe mori;
Semper inoblita repetam tua munera mente;
Et

me qui tuus & inter tuas res ſum. 28 penes deos, Cæſares. 29 vix licet dicere. 30 probatio, an probes magis, me errore quedam peccaſſe. 31 nec ita oro, ac ſi dubitem de tua in me fide. 32 per ſe currente flumine. 33 Cupiditati meæ. 34 idem tamen ſcribo, nempe de exilio meo, deque cupiditate reditus in patriam. 35 contra Voluntatem meam fit ut idem ſcribam ſemper. 36 qua vales apud Cæſa-

Et mea me 37 tellus audiet eſſe tuum.
Audiet & cælo poſita eſt quæcumque ſub 38 illo;
Tranſit noſtra feros ſi modo Muſa Getas.
Teque meæ cauſſam ſervatoremque ſalutis,
Meque tuum libra 39 norit, & ære minus.

EPI-

rem. 37 patria. 38 *ullo* legunt aliqui, etiam ſatis bene: ſed videtur præſtare *illo*, quo Italica terra indicatur. 39 me norit tui eſſe mancipii, quamvis æs & libra mancipationi non adfuerit. Vid. *Gronov*. obſervat. lib. I. 1. ſolebant autem Romani in mancipatione ficta emtione, adpendendo libra ære, uti. Id docent plutibus Jureconſultorum & antiquitatum libri.

EPISTOLA XVI.

AD INVIDUM.

ARGUMENTUM.

Admonet in hac ultima epiſtola Poeta invidum, ne carnem ſuum laceret, oſtendens, ſe exſulem eſſe tamquam mortuum; adfirmatque, ſolere livorem paſci tantum in vivis, poſt cineres vero quieſcere, & hac ratione dicit, eum debere non ulterius in carmen ſuum diſtringere invidiæ ſtimulos ac dentes, quum ſint multi alii celebres poetæ, quos enumerat docetque eos poſſe commodius reprehendi.

INvide; quid laceras Naſonis carmina 2 rapti?
Non ſolet ingeniis 3 ſumma nocere dies.
Famaque poſt 4 cineres major venit; & mihi nomen
Tunc quoque cum vivis adnumerarer erat.
Cum foret & 5 Marſus, magnique 6 Rabirius oris,

Ilia-

Elegia XVI. 2 abrepti e patria in exilium, & civiliter mortui. 3 mors, vitæ finis. 4 poſt mortem. qui Amazonidem ſcripſit. 6 bellum hic Auguſti

Iliacuſque 7 Macer, ſidereuſque 8 Pedo:
Et qui Junonem 9 læſiſſet in Hercule, 10 Carus;
Junonis ſi non jam gener 11 ille foret.
Quique dedit Latio carmen regale 12 Severus;
Et cum ſubtili 13 priſcus uterque Numa.
Quique vel 14 imparibus numeris, 15 Montane, vel 16 æquis
Sufficis, & gemino carmine nomen habes.
Et 17 qui Penelopæ reſcribere juſſit Ulyſſen,
Errantem ſævo per duo luſtra mari:
18 Quique ſuam 19 Troezena, imperfectumque 20 dierum
21 Deſeruit celeri morte Sabinus opus.
Inge-

Actiacum contra Antonium deſcripſit. 7 Illiaci belli ſcriptor. 8 ſublimi dictione ſcribens, cui quidam, interque eos Cel. *Clericus*, tribuunt conſolationem ad Liviam de morte Druſi, quam laudatiſſimus *Clericus* edidit plane egregie illuſtratam. 9 offendiſſet laude Herculis. 10 qui Hercules ante inimicus erat Junonis, eamque ſagitta vulneravit, poſtmodum ejus gener factus eſt ducta in matrimonium *Hebe* Junonis filia. Vid. Metam. IX. 179. 11 Hercules. 12 Redi ad Eleg. 2. hujus libri. 13 duo igitur fuere Priſci, quorum *C. Lutorius Priſcus* carmen in mortem Germanici compoſuit. Scripſerunt vero hi Priſci vitam *Numa* Romanor. Regis. 14 elegiaco. 15 Vid. *Senecam*, ep. 123. 16 Hexametro. 17 *Aul. Sabinum* intelligit, qui conſcripſit epiſtolas Ulyſſis ad Penelopem, Hippolyti ad Phædram, aliaſque, queis reſpondetur Ovidii epiſtolis Heroidum. 18 *Sabinus* forte, qui Troezenſa ſcripſerit. 19 Troezen inſula Neptuno ſacra & objecta Atticæ. 20 *Feſtus* forſan. 21 ad

Ingeniique ſui dictus cognomine 22 Largus,
Gallica 23 qui Phrygium duxit in arva ſenem.
Quique canit 24 domitam Camerinus ab Hercule Trojam;
Quique ſua 25 nomen 26 Phyllide Tuſcus habet.
Velivolique maris 27 vates, cui credere poſſis
Carmina cæruleos compoſuiſſe deos,
28 Quique acies Libycas, Romanaque Prælia dixit;
Et Marius, ſcripti 29 dexter in omne genus.
30 Trinacriuſque ſuæ Perſeidos auctor, & auctor

31

---

finetti perducere non potuit. 22 Poeta *Largus*, nomen conveniens ingenio, facultate poetica maxime pollenti. 23 qui ſcripſit de *Antenore*, & Phrygia profugo, & qui in Gallia Ciſalpina, in Venetis, ſedem collocavit. *Livius* I. 1. 2. conſtat, caſibus variis Antenorem cum multitudine Henetum, qui ſeditione ex Paphlagonia pulſi & ſedes & ducem, rege Pylæmone ad Trojam amiſſo, quærebant, veniſſe in intimum maris Adriatici ſinum, Euganeiſque, qui inter mare Alpeſque incolebant pulſis. *Henetos*, Trojanoſque eas tenuiſſe terras, & in quem primum egreſſi ſunt locum, Troja vocatur, pagoque inde Trojano nomen eſt, gens univerſa *Veneti* adpellati. 24 expugnatam ideo, quoniam Laomedon Rex pactas Herculi equas noluit tradere. Vid. *Apollodor.* II. 5. 9. 25 famam a Phyllide cantata. 26 amica, vel etiam Lycurgi filia, amata a Demophoonte. Vid. Noſter Heroid ep. II. 27 *Varro Atacinus*, qui Argonautica ſcripſit libriſque complexus eſt IV. ex Apollonio miro artificio & ingenio plane divino expreſſos. 28 non liquet, hic quis fuerit. 29 aptus ad omne genus carminum. 30 Si-

31 Tantalidæ revucis, 32 Tyndarioſque, Lupus.
Et 33 qui Mœoniam 34 Phæacida vertit, & una
Pindaricæ fidicen tu quoque, 35 Rufe, liræ.
Muſaque Turrani, Tragicis innixa 36 cothurnis;
Et tua cum ſocco Muſa, 37 Meliſſe, levis:
Cum Varus Graccuſque darent fera 38 dicta tyranni,
Callimachi 39 Proculus molle teneret iter:
(Tityrus 40 antiquas & erat qui paſceret herbas,)
Aptaque 41 venanti Gratius 42 arma daret,

43

culus *Lupus*, qui de Perſeo ſcripſit, diverſus a *Lupo* us videtur, qui de reditu Helenæ & Menelai, *a Tantalo* genus ducentis, carmen compoſuit. 31 Menelai. 32 Helenæ. 33 Tuticanum deſignat. 34 carnem Homeri de Phæacibus. 35 Rufe, qui carmine lyrico, ut Pindarus, comœdias ſcripſiſti. Vid. *Acron.* ad Horat. Art. Puet. 288. 36 calceamenti genus eſt *cothurnus*, quo utebantur in tragœdiis, quemadmodum in comœdiis *soccis*. 37 Vid. *Sueton.* de Illuſtr. Grammat. ſcripſit Comœdias *Trabeatas*, a ducum equitumque veſte ſic dictas, fuitque libertus Mæcenatis. 38 ſcriberent de conviciis Thyeſtis in Atreum. Nam Q. Varus & Gracchus de Thyeſte ſcripſerunt tragœdias. Acron. ad Horat. I ep. 4. 3. 39 imitaretur in elegiis Callimachum. 40 uncinis hunc verſum incluſimus cum Cel. Burmanno forte non ſat ſanum, nam elegans omnino emendatio Heinſiana:

Tityron antiquas recubaſſe referret ad undas.

ut ad Gratium hæc pertineant; qui Bucolica etiam ſcripſit. 41 De venatione ſcriberet. 42 Hujus Gra-

43 Naidas a Satyris caneret Fontanus amatas,
Clauderet 44 imparibus verba Capella modis.
Cumque forent alii, quorum mihi cuncta referre
Nomina longa mora eſt, 45 carmina vulgus habet;
Eſſent 46 & iuvenes, quorum quod 47 inedita cura eſt,
Adpellandorum nil mihi 48 juris adeſt:
Te tamen in 49 turba non auſim, Cotta, ſi lere,
50 Pieridum lumen, præſidiumque fori.
Maternos 51 Cattas cni Meſſallaſque paternos
52 Maxima nobilitas 53 ingeminata dedit.
Dicere ſi fas eſt, claro mea nomine Muſa,
Atque inter tantos, quæ legeretur, erat.
Ergo ſubmotum patria proſcindere, livor,
De-

---

tii poemata elegantiſſima ſunt, & olim forte eodem quo hæc ſcribimus, modo a nobis edentur denuo in lucem. De editionibus eorum docet Cel. *Fabricius* Bibl. Latin. Miſerima omnium videtur ea, quam ſummus ætera vir. Gaſp. Barthius dedit Hanoniæ 1617 una cum Nemeſiano & Calpurnio. 43 nymphas fontium, quas amatas eſſe a Satyris Fontanus cecinit, 44 carmine elegiaco ſcriberet. 45 & quorum carmina in omnium ſunt manibus. 46 quum eſſent. 47 nondum in lucem edita ſunt carmina. 48 quos adpellare ſuis nominibus non debeo. 49 inter tantum numerum poetarum. 50 qui es poeta pariter ac orator optimus. 51 qui ducis genus maternum ex *Cottarum* ſtirpe. paternum vero ex *Meſſalarum*. 52 adludere videtur ad cognomen Meſſalarum, qui *Maximi* vocabantur. 53 propter ſplendi-

Deſine ; neu cineres 54 ſparge, 55 cruente
meos.
Omnia perdidimus, tantummodo vita relicta
eſt,
Præbeat ut 56 ſenſum materiamque malis.
Quid juvat 57 exſtinctos ferrum 58 demittere in artus?
Non habet in nobis 59 jam nova plaga locum.

P. OVI-

---

diſſimum genus Cottarumque & Meſſalarum. 54 Dirue quaſi meos cineres. 55 immitis, invide, crudelis. 56 qua ſentiam adhuc mea mala. 57 in mortuum corpus. 58 pungere enſe mortuum. 59 ego jam quaſi ita ſum confoſſus, ut in corpore meo locus vulnere carens non inveniatur, h. e. jam ſum ſatis miſer. *Metaph.*

P. OVIDII NASONIS

IBIS.

QUUM Ovidius exularet, inter reliqua ſua opera invectivam in quendam edidit, quem proprio nomine ſuppreſſo, Ibin appellat: ſicut Callimachus, qui etiam Apollonium Rhodium diſcipulum di is imprecationibus ſub hoc nomine devovit, ut omni pudore carentem & ingratum, & in ſermone incomtiſſimum: de Ibide enim ave ita ſcribit Plinius *lib. VIII.* 33. *Simile quiddam & volucris in eadem Ægypto monſtravit, quæ vocatur Ibis, roſtri aduncitate per eam partem ſe proluens, qua reddi ciborum onera maxime ſalubre eſt.* Herodotus *vero duplicem eſſe dicit, alteram nigram, alteram ciconiæ non abſimilem, ſed tamen diverſam.* De hac etiam Cicero l. 2. de N. D. *ſic ait: Velut Ibes maximam vim ſerpentium conficiunt, quum ſint aves excelſæ, rigidis cruribus, corneo proceroque roſtro, avertunt peſtem ab Ægypto, quum volucres angues ex vaſtitate Libyæ vento Africo invectas interficiunt atque conſumunt: ex quo fit, ut illæ vivæ nec morſu noceant, nec odore mortuæ. Hæc ille. Quum itaque tanta ſit hujus avis ſpurcitas, ut proprio ore ventrem purget, Calimachus adverſarium tamquam fœdiſſimum, ut hominem nullius decoris & commendationis ſignificet, hoc nomine vocitavit: ad cujus imitatio-*

tionem Ovidius inimicum quoque ſum Ibin nominavit. Cauſſam autem hujuſce maledicentiæ hanc fuiſſe ipſemet aperit. Sollicitabat poetæ uxorem, & linguæ venena Auguſti auribus ſuſurrabat, ut diutius illum in exilio remoraretur. Hæc ex editione Berſmanni. *Maſſon in vita Ovidii pag.* 188. §. *V. Hoc pariter anno potuit liber ſcribi, cui titulus IBIS, ex ficto nimirum illius viri nomine, quem eo carmine devovet, quod lingua Noſtrum ejuſque conjugem morderet, ut indicat n.* 11. 16. Cel. Fabricius *Bibl. Lat. p.* 271. §. 9. *Ibis ſive diræ in Ibin carmine Elegiaco verſuum amplius ſexcentorum exſtant.* Cœl. Rhodigin. *XIII.* 1. *Ant. Lect.* Cœcilius Minutianus Apulejus ait, Corvinum (*Boeſſius & alii malunt Hyginum*) ab Ovidio Ibin adpellatum eſſe ex avis fœditate, cui ventrem roſtro purgare inſitum ſit, & ex Callimachi imitatione, *Reliqua vide apud ipſum Fabricium.*

TEmpus ad hoc, luſtris jam bis mihi quinque peractis,
Omne fuit Muſæ carmen 2 inerme meæ:
Nullaque, quæ poſſit, ſcriptis tot millibus exſtat
Littera Naſonis, 3 ſanguinolenta legi.
Nec quemquam noſtri, niſi nos, læſere libelli:

Arti-

2 Maledici nemini meis carminibus. 3 maledicum

Artificis periit cum caput Arte ſua.
7 Unus (& hoc ipſum eſt injuria magna) perennem
Candori, titulum non ſinit eſſe mei.
Quiſquis is eſt, (nam nomen adhuc utcumque tacebo)
Cogit inadſuetas 5 ſumere tela manus.
Ille 6 relegatum gelidos Aquilonis ad ortus
Non ſinit exilio 7 delituiſſe ſuo.
8 Vulneraque immitis requiem quærentia vexat,
9 Jactat & in toto nomina noſtra foro.
Perpetuoque mihi ſociatam 10 fœdere lecti
Non patitur miſeri funera flere viri.
Cumque ego quaſſa meæ 11 complectar membra carinæ;
Naufragii 12 tabulas pugnat habere mei;
Et qui debuerat ſubitas 13 extinguere flammas,
Is prædam medio raptor ab igne petit.
Nititur ut profugæ deſit alimenta 14 ſenectæ;
Heu quanto noſtris dignior ipſe malis!
Di 15 melius! quorum longe mihi maximus 16 ille,
Qui

---

carmen. 4 Ibis nempe. 5 cogit me, qui neminem adhuc verbis læſi, male Ibin tractare, & me defendere. 6 me qui ſum relegatus in Pontum ubi oritur Aquilo. 7 quietum eſſe. 8 me quaſi vulneratum & qui amans ſum quietis, ſive cui adflicto addenda adflictio non eſt. 9 de me male in urbe loquitur. 10 Uxorem meam. 11 colligam. 12 reliquias, bona mea. 13 qui opem mihi debebat ferre. 14 vult ad ſe rapere bona mea, ut mihi in Ponto ſeneſcenti neceſſaria deſint. 15 id dii prohibeant. 16

Qui noſtras inopes noluit eſſe 17 vias.
Huic igitur meritas grates, ubicumque licebit,
Pro tam manſueto pectore ſemper agam.
Audiet hæc Pontus: faciat quoque forſitan idem,
Terra ſit ut prior 18 teſtificanda mihi.
At tibi, 19 calcaſti qui me, violente, jacentem,
Quamlibet & miſero debitus hoſtis ero.
Deſinet eſſe prius contrarius ignibus humor;
Junctaque cum Luna ſidera 20 Solis erunt;
Parſque 21 eadem cæli Zephyros emittet & Euros;
Et tepidus gelido flabit ab axe Notus;
Et nova 22 fraterno veniet concordia fumo,
Quem vetus accenſa ſeparat ira pyra;
Et Ver Autumno, Brumæ miſcebitur Æſtas;
Atque eadem regio Veſper & Ortus erunt:
Quam mihi ſit tecum poſitis, quæ ſumſimus, armis
Gratia, 23 commiſſis, improbe, 24 rupta tuis.
Pax erit 25 hæc nobis, donec mihi vita manebit,
Cum pecore 26 infirmo quæ ſolet eſſe lupis.
Prima quidem 27 cœpto committam prælia verſu;
Non ſoleant quamvis hoc 28 pede bella geri.

Auguſtus. 17 inter in exilium. 18 teſtis meæ in eum gratæ mentis teſtimonium citanda, ſi nempe in propiorem Romæ locum transferar. 19 qui me injuria adfeciſti miſerum. 21 Sol. 22. Eadem cœli plaga. 22 Eteoclis & Polynicis cadaveribus in pyram conjectis, fumus diviſus eſt in duas partes, ut indicaretur diſſidens de regno fratrum eorum animus. 23 injuriis. 24 rupta Gratia, i. e. pax a te rupta. 25 talis. 26 ovibus. Horat. Ep. 4.

Lupis & agnis quanta ſortito obtigit,
Tecum mihi diſcordia eſt.

27 hoc in te carmine. 28 metro, ſed jambico po-

Utque petit primo plenum flaventis arenæ
Nondum calfacti velitis haſta ſolum;
Sic ego te ferro nondum jaculabor acuto,
Protinus inviſum nec petet haſta caput.
Et neque nomen 29 in hoc, nec dicam facta libello;
Teque brevi, qui ſis, diſſimulare ſinam.
Poſtmodo, ſi perges, in te mihi liber 30 Iambus
Tincta 31 Lycambeo ſanguine tela dabit.
Nunc, quo 32 Battiades inimicum devovet 33 Ibin,
Hoc ego devoveo teque tuoſque medo.
Utque ille, hiſtoris involvam carmina 34 cæcis;
Non ſoleam 35 quamvis hoc genus ipſe ſequi.
Illius 37 ambages imitatus in Ibide dicar;
Oblitus moris judiciique mei.
Et quoniam, qui ſis, nondum quærentibus 37 edo;
Ibidis interea tu 38 quoque nomen habe.
Utque mei verſus aliquantum 39 noctis habebunt;
Sic vitæ ſeries tota ſit 40 atra tuæ.
Hæc tibi natali 41 ſaxo, Janique Kalendis,
Non

---

tius. 29 nec nomen hic tuum, nec injurias in me meoſque tuas aperiam. 30 Jambici verſus mordaciſſimi ſunt, queis primus uſus eſſe Archilocus dicitur. 31 *Lycamben* Archilochus poeta Jambicis verſibus eo adegit, ut laqueo vitam finiret, propter denegatam ſcilicet ſibi filiam Meobolen. 32 Callimachus filius Batti. 32 Apollonium Rhodium, diſcipulum ſuum. 34 obſcure ſcribam, & ita, ut non a quolibet ſtatim tu & tua crimina intelligantur. 35 quamvis alias neque hanc inſectandi alios rationem ſequi ſoleam. 36 antea quod dixerat *involvere carmina Cæcis hiſtoriis*, hoc nunc vocat *ambagibus uti*. 38 dico, aperio. 38 uti Ibis Apollonius Rhodius a Callimacho vocatus eſt. 39 obſcuri aliquantiſper erunt. 40 infelix. 41 fa-

Non mentiruro quilibet ore legat.
Di maris & terræ, quique his meliora tenetis
Inter diverſos cum Jove regna 42 polos,
Huc precor, huc veſtras omnes advertite mentes,
Et ſinite optatis pondus ineſſe meis.
Ipſaque tu Tellus, ipſum cum fluctibus Æquor,
Ipſe meas Æther accipe ſumme preces;
Sideraque, & radiis circumdata Solis imago,
Lunaque, quæ 43 numquam, quo prius, ore micas;
Noxque tenebrarum ſpecie reverenda tuarum,
Quæque ratum triplici pollice 44 netis opus;
Quique 45 per infernas horrendo murmure valles
Imperjuratæ 46 laberis amnis aquæ;
Quaſque ferunt torto 47 vittatis angue capillis
48 Carceris obſcuras ante ſedere fores;
Vos quoque, plebs 49 Superum, 50 Fauni, 51 Satyrique, 52 Lareſque,
Fluminaque, & Nymphæ, Semideumque genus;
Denique ab antiquo Divi vetereſque novique,

ciam, ut has imprecationes quilibet tibi legat natali tuo & Kalendis Januariis, peſſimi ominis cauſſa. 42 In cælo, inter polum arcticum & antarcticum. 43 quæ ſemper mutaris. 44 Parcæ. 45 tu Styx. 46 quæ falli aut temerari perjurio non debet, quod qui ex diis faciebat, novem diebus nectare carere cogebatur. 47 ligatis. 48 inferni. 49 plebeii dii, de quibus noſter in Met. I. *plebs habitat diverſa locis*. 50 Silveſtres dii. 51 itidem dii ſilvarum. 52 domeſtici

In noſtrum cuncti tempus adeſſe Chao:
Carmina dum capiti 53 malefido dira canuntur,
Et peragunt partes ira dolorque ſuas:
Adnuite optatis omnes ex ordine noſtris;
Et pars ſit voti nulla caduca mei.
Quæque precor, fiant, ut non mea dicta, ſed 54 illa
Paſiphaes 55 generi verba fuiſſe putet.
Quaſque ego tranſiero 56 pœnas, patiatur & iſtas.
Plenius 57 ingenio ſit miſer ille meo.
Neve minus valeant fictum 58 execrantia nomen
Vota, minus magnos commoveantve Deos.
Illum ego devoveo, quem mens 59 intelligit, Ibin;
Qui ſe ſcit factis has meruiſſe 60 preces.
Nulla mora eſt in me: peragam rata vota ſacerdos.
Quiſquis ades ſacris, ore favete, meis.
Quiſquis ades ſacris, lugubria 61 dicite verba;
Et fletu madidis Ibin adite genis:
Ominibuſque malis, pedibuſque occurrite lævis:
Et nigræ veſtes corpora veſtra tegant.

Tu

& partii dii. 53 in Ibin. 54 talia, tam certa, ac fuere verba Theſei, qui filio Hippolyto a Neptuno mortem precatus eſt. 55 Theſei, qui gener erat Paſiphaes, cujus filiam Ariadnem habebat in matrimonio. 56 omiſero. 57 magis miſer ſit Ibis, quam quidem ego ingenio mio poſſim excogitare. 58 nomen enim in exſecrationibus exprimi debebat, ſi quidem diræ eſſe ratæ deberent. 59 non fictum quemdam Ibin, ſed eum, quem novi, & in mente habeo. dum dira ipſi imprecor. 60 vota, imprecationes. 61 ſc.

Tu 62 quoque, quid dubitas 63 ferales ſumere vittas?
  Jam ſtat, ut ipſe vides, funeris ara tui,
Pompa parata tibi eſt: votis mora triſtibus abſit.
  Da jugulum cultris, hoſtia dira, meis.
Terra tibi fruges, amnis tibi deneget undas:
  Deneget adflatus ventus & aura ſuos.
Nec tibi ſol clarus, nec ſit tibi lucida 64 Phœbe:
  Deſtituant oculos ſidera cuncta tuos.
Nec ſe 65 Vulcanus, nec ſe tibi præbeat aer:
  Nec tibi det tellus, nec tibi Pontus iter.
Exul, inops erres, alienaque limina 66 luſtres:
  Exiguumque petas ore 67 tremente cibum.
Nec corpus querulo, nec mens vacet ægra dolore:
  Noxque die 68 gravior ſit tibi, nocte dies.
Siſque miſer ſemper, nec ſis 69 miſerabilis ulli.
  Gaudeat adverſis femina 70 virque tuis.
Accedat lacrymis odium 71 dignuſque putere,
  Qui mala, cum tuleris plurima, plura feras.
Sitque, quod eſt rarum, ſolito 72 defecta favore
  Ærumnæ facies invidioſa tuæ.
Cauſſaque non deſit, deſit tibi copia mortis.
  Optatam fugiat vita coacta necem.
Luctatuſque diu cruciatos ſpiritus artus
  Deſerat; & longa torqueat 73 ante mora.

---

infauſta. 62 Ibin adloquitur. 63 atras. 64 Luna. 65 ignis, cui præeſt Vulcanus. 66 adeas domos alienas. 67 timido. 68 moleſtior. 69 nemo tui miſereatur. 70 i. e. quilibet. periphr. 71 alio rum, alii te odio habeant. 72 deſtituta. 73 ſc. ar-

Evenient: 74 dedit ipſe mihi modo ſigna futuri
Phœbus; & a læva 75 mæſta volavit 76 avis.
Certe ego, quæ voveo, Superos motura putabo:
Speque tuæ mortis, perfide, ſemper alar.
Finiet illa dies, quæ te mihi ſubtrahet olim.
Finiet illa dies, quæ mihi tarda venit.
Et prius hanc animam, nimium tibi ſæpe petitam;
Auferet illa dies, quæ mihi 77 ſera venit:
Quam 78 dolor hic umquam ſpatio 79 evaneſcere poſſit:
Leniat aut odium tempus & hora meum.
Pugnabunt jaculis dum Toraces, Jazyges arcu,
Dum tepidus 80 Ganges, frigidus Iſter erit;
Robora dum montes, dum pabula mollia campi,
Dum 81 Tiberis 82 flavas 83 Tuſcus habebit aquas;
Bella geram tecum: nec mors mihi finiet iras:
Sæva ſed in 84 manes 85 manibus arma 86 dabit.

Tum

---

tus. 74 hæc, quæ tibi imprecatus ſum. 75 ſiniſtra cæli parte, unde proſpera erant Romanis auguria, quemadmodum Barbaris Græciſque proſpera ea quæ a dextra cæli regione obſervabantur. 76 avis infauſti ominis. 77 mortis dies, quæ tarde me aufert. 78 ira erga te mea. 79 ſc. temporis, tempore. 80 fluvius maximus Indiæ, de quo Geographos lege & *Curtium* VIII. 9. 81 fluvius adluens Romam, Albula dictus antea. Vid. *Livius* I. 33. 82 Tiberius *flavas* habere aquas, epitheto frequentiſſimo, immo perpetuo. 83 Tiberis Tuſcus etiam *Virgil.* habet Ge. I. 469. a Tuſcia Italiæ regione, in qua Tiberis oritur. 84 tuos. 85 meis manibus umbræ, mortuo mihi.

Tum quoque, cum vacuas fuero 87 dilapſus in auras,
Exanimis mores oderit umbra 88 tuos.
Tum quoque factorum veniam memor umbra tuorum:
Inſequar & vultus oſſea 89 larva tuos.
Sive ego, quod nolim, longis conſumtus 90 ab annis:
Sive manu 91 facta morte 92 ſolutus ero:
Sive per immenſas 93 jactabor naufragus undas:
Noſtraque 94 longiquus viſcera piſcis edet:
Sive peregrinæ 95 carpent mea membra 96 volucres:
Sive meo tingent ſanguine 97 roſtra lupi:
Sive aliquis dignatus erit ſupponere 98 terræ,
Aut dare plebejo corpus 99 inane rogo.
Quidquid ero, Stygiis erumpere nitar ab 100 oris.
Et tendam gelidas 1 ultor in ora 2 manus.
Me vigilans cernes: tacitis ego noctis in umbris

86 ſc. mors. 87 mortuus. 88 mea. 89 pari modo Seneca dixit *Larvarum habitum oſſibus cohærentium*, ep. 24. 90 debilitatus, & annis ac ſenectute, quæ ipſa morbus eſt, mortuus ero, quod fieri nolim. 91 violento mortis genere. 92 ſolvi dicuntur, qui obeunt: mors enim, ut Plato ait λύσις eſt τῆς χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος 93 naufragio peream. 94 peregrinus. 95 diſcerpent, devorabunt. 96 vultures. 97 roſtrum habere proprie aves dicuntur, deinde & canes, cervi, delphini, apri. 98 ſepelire. 99 mortuum, exſangue, quaſi inane ab anima. 100 ab inferis. 1 mortuas, exſangues. 2 tum

Excutiam 3 ſomnos, viſua adeſſe, tuos.
Denique quidquid ages, ante os oculoſque 4 volabo,
Et querar, & nulla 5 ſede quietus eris.
Verbera 6 torta dabunt ſonitum, nexæque 7 colubris
Conſcia fumabunt ſemper ad ora faces.
His vivus furiis agitabere, mortuus iſdem;
Et brevior pœna vita futura tua eſt.
Nec tibi contingent 8 funus lacrymæque tuorum.
Inde ploratum projiciere 9 caput.
Carnificiſque manu, populo plaudente, traheris;
Infixuſque tuis oſſibus 10 uncus erit.

Ipſæ

---

te adgrediar terrendo. Iratorum vero eſt, *in os ſeu faciem alterius manus tenderes*. 3 turbabo rumpam. 4 verſabor. 5 loco. 6 Ita alii etiam loquentur. *Tibullus* l. VI.

- - nec demens verbera torta timet.

Item El. IX.

- - intorto verbere terga ſeca.

Val. *Flaccus* VIII.

Inde velit torto furiarum erecta flagello,
Proſilit.

7 loquitur de furiis & earumdem inſtrumentis: de quibus quamquam ſit notus Ciceronis locus, tamen hic etiam eum legere voluiſſemus. Eſt vero in Orat. pro Sext. Roſcio c. 24. *Nolite putare, quemadmodum in fabulis ſæpenumero videtis, eos, qui aliquid impie ſcelerateque commiſerint, agitari & perterreri FURIARUM TAEDIS ardentibus. Sua quemque fraus, & ſuus terror maxime vexat, ſuum quemque ſcelus agitat, amentiaque adficit: ſuæ malæ cogitationes conſcientiæque animi terrent: hæ ſunt impiis adſiduæ domeſticæque furiæ, quæ dies noctesque parentum pœnas a conſceleratiſſimis filiis repetant.* Vid. ad hunc locum Cl. *Geſnerum*, amicum noſtrum ſingularem, in Chreſtomathia Ciceroniana p. 60. n. 10. 8 non ſepelieris, quod infelicitatis magnam partem judicabant veteres, qui optabant *ſepeliri*, morientibus ſibi oculos claudi ab amicis, & lugeri. 9 tu indeploratus. 10 unco, cadaveri tuo

Ipſæ te fugient , quæ carpunt omnia , 11 flammæ :
  Reſpuet inviſum juſta cadaver 12 humus.
Unguibus & roſtro 13 tardus trahet ilia vultur :
  Et 14 ſcindent avidæ perfida corda canes?
Deque tuo fiet (licet hac ſis laude 35 ſuperbus)
  Inſatiabilibus corpore rixa lupis.
In loca 16 ab Elyſiis diverſa fugabere campis ;
  Quaſque tenent ſedes noxia 17 turba, coles.
Siſyphus 18 eſt illic ſaxum volvenſque 19 petenſque ;
  20 Quique 21 agitur rapidæ 22 vinctus ab orbe rotæ :
Quæque gerunt humeris perituras 23 Belides undas,
  Exulis Ægypti, turba 24 cruenta, nurus.
Poma pater 25 Pelopis præſentia quærit , & idem
  Semper eger , liquidis ſemper abundat aquis.

---

impacto , carnifex te trahet . 11 non poteris comburi . 12 terra non obrueris . 13 perſeverans trahendo , 14 dilacerabunt, laniabunt . 16 hac re poteris gloriari . 16 in Elyſiis campis te non ferent piorum umbræ. 17 improbi . 18 Vid. noſtrum Metam. IV.459. latrociniorum etenim is ſuorum pœnas dat apud inferos ita , ut ſaxum ingens in montem advolvat , vix vero maximo labore advolutum illud ſtatim relabatur. 19 relapſum advolvens denuo . 20 *Ixion.* ſcil. *Metam.* IV. 426. 21 circumagitur . 22 illigatus rotæ . 23 filiæ Danai , filii Beli, Ægypti Regis, quæ quinquaginta erant, matrimonioque cum totidem filiis Ægypti Regis junctæ, quos una nocte omnes interemerunt, excepra una pœnam id propter dantes apud inferos . Vid. *Lucian.* Tom. I. p. 247. Dial. marin. p. 285. *Hygin.* fab.168. 24 crudelis, ob interfectos ſponſos. 25 Tantalus , qui , quod Jovis

Juge ribuſque 26 novem qui 27 ſummus diſtat ab 28 imo,
Viſceraque aſſiduæ debita præbet avi.
Hic tibi de Furiis 29 ſcindet latus una flagello,
Ut ſceleris numeros confiteare tui:
Altera Tartareis 30 ſectos dabit anguibus artus:
Tertia fumantes 31 incoquet igne genas.
Noxia mille modis lacerabitur umbra; tuaſque
32 Æacus in pœnas 33 ingenioſus erit.
In te 34 tranſcribet veterum tormenta reorum:
Manibus antiquis cauſſa 35 quietis eris.
Siſyphe, cui tradas revolubile 36 pondus habebis:
Verſabunt celeres nunc nova membra rotæ.
Hic erit, & ramos fruſtra qui captet & undas:
Hic inconſumto viſcere paſcet avem.
Nec mortis 37 pœnas mors altera finiet hujus:
Horàque erit tantis ultima nulla malis.
Inde

---

myſteria deorum menſæ adhibitus prodidit, apud inferos ita puniri fingitur, ut ſitiat in aqua ori ejus adlabenti. Noſter 2. Amor. eleg. 2. 43.

Quærit aquas in aquis & poma fugacia captat
Tantalus, hoc illi garrula lingua dedit.

26 Tityrus *Tibullus* I. eleg. 3. 75.

Porrectuſque novem Tityrus per juga terræ
Adſiduas atro viſcere paſcit aves.

27 capite. 28 pedibus: caput ejus & pedes diſtant novem jugeribus. 29 percutiet & vulnerabit. 30 faciet, ut angues morſus tibi inferant. 31 aduret faciem tuam face ſua. 32 Judex inferorum. 33 pœnas ad te cruciandum novas excogitabit. 34 transferet. 35 tu facies, ut intereà dum omnibus modis excruciaris. vacent a ſupplicio ceteri apud inferos rei. 36 lapidem, qui identidem relabitur. 37 nec pœnæ hæ, morti æquiparandæ, finientur ul-

Inde 38 ego pauca canam; frondes ut ſi quis ab Ida,
Aut ſummam Libyco de 39 mare carpat aquam:
Nam neque quot flores Sicula naſcantur in Hybla,
Quotve ferat, dicam, terra Ciliſſa crocos:
Nec cum triſtis hiems Aquilonis inhorruit 40 alis,
Quam multa fiat grandine canus 41 Athos:
Nec mala voce mea poſſint tua cuncta referri;
Ora licet tribuas multiplicata mihi.
Tot tibi væ miſero venient taleſque 42 ruinæ,
Ut cogi in lacrymas me quoque poſſe putem.
Illæ me lacrymæ facient ſine 43 fine beatum:
Dulcior hic riſu tum mihi fletus erit.
Natus es infelix (ita Di voluere) nec ulla
Commoda naſcenti ſtella, 44 leviſve, fuit.
Non Venus adfulſit, non illa Juppiter 45 hora:
Lunave non 46 apto, Solve fuere loco.
Nec ſatis utiliter poſitos tibi præbuit ignes,
Quem peperit magno lucida 47 Maja Jovi.
Te fera, nec quidquam placidum 48 ſpondentia, Martis
Sidera preſſerunt, 49 falciferique ſenis.

---

la alia morte. 38 malorum tuorum pauca referam, 39 de mari, antique. 40 Flatu aquilonis quando frigus ingruit. 41 altiſſimus mons in Macedonia, 42 mala evenient. 43 beatiſſimum. 44 auſpicata, fauſta. 45 qua es natus. 46 aſpectu ſiniſtro & infelici adſcendens ſignum reſpexerunt. 47 Mercurius ejuſve ſtella. 48 dira quælibet ac mala portendentia. 49 Saturni qui falcem invenit & geſtat. 50

Lux quoque natalis (ne quid , niſi triſte , videres)
Turpis, & inductis nubibus atra fuit .
Hæc 50 eſt , in Faſtis cui dat gravis Allia nomen ;
Quæque dies Ibin, pualica 51 damma, tulit .
Qui 52 ſimul, impura matris 53 prolapſus ab alvo ,
54 Cinyphiam fœdo corpore preſſit humum,
Sedit in adverſo nocturnus culmine bubo ,
55 Funereoque 56 graves edidit ore ſonos .
Protinus 57 Eumenides lavere paluſtribus ulvis ,
Qua cava de Stygiis fluxerat unda vadis :
Pectoraque unxerunt Erebeæ felle colubræ ,
Terque cruentatas increpuere manus :
Gutturaque imbuerunt 58 infantia lacte canino .
Hic primus pueri venit in ora cibus .
Perbibit inde ſuæ rabiem nutricis alumnus ;
Latrat & in toto verba 59 canina foro .

Mem-

---

natalis tuus & dies Allenſis in idem incidunt tempus , & æque ſunt infauſti . *Allia* , Italiæ fluvius , *gravis* , h. e. triſtis & luctuoſæ recordationis dicitur ideo , quod a Gallis Brenno duce Romani ad eum fluvium magna ſtrage cæſi fuere. Vid. *Livius* 5. 37. & 6. 1. 51 eadem dies etiam publicis damnis Romanos adfecit, ob cladem , de qua eſt admonitum . 52 ſimulac. 53 editus partu . 54 Africanam , a Cinypho, flumine Afr. Dicit forte natum eſſe Ibin in terra Cinyphia , ob ſœtidos hircos, qui ibi erant , queîque ſimilis ſit Ibis , vel quia maxima monſtrorum copia ibi erat , unde eſt quod dicitur vulgo , *Africa ſemper aliquid novi* . 55 infauſto . 56 querulo , male ominantes . 57 furiæ infernales . 58 infantis hujus , Ibin intellige . 59 maledictis alios

Membraque vinxerunt tincti 60 ferrugine pannis,
A male deſeto quos rapuere rogo.
Et, ne non fultum nuda tellure jaceret,
Molle 61 ſuper ſilices impoſuere caput.
Jamque 62 receſſuræ 66 viridi de ſtipite factas
Admorunt oculis uſque ſub ora faces.
Flebat, ut 64 eſt infans fumis contactus amaris:
De tribus eſt cum ſic una locuta 65 Soror:
Tempus in immenſum lacrymas tibi vovimus iſtas,
Quæ ſemper cauſſa 66 ſufficiente cadant.
Dixerat, at Clotho juſſit promiſſa valere:
Nevit & infecta ſtamina 67 pulla manu.
Et ne longa ſuæ 68 præſagia diceret horæ;
Fata canet vates qui tua, dixit, erit.
Ille ego ſum vates; ex me tua 69 vulnera diſces.
Di modo dent 90 vires in mea verba ſuas.
Carminibuſque meis accedant pondera 91 rerum,
Quæ rata per luctus experiare tuos.
Neve ſine 92 exemplis ævi cruciere prioris;
Sint tua 93 Trojanis non leviora malis.

Quan-

---

proſcindit. 60 atro colore. 61 tenerum. 62 Eumenides ſc. 63 infelices ob fumum. 64 poſtquam. 65 Parca. 66 ob ſufficientes malorum cauſſas. 67 infelicia. 68 mala futura enarraret. 69 calamitates infortunia. 90 rata facians, quod vaticinor. 91 re comprobentur carmina mea infauſta tibi omnia prædicentia. 92 ut exemplo aliquorum temporis antiqui adfligaris. 93 A Trojanorum calamitatibus or-

Quantaque clavigeri 94 Pæantius Herculis heres,
Tanta venenato vulnera crure geras.
Nec levius doleas, quam qui bibit ubera 95 cervæ,
Armatuſque tulit 96 vulnus; inermis 97 opem.
98 Quique ab equo præceps in 99 Aleia decidit arva;
Exitio facies cui ſua pene fuit.
Id, quod 100 Amyntorides, videas; trepidumque miniſtro
Prætentes 1 baculo, 2 luminis orbus, iter.
Nec plus adſpicias, quam 3 quem ſua filia rexit;
Expertus ſcelus eſt cujus uterque parens.
Qualis erat, poſtquam eſt judex de lite jocoſa
Sumtus, 5 Apollinea clarus in arte 6 ſenex
Qualis & 7 ille fuit, quo præcipiente 8 columba
Eſt

---

tum proverbium, Ilias malorum. 94 Philoctetas, fil. Pæantis. 95 Telephus notatur. 96 ab Achille accepit. 97 opem tulit ab eodem Achille, qui vulnus ejus curavit. 98 Bellerophon, pegaſo vectus, & quum ad cælum propius veniſſet, ab Jove percuſſus equo decidit. 99 locus eſt, quo lapſus erravit Bellerophon. 100 Phœnix, viſu a patre Amyntore privatus, quum rem habuiſſet cum pellice. 1 quæras iter prætenſo baculo, tentes, an tuta via poſſis incendere. 2 oculis privatus & viſu. 3 OEdipus, qui poſt interfectam matrem & patrem cæcus factus ab Iſmene filia regebatur ac ducebatur. 4 quæ erat quæſtio, virine an mulieres majore fruerentur libidine, de qua contra Junonem pronuntians Tireſias ab ea eſt oculis privatus, 5 vaticinandi arte. 6 Tireſias. 7 Phineus, a diis excæcatus. 8

Eſt data 9 Palladiæ prævia duxque rati :
Quique 10 oculis caruit, per quos male viderat 11 aurum :
Inferias nato quos dedit orba parens.
Paſtor ut 12 Ætnæus, cui caſus 13 ante futuros
Telemus Eurymides vaticinatus erat.
Ut duo 14 Phinidæ, quibus idem 15 lumen ademit,
Qui dedit: ut 16 Thamyræ, 17 Demodocique caput.
Sic aliquis tua membra ſecet ; Saturnus 18 ut illas
Subſecuit partes, unde creatus erat.
Nec tibi ſit melior tumidis Neptunus in undis,
Quam 19 cui ſunt ſubitæ 20 frater & 21 uxor aves.
Sollertique 22 viro, laceræ quem fracta tenentem
Membra ratis Semeles eſt miſerata 23 ſoror.
Vel tua, ne pœnæ genus hoc cognoverit 24 unus,

Viſce-

---

qui præcepit Argonautis, ut inter petras Cyaneas columbam, quam dii mitterent, ſequerentur. 9 Argo enim navis Palladis cura fabricata erat. 10 id eſt Polymneſtor, ab Hecuba excecatus. 11 Polydori, quem hoſpitio ſuſceperat, auro captus, eum obtruncavit. 12 Polyphemus: 13 cui ante vaticinatus erat Telemus, fore, ut ab Ulyſſe excæcaretur. 14 Orythus & Crambis Phinei ex Cleopatra filii quos pater privavit viſu. 15 id eſt Pater Phineus. 16 id eſt Thamiras, qui lyra & carmine Muſas in certamen vocare auſus ab iis excæcatus eſt. 17 ſator cæcus apud Homerum. 18 vid. Mythographos de Saturni eo facinore. 19 Cæyci. 20 Dædalion. 21 Halcyone. 22 Uliſſi. 23 Ino. 24 tantum unus

Viſcera 25 diverſis ſciſſa ferantur equis.
Vel quæ, 26 qui redimi Romano turpe putavit,
A duce Puniceo 27 pertulit, ipſe feras.
Nec tibi ſubſidio ſit præſens numen: ut 28 illi,
Cui nihil Hercei profuit ara Jovis.
Utque dedit ſaltus e ſummo 19 Theſſalus Oſſa;
Tu quoque ſaxoſo præcipitere jugo.
Aut velut 30 Euryali, qui ſceptrum cepit ab 31 illo,
Sint artus avidis anguibus eſca tui.
Vel tua 32 maturet. ſicut 33 Minoïa fata,
Per caput infuſæ fervidus humor aquæ:
Utque parum 34 miti, ſed non impune 35 Prometheus,
Aerias, volucres ſanguine 36 fixus alas,

Ac,

Metius F expertus ſit. Livius I. 28. ſic de eo: *exinde duabus admotis quadrigis in currus earum diſtentum illigat Metium. Deinde in diverſum iter equi concitati laterum in utroque curru corpus, qua inhæſerant vinculis membra, portantes*. cetera. 15 in contrarium ſeu diverſum iter concitatis. 26 Attilius Regulus qui Romanis perſuaſit, ne captivos permutarent. Itaque ipſe rediit Carthaginem, & ibi in arcam ligneam conjectus clavis introrſum actis vigiliis ac dolore punitus eſt. Vid. inter ceteros Aur. *Victor.* c. 40. 27 Carthaginenſe Amilcare. 28 ſc. non fuit ſubſidio. Intelligit vero *Priamum*, qui deſperata ſalute ad aram Jovis Hercæi confugit; at, auxilium ei non ferrente Jove, a Pyrro eſt interfectus. 29 fil. Hæmonis, ab Euryalo ex Oſſa monte præcipitatus. 30 velut artus Euryali, quem angues, Eu enidum ira abſumſerunt. 31 Theſſalo, quem ex Oſſa dejecerat. Erant autem & Theſſalus & Euryalus Reges Theſſaliæ. 32 acceleret mortem. 33 Minos a Cocalo, rege Siciliæ, in thermis ſuffocatus fuit. 34 ſcil ſanguine. 55 A Vulcano adligatus monti Caucaſo, aquilam paſcit jecure ſuo. 36 religatus.

Ac, velut 37 Etraeides magno 38 ter ab Hercule quintus,
Cæſus in immenſum projiciare fretum.
Aut, ut 39 Amyntiaden, turpi dilectus amore
Oderit 40, & ſævo vulneret enſe puer.
Nec tibi ſida magis miſceri pocula poſſint,
Quam 41 qui cornigero de Jove natus erat.
More vel intereas capti ſuſpenſus 42 Achæi,
Qui miſer 43 aurifera teſte pependit aqua.
Aut ut 44 Achillidæ cognato nomine clarum
Opprimat hoſtili tegula jacta manu.
Nec tua quam 45 Pyrrhi, felicius oſſa quieſcant;
Sparſa per 46 Ambracias quæ jacuere vias.
Nataque ut 47 Æacidæ, jaculis moriaris adactis:
Non licet hoc Cereri diſſimulare nefas.
Utque nepos dicti noſtro modo carmine 48 regis

49

---

37 Etracides à Cleba puero, Dori fil. quem in deliciis habebat, occiſus eſt. 37 a ter magno, h. e. maximo, poſt magnum Herculem illum Hercules quintus vocatus. 39 Philippum, Amyntæ Regis Macedon. fil. a Pauſania amaſio interfectus. 40 ſc. te. 41 Alexander Magnus, a pincerna Jola veneno occiſus. 42 Andromachi filius erat, captuſque ab Antiocho in Pactolo ſuſpenſus eſt. 43 in pactolo Lydiæ fl. ſeu ad Pactolum, ut is quaſi ſupplicii eſſet teſtis. 44 Intellige Pyrrhum, qui ab Achille oriundus erat materno genere, & quem Argos contra Antigonum obſidentem tegula dejecta annus occidit. 45 Neoptolemi, Achillis fil. cujus oſſa diſperſa per Ambraciam fuere. Vid. Hygin. f. 123. 45 Ambracia urbs Epiri, Pyrrhi regia. 44 Laodamia, Pyrrhi Æcidæ filia inimicorum telis Ambraciæ in Cereris templo interfecta. Vid. *Juſtin.* lib. 28. 48 Pyrrhi.

49 Cantharidum ſuccos dante 50 parente bibas :
Aut pia te cæſo dicatur adultera : ſicut
Qua cecidit 51 Leucon vindice, dicta pia eſt.
Inque pyram tecum cariſſima pignora mittas;
Quam finem vitæ Sardanapalus habet.
Utque Jovis 52 Libyci templum violare 53 parantes,
Acta Noto vultus condat arena tuos.
Utque necatorum 54 Darei fraude ſecundi,
Sic tua 55 ſubſidens devoret ora cinis.
Aut, ut olivifera quondam 56 Sicyone fugato,
Sit frigus mortis cauſſa fameſque tuæ.
Aut, ut 57 Atarnites, inſutus pelle juvenci
Turpiter ad dominum præda ferare tuum.
Inque tuo thalamo ritu jugulere 58 Pheræi:
Qui datus eſt leto conjugis enſe ſuæ.
Quoſque putas fidos, ut Lariſſæus 59 Alevas,
Vulnere non fidos experiare tuo.
Utque Milon, ſub quo cruciata eſt 60 Piſa tyranno,

Vi-

---

49 veneno. Cantharis viridis muſca eſt venenatiſſima, *Spaniſche Fliege*. 50 matre. 51 quem uxor Spartaci fratris, cum qua rem habuit, interfecit. 52 Jovis Ammonis. 53 milites Cambyſis, Regis Perſarum, quos miſſos ad Jovis templum populandum arena obruit. 54 qui cives lapſos in cinerum congeriem obruit. 55 cedens. 56 urbe Achajæ, ex qua pulſus Neocles fame & frigore periit. 57 Hermias, Atarnæ tyrannus. 58 Alexandri Pheræi, qui a Thebe uxore eſt interfectus, ſuſpicione pellicatus. 59 Alevas Lariſſæ in Theſſalia domus, a ſatellitibus ſuis, quos fidos putabat, interfectus eſt. 60 Piſa in Elide ad fl. Alpheum, in quem a civibus

Vivus in occultas præcipiteris aquas.
Quæque in 61 Adimantum, Philaſia regna tenentem
Ab Jove venerunt, te quoque tela petant.
Aut ut 62 Amaſtriacis quondam 63 Lenæus ab oris
Nudus 64 Achillea deſtituaris humo.
Utque vel Eurydamas ter 65 circum buſta Thraſylli
Eſt 66 Lariſſæis raptus ab hoſte rotis:
Vel 67 qui quæ fuerat tutatus mœnia ſæpe
Corpore luſtravit non diuturna ſuo:
Utque novum paſſa genus 68 Hippomeneida pœnæ,
Tractus in 69 Actæa fertur adulter humo:
Sic, ubi vita tuos inviſa reliquerit artus,
Ultores rapiant turpe cadaver equi.
Viſcera ſic aliquis ſcopulus tua figat, ut olim
Fixa ſub Eubojco 70 Graja fuere ſinu:
Utque ferox periit & fulmine, & æquore 71 raptor;

Sic

Piſanis Milon tyrannus conjectus eſt. 61 deorum hic contemtor a Jove fulmine percuſſus. 62 Amaſtris Bithyniæ urbs, unde Lenæus a Mithridate expulſus fugit in Achillis Dromon, ibique a ſuis eſt interfectus. 63 Dionyſius Lenæus. 64 loco, qui dicitur *Achilleos Dromos*, curſus Achillis. 65 moris erat apud Theſſalos interfectorum corpora circa ſepulcra eorum, quos interfecerant, trahere, idque contigit Eurydamanti, utpote qui circa Thraſylli a ſe interfecti tumulum a Thraſylli fratre Simo eſt tractus. 66 Theſſalicis. 67 h. e. Hector. 68 filia Hippomenis, Principis Athenarum, qui filiam in adulterio deprehenſam equo addidit, qui carens alimentis eam lacerare cœpit. Adulter vero per Atticam regionem ab equis fuit tractus. 69 Athenienſi Attica. 70 Locrenſium, qui everſa Troja redeuntes naufragio in Eubœæ promontoriis periere. 71

Sic te merſuras adjuvet ignis aquas:
Mens quoque ſic Furiis vecors agitetur, ut illi
Unum cui toto corpore 72 vulnus erat.
Utque 73 Dryantidæ 74 Rhodopeia regna tenenti,
In gemino diſpar cui pede 75 cultus erat.
Ut fuit 76 Oetæo 77 quondam, 78 generoque draconum,
79 Tiſamenique patri, 80 Callirhoeſque viro.
Nec tibi contingat matrona pudicior illa,
Qua potuit 81 Tydeus erubuiſſe nuru.
Quæque ſui venerem junxit cum fratre mariti,
82 Locris in ancillæ diſſimulata necem.
Di quoque tam faciant poſſis gaudere fideli
Conjuge, quam 83 Talia, 84 Tyndareique geder.

Quæ-

Ajax Oilei, qui, quod Caſſandram in palladis templo violaſſet, fulmine & mari perit naufragus. 72 *Marſyam* intellige, qui ab Apolline eſt excoriatus, quod in certamen tibiarum cum eo deſcendere fuerit auſus. 73 Lycurgo, filio Dryantis. 74 Rhodope mons Thraciæ eſt. 75 qui excilurus vites, alterum pedem excidit vel læſit. 76 ſc. mens furiis agitata. 77 Herculi, ab Oeta monte: Hercules enim ille bis furore eſt correptus. Oeta inter Theſſaliam & Macedoniam eſt, in quo arſit Hercules ejuſque oſſa ſepulta fuere. 78 Athamas ſignificatur, qui inſanuit Junonis ira. Gener erat Cadmi & Harmoniæ, qui profecti in Illyricum in dracones vertebantur. 79 Pater Tiſameni eſt Oreſtes. Mater Tiſameni erat Hermione. 80 Alcmæoni, marito Callirhoes quæ fuit filia Acheloi. 81 Tydeus Diomedis pater. Diomedes vero uxorem habebat Ægialen, longe impudiciſſimam feminam. 82 Hypermeſtra Locrenſis, quæ poſtquam cum mariti fratre concubuiſſet, pudore affecta diſſimulare rem voluit, ac id propter ancillam & ſervum, quaſi concumbentes deprehendiſſet, interfecit. 83 Amphiaraus, qui habebat in matrimonio Euriphylen, Talai filiam. 84 Agamemnon, cujus uxor erat

Quæque, parare ſuis letum patruelibus auſæ,
Belides, aſſidua 85 colla premuntur aqua.
86 Byblidos & 87 Canace, ſicut facit, ardeat igne,
Nec, niſi per crimen, ſit tibi nota ſoror.
Filia ſi fuerit, ſit quod 88 Pelopea Thyeſtæ;
89 Myrrha ſuo patri, 90 Nyctimeneque ſuo.
Neve magis pia ſit capitique parentis amica,
Quam tibi vel 91 Pterela, vel tibi, 92 Niſe, fuit.
Infamemque locum ſceleris 93 quæ nomine fecit,
Preſſit & inductis membra paterna 94 rotis.
95 Ut juvenes, pereas; quorum faſtigia 96 vultus
Olim Piſeæ ſuſtinuere fores.
Ut qui perfuſam miſerorum ſæpe procorum
Ipſe ſuo melius ſanguine 97 tinxit humum.
Prodi-

Clytemneſtra, Tyndari fil. 85 ad colla quod adnet, queis apud inferos aquam portant. 86 Byblis fratri Cauni amore arſit. Erat Mileti & Cyanes filia. 87 Canace Acoli & Amphiteæ fil. fratrem *Macarenm* impudice amavit. 88 quæ cum Thyeſte patre inſcio concubuit. 89 cum Cinyra hæc concubuit. 90 iſthæc cum Necteo turpiter vixit. 91 Rex Thebarum proditione filiæ Polydices a Creonte fuit trucidatus, vel de Comæthone, Cephali amore capta intelligendus noſter. 92 Niſus Pandionis, regis Athen. fil. qui interemtus eſt amiſſo crine, fatali ſcelere Scyllæ filiæ, amore Minois captæ. 93 Tullia Tarquinii Ro. Regis dicitur, a cujus ſcelere locus Romæ vocatus eſt *vicus ſcelera us*. 94 Livius I. 48. *Fœdum*, inquit, *inhumanumque inde traditur ſcelus, monumentoque locus eſt, SCELER TUM VICUM vocant, quo amens, agitantibus furiis ſororis ac viri Tullia per patris, corpus carpentum egiſſe fertur*. 95 Proci Hippodamiæ, quorum curuli certamine victorum capita ab Oenomao, Rege Piſæ, foris ſunt adfixa. 96 capita abſciſſa. 97 Oenomaus tandem ipſe a Pelope victus ſe

Proditor 98 ut ſævi periit auriga tyranni,
Qui nova 99 Myrtoæ nomina fecit aquæ.
Ut 100 qui velocem fruſtra petiere puellam:
Dum capta eſt pomis tardior illa tribus.
Ut 1 qui tecta novi formam celantia 2 monſtri
Intrarunt cæcæ non redeunda domus.
Ut quorum 3 Æacides miſit violentus in altos
Corpora cum 4 ſenis altera 5 ſena rogos.
Ut quos, obſcuri 6 luſos ambagibus oris,
Legimus infandæ 7 Sphinga dediſſe neci.
Ut qui 8 Biſtoniæ templo 9 cecidere Minervæ:
Propter quod facies nunc quoque tecta Deæ eſt.
Ut qui 10 Threicii quondam præſepia regis
Fecerunt dapibus ſanguinolenta ſuis.
11 Therodamanteos ut qui pavere leones;
Quique 12 Thoanteæ Taurica ſacra 13 Deæ.
Ut quos Scylla vorax, Scyllæque adverſa Charybdis;
14 Dulichiæ pavidos eripuere rati;

Ut

interfecit. 98 Myrtilus in mare projectus quum pa-
ctam mercedem ab Hippodamia poſtularet. Præcipi-
tavit vero Pelops. 99 Myrtoo pelago, inter Ægeum
& Jonium mare. 100 Proci Atlantæ. Vid. *Met.* X.
1 qui Minotauro in labyrintho Minois objecti ſunt.
2 Minotauri. 3 Achilles, qui 12 Trojanorum cor-
pora rogo Patrocli injecit. 4 ſex corporibus. 5
adhuc ſex corpora. 6 deluſos, captos. 7 Vid.
omnino Tabulam Cebetis, cap. 3. & p. 23 doctiſſi-
mam Aug. *Biſcoſſi* adnotationem. 8 Thraciæ, di-
ctum eſt ad lib. ex Ponto. 9 mactati ſunt, invita
dea. 10 Diomedis, qui equos hominum carne pa-
vit. 11 Therodamantis, Scithiæ Regis, qui leo-
nes humano ſanguine aluit. 12 Thoas regionis Tau-
ricæ Rex, ab eo dea *Thoantea* eſt Dianæ, cui homi-
nes im olabantur. 13 Dianæ. 14 Ulyſſis navi. 15

Ut quos 15 demiſit vaſtam Palyphemus in alvum:
Ut 16 Læſtrygonias qui ſubiere domos.
Ut quos dux 17 Penus merſit putealibus undis,
Et jacto canas pulvere fecit aquas.
Sex bis ut 18 Icaritos famulæ periere procique,
Inque caput domini qui 19 habat arma procis.
Ut jacet 20 Aonio luctator ab hoſpite fuſus,
21 Qui (mirum) victor, cum 22 cecidiſſet, erat.
Ut quos Antæi fortes preſſere lacerti;
Quoſque feræ morti 23 Lemnia turbadedit.
Ut qui 24 poſt longum ſacri monſtrator 25 iniqui.
Elicuit pluvias victima cæſus aquas.
Frater ut Antei, quo ſanguine debuit, aras
Tinxit; & exemplis occidit ipſe ſuis.
Ut qui terribiles pro gramen habentibus herbis
27 Impius humano viſcere pavit equos.

Ut

---

devoravit. 16 Antiphatis Læſtrygoni, qui devoravit ſocium Ulyſſis, naveſque ejus, præter unam, ſummerſit. 17 Amilcar, qui juſſit Acerranorum ſenatum, induciis fidenrem, puteis mergi ac obrui ſaxis. 18 *Penelopes*. 19 Melanthius. 20 Anthæus, quem lucta Hercules necavit. 21 Anthæus. 22 in terra enim vires recipieb t. 23 mulieres Lemnienſes, qui viros ſuos ad unum omnes interfecere. 24 Thraſius, Buſiridem docens pluvias impetrare a Jove, cæſo homine, primus ab eo interfectus eſt. 25 crudelis ſacrificii. 26 aut Buſirides, aut Pygmalion, qui hoſpites immolarunt. 27 Diomedes, qui equos ſuos ho-

Ut duo diverſis ſub eodem 28 vindice cæſi
Temporibus Neſſus, 29 Dexamenique gener.
Ut 30 pronepos, Saturne, tuus, quem reddere vitam
Ipſe 31 Coronides vidit ab urbe ſua.
Ut 32 Sinis, & Sciron, & de 33 Polypemone natus,
34 Quique homo parte ſui, parte juvencus erat.
35 Quique trabes preſſas ab humo mittebat in auras,
Æquoris adſpiciens 36 hujus & hujus aquas.
Quæque Ceres vidit læto pereuntia vultu
Corpora Theſea 37 Cercyonea manu.
Hæc tibi, quem meritis 38 precibus mea devovet ira,
Eveniant, aut his non leviora malis:
Qualis Achæmenides Sicula deſertus in Ætna,
Troica cum vidit vela venire, fuit.

Qua-

minum carne pavit, ab Hercule vero ipſe ecuis devorandus projectus eſt. 28 Hercule. 29 Eurytion. 30 Periphetes ad Epidaurum a Theſeo occiſus. 31 Æſculapius Coronidis fil. qui Epidauri in urbe colebatur. 32 qui curvatis arboribus alligata hominum corpora in altum remittebat, ut diſcerperentur. 33 Procruſtes, qui viatores lecticæ imponebat, & ſi longiores erant, partem eminentem detruncabat, ſim vero breviores, pedibus extendebat. 34 Minotaurus, a Theſeo interfectus. 35 Pityocamptes, quem alii a Sinis non diferre dicunt. 36 *Jonii*, & *Ægei*: nam obſidebat Iſthmi anguſtias. 37 Cercyonea corpora i. e. *Cercyonem* Arcadem, quem juxta Eleuſiniam Cererem Theſeus in palæſtra ſuperavit. 38 *Diris*, in-

Qualis erat nec non fortuna 39 binominis Iri,
Quique tenent 40 pontem, quæ 41 tibi pejor erit.
42 Filius & Cereris fruſtra 43 tibi ſemper ametur;
Deſtituatque tuas uſque 44 petitus opes.
Utque per alternos unda labente 45 recurſus
Subtrahitur 46 preſſo mollis arena pedi;
Sic tua neſcio quo ſemper fortuna 47 liqueſcat,
Lapſaque per medias effluat uſque manus.
Utque 48 pater 49 ſolitæ varias mutare figuras
50 Plenus inexſtincta deficiare fame.
Nec dapis 51 humanæ ſubeant faſtidia: quaque
Parte potes, 53 Tydeus temporis hujus eris.
Atque 54 aliquid facias, a veſpere rurſus ad ortus
Cur exſternati Solis 55 agantur equi.

---

precationibus, 39 binominis dicitur, utpote *Arneus* & *Irus* deinde adpellatus. 40 mendicos notat, qui in pontibus ſolebant ſedere. 41 fortuna. 42 Plutus, deus in divitiarum, Cereris & Iaſii fil. 42 perpetuo pauper maneas. 44 ſc. Plutus deus. 45 decurſum & receſſum aquæ ſeu maris. 46 pedi, qui arenæ inſiſtit. 47 pereat, mutetur in pejus. 48 Eriſichthon, qui fame compulſus filiam ſub variis figuris vendidit. 49 Dryopis, vel Meſtra, quæ varie mutata a patre vendita fuit. 50 Repletus cibo. 51 cibi humanæ carnis. 52 Oenei fil. qui moribundus Menalippi caput ad ſe juſſit adferri, cujus cerebrum dentibus roſit. 54 ſcelus tam immane perpetres. 55 regrediantur ab occidente ad orientem. Ad Thyeſtæ & Atrei fabulam reſpicit. Vid. *Hygyn*.

Fœda 56 Lycaoniæ repetes convivia menſæ,
  Tentabiſque cibi fallere fraude Jovem.
Teque aliquis 57 poſito tentet vim numinis opto.
  58 Tantalides tu ſis, 59 Tereideſque puer.
Et tua ſic latos ſpargantur membra per agros;
  Tamquam 60 quæ patrias detinuere vias.
Ære 61 Perilleo veros imitere juvencos,
  Ad formam tauri conveniente ſono.
Utve ferox 62 Phalaris, lingua prius enſe reſecta,
  More bovis, 63 Paphio clauſus in ære gemas.
Dumque redire voles ævi melioris in annos,
  Ut vetus 64 Admeti decipiare ſocer.
Atque 65 eques in medii mergare voragine cœni,
  Dummodo ſint fati 66 nomina nulla tui.
Atque utinam pereas, veluti de dentibus 67 orti
  68 Sidonia jactis Graja per arva manu.
Et quæ Penthides fecit, fraterque Meduſæ,
  Eveniant capiti vota ſiniſtra tuo.
Et quibus exiguo volucris 69 devota libello eſt,

Cor-

---

f. 68 56. Vid. *Noſtrum* Metam. I. 57 adpoſito loco cibi, Ita verbo ponere *Plinius* etiam utitur II. 6. 2. 58 Pelops, Tantali fil. a patre diis hoſpitibus poſitus. 59 Itys, Terei fil. 60 ea membra, quæ *Abſyrti* fuere, fratris Medeæ. 61 in Æneo Perilli tauro vocem bovis edas uſtus. 62 Agrigentinorum tyrannus longe crudeliſſimus. 63 Cyprio, a Papho, oppido Cypri. 64 Pelias. 65 ut Curtius, de quo Val. Max. V. 5. 66 dummodo nemo ſcit, te ſic periiſſe. 67 Vid. Noſtrum Metam. III. f. 3. 68 Cadmi Sydonii. 69 intelligit imprecationes a Callimacho Apol-

Corpora projecta 70 quæ ſua purgat aqua.
Vulnera totque feras, quot dicitur 71 ille tuliſſe,
Cujus ab 72 inferiis culter abeſſe ſolet.
Attonituſque 73 ſeces, ut quos Cybeleia mater
Incidat, ad Phrygios vilia membra modos.
Deque viro fias nec femina, nec 74 vir, ut Attys;
Et quatias molli tympana 75 rauca manu.
Inque 76 pecus ſubito Magnæ vertare Parentis:
77 Victor ut eſt celeri 78 victaque verſa pede.
Solaque 79 Limone pænam ne ſenſerit illam,
Et tua dente fero viſcera carpat equus.
Aut, ut 80 Caſſandreus, domino non mitior illo,
Saucius ingeſta contumuleris humo.

---

lonio Rhodio factas libro in Ibin ſcripto. 70 quæ volucris, i. e. Ibis. 71 Oſiris in 24. diſcerptus partes a fratre Typhone. 72 nam in ſacris ejus, ab uxore inſtitutis, gladium adeſſe, piaculum eſt. 73 Abſcindas membrum virile, quod fieri ſolebat a ſacerdotibus Cybeles, Gallis, qui mos inde erat, quod mater ea deum formoſum adoleſcentem amavit. & eundem deprehenſum cum pellice *ſectis virilibus*, ſemivirum fecit. 74 pudenda tibi amputes, ut Attys facit inſtinctu Cybeles. 75 tympana enim, tibiæ, cymbala, crotalaque inſtrumenta in Cybeles ſacris adhibebantur. 76 in leonem. 77 Hippomenes. 78 Atalanta. 79 Limone, filia Atal. & Hippomenis in adulterio deprehenſa equis objecta eſt laceranda. Optat ergo Poeta, ut ſola Limone hoc ſupplicium ne paſſa fuerit. 80 Appolodorus Caſſandriæ ty-

Aut, ut 81 Abantiades, aut ut 82 Cygneius heros,
Clauſus 83 in æquoreas præcipiteris aquas.:
Victima vel Phœbo ſacras macteris ad aras,
Quam tulit a ſævo 84 Theudotus hoſte necem.
Aut te devoveat certis 85 Abdera diebus;
Saxaque devotum grandine plura petant.
Aut Jovis infeſti 86 telo feriare triſulco:
Ut ſatus 87 Hipponoo, 88 Doſithoeſque pater.
Ut ſoror 89 Autonoes, ut cui matertera 90 Maja eſt:
91 Ut temere optatos qui male rexit equos.
Ut ferus 92 Æolides, ut ſanguine 93 cretus eodem,
Quo genita eſt, liquidis quæ caret Arctos aquis.
Ut Macedo rapidis icta eſt cum conjuge flammis,
Sic, precor, ætherei vindicis igne cadas.
Prædave ſis illis, quibus eſt Latonia Delos
Ante diem rapto non adeunda 94 Thraſo.
Qui-

---

rannus. 81 Perſeus, nepos Abantis, ab Acriſio in arcam incluſus projectus in mare. 82 Tenes. 83 Arcæ incluſus, ut Perſeus & Tenes. 84 Rex Bactrianorum a Parthorum Rege Arſace mactatus fuit. 85 Thraciæ urbs, in qua moris eſt anni initio hominem poſt diriſſimas imprecationes lapidibus obruere. 86 fulmine. 87 Capaneus, Hipponoi fil. ad Thebas fulmine ab Jove percuſſus. 88 Atrax, quem feriit fulmine Jupiter, quod ſtuprum filiæ ſuæ Deſithoæ illatum prodidiſſet. 89 Semele. Noſter Metam. III. 90 Jaſius eſt, Jove & Electra Atlantide natus. 91 Phæchon. 92 Salmoneus, Æoli fil. qui imitabatur tonitrua currus ſuper æreo ponte agitatione. 93 Lycaon. 94 A canibus laniato, Anni ſa-

Quique verecundæ ſpeculantem labra Dianæ,
Quique Crotopiadem diripuere 95 Linon.
Neve venenato levius feriaris ab angue,
Quam ſenis Œagri Calliopeſque 96 nurus;
Quam puer 97 Hypſipyles: quam 98 qui cava primus acuta
Cuſpide ſuſpecti robora fixit 99 equi.
Neve gradus adeas 100 Elpenore cautius altos:
Vimque feras vini, quo tulit ille modo.
Tamque cadas domitus, quam quiſquis ad arma vocantem
Juvit inhumanum 1 Thiodamanta Dryops.
Quam ferus ipſe ſuo periit mactatus in antro
Proditus incluſæ 2 Cacus ab ore bovis.
Quam 3 qui dona tulit Lernæo tincta veneno,
Euboicaſque ſuo ſanguine tinxit aquas.
Vel de præcipiti venias in Tartara ſaxo,

---

cerdotis fil. 95 Linum nepotem Crotopi. 96 Eurydice Orphei uxor, qui filius fuit Oeagri & Calliopes. 97 Opheltes poſtea Archemorus dictus, Lycurgi reg. Nemeorum fil. quem, quod non ſatis diligenter cuſtodiebat Hypſipyle nutricis anguis morſu exſtinxit. 98 Laccoon. 99 Trojani. 100 de quo ita Ovid. III. Triſt. El. 4.

At miſer Elpenor tecto delapſus ab alto
Occurrit Regi, flebilis umbra, ſuo.

1 Thiadamas Dryopum Rex.

2 Servus Evandri, de quo *Livius* I. 7. *Herculem interemto Geryone boves mira ſpecie in ea loca, ubi nunc Roma eſt, prope Tiberim fl. abegiſſe. Caccumque accolam loci pulchritudine boum captum avertere eam prædam ſtatuiſſe, averſoſque boum pulcherrimos caudis in ſpeluncam traxiſſe. Quum vero boves in ſpeluncam actæ ad deſide-*

Ut qui 4 Socraticum de nece legit opus.
Ut qui 5 Theſeæ fallacia vela carinæ
Vidit: ut 6 Iliaca miſſus ab arcæ puer.
Ut teneri 7 nutrix, eadem matertera, Bacchi:
Ut 8 cui cauſſa necis ſerra reperta fuit:
9 Lydia ſe ſcopulis ut virgo miſit ab altis;
Dixerat invito quæ mala verba 10 Deo:
Poeta tibi occurrat patrio 11 popularis in arvo,
Sitque 12 Phayllacæ cauſſa leæna necis.
Quique 13 Lycurgiden letavit, & 14 arbore natum,

15 Id-

---

rium, ut fieri ſolet, reliquarum muṛiſſent, Herculem ad ſpeluncam properaſſe, quem quum prohibere aditu Cacus conare ur, clava ab Herçu'e ictum, & paſtorum fidem nequidquam invocantem, occiſum ſuiſſe. 3 Lichas, qui ab Hercule eſt in mare præceps datus, quod venenatam ei tunicam adtulit. 4 Cleombrotus, qui vel de turri in ſaxa ſe præcipitavit, vel in mare, poſtquam Platonis libr. de animæ immortalitate legiſſet. 5 Ægæus, pater Theſei, qui, quum vela filii revertentis nigra ex arce proſpiceret; mortuumque eum exiſtimaret, ex ea ſe præcipitem dedit. 6 *Aſtyanax* ſeu *Scamandrus*, ab Ulyſſe in Trojæ excidio ex turri dejectus. *Noſter* Metam. XIII. 7 Ino, furorem Athamantis viri fugies cum filio Palæmone in mare ſe e ſcopulo præcipitavit. 8 Dædalus hic eſt, qui Perdicem ex ſorore nepotem eo quod ferram & circinum inveniſſet invidia dejecit ex turri, qui vero in avem ſui nominis, Perdicem nempe, mutabatur. 9 Ilice, Ibyci Lydii fil. a Marte amata, furens e ſcopulo ſe demiſit. 10 Marti, cujus amorem contemnebat. 11 Leæna fœta. Leonibus enim Libya, quam Patriam Ibidis Naſo videtur, indicare, abundat. 12 Phayllus Ambraciæ tyrannus, a leonibus laniatus eſt, legitur autem variæ, vel *Paphageæ* vel *Phayllacæ*, vel *Phaleceæ*. 13 Anæum, Lycurgi & Antinoes fil. 14

15 Idmonaque audacem, te quoque 16 rumpat aper.
17 Iſque vel examinis faciat tibi vulnus: ut illi,
Ora ſuperfixi 18 quem cecidere ſuis.
Sive idem ſimili 19 pinus quem morte peregit:
Phryx & venator ſis Berecyntiades.
Si tua contigerit 20 Minoas puppis arenas;
Te Corcyræum Creſſia turba putet:
Lapſuramque domum ſubeas: ut 21 ſanguis Alevæ:
22 Stella 23 Leoprepidæ cum fuit æqua viro.
Utque vel 23 Evenus torrenti flumine merſus
Nomina des rapidæ, vel 24 Tiberinus, aquæ.
25 Aſtacidæque modo deciſa cadavere trunco,
Digna feris, homini ſit caput eſca tuum.
Quodque ferunt 26 Brotean feciſſe cupidine mortis,

Mirrha, que jam facta erat arbor, edidit Adonin, a Cinyra., Cypri Rege genitum. 15 Apollonis & Pheretiæ fil. 16 necet, laceret. 17 Aper. 18 ſuper quem cecidere ora fixi ſuis. 18 Thoas enim venator capite apri ingentis, arbori adpenſi in honorem Dianæ, ſed quod ſuper dormientem decidebat, occiſus eſt.. 19 Pomi Pinei caſu dormientes Atys & Nauclus oppreſſi & necati ſunt. 20 ſocii Minois Regis in Sicilia interemti injuriam ita vindicabant, ut e Sicilia in Cretam navigantes omne trucidarent. 21 ſcopas ex Alevæ progenie. 22 Caſtor & Pollux, qui Simonidem ædium ruinæ ſubtraxere. *Vid. Phædr.* IV. 24. & Parrhaſiana Tom. I pag. 40. 23 qui ſe in Lycormam Ætoliæ fl. cui nomen dedit, dejecit. 24 Albanorum Rex, in Albula, qui fl. Tiberis ab eo eſt dictus, ſubmerſus. 25 Alii *Hyrtacidæ* legunt & intelligent Niſum Hyrtaci fil. 26

Des tua ſuccenſæ membra cremanda pyræ.
Incluſuſque necem cavea patiaris, ut 27 ille
Non profecturæ conditor hiſtoriæ.
Utque 28 repertori nocuit 29 pugnacis Jambi,
Sic fit in exitium lingua proterva tuum.
Utque parum 30 ſtabili 31 qui carmine læſit Athenas,
Inviſus pereas, deficiente cibo.
Utve lyræ 32 vates fertur periiſſe ſeveræ;
Cauſſa ſit exitii dextera læſa tui.
Utque Agamemnonio vulnus dedit anguis Oreſtæ;
Tu quoque de morſu virus habente cadas.
Sit tibi conjugii nox prima noviſſima vitæ.
33 Eupolis hoc periit, & nova nupta, modo.
Utque cothurnatum cecidiſſe 34 Lycophrona narrant;
Hæreat in fibris fixa ſagitta tuis.
Aut lacer in ſilvis manibus ſpargare tuorum;
Sparſus ut eſt 35 Thebis angue creatus 36 avo.

Per-

---

etiam hic nodi ſunt, quos facile non extrices. *Breteum* quidam, Vulcani & Minervæ filium intelligunt, qui contemtus ob deformitatem in pyram ſe ardentem immiſit. 27 Calliſthenes, qui ſcripſit de rebus Alexandri M. ſed quum non, ut ceteri, aſſentandum ei putaret, indignis modis interfectus. Vid. de eo Suid. & Curtium 8. 5. & 8. 28 Archilocho, qui a domeſticis Lycambis, quem Jambis ad laqueum compulit necatus eſt. Vel pulſus in exilium. 29 damno fuit proterva lingua. 30 Scazonte verſu. 31 Hipponax. 32 Alii Alcæum, Steſichorum alii intelligunt. 33 Comicus Græcus, Niciæ fil. qui ducta Glycerio cum ea prima nocte mortuus eſt. 34 Grammaticus & Tragædiarum ſcriptor quum certaret de principatu antiquorum poetarum, ab adverſario ſagitta ictus occubuit. 35 Pentheus a matre furente diſcerptus. 36

Perque feros montes tauro rapiente traharis;
Ut tracta eſt 37 conjux imperioſa Lyci.
Quotque ſuæ paſſa eſt 38 pellex invita ſorori,
Excidat ante pedes lingua reſecta tuos.
Conditor ut tardæ læſus cognomine, Mirrhæ,
Orbis in innumeris inveniare locis.
Inque tuis opifex, vati quod 39 fecit Achæo,
Noxia luminibus ſpicula condat apis.
Fixus & in duris carparis viſcera ſaxis;
Ut 40 cui Pyrrha ſui filia fratris erat.
Ut puer 41 Harphagides referas exempla Thieſtæ;
Inque tui cæſus viſcera patris 42 eas.
Trunca geras ſævo mutilatis partibus enſe,
Qualia Minerni membra fuiſſe ferunt.
Utve 43 Syracuſio præſtricta fauce poetæ,
Sic animæ laqueo ſit via clauſa tuæ.
Nudave derepta pateant tua viſcera pelle;
Ut 44 Prygium cujus nomina flumen habet.
Saxificæ videas infelix ora Meduſæ,
Cephenum multos quæ dedit una neci.
45 Potniadum morſus ſubeas, ut Glaucus, equarum;

 In-

Cadmo in anguem verſo. 37 Dyrce, Lyei Regis Thebanorum. Vid. Hygin f. 7. & 8. 38 Philomela. Vid. Metam. VI. 615. ſeq. 39 quod fecit, ſeu fecerunt apes: hæ enim in horto ambulantem Achæum neſcio quem aculeis ſuis viſu privarunt. 40 Prometheus, cujus frater Epimetheus erat & filiam Pyrrham habebat. 41 Harpagi fil. ab Aſtyage Medorum rege patri epulandus adpoſitus, quod Thyeſtæ quoque evenit. 42 comedaris. 43 Empedoclem quidam, alii Theocritum dici exiſtimant. 44 Marſyas ab Apolline cantu victus, & excoriatus flumini nomen dedit. 45 e Potnia civitate quæ erant: 46

Inque mari ſalias, Glaucus ut 46 alter, aquas.
Utque duobus idem dictis modo nomen 47 habenti,
Præfocent animæ Gnoſia mella viam,
Solicitoque bibas, 58 Anyti doctiſſimus olim
Imperturbato quod bibit ore reus.
Nec tibi, ſi quid amas, felicius Hæmone 49 cedat;
Utque ſua 50 Macareus, ſic potiare tua.
Vel videas, quod jam, cum flammæ cuncta tenerent,
Hectoreus patria vidit ab arce puer.
Sanguine proba luas; ut 51 avo genitore creatus;
Per facinus ſoror eſt cui ſua facta parens;
Oſſibus inque tuis teli genus hæreat illud,
Traditur 52 Icarii quo cecidiſſe gener.
Utque 53 loquax in 54 equo eſt eliſus guttur acerno,
Sic tibi claudatur pollice vocis iter.
Aut ut 55 Anaxarchus pila 56 minuaris in alta,
57 Ictaque pro ſolidis frugibus oſſa ſonent.

Utque

---

piſcator. 47 Glauco tertio, Cretenſi, qui venenato melle periit ob laſcivum in filiam amorem. 48 Socrates. 49 qui cum Rhodope filia, quam amavit, in ſui nominis montem mutatus eſt. 50 qui quum ſorore Canace turpiter concubuit. 51 Adonis, quem Myrrha ex Cinyte patris amore peperit. 52 Ulyſſes, quem interemit Telegonus, filius. 53 Anticlus, cujus fauces ab Ulyſſe ita compreſſæ ſunt, ut moreretur. 54 equo Trojano, in quo incluſus cum ceteris erat Anticlus. 55 Abderita philoſophus, a Nicocreonte mortario imponi, & ferreis piſtillis contundi juſſus. Vid. Valer. Max. III. 5. *Laertius* in ejus vita. Cicero Tuſcul. Quæſt. 2. 22. 56 mortario. 57

Utque patrem 58 Pſamathes 59 condat te Phœbus in ima
Tartara; quod natæ fecerat 60 ille ſuæ.
Inque tuos ea 61 peſtis eat, quam dextra Chorœbi
Vicit, opem miſeris Argolicisque tulit.
Utque nepos 62 Æthræ, Veneris periturus ob iram,
Exſul ab attonitis excutiaris equis.
Propter opes magnas ut perdidit 63 hoſpes alumnum;
Perdat ob exiguus te tuus hoſpes opes.
Utve ferunt fratres ſex cum 64 Damaſichthone cæſos;
Intereat tecum ſic genus omne tuum.
Addidit ut 65 Fidicen miſeris ſua funera natis;
Sic tibi ſint vitæ tædia juſta tuæ.
Utve ſoror 66 Pelopis, ſaxo dureris oborto,
Et læſus lingua 67 Battus ab ipſe ſua:
Aera ſi miſſo vacuum jaculabere diſco;

tuſa. 58 Crotopum, quem Phœbus telis confecit. 59 Interficiat. 60 ſc. Crotopus, qui filiam Pſamathen, ab Apolline vitiatam, interemit. 61 monſtrum Argivis ab Apolline immiſſum, matrumque e ſinu filios rapiens, quod Chorœbus interfecit. 62 Hippolytus, ira Veneris contemtæ a conſternatis equis diſcerpus, Noſter Faſtor. V.

Hippolyte infelix, velles coluiſſe Dioneu,
Quum conſternatis diripereris equis,

63 Polymneſtor, Rex Thraciæ, qui Polydorum ſuæ fidei commiſſum, cupiditate auri, quod is adtulerat, interfecit. 64 Amphionis & Niobes fil. ab Apolline cum ſeptem fratribus & ſororibus interfectus eſt. 65 Amphion, qui ſe, interfectis liberis, ipſe occidit. 66 Niobe. 67 qui Mercurii furtum prodiderat. No-

Quo puer 68 Œbalides, ictus ab 69 orbe cadas.
Si qua per alternos 70 pulſabitur unda lacertos,
Omnis 71 Abydena ſit tibi pejor aqua.
72 Comicus ut liquidis periit, dum nabat, in undis;
Et tua ſic 73 Stygius ſtrangulet ora liquor.
Aut ubi ventoſum ſuperaris naufragus æquor,
Contacta pereas, ut Palinurus, humo.
Utque 74 cothurnatum vatem, 75 tutela Dianæ,
Dilanient vigilum te quoque turba canum.
Aut ut 76 Trinacrius ſalias ſuper ora 77 gigantis,
Plurima qua flammas 78 Sicanis Ætna vomit.
Diripiantque tuos inſanis unguibus artus
79 Strymoniæ matres, Orpheos eſſe 80 ratæ.
Natus ut 81 Althææ flammis abſentibus arſit,
Sic

ſter II. Met. 68 Hyacinthus, fil. Oebali, a Phæbo per imprudentiam occiſus in diſci luſu. 69 diſco. 70 ſi natandum tibi forte fuerit. 71 freto inter Seſtum & Abydum, quo Leander periit. De quo vide elegantiſſ. Muſæi Grammatici carmen, quod olim ipſi etiam explicatum dabimus. 72 vel Terentius, vel Eupolis, de quo Suidas. 73 mori cogens, effective. 74 Euripidem. *Val. Maximus*. IX. 12. 75 canes tutela Dianæ, i. e. qui Dianæ templum cuſtodiebant. 76 Empedolces Agrigentinus in Ætnam ſe præcipitavit. 77 Enceladi, qui ſub Ætna jacere fingitur. 78 Sicula, Sicana. 79 Thraciæ mulieres. a Strymone Thraciæ fl. 80 putantes, eſſe artus Orphei, quem mulieres dictæ dilaniarunt. 81 Uxor

Sic tuus ardeſcat ſtipitis igne rogus.
Ut nova Phaſiaca compreſſa eſt 82 nupta corona,
Utque pater nuptæ, cumque parente domus.
Ut cruor Herculeus abiit diffuſus in artus;
Corpora peſtiferum ſic tua virus edat.
Qua ſua 83 Penthiden 84 proles eſt ulta Lycurgum,
Hæc maneat teli te quoque plaga novi.
Utque 85 Milon, 86 robur diducere fiſſile tentes;
Nec poſſis capita inde referre manus.
Muneribuſque tuis lædaris ut 87 Icarus; in quem
Intulit armatas ebria turba manus.
Quodque dolore necis patriæ pia 88 filia fecit,
Vincula per laquei fac tibi guttur eant.
Obſtructoque famem patiaris limine tecti,
Ut legem pœnæ 89 cui dedit ipſa parens:
Illius exemplo 90 violes ſimulacra Dianæ,
Aulidis a portu qui leve vertit iter.

91 Nau-

---

hæc Oenei Regis Caledoni, Mater Meleagri. Ovid. Metam. VIII. 447. 82 Creuſa, fil. Creontis, quæ cum tota regia igne periit. 83 Penthei filium. 84 Butes, Lycurgi fil. qui ob ſublatum a Baccho patrem, ſacerdotes Bacchi omnes occidit. 85 Crotoniates, qui manibus ab arbore diſciſſa retentis periit. Vid. de eo Gell. XV. 16 Val. Max. IX. 12. 86 *eine Stein-Eiche*. 87 qui colonos Atticæ vini uſum docuit, qui eo ebrii facti venenum ſibi eſſe datum exiſtimantes Icarum necarunt. 88 Erigone, quæ ob Icari patris mortem laqueo ſe induit. 89 Alcitha Pauſaniæ mater, quæ lapides ad occludendum fil. apportavit. *Nepos* IV. 5 3. *Siculus* XI. 45. 90 Cape de Ajace Oilei, qui violata in Palladis templo Caſſan-

91 Naupliadæve modo ficto pro crimine pœnas
Morte luas; nec te non meruiſſe juvet.
Æthalion vita ſpoliavit ut Iſidis hoſpes,
Quem memor a ſacris nunc quoque pellit Ion.
Utque Melanthea tenebris a cæde latentem
Prodidit officio luminis orba parens;
Sic tua conjectis fodiantur pectora telis;
Sic, precor, auxiliis impediare tuis.
Qualis equos pacto, quos fortis agebat Achilles;
Acta 92 Phrygi timido; nox tibi talis eat.
Nec tu, quam 93 Rheſus, ſomno meliore fruaris;
Quam comites Rheſo tum necis, ante viæ.
Ut quos cum Rutulo morti 94 Rhamnete dederunt
Impiger 95 Hyrtacides, Hyrtacidæque 96 comes.
97 Clinadæve modo circumdatus ignibus atris
Membra feras Stygiæ ſemicremata rati.
Utve Remo muros auſo tranſire recentes,
Noxia ſint capiti ruſtica tela tuo.
Denique, Sarmaticas inter Geticaſque ſagittas,
His, precor, ut vivas & moriare locis.

Hæc

---

dra naufragium fecit. 91 Palamedis, Nauplii fil. lapidibus eſt obrutus ab Ulyſſe ficto crimine, quod a Priamo in Græcorum proditionem corrumpi ſe fuerit paſſus. 92 Doloni Iliad. X. 93 Rex Thraciæ. Servius ad Æn. I. 94 Rhamnes Rutulus cum multi aliis in caſtris interfecti ſunt. 95 Niſus fil. Hyrtaci. 96 Euryalus. 97 Alcibiadis. Vid. *Corn. Nepot.*

Hæc tibi tantiſper ſubito 98 ſint miſſa libello;
Immemores ne nos eſſe querare tui.
Pauca quidem, fateor 99; ſed Di dent plura 100 rogatis,
Multiplicentque ſuo 101 vota favore mea.
Poſtmodo plura leges; & nomen 102 habentia verum:
Et 103 pede quo debent acria 104 bella geri.

IN-

VII. 20. 98 Subito ſcripto. 99 ſc. hæc ſunt. 100 iis quæ tibi precatus ſum. 101 diras imprecationes. 102 in quibus exprimatur tuum nomen. 103 ſcripta carmine Jambico. 104 contentiones, diræque perſcribi: quod ad ejuſmodi materiam, diras nempe imprecationes & convicia maxime aptum genus Jambicum eſt.

INDEX
VERBORUM ET RERUM
IN LIBRIS EX PONTO
ET
IBIDE
Contentorum.

A

AB Annis conſumtus, Ibi. 145.
Abſinthium III. 1. 34. & 8. 15
Achilles II. 2. 26. II. 4. 22. III. 3 43.
Achemenides ab Ænea receptus II. 2. 25.
ab Achilli III. 3 43.
Achivi I. 4. 3.
Acroceraunia II. 6. 19.
Actææ arx. IV. 1. 31
Actæus IV. 1. 31
Adductus, *intentus*, II. 9. 32
Ademtus, *mortuus*. I. 9. 41
Adferre ab opem. II. 9. 6
Admetus III. 1. 103.
Adoriri *ſuſcipere*, *audere*, II. 2. 16
Adraſtus I. 3. 79
Æetes III. 1. 120
Ægiſſus vel Ægypſus oppidum. I. 8. 13. IV. 7. 21. 53.
Ægyptus. III. 2. 121
Æneas I. 1. 33
Æolus. IV. 10. 15.
Ærumnæ facies. ibi. 120.
per Æs & libram. IV. 15. 42
Æſculapius. I. 3. 21
Ætas deterior, *ad ſenectutem vergens*. I. 4. 1. 6
Æternus Princeps, *divinus*. II. 2. 50.
- - - Homerus. II. 10. 13
Ætna. II. 10. 23.
Æthalia II. 3. 84
Agamemnon. I. 7. 32. IV. 8. 51.
Agenorides I. 3. 77. & 4. 34.
Agere reum. IV. 24. 38.
Agrius. III. 9. 9.
Ajax. IV. 7. 41
Alba longa. I. 8. 67
Alceſtis uxor. III. 1. 105
Alcinous II. 9. 42. IV. 2. 10. & 12. 28.
Aleæ ludus I. 5. 44.

Ale-

I N D E X

Alexander Pheræus. II. 9. 43
Allia gravis ibi. 218
Alphæus fl. II. 90. 27.
Amazones III. 1. 95. IV. 10. 51.
Ambroſia I. 10. 11.
Amici, II. 3. 25. III. 2, 5. ſeq.
Amicitia ſancta olim, I. 7. 15. II. 3. 19. I. 4. 1. & 8. 27. I. 4. 25. 26. II. 1. 41.
Amicitiæ nomen III. 2. 43
Amictus oratoris II. 5. 52
Amomum I. 9. 57.
Anhelæ febres I. 10. 5.
Anticyra IV. 2. 54.
Antilocus II. 3. 22.
Antiphates. II. 2. 116. & 94. IV. 10. 21.
M. Antonius I. 1. 23.
Aoniæ ſorores. IV. 2. 47.
Appelles IV. 1. 29
Apollo IV. 8. 75.
Apollodorus tyrannus II. 9. 43.
Appia via. 1. 8. 68.
Aqua Virgo I. 8. 38.
- - formidatæ aquæ I. 3. 24.
Aquam addere hortis, I. 8. 46.
Ara, ſupplicum perfugium I. 2. 149. II. 8. 68.
Arctophylax II. 7. 58.
Arcturus I. 3. 103.
Arethuſa. II. 10. 27.
Argivi, Argolici. I. 3. 70.
Argo, Argonautæ I. 3. 76 & 4. 33. III. 1. 1. IV. 10.
Arguere, *probare*. IV. 6. 50.
Ariſtæus. IV. 2. 9.
Ariſtarchus III. 9. 24.
Ariſtides Mileſius, II. 4. 13. I. 3. 71.
Arma II. 1. 40.
Armentum III. 7. 15.
Arpi oppidum IV. 7. 9.
Aſcanius II. 11. 15.
Aſcia IV, 14. 31.
Aſia IV. 10. 55.
Athenæ IV. 1. 31.
Athos. I. 5 22.
Atreis. 1. 2. 120.
Atridæ. I. 7. 32.
Atria ſalutantibus aperta. I. 7. 24.
Averſa mens. I. 2. 8.
Averſi dii. III. 2. 18.
Auguſti domus. II. 2. 71. IV. 9. 107. ſeqq.
Auguſtus, *ſanctus*, *venerab.* II. 5. 18.
Aurora, I. 4. 56.
- - - provocat diem, ibid.
Auſter. II. 3. 89.
Axis, *ſeptentrio*. II. 10. 48. IV. 7. 1.

B

Bacchus. IV. 2. 9. 10. 29.
Bato. II. 1. 46.
Bellides, III. 1. 120. Ibi. 177.
Bella acria, *convicia*, *contentiones*, ibi de extremo.
Biſtones. I. 2. 112. II. 9. 54
Bona lux. *dies fauſta*. III. 1. 169
Boreas. I. 4. 72.
Boryſthenes. IV. 10. 53.
Boum firmitas. I. 4. 12.

Boſphorus Cimer. IV. 10. 1.
Brachia, *terra tractus*. II. 2. 78.
Brevis, brevia. I. 10. 39.
M. Brutus. I. 1. 24.
Buſtum. I. 2. 152. III. 2. 31.

C

CAdere, de hoſtiis. III. 2. 82.
Cadmus. I. 3. 77. IV. 10. 55.
Calamis, *ſtatuarius*. IV. 1. 33.
Calcare jacentem, ibi, 29.
Cales *fl.* IV. 10. 47
Caltha *flos*. II. 4. 28.
Calydon. I. 3. 79.
Calypſo. IV. 10. 13
Campus Martius. I. 8. 37. 65.
Candidus, *non malevolus, aut invidus*. II. 5. 38. IV. 14. 43.
Candor, *equitas*. III. 2. 21
Cantharidum ſuccus, Ibis. 308.
Capaneus. III. 1. 51.
Capere, *ſufficere*, *videri ſatis*. III. 9. 16.
Capitolium. II. 1. 57.
Capitolinus Jupiter. II. 2. 44. III. 1. 135.
Caput, *homo*. I. 2. 55.
Caput enſe auferre. II. 1. 66.
-- malefidum. ibi. 83.
Cardo mundi. II. 10. 45.
Carina. II. 7. 59. IV. 3. 5.
Carmen inerme. ibi. 2.
Carmenta. II. 1. 33.
Carpere, *reprehendere*. III. 1. 64. & 9. 2.
Caſpius. I. 8. 13.
Caſſandra. II. 9. 43
Caſte, *rite*. II. 1. 33
Caſtoris ædus. II. 2. 85
Celeberrimus abſens. II. 10. 49.
Celebris, *frequens*. I. 9. 25. II. 10. 49.
Cenſeri, *pertinere ad al. ut proprium aut familiarem*. II. 5. 73. III. 1. 75. *in ſuis habere & numerare*, I. 2. 140.
Cenſus, *divitiæ*. I. 9. 39. IV. 15. 14.
Centauri IV. 10. 80
Cera nova. II. 2. 58.
Ceraunii montes. II. 69.
Cerealia munera, *frumentum*. III. 8. 11.
Chaos. IV. 8. 57.
Charybdis. IV. 10. 27. & 14. 9.
Chionides. II. 9. 20. III. 3. 41.
Chiron. III. 3. 43.
Cimmerii. IV. 10. 1.
Cinyps, *fl.* II. 7. 25.
Circe. III. 1. 123.
Circus. I. 4. 15.
Claudere iter. I. 1. 6.
Claudia Veſtalis. I. 2. 144.
Claudia via. I. 8. 44.
Citumnus *fl.* IV. 4. 43.
Clytemneſtra. III. 1. 121.
Cæcitas pœna perjurorum. I. 1. 54.
Coeunt vulnera. I. 3. 87.
Comito, comitor. I. 9. 47. II. 2. 83. III. 2. 33.
Comittere dextra dextræ, *cominus pugnare*. IV. 7. 43.
Componere, *locare*. I. 1. 11
Concreto dolore. II. 11. 10.
Condere, *ſepelire*. I. 9. 54. III. 1. 6.

Con-

Conditor historiæ, ibid. v. 520.
Coufuſa mens, I. 3. 3.
Conferre feria. II. 4. 9.
Contendere fama in diver. ſum orbem. I. 5, 67.
Continuatur hiemi hiems. I. 2. 26.
Contrahere vultum. II. 2. 5. III. 1. 134. IV. 1. 5. & 3. 7. it. 8. 13. 14.
non Convenit illis. III. 2. 87.
Convexa ſidera. IV. 9. 129.
Copia mortis. Ibi. 121.
Coralius fl. IV. 10. 47.
Corali IV. 2. 37. & 8. 83.
Corcyra. II. 9. 42.
Corvinus Meſſala. II. 2. 99.
Cothurnus. IV. 16. 30.
Cotta Meſſalinus. II. 2. 101
Cottarum domus. III. 2. 107.
Corys. I. 8. 16.
Credulitate capi. I. 1. 44.
in Cubitum relevare membra. III. 3. 11.
Cumæi anni, *longævi*. II. 8. 41.
Cupere. III. 1. 35.
Curia Julia, Pompeja. IV. 5. 21.
Currum ducere. III. 1. 67.
Curulis ſella. IV. 5. 18. & 9. 27.
Cyane fons. II. 10. 26.
Cybele. I. 1. 39.
Cynapes *fl.* IV. 10. 39.
Cyprus. I. 3. 80.

D.

DAnaus. III. 1. 121.
Danubius. IV. 10. 58.
Dare, *concedere*. II. 5. 13. *pro edere* I. 1. 16. II. 7. 30.
manum placidam, *opem ferre*.
Dare viam. I. 1. 34.
Danus. IV. 7. 29.
Declamandi mos. II. 5. 45
Decolor, *inquinatus*. III. 2. 54.
Deductum carmen. IV. 1. 1.
Deficere, *viribus deſtitui*. II 7. 80.
Degenerare aliquem. III. 1. 45.
non Degener oris patrii. III. 5. 7.
Deliciæ. I. 10. 18.
Delicta librorum. III. 9. 7.
Demittere ferrum in artus. IV. 16. 51.
Denſius, *frequentius*. I. 9. 11.
Depoſitus, *deſperatus*. II. 2. 47.
Deprecor. I. 2. 59.
Diana. III. 2. 48. III. 2. 71. I. 2. 80. I. 1. 41. III. 2. 49.
Diducere robur fiſſile, ibid. 609.
Digerere per annos. I. 4. 9.
Dii a pauperis etiam acceptant ſacrificium. IV. 8. 39. 42.
Dilabi in vacuas aulas. ibi. 141
Diogenes. I. 3. 67.
Diomedes, II. 2. 13. Thracis equi. I. 2. 122.
Dionyſius in ludo docet IV. 3. 39. 46.
Dira carmina. ibi. 8.
Diræ, furiæ. III. 2. 103.
Dolor querulus. ibi. 112.
Dona militaria. II. 1. 33.
Druſus. II. 8. 40.
Ducitur cicatrix. I. 3. 57.
Ducere carmen. I. 5. 17.

Duri hominis deſcriptio. IV. 12. 31.
Dyaſpes fl. IV. 10. 51.

E

EBurnus triumphantium currus. III. 4. 35.
Elegiacum carmen. II. 5. 1. III. 30. 30. & 4. 8.
IV. 5. 1.
Elleborum, IV. 3. 53
Eminet arbor in campis. III. 1. 19.
Enceladus, II. 2. 11. & 10. 24
Enna mons & opp. II. 10. 25.
Eous, *orientalis*. IV. 9. 112.
Epidaurius Deus. *Æſculapius* I. 3. 21.
Epulis onerari. I. 10. 31.
Equorum in Scythia velocitas. I. 2. 86.
Equi triumphantium coronari. II. 1. 58.
- - noctis. I. 2. 56.
Erichthonius. II. 9. 20.
Error, non ſcelus, ab Ovidio admiſſus. I. 6. 20. el. 7. 40. 44. II. 2. 17. IV. 6. 15.
Eſſes. Si non eſſes III. 2. 108.
Eſſendum. II. 10. 34.
Eſtur. I. 1. 69.
Eſt in me. I. 3. 17.
Evadne. III. 1. 111.
Evincti manus, *ad manus quod adt*. III. 2. 72.
Eumolpus. II. 9. 2. & 20. III. 3. 41.
Evincere, propoſitum obtinere. III. 1 31.
Euripus. I. 8. 38.
Europa. III. 10. 55.
Exarare notas ſcriptas III. 2. 90.
Excutere ſomnos. Ibi 156.
Excuſſus, ad *impetum vehementer* motus. II. 9. 57.
Exſternati equi, Ibide. 420.

F

FAbiorum ad Cremetam interitus. I. 2. 3.
Facere, *prodeſſe*: proficere. I. 3. 86.
Facere non ita multa ex alicujus dictis. I. 3. 86.
Facere altaria pinguia ture. II. 3. 99.
Facilis, *propitius*, *benevolus*. II. 2. 117.
Facundia vivit. II. 2. 53.
Falernus ager. IV. 2. 9.
Faliſci. IV. 4. 32. & 8. 41.
Fama. IV. 4. 12 & 16. IV. 1. 122. I. 1. 76.
Famem repellere. IV. 3. 4.
Falces. IV. 9. 4. & 12.
Fatum nobis crudeliter utitur. III. 7. 17.
Fax, *impulſor*. I. 7. 28.
Febris. I. 10. 5.
Fel vipereum. I. 2. 18.
Feriri ab angue. ibide v. 481.
Ferox. I. 2. 124.
Ferventes rotæ. I. 8. 68.
Ferunt annos ſcripta. IV. 8. 51.
Pom. Flaccus. I. 10. 37.
Flagello latus ſcindere. Ibi. 183
Flamina via. I. 8. 44.
Fodere pectora conjectis telis. Ibid. 625.
Fomenta. I. 3. 44. II. 3. 93.

Formidatæ aquæ. I. 3. 24.
Forum Augusti. I. 8. 35. 66. IV. 5. 10. & 15. 16.
Forum Latin. I. 8. 66.
Fortuna in volubili orbe. II. 3. 56. IV. 3. 31. 37. 48.
- - - - cæca. III. 1. 126.
Foſſor vinctus, I. 6, 31.
Fovere, *delinire*, I. 3. 44.
- - aliquem. IV. 10. 13.
Frangere munera cerealia. III. 8. 11.
Frangi. I. 2 63.
Frons voluminis. IV. 13. 7.
Fugæ terga dare, III. 2. 8.
Fulcra acerna. *ſceptra*, III. 5. 14.
Fundere, *ſacrificorum vox* I. 9. 52.
Fundi opp. II. 11. 28.
Furor certus eſt fateri. II. 1. 11.
Furtivæ artes Cupidinis I. 4. 41.

G

GEmuit feneſtra, III. 3. 10.
Gemma, *annulus*, II. 9. 96. & el. 10. 7.
Genus incertum facere. III. 3. 54.
Germanicus Cæſar. II. 5. & el. 2. 73 el. 5. 41. IV. 8 67.
Gigantes. II. 2. 19. IV. 8. 59.
Gratia, deprecatio. I. 2. 68. II. 2. 49. 98. El. 13. 32. el. 7. 52. III. 6. 21. IV. 1. 23.
Gratia rupta. Ibi. 40.
Gratius Poeta. IV. 16. 34.
Grex. III. 7. 17.

H

HÆmonia, I. 3. 75.
Halys fl. IV. 10. 48.
Harpyiæ. I. 4. 37.
Haſta publica. IV. 5. 19. el. 9. 45.
Hebe, I. 10. 12.
Hebrus, fl. I. 5. 21.
Helena, II. 11. 15.
Hellades. I. 2. 34.
Henna opp. II. 10. 25.
Hercules. IV. 16. 8. IV. 13. 11.
Herculea ſimplicitas. III. 3. 100.
Hermione II. 11. 15.
Heſiodus, IV. 14. 32.
Hiems, *tempeſtas*, II. 7. 59.
Hilarare. IV. 4. 37.
Hipocrene. IV. 8. 80.
Hippotades. *Æolus*. IV. 10. 15.
Hiſtoriæ cæcæ, ibi. 55.
Homerus v. ilias.
Hora tarda, i. e. *longior*. II. 10. 38.
Hoſpites Dianæ immolati. III. 2. 58.
Hybla. 11. 7. 26. IV. 15. 10.
Hydrophobia. I. 3. 24.
Hymenæus. I. 2. 233.
Hypanis fl. IV. 10. 47.

I

JAcere, *miſerum eſſe* I. 7. 5. El. 8. 8. II. 9. 4.
Jaculari al ferro. ibi 47.
Jambus liber. ibi 51. pugnax ibidem.
Janus. IV. 4. 23. 24.
- - clauſus. I. 2. 126.
Jaſon. I. 3. 76. I. 4. 23. III. 1. 1.
Jazyges. I. 2. 79. IV. 7. 9.

Ictus graves tulit haſta. I. 7. 52.
Id quoque, *idque*. III. 3. 4.
Idæa mater. I. 1. 39.
Ilias malorum, *longa ſeries*. II. 7. 34.
Illyricum. II. 2. 79.
Ilua. II. 3. 84.
Imago. II. 8. 31.
Imbuerunt. ibi. 229.
Imitari ſe. III. 1. 90.
Immunitas Ovidio conceſſa IV. 9. 102. el. 14. 53.
Impares modi, *verſuum numeri*. IV. 16. 36.
Imperium, eſt ſarcina. I. 2. 101.
Incidere digitos IV. 14. 19
Increpare manus. ibi. 228.
Incoquere genas igne, ibi. 186.
Incumbere, *dare operam*. I. 9. 27.
Indeploratum caput. ibi. 164.
Inſula. III. 2. 74.
Inferre ſigna. IV. 7. 28.
Ingemere malis. I. 2. 10.
Ingenium otio perditur. I. 5. 7.
Ino. III. 6. 20.
Inſatiabilis lupus. ibi. 172.
Inſidiæ Naſoni factæ. IV. 3. 35.
Inſtar, *ſubſt*. II. 3. 42.
Inſtare equis. II. 8. 50.
Intonat fortuna. II. 3. 24
Intrata domus. II. 8. 56.
Intumeſcere, *iraſci*. IV. 14. 34.
Invidioſus, *invidendus*. II. 7. 73. III. 1. 87.
Iphigenia. III. 2. 62. 94.
Irreſoluta arcus. I. 2. 22.
Irrumpere, *eo, quo non licet, intrare*, I. 7. 23.
Irus binominus. ibid. 417.
Iſis. I. 1. 58. & 51.
Iſter. I. 2. 81. IA. 10. 57.
Iſthomia certamina. IV. 10. 80.
Ita, *jurantis, & adfirm.* part. III. 9. 27.
Iter patet. I. 1. 35.
Ithace, Ulyſſis patria. IV. 14. 36.
Ithacus. *Ulyſſes*. I. 3. 31
Jugulum cultris dare. ibi. 104.
Julia templa, *curia*. IV. 5. 21.
Julus. II. 11. 15.
Juno. I. 4. 39. III. 1. 117. IV. 16. 7.
Juſtitiæ templum. II. 1. 33
Juventa. I. 10. 12.

L

Labefacta a vinclis ſuis charta. III. 7. 6.
Labes. II. 3. 22.
Labor, *ærumnæ*. I. 4. 8.
Lacteus humor *lac*. III. 3. 97.
Lacus a J. Cæſare Romæ effoſſus. I. 8. 38.
Læſtrygones. II. 2. 116. el. 9. 41.
Leodamia. III. 1. 119.
Lar, *domus*. I. 10. el. 7. 58.
Larva oſſea. ibi. 144.
Latices. I. 10. 11. III. 1. 17.
Latona. IV. 14. 57.
Laurea. II. 5. 67.
Lenia verba. I. 2. 72.
Lentus. III. 1. 66.
Leſſus. I. 7. 30
Lethen bibere. II. 4. 13. IV. 1. 17.
Leto dare. ibi. 322.
Leucothea. III. 6. 20.

INDEX.

Libare. l. 9. 41.
Licebit. III. 4. 33.
Ligare laqueo colla. l. 6. 39.
Lima, *emendatio*. l. 5. 19.
Linguam præſtat littera. II. 6. 3.
Linigera Iſis. l. i. 5.
Liquidus, *clarus*, *purus*. l. 9. 10.
.... liquido jurare. III. 3. 49. IV. 6. 21.
Liquida fide. l. 9. 10.
Littus arare, *fruſtra laborare*. IV. 2. 16.
Livia Auguſti. III. 1. 1 5. IV. 9. 107. El. 13. 29.
Livor, *invidia*. III. 3. 10. el. 4. 74.
Longa Propontis. IV. 9. 118.
Lora. II. 8. 24.
Lotos. IV. 10. 18.
Lucifer. l. 5. 50.
Luctari, *valde laborare*. l. 5. 13.
Lumina, *oculi*. II. 8. 66. IV. 4. 44.
... erepta. l. 1. 59.
Luna. ibi. 72.
Luſtrum. IV. 6. 5.
Luſtrare limina aliena, ibi. 111.
Lux gentis. IV. 6. 9.
Lyæus. l. 10. 29.
Lycambeus ſanguis. ibi. 52
Lycrophon. ibid. 531.
Lycus, fl. IV. 10. 47.

M

Macedonia. IV. 15. 15.
Machaon. l. 3. 5. III. 4. 7.
Mæonides, *Homer*. III. 3. 31. IV. 12. 27.
Mæotis. III. 2. 59.
Male tutus eſt. l. 2. 105.
Malefidum caput. ibi. 83.
Mancipii eſſe. IV. 5. 40.
Mandare. II. 5. 34
Manus captivas dare, *capi & vinciri*. l. 2. 48.
Marceſcere vino. l. 5. 45.
Marcia, uxor Fabii Max. l. 2. 140.
Maritum fœdus, *conjugium*. III. 1 73.
C. Marius. IV. 3. 45.
Marſyas. III. 3. 42. ibi. 344.
Mars. IV. 14. 14.
Martia Roma. l. 8. 24.
Mater Deum. l. 1. 39.
Maturus, *nimis feſtinatus*. II. 1. 59.
Medea. III. 1. 200. l. 4. 4. III. 3. 80.
Melanthus fl. IV. 10. 54.
Melicerta. III. 6. 20.
Membra domus. II. 2 76.
.... cariſtæ ibis 17.
.... villa. ibid. 454.
Memnon. l. 4 57. III. 3. 96.
Menelaus. l. 7. 32.
Menſa, *cibi* l. 10. 7.
Meſſala Corvinus. II. 2. 99.
Meſſalinus. II. 2. 91.
Meſſorum nuda corpora. III. 1. 12.
Metrodorus Scepſius. IV. 14. 38.
Minari. l. 8. 56.
Minerva. IV. 1. 32.
Modus, finis. IV. 6. 20.
Molimina rerum. l. 2. 75.
in Morem venit dolor. II. 7 39.
Morſus curarum, *dolor animi*. l. 1. 73. el. 3. 43.
Mors manu facta. ibi. 146.
Mutari, *in alium transferri locum*. l. 1. 79.
Mycinæ. III. 2. 81.
Myron. IV. 1. 34.

Na-

N

NAjades. IV. 16. 35
Narus. I. 11 12.
Nectar. I. 10. 11.
Nectere verba numeris. IV. 2. 30.
Neniæ. I. 7. 30.
Nervis cunctis incumbere. III. 1. 39.
Nestor Pylius. I. 4. 10. II. 8. 41
Nestorides. *Antilochus*. II. 4. 22.
Niger, *maledicus*. IV. 14. 45.
Nilus. I. 5. 21.
Niobe. I. 2. 31.
Niphates fl. IV. 90. 41.
Nireus. IV. 13. 36.
Niti, *volare*. II. 7. 27.
Nixus baculo. I. 8. 52.
Noctis aliquantum. ibi 61.
Nodoſa podagra. I. 3. 23.
Nomen amicitiæ. III. 3. 43, & 100. IV. 13. 44.
Notas ſcriptas exarare. III. 2. 90.
Notus, ventus II. 1. 2. IV. 10. 43.
Novata terra. IV. 2. 44.
Novus, *ignotus*, *inuſitatus* I. 1. 13. III. 4. 47. el. 6. 48.
Nubes curarum, *triſtitia*. II. 1. 5.
Numa. III. 2. 100. el. 3. 44.
Numen amicitiæ, II. 3. 19.
Numeri, carmina, vel verſuum pedes. II. 5. 69. IV. 8. 73.
Numeris verba nectere. IV. 2. 30.
Numida dens, *ebur*. IV. 9. 28
Nurus Auguſti I. 2. 75.
Nutu minimo. I. 2. 93.

O

OBloquitur avis II. 3. 61.
Obunbrare crimen. III. 3. 75.
Odores adgeſti defunctorum corporibus. I. 9. 52.
Odryſii. *Thraces*. I. 8. 15.
Olea ſignum pacis. I. 131.
Olympias. IV. 6. 5.
Olympus. II. 2. 9. & 10.
Opimæ hoſtiæ. IV. 9. 50.
Opus, opuntis, urbs. I. 3. 73.
Opus, *epiſtolarum libri*. I. 1. 2.
. *agricultura*. I. 4. 12.
Ora ſolvere, *verba facere*. I. 2. 104. II. 5. 53.
- - multiplicata. ibi. 104.
Oratoris, & poetæ ſtudia finitima. II. 5. 71.
Orba numeris epiſtola. IV. 2. 5.
Oreſtes. II. 3. 45. el. 6. 25.
III. 2. 69.
Oreſtea Dea. *Diana*. I. 2. 80.
Orpheus. II. 9. 53. III. 3. 41.
Os, *impudentia*. I. 1. 80.
. - ſolvere. II. 5. 53.
Oſſa *mons*. II. 2. e 9.
Oſtrum, *purpura*, III. 4. 101
Ovidius. V. 8. 17.

P

in PAce fideli tenere. IV. 9. 77.
Pæantius, Philoctetes. I. 3. 5.
Pæſtum opp. II. 4. 28.
Palæmon. II. 3. 20.

Palatium. II. 8. 17.
Palici dii. II. 10. 25.
Palladis ars. III. 8. 20
Palma II. 11. 21.
Palmata veſtis II. 1. 31.
Pandus, *curvus*. I. 8. 54.
Parcæ. I. 8. 66. III. 7. 20. IV. 15. 36.
Parthenius fl. IV. 10. 49.
Parium marmor. IV. 8. 31.
Pater, nomen reverentiæ. IV. 12. 25.
Patet iter I. 1. 35.
Pati pænas. Ibi. 89.
Patroclus. I. 3. 73. II. 3. 41.
Pectore candidus IV. 24. 43.
Pelias. I 4. 27.
Pelias haſta. I. 7. 52. II. 2. 25.
Peligni. I. 8. 42.
Pelion mons. II. 2. 19.
Pelta III. 1. 96.
Pendere in cruce. I. 6. 37.
Penelope. III. 1. 107.
Penetralia. I. 9. 35. II. 2. 109.
Penius fl. IV. 19. 47.
Periphetes. IV. 19. 79.
Periſraſis immitis hominis IV. 22. 31.
- - - impoſſibilium. I. 6. 51 II. 4. 15. IV. 5. 41. el. 6. 37. el. 12. 33.
- - - innumerabilium. II. 7. 25. IV. 15. 7. ſeq.
- - - ſenectutis. I. 4. 1. 6.
- - - ſtellarum non occidentium. II. 10. 46.
- - - ſterilis ſoli. 2. 25. el. 3. 5. III. 1. 13. 20. el. 8. 12. ſeq.
Perſeis, carmen de Perſeo, IV. 26. 25.
Perſonam imponere. IV. 1. 41.
Peruſta boum colla. I. 5. 41
Peſſuntia Dea. I. 1. 29.
Petita anima. Ibi. 131.
Petere iter puppi. III. 2. 81.
Phæacia. II. 9. 42. IV. 12. 17.
Phæacis, carmen de Vita Phæacum: IV. 12. 27. el. 16. 27.
Pharetrati Getæ. I. 8. 6.
Pharius. I. 1. 38.
Phaſelus. I. 10. 39.
Phaſiacæ undæ. IV. 8. 52.
Phaſias puella. III. 3. 80.
Pheræus tyrannus. II. 9. 43.
Phidias. IV. 1. 32.
Philoctetes. I. 3. 5. III. 1. 54.
Philomela. I. 3. 39.
Phineus. I. 3. 57.
Phrygius buxus, *tibia*. I. 1. 45.
Phryx Satyrus, *Marſias*. III. 3. 42.
Phyax IV. 10. 24.
Pice Illyrica nigrior. IV. 14. 35.
Picta veſtis. II. 1. 31.
Pignora, *documenta* III. 5. 30.
Pila alta. Ibide, V. 571.
Pirene, fons, I. 3. 75.
Pirithous. II. 3. 41.
Plebs ſuperum. Ibi. 79.
Plejades I 5. 82. el. 8. 28. II. 7. 58.
Plenius miſerum eſſe. Ibi. 90.
Podagra nodoſa inſanabilis. I. 3. 23.
Pœniceam facere aquam ſanguine. IV. 7. 20.
Pœnas pati. Ibi. 89
Poetæ ſacri & deo pleni. III. 4. 93.
Polus mundi. II. 7. 64
Polyphemus. II. 2. 115. IV. 10. 23.

I N D E X.

10. 24. Ibide. 387.
Pompa. II. 1. 20. III. 4. 95.
Pompejus M. IV. 3. 41.
Ponere ſenſum. I. 2. 32.
- - muros. I. 3. 78.
- - convivii vox. Ibide v 433.
Porticus. I. 8. 36. & 65.
Poſidonia.
Poſitum eſſe in regione. I. 2. 77.
Prædam petere ab igne. Ibis. 20.
Præſes. IV. 7. 3. el. 9. 119.
Præſtare ſe male alicui. I. 7. extr.
præſtat litteram linguam. II. 6. 3.
Prætexta toga. IV. 9. 42.
Præterire ſuos annos. II. 2. 73.
Prætentare iter baculo. *Ibi.* 260.
Premere latus, *urgere*. III. 11. 14.
Preſſæ trabes, *Ibide*, 409.
Primus pilus. IV. 7. 15.
Priores, *majores*. III. 2. 57.
in Procinctu. I. 8. 20.
Profectus, *ſucceſſus*. III. 5. 18.
Progne. III. 1. 119.
Prolabi ab alvo matris. Ibi. 221.
Prometheus. I. 1. 83.
Propontis. IV. 9. 118.
proprius, *communi* oppoſ.
Provocat aurora diem. I. 4 extr.
Pugnare, *adhibere omnes vires*. III. 1. 86.
Pugnas habere. Ibis. 18.
Pulſare undam lacertis alternis. Ibide, 589.
Pylades. II. 3. 45. el. 6. 25. III. 2. 70.
Pylius Neſtor. II. 8. 41.
Pythagoras. III. 3. 44.

Q

Quamvis cum *Indicat*. I. 1. 14. I. 2. 3. I. 2. 31. I. 6. 45. II. 8. 76.
Quirinus, *Romulus*. I. 5. 73.
Quirites, *Romani*. IV. 5. 17.

R

Rarus, *egregius*. I. 9. 49.
Raſus lima liber II. 4.
Recitandi mos. I. 5. 57. III. 5. 39. IV. 2. 37. el. 12. 24.
Referre. *meminiſſe*. I. 9. 9. II. 3. 91.
Reſpectu ſui. IV. 9. 100.
Reviviſcere. I. 3. 9.
Reus confeſſus II. 2. 56.
Reum peragere; *facere ut condemnetur*. IV. 6. 36.
Rhoemetalces. I. 8. 16.
Rigere *horridum eſſe erectis cuſpidibus*. I. 2. 23.
Rite. III. 2 65.
Robur, *animi fortitudo* I. 3 62.
Rogus. III. 2. 32.
Roma Martia I. 8. 24.
Ruga ſenilis arat vultus. I. 4. 2.
de Rupe pendentes capellæ. I. 8. 51.
Rurſus. Ib ide, 429.
P. Rutilius. I. 363.

S

Sacra Muſarum, *poetices ſtudium*. II. 10 17.
Salamina *inſ. & urbs*. I. 3. 80.
Salis unda. I. 1. 70.

Sal.

Salvo pudore. I. 2. 69
Salum ſpumans. II. 2. 35
Salus. Salvus, II. 5. 4.
Salutandi mos, I. 7. 24. & 26. II. 8. 15. IV. 5. 23.
Sanguinolenta littera, in Ibin, 4.
Sarcina pubblica rerum. I. 2. 101.
Sardanapalus. Ibi. 312.
Sariſſa. I. 3. 59.
Saturnius collis. II. 1. 57.
Scena *locus conſpicuus*, III. 1. 59
Scepſis, opp. IV. 14. 38
Scindere flagello latus. ibl. 283
. . . . . verba fletu, III. 1. 157
Sciron IV. 10. 80
Scylla. III. 1. 122. IV. 10 26.
Securis Amazonia. III. 1. 5
Sedare vulnera mentis IV. 11. 16.
Sedere queſtu. II. 3. 20.
Senecturis ingruentis deſcriptio. I. 4. 1. 6.
Seneċta profuga. Ibis. 21
Sic *obteſtandi & precandi* particulc. II. 2. 105. el. 6. 15. el. 8. 39. III. 3. 59. IV. 13. 41.
Sicanis Ætna. Ibide. 398.
Sicyon. IV. 15, 10. Ibi 317
Sidon I. 3. 77.
Sidus gentis. III. 3. 2.
Signa militaria. II. 8. 70. IV. 7. 28.
Signum cæleſte, *ſtatua Dianæ*. III. 2. 51.
Signare, *de teſtibus*. III. 2. 23. IV. 15 11
Simul, *ſimulac*. III. 3. 21 & alibi.
Sincerus axis. IV. 9. 10.
Sinis, *latro*. IV. 10. 80.
Siniſter Pontus. II. 2. 1. III. 8. 17
Sinope. I. 3. 67
Sirenes. IV. 16. 17
Siſyphus. Ibi. 175
Sithon. IV. 7. 25.
Smyrna. I. 3. 65
Socci. IV. 16. 30.
Sociata fœdere lecti. Ibis. 15
Somnia. I. 2. 43.
Spina creat roſas. II. 2. 34.
Spicula apis condit in lumi-nibus ejus, Ibide v. 532.
Stagna Romæ. I. 8. 38
Stat liber, *in biblioteca locatus eſt*. I. 1. 12
Status boni. I. 2. 40
Stella commoda, levis. Ibi, 210
Stiva. I. 8. 37
Stola. III. 3. 52
in Stommacho pondus cibi & potus ſtat. I. 10. 14.
Struere, ſtrues II. 1. 40. el. 5. 19. III. 2. 32.
Styx. I. 8. 27. II. 3. 43. IV. 9. 74.
Stygiæ aquæ, *mors*. I. 3. 20. el. 8. 27.
Subjicere cervicem alicui, I. 1. 33.
Subire, *in mentem venire*. I. 2 61. el 8. 32. II. 10. 43
Subſeccare. Ibi. 274
Sulcare undas. II. 10. 33
Supponere mento digitum II 3. 39. 6. 14.
Summus, *ultimus*. I. 9. 12 II. 5. 74.
Supprimere frena. II. 8. 23
Supputare ſollicitis articu-lis. II. 3. 18
Surdus, *ignotus*. II 6. 52
Surripere diem. IV. 2. 40

Sulpicor, *puto ſpero*, II. 10. 30. III. 1. 155. el. 5. 54
Syene, urbs. I. 5. 79.
Syrtes. IV. 14. 9.

T

Tabida facta mens. I. 67
- - vetuſtas. IV. 8. 49.
Tæda, *conjugium*, III. 2. 55.
Tanais fl. IV. 10. 24.
Tantalides. IV. 16. 26.
Taprobane inſ. I. 5. 80.
Tardus vultur. Ibi. 169.
Tarpeja arx. II. 1. 5. el. 2. 44. IV. 4. 29.
Tarpejus Jupiter. Ibid. & el. 8. 42
Taurica *Cherſoneſus*. I. 2. 89. III. 2. 45.
Tela. II. 1. 40.
Telegonus. III. 1. 123
Telephus. II. 2. 26.
Temerare, *inquinare*. IV. 10. 82
Tenax, *perſeverans*. I. 2. 63. el. 9. 28.
Tendere manus in ora, Ibi. 134
Tenere in pace. IV. 9. 77
Terebinthus. III. 3. 94
Terebo. I. 1. 69
Terga dare fuge. III. 2. 8
Teucer. I. 3. 80.
Taxuerunt. I. 3. 30
Theatra Romæ, I. 8. 35. II. 4. 20
Themis. II. 1. 33.
Thermodon fl. IV. 10. 51
Theromedon. I. 2. 121
Therſites. III. 9. 10. IV. 13. 15.
Theſeus. II. 3. 42. el. 6. 26. III. 2. 33. I. 3. 66. IV. 10. 71.
Thoas. II. 2. 75
Thieſtes. IV. 6. 47. el. 16. 31
Thyrſus. II. 5. 67
Tiberius. II. 1. 1. el. 2. 76 II. 5. 27. III. 4. 3. IV. 13 28.
Tibia Phrygia, I. 1 39 & 45
Tibur. I. 3. 82.
Tinea. I. 1. 69. & 71
Tiphys. I. 4. 37.
Tmolus. IV. 15. 9
Toga prætexta. IV. 9. 42.
- - picta. II. 1. 31
- - virilis. IV. 10 28
- - decenter complicanda. II. 5. 52.
Togatæ fabulæ IV. 16. 47
Tomos. I. 1. 1. IV. 14. 28
Torquere fulmina. III. 6. 27
Torta Verbera. 159
Toxica. IV. 7. 11
Trabea ara. fabulæ. IV. 16. 30.
Trahere vultum. IV. 1. 5.
Tranſieritis. IV. 5. 6.
Trinacria. II. 10. 22. IV. 15. 15.
Triptolemus. IV. 2. 10
Triſtis, *amarus*. III. 1. 23. el, 8. 15.
Triumphi deſcriptio. II. 1 29.
- - - ornamenta. II. 1 32. el. 2. 91. III. 4. 15.
Triumphatus, II. 1. 51. el. 2. 77.
Trivia. III. 2. 71.
Trojana mala. 252
Troſmis opp. IV. 9. 79
Tuba. III 1. 91
Tydeus. I. 3. 79
Tydides. II. 2. 13.
Tyras fl. IV. 10. 50

INDEX.

V

VAcuiſſima *otioſa*. III. 1. 141.
Valeria Gens. III. 2. 105,
Vallus, allare. I. 2. 23.
Varro Atacinus. IV. 16. 21.
Vela contrahere. I. 8. 71.
Vena *ingenium*. IV. 2. 20.
Venæ mo us. I. 6. 36. el. 10. 6: III. 1. 69.
Venti. I. 5. 72.
Venus. IV. 1. 29.
Ver. III. 1. 11.
Verba dare, *fallere*. II. 7. 20.
Verbera torta. Ibi. 159.
Vergere, *fundere*. I. 9. 52.
Vertice tangere ſidera. II. 5. 57.
- - pleno niti. II. 7. 77.
Veſta, IV. 13. 29.
Veſtales virgines. IV. 2. 14.
Vexare vulnera. Ibis, 13.
Via Appia. I. 8. 65.
- Claudia. I. 8.
- Flaminia, Ibid.
- Sacra. II. 4. 80.
Viam dare, *cedere*. I. 1. 34.
Vincula epiſtolæ. II. 9. 70. III. 7. 6.
Vipereum fel. I. 2. 17.
Virgo aqua. I. 8. 38.
Virtus nobilitat. I. 9. 46.
- - per ſe eſt expetenda, II. 3. 35.
Vitium capere. I. 5. 6.
Vittæ ſacerdotum. III. 2. 75. el. 3. 51,
Vittati capilli. Ibi. 77.
Ulyſſes. II. 7. 60. III. 1. 53. IV. 10. 9. III. 6. 29. III. 10. 13.
Umbra, *mortui anima*. I. 2. 114.
Umbria. I. 8. 67.
Unctio mortuorum. I. 9. 47.
Volcſus. III. 2. 105.
Uſque, *diu*, *jugiter*. I. 9. 20.
Ut, *poſtquam*. III. 59. 3.
Utilitas efficit deos magnos II. 9. 35.
Vulgus amicitias utilitate judicat. II. 3. 8.
Vultum contrahere, *iraſci* IV. 3. 7.
- - ducere. IV. 8. 14.
- - trahere. IV. 1. 5.

FINIS.

NOI REFORMATORI.
Dello Studio di Padova.

HAvendo veduto per la Fede di Reviſione, ed approbazione del P. F. *Gio. Paolo Zapparella* Commiſſario del Santo Officio di Venezia, nel Libro intitolato *P. Ovidii Naſonii Triſtium Libri V. ac ex. Ponto Libri IV. cum notis novis, ac perpetuis ad modum Joannis Minellii*, &c. non v'eſſer cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Atteſtato del Segretario Noſtro, niente contro Prencipi, e buoni coſtumi concediamo Licenza ad *Angelo Paſinelli* Stampator di Venezia, che poſſi eſſer ſtampato, oſſervando gl'ordini in materia di Stampe, e preſentando le ſolite Copie alle Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 6. Agoſto 1755.

{ Z. Alviſe Mocenigo 2. Ref.
{
{ Marco Foſcarini Cav. Proc. Ref.

Regiſtrato in Libro a Carte 13. n. 100.

Giaccomo Zuccato Segretario.

Addì 19. Agoſto 1755.

Regiſtrato al Magiſtrato Ecc. della Beſtemmia.

Dioniſio Querini Seg.

DA
ANGELO PASINELLI
Si vendono li ſeguenti ſtampati libri.

ALexandri Natalis Hiſtoria Eccleſiaſtica Veteris, Novique Teſtamenti ab orbe condito ad annum MDC. cum Diſſertationibus Hiſtoricis, Chronologicis, Criticis, Dogmaticis in octo diviſa tomos. Rebus novis, Scholiis, & Indicibus locupletibus aucta, illuſtrata, ornata, & a mendis expurgata Anno 1730. Volum. 8. fol. L. 256.

Antonii Rebuſtello Oratio in funere Antonii Vairæ Epiſcopi Adrienſis in 4. An. 1733. L. 1:

Amore ammogliato, o ſia Bizzaria dell'amore nello ſtato del Matrimonio tradotto dall' Idioma Franceſe An. 1724 12. L. 1: 10

Alagona Comp. D. Thomæ 12. L. 3.

Aqui-

Aquila Romana *del Palazzi* 8. fig. L. 5:
A Portu de Cultu Dei 4 L. 4:
Andriollo Enchyridium Practicum Medicum in 4. 1700. L. 4:
detto de Febribus fol. L. 4:
detto de Domeſticorum Auxiliorum &c. 4. L. 4.
Antichità d'Aquileia del *Bertoli* fol. fig. L. 40:
Boſſuet della Comunione 8. L. 1: 10.
detto in Pſalmos & Proverbia 8. t. 2. L. 8:
detto del Giubileo 8. L. 1:
Boyvin Theologia 12. tomi 4. L. 5:
Conſiderazione efficaciſſima ſopra il male che apporta all'Anima il peccato in 24. L. : 10.
Criſtiano Iſtruito del P. Segneri in 4. L. 5:
Cinque Porte del Paradiſo aperte nelle cinque Piaghe di Criſto, per ottenere una buona, e ſanta morte del Padre Manni in 24. L. : 10.
Compendio della Storia Eccleſiaſtica dalla Naſcita di Gesù Criſto fino all'anno 1740 del Sig. Ab. Langlet. Du fresnoy tom. 2. in 12 L. 4.
Cinelli Biblioteca Volante 4. tomi 2. L. 20:
Compendio Iſtorico del vecchio, e Nuovo Teſtamento. 4. L. 2: 10.
D. Bernardi Ab. Clarevallenſis Opera omnia tum genuina, tum ſpuria, dubiaque, ſex tomis in triplici volumine comprehenſa, *Horſtii*, *& Domni Joannis Mabillon* notis anno 1750. Vol 3. fol. L. 65.
D. Laurentii Juſtiniani Protopatriarchæ Veneti Opera omnia in hac impreſſione multo magis qnam prius locupletata, recognita, & emendata, in tomos duos diviſa anno 1721. Volum. 2. fol. L. 16.
D. Auguſtini Opera fol. Vol. 14. L. 330.
D. Hieronymi Opera fol. Volum. 11. Veronæ L. 380.
D.

D. Leonis Magni Opera fol. L. 15.
D. Fulgentii Opera fol. L. 16.
D. Petri Chryſologi Opera fol. L. 14.
D. Petri Damiani Opera fol. Vol. 4. L. 40.
D. Raymundi Summa fol. L. 32.
D. Proſperi Opera fol. Vol. 2. L. 30.
D. Lanfranchi Opera fol. L. 14.
D. Thomæ a Villanova Opera fol. L. 16.
D. Antonini Opera fol. vol. 4. L. 120.
D. Hilarii Opera omnia cum notis Maurin. fol. Vol. 2. L. 42.
D. Caſſiodorj Opera fol. Vol. 2. L. 44.
D. Paulini Opera omnia cum Notis Maurin. in fol. L. 30.
D. Juſtini Opera G. L. fol. L. 30.
Origenis Opera fol. Vol. 3. L. 66.
Dominici Lazzarini Oratio in funere Fortunati Mauroceni Epiſcopi Brixienſis in 4. anno 1728. L. 1:
Decamerone del *Boccaccio* giuſta l' Edizione di Firenze del Giunti dell' anno 1527. L. 132.
Diſcorſi Accademici d' *Anton Maria Salvini*. 4. tomi 3. Carta fina. L. 20.
Delle Oblazioni all' Altare. Diſſertazione Storico Teologica di Franceſco Berlendis, C. R. Teatino in 4. L. 5: 10.
De ſubſtantiali Mutatione &c. Auctore Fr. Julio Antonio Sangallo Min. Conv. Anno 1716. in 8. L. 2:
Della Paſſione del Figlivolo di Dio del *P. Gian-Franceſco Durazzo* della C. di G. L. 5:
Flos Sanctorum, cioè Vita di Maria Vergine, e dei Profeti, 4. L. 4:
Frutti cavati dalli 7. Dolori della Regina de' Martiri. L. 1:
Faciolati Logica 8. tomi 2. L. 3.
Feratii Epiſtolæ 4. L 6.

Gran

Gran Teatro Storico o ſia ſtoria Univerſale 4. vol. 8. L. 40.
Gramatica e Proſodia *Poretti* 12. tom. 2. L. 2.
Gilblas di Santilano 2. tomi 7. L. 9.
Gioſeffo Flavio delle Antichità Giudaiche 4. L. 5:
Goudin Philoſophia 12. tomi 4. L. 6:
Geografia de' Fanciulli Ital. e Fran. dell'Abate Langlet 8. L. 3.
Iſtoria Eccleſiaſtica del *Grandi* An. 1706. Vol. 2. in 4. L. 7.
Iſtoria Sacra di Bergamo di *Mario Nuzio* in 4. 1719. L. 5.
Iſtoria di Malta del *Pozzo* 4. L. 7.
Indice de' Medicamenti del Mantovani 8. 1725. L. 1: 10.
Il Canzoniere d'Orazio ridotto in verſi toſcani in 4. 1745. L. 8.
Inſtituzione del Parroco dell'*Abriù* 4. t. 2. L. 6
Introduzione all'Arte Nautica dell'*Alberti* 4. fig. L. 12.
Leſſico Farmaceutico Chimico del *Capello* in 8. l. 2.
La vera ſorte dell'Anima ſtimolata, ed irreſoluta del P. *Orazio da Parma* in 16. L. 1.
Leonardi Leſſii De Juſtitia & Jure ceteriſque Virtutibus Cardinalibus fol. 1734. L. 14:
Lettere Critiche Giocoſe Morali, e Scientifiche, 8 tomi 8. L. 16.
Contro Lettere Critiche del Chiari tomi 3. L. 6.
Lanciſi Opera Medica. fol. Vol. 2. L. 16:
Maſtrio Theologia Morails fol. L. 12.
Mondo ingannato da Falſi Medici 8. L. 1:
Morgante Maggiore del Pulci 12 t. 2. L. 8.
Mappamondo *del Foreſti* 4. tomi 14. L. 62:
Morton opera Medica 4. L. 7:
Murreti Orationes, & Epiſtolæ 8. t. 2. L. 6:
Muſitani Opera Medica fol. t. 2. L. 16:

No-

Novena della SS. Annunziata in 24. L. : 5
detta del SS. Natale del P. Zucchi della C. di Gesù 12. L : 15.
detta di *S. Franceſco Saverio* del *P. Murrinì* della Comp. di Gesù in 24. L. : 15.
detta di *S. Franceſco d' Aſſiſi*, Opera d' un Padre della Comp. di Gesù in 16. L. : 12.
detta di S. Gio: Nepomuceno, in 12. L. : 15.
Opere di *S. Franceſco di Sales*. 4. L. 5:
Ovidii Triſt, & de Ponto cum notis *Minelli* tom. 2. in 12. 1756. L. 3.
Opinione falſamente aſcritta al Padre *Paolo Servita* in 12. L. 2.
Oinotomo in Inſtituta fol. 1735. L. 8:
Orlando del Berni in 12. tomi 2. L. 5:
Orazioni divote del *Barbe* 12. t. 2. L. 4:
Opere di Monſig. della Caſa in 4. tomi 3. L. 15.
Opere del Sig. *Apoſtolo Zeno* 4. L. 16:
Omelie di Monſignor *Criſpi* Latine, e Italiane fol. L. 14.
Proſe Sacre d' *Anton Maria Salvini* in 4. cart corſiv. 1734. L. 3.
dette Toſcane, L. 10.
Principj della Storia per educazione della Gioventù; diviſi in Annate, ed in Lezioni del Sig. Abate Langlet du Freſnoy, tradotti dal Franceſe in 12. tomi 8. L. 20.
Panegrici Sacri del P. Serafino Petrobelli da Lendinara Capuccino in 4. tomi 2. L. 8.
Palatio Faſti Cardinalium fol. vol. 5. 1722. fig. L. 70.
detto de Inauguratione 4. L. 4.
Pietra del Paragone *del Boccalini* 24 fig. L. 2:
Patina Tabellæ Selectæ fol. fig. L. 18.
Pellegrini Praxis Vicariorum fol. L. 7:
Quareſimale del P. *Segneri* 4. L. 3:
Raccolta di varie Rime del Sig. Cavalier *Pegolot-*

lotti, con aggiunta di molte non più ſtampate in 8. An. 1730. L. 2:
Regola di S. Benedetto 4. tomi 3. L. 20:
Raccolta di divotiſſime Meditationi ſopra la Paſſion di Gesù Criſto, e della B. Vergine in 24. L. 2:
Rime, e Proſe *di Meſſer Luigi da Porto* in 4. L. 2: 10.
Rifleſſioni Critiche ſopra li coſtumi ridicoli introdotti in queſto ſecolo del Sig. Ab. di Bellegarde, tradotte dal Franceſe in 8. 1744. tomi 3. L. 5:
Statuto Veneto Edizione noviſſima Vol. 2. in 4. an. 1729. L. 22:
Suarez de Myſteriis Vitæ Criſti fol. L. 15.
Salmi tradotti *dal Panigarola* 8. L. 2:
Salmiſta Toſcano *del Mattei* 12. L. 2:
Situazione del Paradiſo Terreſtre di Monſignor Daniello Huezio 8. L. 3.
Tutti i Trionfi, Carri, Maſcherate, o Canti Carnacialeſchi, andati per Firenze dal tempo del Magnifico Lorenzo de' Medici fino all' Anno 1559. con quantità di figure vol. 28. L. 40.
Tacquet Arithmeticæ 8. L. 3.
Vizio ſgridato, in Verſi 8. L. 1: 10.
Vita di S. Oſvaldo del Beatiano 12. L. 15.
— detta di S. Andrea Avelino 4. L. 6.
Vite de' Santi Padri 4. L. 2: 10.
Vita di *S. Onofrio* an. 1726. 8. L. 1.
Vero Eccleſiaſtico *del Manſi* 12. L. 1. 10.
Vita *di Giuda Iſcarioto* 12. L. 1.
Vita del Cardinal *Marcelo d' Eſte* 4. L. 4.
Vita di *S. Pio Quinto* 4. L. 6.
Vita della B. Vergine *del Pad. Caſtro* 8. L. 1. 10.
Zacchia, Pauli, Queſtiones Medico-Legales fol. vol. 3. L. 22.

Ope-

Opere compoſte dall' Abbate

PIETRO CHIARI.

E da me ſtampate.

Lettere Scelte contro le lettere Critiche dell' Avvocato Giuſeppe Coſtantini Tomi 3. L. 6.

COMMEDIE.

Per il Teatro Grimani T. 3. 12. L. 7. 10.
Per il Teatro S. Ang. Il Primo Tomo in verſi Martelliani 8. L. 3. 10.

Tragedie per il Teatro medeſimo

Il Catilina. L. 1.
La morte di Cicerone. L. 1.
Il Giulio Ceſare. L. 1.
Il Marcantonio Triunviro. L. 1.

ROMANZI.

La Filoſofeſſa Italiana Tomi 4. 8. L. 9.
Tomo qu rto Separato L. 2.
La Ballerina Onorata Tomi 2. 8. L. 4.
La Cantatrice per diſgrazia Tomi 2. 8. L. 5.
Memorie del Barone di Trench. 8. L. 2 10.
La Commediante in Fortuna tomi 2. L. 4.
Il Poeta ſi ſtampa

VARIE ALTRE OPERETTE.

Epiſtole Poetiche ad alcuni Letterati Modoneſi. 8. L. 1. 10.
Raccolta di Prologhi in verſo per il Teatro di S. Angelo, L. 1. 15.
Raccolta di Componimenti Poetici. L. : 15.
L' Uomo, Lettere Filoſofiche. 8. L. 1. 10.
Filoſofia per tutti Lettere Scientifiche in verſi Martelliani. 8. L. 2. 10.

VAI 152473

4 Bo 994 B 2,m

Digitized by Google